

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2001-2002)

FOR BUDSJETTERMINEN 2002

Statsbudsjettet
medregnet folketrygden

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2000-2001)

Den kongelige proposisjon om statsbudsjettet
medregnet folketrygden for budsjetterminen
1. januar - 31. desember 2002.

*Tilråding fra Finans- og tolldepartementet av 24. september 2001
godkjent i statsråd samme dag.*

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2001-2002)

FOR BUDSJETTERMINEN 2002

Statsbudsjettet
medregnet folketrygden

Innhold

1	Hovedtrekk i finanspolitikken ...	7	3	Budsjettets inntekter	59
1.1	Den økonomiske politikken	7	3.1	innledning	59
1.2	Budsjettpolitikken	8	3.2	Skatter og avgifter fra Fastlands-	
1.3	Større satsingsområder	10		Norge	59
1.4	Sammendrag av statsbudsjettet	12	3.3	Statens forretningsdrift	60
1.5	Forslag til vedtak	12	3.4	Renteinntekter og utbytte	61
2	Budsjettets profil	19	3.4.1	Renteinntekter	61
2.1	Hovedprioriteringer i budsjettet	19	3.4.2	Utbytte	61
2.1.1	Bedre oppvekstvilkårene for barn og unge	19	3.5	Petroleumsinntekter	62
2.1.2	Styrke utdanning og forskning	20	3.6	Andre inntekter	63
2.1.3	Øke innsatsen til helse og pasient- behandling ved sykehusene	21	3.7	Lånetransaksjoner	63
2.1.4	Forsette å bygge ut eldreomsorgen	21	3.8	Saldering av statsbudsjettet	64
2.1.5	Sikre en mer rettferdig fordeling og løfte de vanskeligst stilte	22	3.8.1	Overføringer til og fra Statens petroleumsfond	64
2.1.6	Trappe opp bevilgningene til kultur	23	3.8.2	Dekning av statens finansierings- behov	64
2.1.7	Sikre et bedre miljø, renere energi og trygg mat	23	4	Budsjettets utgifter	65
2.1.8	Satse på næringsutvikling og aktiv distriktpolitikk	24	4.1	Innledning	65
2.1.9	Redusere skatte- og avgiftsnivået ...	25	4.2	Driftsutgiftene	66
2.1.10	Øke bistanden og det interna- sjonale engasjementet	25	4.3	Forretningsdriften	66
2.2	Utgifter under de ulike departe- mentene	26	4.4	Investeringer	67
2.2.1	Utenriksdepartementet	26	4.5	Petroleumsvirksomheten	67
2.2.2	Kirke-, utdannings- og forsknings departementet	28	4.6	Overføringer til andre stats- regnskap	68
2.2.3	Kulturdepartementet	30	4.7	Overføringer til kommunesektoren	68
2.2.4	Justis- og politidepartementet	31	4.8	Overføringer til private og utlandet	69
2.2.5	Kommunal- og regionaldeparte- mentet	32	4.8.1	Folketrygdens utgifter	69
2.2.6	Sosial- og helsedepartementet	35	4.8.2	Overføringer til andre	75
2.2.7	Barne- og familiedepartementet	39	4.9	Renter	76
2.2.8	Nærings- og handelsdeparte- mentet	40	4.10	Lånetransaksjoner	76
2.2.9	Fiskeridepartementet	42	5	Statsbankene	77
2.2.10	Landbruksdepartementet	43	5.1	Statsbankenes utlånsrammer	77
2.2.11	Samferdselsdepartementet	44	5.2	Lån til landbruksformål inngått før 2001	78
2.2.12	Miljøverndepartementet	45	5.3	Beregningsgrunnlaget for flytende rente i Husbanken, Statens lånekasse for utdanning og tidligere Landbruksbanken/lån til landbruksformål – teknisk gjennomgang	78
2.2.13	Arbeids- og administrasjonsdepar- tementet	46	6	Bestillingsfullmakt, tilsagns- fullmakt og garantifullmakt	80
2.2.14	Finansdepartementet	48	6.1	Gjennomgang av forslag til romertallsvedtak	80
2.2.15	Forsvarsdepartementet	49	6.1.1	Bestillingsfullmakt og tilsagnsfullmakt	80
2.2.16	Olje- og energidepartementet	50	6.1.2	Statlige garantier	83
2.2.17	Ymse utgifter og inntekter	50			
2.3	Utviklingstrekk og prioriteringer på statsbudsjettets utgiftsside, 1993-2001	51			
2.3.1	Utviklingen på utvalgte politikk- områder	54			

7	Statlig økonomistyring	84	Utenriksdepartementet.....	105
7.1	Erfaringer med tilpasningen til Økonomiregelverket	84	Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.....	108
7.2	Oppfølgingen av Erfaringsprosjektet	84	Kulturdepartementet.....	113
7.3	Andre tiltak for å styrke økonomistyringen.....	85	Justis- og politidepartementet	115
7.4	Sentralt statsregnskap mv.	86	Kommunal- og regionaldepartementet	117
7.5	Offentlig utvalg for å vurdere budsjetteringsprinsipper og flerårig budsjettering av statsbudsjettet	86	Sosial- og helsedepartementet	120
7.6	Styring av statlige investeringsprosjekter	88	Barne- og familiedepartementet	124
7.7	Oppfølging av arbeidet med statens rolle som eier	88	Nærings- og handelsdepartementet.....	126
7.7.1	Generelle virkemidler for eierstyring	88	Fiskeridepartementet.....	128
7.7.2	Utvidelse av fullmakter	90	Landbruksdepartementet	129
8	Gjennomføringen av inneværende års budsjett	92	Samferdselsdepartementet.....	131
8.1	Endringer på statsbudsjettet for 2001.....	92	Miljøverndepartementet	133
8.1.1	Statsbudsjettets balanse.....	92	Arbeids- og administrasjonsdepartementet...	135
8.1.2	Statsbudsjettets inntekter	94	Finansdepartementet	138
8.1.3	Statsbudsjettets utgifter	96	Forsvarsdepartementet.....	140
8.1.4	Statsbudsjettets finansieringsbehov	97	Olje- og energidepartementet	141
8.2	Statsregnskapet medregnet folketrygden for 1. halvår 2001	97	Ymse utgifter	142
8.2.1	Inntekter.....	97	Statsbankene.....	142
8.2.2	Utgifter	98	Petroleumsvirksomheten	143
8.2.3	Resultat.....	99	Statens forretningsdrift.....	143
Forslag til vedtak om statsbudsjettet medregnet folketrygden for budsjetterterminen 1. januar til 31. desember 2002			Folketrygden.....	144
	Det kongelige hus.....	104	Statens petroleumsfond	146
	Regjering.....	104	Inntekter under departementene	147
	Stortinget og underliggende institusjoner	104	Inntekter fra petroleumsvirksomheten	158
	Høyesterett.....	104	Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg m.v.....	158
			Skatter og avgifter	158
			Renter og utbytte mv.	160
			Folketrygden.....	161
			Statens petroleumsfond	162
			Statslånemidler	162

Vedlegg

1	Statsbudsjettet medregnet folketrygden	195
2	Bevilgningsregnskapet.....	206
3	Antall arbeidstakere/årsverk i staten per 1. mars 2001.....	212

Tabelloversikt

Tabell 1.1	Statsbudsjettets og Statens petroleumsfonds inntekter og utgifter utenom lånetransaksjoner	9	Tabell 3.1	Statsbudsjettets inntekter 2002	59
Tabell 1.2	Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov	10	Tabell 3.2	Renter, avskrivninger og avsetninger til investeringsformål i 2002 fordelt på de enkelte forvaltningsbedrifter og NVE Anlegg	61
Tabell 2.1	Bevilgninger over statsbudsjettet fordelt på politikkområder i faste 2001-priser (1993, 1997, 2001) og gjennomsnittlig årlig realvekst 1993-2001 i prosent.	54	Tabell 3.3	Utbytte fra statlig eide selskaper	62
			Tabell 3.4	Inntekter fra petroleumsvirksomheten	62

Tabell 3.5	Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten.....	63	Tabell 8.7	Statsbudsjettets inntekter og utgifter utenom lånetransaksjoner og overføring til/ fra Statens petroleumsfond 2001. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp per 30.6.2001.....	99
Tabell 3.6	Avdrag 2002.....	63	Tabell 8.8	Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov 2001. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp per 30.6.2001.....	99
Tabell 3.7	Statens petroleumsfond. Inntekter og utgifter 2001-2002.....	64	Vedleggstabeller		
Tabell 4.1	Statsbudsjettets utgifter i 2002	66	Tabell 1.1	Hovedtallene i statsbudsjettet for perioden 1996-2002.....	195
Tabell 4.2	Driftsutgifter i 2002.....	66	Tabell 1.2	Samlede utgifter etter departement 1996-2002.....	196
Tabell 4.3	Driftsresultat for forretningsdriften 2002.....	67	Tabell 1.3	Driftsutgifter (postene 1-29) etter departement 1996-2002.....	197
Tabell 4.4	Investeringer 2002.....	67	Tabell 1.4	Nybygg, anlegg m.v. (postene 30-49) etter departement 1996-2002.....	198
Tabell 4.5	Utgifter til petroleumsvirksomheten.....	67	Tabell 1.5	Overføringer til andre (postene 50-89) etter departement 1996-2002.....	199
Tabell 4.6	Overføringer til andre statsregnskap 2002.....	68	Tabell 1.6	Utlån, gjeldsavdrag m.v. (postene 90-99) etter departement 1996-2002.....	200
Tabell 4.7	Realvekst1 innenfor budsjettmessig sentrale ordninger i folketrygden før 2002-tiltak.....	75	Tabell 1.7	Skatter og avgifter i perioden 1996-2002.....	201
Tabell 4.8	Overføringer til private utenom folketrygden (post 70-89).....	76	Tabell 1.8	Samlede inntekter i perioden 1996-2002.....	202
Tabell 4.9	Utlån og avdrag i 2002.....	76	Tabell 1.9	Saldert budsjett 2001.....	203
Tabell 4.10	Lån til statsbankene i 2002.....	76	Tabell 1.10	Forslag for 2002.....	204
Tabell 5.1	Lånerammer for Statsbankene i 2000, 2001 og 2002.....	77	Tabell 1.11	Statsbankenes innvilgninger 1996-2000, saldert budsjett 2001 og forslag til rammer for 2002.....	205
Tabell 6.1	Oversikt over bestillingsfullmakter og tilsagnsfullmakter.....	81	Tabell 2.1	Hovedoversikt over bevilgningsregnskapet for 1. halvår 2001.....	206
Tabell 8.1	Statsbudsjettets og Statens petroleumsfonds inntekter og utgifter utenom lånetransaksjoner 2001.....	93	Tabell 2.2	Bevilgningsregnskapet for 1. halvår 2000 og 2001.....	208
Tabell 8.2	Endringer i statsbudsjettets inntekter fra saldert budsjett 2001 til anslag på regnskap 2001.....	94	Tabell 2.3	Statens utgifter pr 30. juni 2000 og 2001 fordelt etter programområde.....	211
Tabell 8.3	Endringer i statsbudsjettets utgifter fra saldert budsjett 2001 til anslag på regnskap 2001.....	96	Tabell 3.1	Tilsatte etter kjønn, tjenesteforhold og etat/institusjon per 1. mars 2001.....	214
Tabell 8.4	Endring i statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov fra saldert budsjett 2001 til anslag på regnskap 2001.....	97	Tabell 3.2	Tilsatte etter tjenesteforhold, kjønn, fylke og kommune per 1. mars 2001. Heltid og deltidsansatte.....	221
Tabell 8.5	Statsbudsjettets inntekter utenom lånetransaksjoner og overføring fra Statens petroleumsfond 2001. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp per 30.6.2001.....	98			
Tabell 8.6	Statsbudsjettets utgifter utenom lånetransaksjoner og overføringer til Statens petroleumsfond 2001. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp per 30.6.2001.....	98			

Figuroversikt

Figur 2.1	Reell, underliggende utgiftsvekst på statsbudsjettet og BNP-vekst for Fastlands-Norge. Regnskap 1994-2000. Anslag på regnskap 2001 og 2002	53
Figur 2.2	Gjennomsnittlig årlig realvekst i perioden 1993-2001	55
Figur 2.3	Statsbudsjettets utgifter utenom lånetransaksjoner i 2001.....	56

Oversikt over bokser

Boks 1.1	Artsgruppering av statsbudsjettet 2002.....	14
Boks 2.1	Datagrunnlaget for beregningene	53
Boks 4.1	Statsbudsjettets inndeling.....	65

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2001-2002)

Den kongelige proposisjon om statsbudsjettet medregnet folketrygden for budsjetterminen 1. januar - 31. desember 2002

*Tilråding fra Finansdepartementet av 28. september 2001,
godkjent i statsråd samme dag.*

1 Hovedtrekk i finanspolitikken

1.1 Den økonomiske politikken

Hovedmålene for Regjeringens økonomiske politikk er arbeid for alle, en rettferdig fordeling, å videreutvikle det norske velferdssamfunnet og å bidra til en bærekraftig utvikling. For å nå disse målene legger Regjeringen vekt på å videreføre den økonomiske politikken basert på Solidaritetsalternativet, som sprang ut av arbeidet til Sysselsettingsutvalget. De ulike delene av den økonomiske politikken må virke sammen. Budsjettpolitikken må bidra til en stabil utvikling i produksjon og sysselsetting. Det legges vekt på å videreføre det inntektspolitiske samarbeidet, hvor partene i arbeidslivet gjennom moderate lønnsoppgjør skal bidra til å sikre en sterk konkurranseutsatt sektor. Pengepolitikken skal understøtte budsjettpolitikken og inntektspolitikken i å sikre en stabil økonomisk utvikling.

I St.meld. nr. 29 (2000-2001) Retningslinjer for den økonomiske politikken, som ble lagt fram samtidig med Langtidsprogrammet 2002-2005, ble hovedlinjene i den økonomiske politikken oppsummert i følgende punkter:

- Den økonomiske politikken må bidra til en stabil økonomisk utvikling, hvor en unngår unødige sterke konjunkturutslag.
- Den økonomiske politikken må være opprettholdbar over tid, slik at det ikke etter noen år blir nødvendig med store politikkomlegginger som kan svekke grunnlaget for velferden.
- Den økonomiske politikken må bidra til en effektiv utnyttelse av ressursene både i offentlig og privat sektor.

Norge er rikt på naturressurser. Petroleumsinntektene gir oss en handlefrihet få andre land har. Dette gir oss muligheter til å videreutvikle velferdssamfunnet. På lang sikt er det imidlertid først og fremst vekstevnen i fastlandsøkonomien som bestemmer velferdsutviklingen i Norge. Regjeringen legger vesentlig vekt på at bruken av oljeinntektene må tilpasses slik at ikke vekstevnen til norsk økonomi svekkes.

Etter Regjeringens vurdering må bruken av petroleumsinntektene baseres på at den økonomiske politikken skal gi en rimelig generasjonsmessig balanse, at det offentlige tjenestetilbudet skal kunne opprettholdes på lang sikt og at en sikrer en fortsatt sterk konkurranseutsatt sektor.

Hensynet til å oppnå en stabil utvikling i norsk økonomi over tid, tilsier at en sikter mot en jevn innfasing av oljeinntektene. Hensynet til usikkerhet i framtidige petroleumsinntekter taler også for stor grad av forsiktighet i bruken av dem.

I St.meld. nr. 29 (2000-2001) og i Langtidsprogrammet la Regjeringen til grunn følgende retningslinjer for budsjettpolitikken:

- Petroleumsinntektene fases gradvis inn i økonomien. Det legges til grunn en innfasing om lag i takt med forventet realavkastning av petroleumsfondet.
- Det må legges stor vekt på å jevne ut svingninger i økonomien for å sikre god kapasitetsutnyttelse og lav arbeidsledighet. Den endelige beslutningen om hvor mye en skal bruke av oljeinntektene for det enkelte budsjettår, fattes med utgangspunkt i en vurdering av den aktuelle konjunktursituasjonen.

Ved Stortingets behandling av Langtidsprogrammet og St.meld. nr. 29 (2000-2001) var det bred tilslutning til de nye retningslinjene for den økonomiske politikken. Finanskomiteen understreket videre at bruken av petroleumsinntektene over statsbudsjettet må tilpasses konjunktursituasjonen og at økningen i bruken av oljeinntektene bør rettes inn mot tiltak som kan øke produktiviteten, og dermed vekstevnen i økonomien.

Terroranslaget mot USA, og de internasjonale følgene av dette, har av tidsmessige årsaker ikke vært vurdert når det gjelder konkrete bevilgningsforslag. Dersom den videre utvikling skulle tilsi behov for særlige tiltak for Norges del, utover det som dekkes innenfor gjeldende budsjetttrammer, vil Regjeringen komme tilbake til dette.

1.2 Budsjettpolitikken

Hovedformålet med budsjettpolitikken er å styre bruken av fellesskapets midler slik at det offentlige velferdstilbudet kan bygges videre ut. Samtidig må budsjettpolitikken bidra til å stabilisere økonomien.

Hovedtrekkene i budsjettopplegget for 2002 kan oppsummeres i følgende punkter:

- Et strukturelt, oljekorrigert budsjettunderskudd lik forventet realavkastning i Statens petroleumsfond på 26,0 mrd. kroner. Bruken av petroleumsinntekter over statsbudsjettet øker med om lag 6 mrd. 2001-kroner fra 2001 til 2002 målt ved utviklingen i dette underskuddet.
- En reell reduksjon i påløpte skatter og avgifter på 7,7 mrd. kroner. Skatte- og avgiftsopplegget

gir en reell reduksjon i bokførte skatter og avgifter på 3,5 mrd. kroner. Endringer i barne-trygden er ikke inkludert.

- En reell, underliggende vekst i statsbudsjettets utgifter på 2 pst. fra 2001 til 2002. Anslag på regnskap er her lagt til grunn for begge år.
- En reell vekst på knapt 2 pst. i kommuneforvaltningens inntekter regnet i forhold til det inntektsnivået i 2001 som ble lagt til grunn i Kommuneproposisjonen for 2002. På grunn av sterk vekst i kommunenes skatteinntekter i år er veksten i forhold til anslag på regnskap i 2001 om lag 1 pst.

Regjeringen mener at budsjettforslaget for 2002 er godt tilpasset den aktuelle konjunktursituasjonen. Det gir en langsiktig, forsvarlig innfasing av oljeinntektene i økonomien. Budsjettforslaget innebærer en direkte anvendelse av handlingsregelen om å bruke forventet realavkastning av Petroleumsfondet. Regjeringen har lagt stor vekt på å innrette innfasingen av oljeinntekter på en måte som ikke gir for sterke impulser til innenlandsk etterspørsel.

Kapitalen i Statens petroleumsfond anslås til om lag 650 mrd. kroner ved inngangen av 2002. Basert på handlingsregelen om å bruke forventet realavkastning i petroleumsfondet og en forutsetning om 4 pst. realavkastning, legger Regjeringen opp til en bruk av oljeinntekter målt ved det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet på 26,0 mrd. kroner i 2002. Det er vel ½ mrd. kroner høyere enn anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2001. I Revidert nasjonalbudsjett 2001 ble det gjort oppmerksom på at tallene for fondskapitalen på det tidspunktet ikke inkluderte inntekter fra salg av Statoil-aksjer og andeler i statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten. Disse innbetalingene er nå innarbeidet samtidig som en legger til grunn en noe høyere oljepris i 2001. Fondskapitalen ved inngangen av 2002 er isolert sett redusert ved at svak utvikling i aksjemarkedet i 2001 har medført en nedjustering av anslaget for verdigevinster i fondet.

Ved utformingen av skatteforslaget for 2002 har Regjeringen særlig lagt vekt på tiltak som kan stimulere til økt arbeidstilbud. Regjeringen vil redusere skatten på arbeid. En vedtatt opphevelse av investeringsavgiften fra 1. april ville gitt et provenyrtap på 3,5 mrd. kroner på 2002-budsjettet. Innenfor en samlet skatte- og avgiftslettelse på 3,5 mrd. kroner er det Regjeringens vurdering at en så omfattende lettelse for næringslivet som en fjerning av investeringsavgiften representerer, enten gjennomføres over noe lengre tid, eller delvis

finansieres med skatteskjerpelser på andre områder. I denne sammenheng har Regjeringen vurdert en mulig økning i arbeidsgiveravgiften til folketrygden. Regjeringen vil etter en samlet vurdering ikke gå inn for en slik løsning som innebærer økt skatt på arbeid. Regjeringen vil også peke på at det er uheldig med generelle økninger i skatte- og avgiftssatser samtidig som en øker bruken av oljeinntekter i økonomien. Regjeringen er derfor kommet til at en vil tilrå at iverksettingstidspunktet for fjerning av investeringsavgiften utsettes med et halvt år til 1. oktober 2002.

Innenfor avgiftsforlaget er det bl.a. foreslått en reduksjon av el-avgiften og enkelte endringer som gjør regelverket enklere, bl.a. å fjerne tollene for mange industrivarer.

Den underliggende utgiftsveksten anslås til 2 pst. fra anslag på regnskap for 2001 til anslag på regnskap for 2002. Ved beregningen av den underliggende utgiftsveksten er det korrigert for utgif-

ter til renter, dagpenger og petroleumsvirksomhet. Det er også korrigert for enkelte regnskapsmessige forhold. Det gjelder gjeldssanering i forbindelse med statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten fra fylkeskommunene, økte utgifter som følge av helsereformen ved at staten overtar utgifter som fylkeskommunene tidligere hadde, reduserte rammeoverføringer til kommuneforvaltningen som motsvares av økt skatteandel for kommuner og fylker, økt skatt i forbindelse med omlegging av beregningene for attførings- og rehabiliteringspenger, innføring av netto-budsjettering av universiteter og høyskoler, refusjon av flyktningeutgifter fra Utenriksdepartementet til Kommunal- og regionaldepartementet og Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og endrede betalingsrutiner for arbeidsmarkedstiltak. Målt i forhold til saldert budsjett for 2001, anslås den reelle utgiftsveksten til 2¼ pst.

Tabell 1.1 Statsbudsjettets og Statens petroleumsfonds inntekter og utgifter utenom lånetransaksjoner (mill. kroner)

	Saldert budsjett 2001	Anslag på regnskap 2001	Gul bok 2002	Anslag på regnskap 2002
1. Statsbudsjettet				
A Statsbudsjettets inntekter i alt	679 431	746 068	738 299	738 299
A.1 Inntekter fra petroleumsvirksomhet	206 000	262 034	221 900	221 900
A.2 Inntekter utenom petroleumsinntekter	473 431	484 034	516 399	516 399
B Statsbudsjettets utgifter i alt	502 409	504 982	568 679	568 929
B.1 Utgifter til petroleumsvirksomhet	17 020	17 182	16 430	16 430
B.2 Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	485 389	487 800	552 249	552 499
Statsbudsjettets oljekorrigerte overskudd (A.2-B.2)	-11 958	-3 766	-35 850	-36 100
+ Overført fra Statens petroleumsfond	11 958	3 766	36 100	36 100
= Statsbudsjettets overskudd før lånetransaksjoner	0	0	250	0
2. Statens petroleumsfond				
Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet (A.1-B.1) (overføres til Statens petroleumsfond)	188 980	244 852	205 470	205 470
- Tilbakeført til statsbudsjettet	11 958	3 766	36 100	36 100
+ Renteinntekter og utbytte i fondet	15 200	18 400	24 000	24 000
= Overskudd i Statens petroleumsfond	192 222	259 486	193 370	193 370
3. Statsbudsjettet og Statens petroleumsfond samlet				
Overskudd	192 222	259 486	193 620	193 370

Kilde: Finansdepartementet

Anslag på regnskap for 2002 viser et oljekorrigert underskudd på 36,1 mrd. kroner. I tillegg til forslag til statsbudsjett som Regjeringen fremmer i denne proposisjonen, er det her innarbeidet 250

mill. kroner i utgifter til pasientbehandling i utlandet. Bakgrunnen for dette er at Stortinget høsten 2000 bevilget 1,0 mrd. kroner for å dekke pasientbehandling i utlandet. Det oljekorrigerte under-

skuddet på statsbudsjettet er 10,1 mrd. kroner høyere enn det anslåtte strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet. Bakgrunnen for dette er at det i 2002 bevilges 18,7 mrd. kroner til gjeldsnedskrivning i forbindelse med at staten overtar spesialisthelsetjenesten fra fylkeskommunene fra 1.1.2002. Denne ekstraordinære gjeldsnedskrivningen er ikke inkludert i det strukturelle budsjettunderskuddet. Forskjellen mellom det strukturelle og det faktiske oljekorrigerte underskuddet forklares bl.a. av konjunkturkorreksjoner. Det vises til boks 3.2 i avsnitt 3.2 i St.meld. nr. 1 (2001-2002) Nasjonalbudsjettet 2002.

Statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet er anslått til 205,5 mrd. kroner, hvorav 36,1 mrd. kroner går til å dekke statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd. De resterende 169,4 mrd. kroner foreslås avsatt i Statens petroleumsfond. Renter og utbytte på fondets kapital anslås til 24,0 mrd. kroner i 2002. Samlet sett forventes statsbudsjettet og Statens petroleumsfond å få et

overskudd på 193,4 mrd. kroner i 2002, som er 66,3 mrd. kroner lavere enn i anslag på regnskap for 2001.

Ved at statsbudsjettet etter tilbakeføring fra Statens petroleumsfond gjøres opp i balanse, vil finansieringsbehovet tilsvare statsbudsjettets netto utlån. Utenom gjeldsavdrag på tidligere låneopptak, utgjør finansieringsbehovet 13,2 mrd. kroner. Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov medregnet gjeldsavdrag forventes å utgjøre 60,7 mrd. kroner. I 2001 vil statskassen få om lag 14,2 mrd. kroner i inntekter fra salg av aksjer i Statoil. Inntektene fra denne finanstransaksjonen fratrukket innskudd av aksjekapital i forvalterselskapet for statens direkte engasjement i petroleumsvirksomheten og transportselskapet for naturgass, overføres i sin helhet til Statens petroleumsfond og vil dermed ikke endre statskassens finansieringsbehov. Statens petroleumsfonds kapital er anslått til om lag 860 mrd. kroner ved utgangen av 2002.

Tabell 1.2 Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov (mill. kroner)

	Saldert budsjett 2001	Anslag på regnskap 2001	Gul bok 2002	Anslag på regnskap 2002
<i>Lånetransaksjoner utenom petroleumsvirksomhet</i>				
Utlån, aksjetegning mv.	73 023	85 363	68 576	68 576
- Tilbakebetalinger	56 391	73 009	55 334	55 334
- Overskudd på statsbudsjettet	0	0	250	0
= Netto finansieringsbehov	16 632	12 354	12 992	13 242
+ Gjeldsavdrag	44 415	44 415	47 418	47 418
= Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov	61 047	56 769	60 410	60 660
<i>Netto finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten</i>				
Salg av aksjer i Statoil ASA	0	14 194	0	0
- Utlån, aksjetegning mv.	0	20	0	0
= Netto finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomhet overføres til Statens petroleumsfond	0	14 174	0	0

Kilde: Finansdepartementet

1.3 Større satsingsområder

Regjeringen vil videreutvikle det norske velferds-samfunnet, for å sikre grunnlaget for verdiskaping og rettferdig fordeling. I 2002 vil Regjeringens viktigste prioriteringer på statsbudsjettet være:

- *Bedre oppvekstvilkårene for barn og unge.* Regjeringen foreslår en kraftig økning av bevilgningene til barnehager. Dette skal gi 10 000 nye barnehageplasser og grunnlag for en gjennomsnittlig reduksjon i foreldrebetalingen

med 350-400 kroner pr. måned i forhold til nivået i første halvår 2001. Regjeringen vil foreslå en kommunal plikt til å tilby barnehageplass som vil tre i kraft i løpet av 2002, og en lovfestet individuell rett til barnehageplass fra og med 2006. I tillegg vil Regjeringen støtte opp om det frivillige arbeidet som skjer blant barn og unge. For å øke boligbyggingen foreslås det å øke utlånsrammene i Husbanken med 2 mrd. kroner, slik at unge mennesker lettere kan etablere seg på boligmarkedet. Rammen for boligtilskuddet

- økes, slik at bygging av utleieboliger kan trap-
pes opp.
- *Styrke utdanning og forskning.* Regjeringen foreslår å etablere en ny statlig finansieringsordning som skal sette kommunesektoren i stand til å dekke renteutgiftene på lån på i alt 15 mrd. kroner, til rehabilitering, tilrettelegging og nybygging av skoleanlegg. Det foreslås tiltak som skal sette universitetene og høgskole-
ne i stand til å starte arbeidet med Kvalitetsre-
formen i høgre utdanning fra 2002. Regjerin-
gen foreslår å øke utdanningsstøtten fra Låne-
kassen med 1000 kr. pr. måned pr. student. I tillegg foreslås det en betydelig økning i den samlede forskningsinnsatsen. Som en del av dette, etableres en ordning med skattefradrag for FoU-investeringer. Regjeringen vil dessuten øke Fondet for forskning og nyskaping med 1 mrd. kroner.
  - *Øke innsatsen til helse og pasientbehandling ved sykehusene.* Regjeringen foreslår en reell økning i bevilgningene til sykehusdrift på 1,5 mrd. kroner i 2002. Regjeringen vil fjerne unød-
vendig ventetid for behandling ved sykehus. Fra 1.1.2002 vil staten overta ansvaret for syke-
husene, og disse vil bli organisert som helse-
foretak. Reformen vil gi en bedre arbeidsdeling mellom sykehusene og dermed økt behand-
lingskapasitet. Tiltak for å unngå unødig ven-
ting på utredning og behandling vil bli priori-
tert. Regjeringen vil gjøre det enklere å benytte retten til fritt sykehusvalg. Et nasjonalt vente-
listeregister skal gi bedre oversikt over ledig kapasitet ved de enkelte sykehusene. Regjerin-
gen vil trappe opp innsatsen innenfor psykisk helsevern og kreftomsorgen, i tråd med de handlingsplanene Stortinget har vedtatt. Regje-
ringen foreslår at medisiner på blå resept skal være gratis for uføretrygdede og for eldre over 67 år fra 1. oktober 2002. Samtidig blir det iverksatt utvidede skjermingstiltak for kronisk syke.
  - *Fortsette å bygge ut eldreomsorgen.* Regjeringen følger opp Jagland-regjeringens eldreplan. Rammen for tilskudd til bygging av syke-
hjemsplasser og omsorgsboliger foreslås utvi-
det med 4 000 boenheter. Samlet er det da rom for å gi tilsagn om bygging av 10 200 nye boen-
heter i 2002, men det er åpnet for at 2000 av disse tilsagnene kan gis allerede inneværende år. Når handlingsplanen avsluttes, er det dermed lagt til rette for bygging av 33 400 syke-
hjemsplasser og omsorgsboliger siden 1997. Etter at perioden for handlingsplanen er avslut-
tet, etableres det en tilskuddsordning til syke-
hjemsplasser og omsorgsboliger etter modell av tilskuddsordningen før handlingsplanen trådte i kraft.
  - *Sikre en mer rettferdig fordeling og løfte de vanskeligst stilte.* Bevilgningene til spesielle arbeids-
markedstiltak for yrkeshemmede økes reelt slik at det kan etableres 1 750 nye tiltaksplasser i 2002 og slik at forsøk med lønnstilskudd kan innføres. Det foreslås å styrke boligtilskuddet, slik at det kan skaffes boligløsninger for bo-
stedsløse, herunder flere utleieboliger. Bostøt-
ten vil bli økt for dem som bor i de største by-
ene. Også rusomsorgen vil bli styrket. For å sikre flere grupper et bedre inntektsgrunnlag, foreslår Regjeringen bl.a. å øke barnetillegget for alders- og uførepensjonister, gjøre pen-
sjonsreglene for langtidspasienter i institusjon gunstigere og gi enslige forsørgere med funk-
sjonshemmede barn rett til stønad til barnetil-
syn samtidig med forhøyet hjelpestønad. I til-
legg etableres en ny stønadsordning for unge som blir alvorlig syke under utdanning. Regje-
ringen vil innføre gratis leirskoleopphold i grunnskolen fra høsten 2002. Ordningen med gratis læremidler i videregående opplæring bygges videre ut med sikte på at alle skal få gra-
tis læremidler fra høsten 2003.
  - *Trappe opp bevilgningene til kultur.* Regjerin-
gen vil trappe opp innsatsen på kultursektoren hvert år fram mot 2005. I 2002 foreslår Regje-
ringen en reell økning av kulturbudsjettet med om lag 6 pst. Dette muliggjør økt satsing til bl.a. museer, biblioteker, arkiver, norsk film, pres-
sestøtte, nasjonale kulturbygg og tusenårsste-
der over hele landet.
  - *Sikre et bedre miljø, renere energi og trygg mat.* Regjeringen øker bevilgningene til klimafors-
kning, herunder forskning på CO2-frie gass-
kraftverk og miljøvennlige energikilder. Regje-
ringen ønsker at en større del av våre gassres-
surser skal tas i bruk i Norge og øker bevilgnin-
gene til å støtte opp om utbygging av infrastruktur for naturgass. Innenlandsk bruk av gass vil gi grunnlag for verdiskaping, indus-
triell og teknologisk utvikling og et bedre miljø. Bevilgningene til kollektivtrafikken trappes opp. Det innføres en landsomfattende ordning med ungdomskort og studentrabatt. Bevilgnin-
gene til friluftsliv, kulturminner og biologisk mangfold foreslås også økt. I tillegg iverksettes det tiltak for å bedre sjøsikkerheten og olje-
vernberedskapen. Det foreslås bevilget 170 mill. kroner til miljøtiltak ved nikkilverket på Kola. Innsatsen for å sikre trygg mat trappes

opp, og bevilgningene til økologisk landbruk økes.

- *Satse på næringsutvikling og aktiv distriktspolitikk.* Regjeringen har særlig prioritert tiltak innen forskning, nyskaping og næringsutvikling. Regjeringen foreslår bl.a. 20 pst. skattefritak for bedriftene for FoU-utgifter opptil 4 millioner kroner pr. bedrift. Videre foreslås økte bevilgninger til næringsrettet forskning, forsknings- og utviklingskontrakter, verdiskapingsprogrammene i skog- og jordbruket og til utvikling av fiskeri- og havbruksnæringen. I tillegg reduseres skatten for næringslivet ved at avskrivningssatsene økes, tilsvarende en påløpt skattelette på 1,5 mrd. kroner samtidig som investeringsavgiften fjernes i løpet av 2002. Virkemidlene til SND foreslås lagt om slik at ordningene kan brukes mer fleksibelt. De landsdekkende ordningene styrkes. Bevilgningene til samferdsel økes reelt med om lag 4 pst., og både veg- og jernbaneformål får økte bevilgninger. Innsatsen innen distriktspolitikken videreføres på et høyt nivå. Arbeidet med å øke tilgangen av arbeidskraft intensiveres.
- *Redusere skatte- og avgiftsnivået.* Det foreslås å redusere det samlede skatte- og avgiftsnivået med om lag 7,7 mrd. kroner påløpt og 3,5 mrd. kroner bokført. Innslagspunktet i toppskatten økes fra 289 000 kroner til 320 000 kroner. Dette medfører at alle som har gjennomsnittslønn eller lavere ikke skal betale toppskatt. Samtidig foreslås det å øke det øvre taket i minstepfradraget, dvs. fra 40 300 kroner til 43 000 kroner. Fradraget for fagforeningskontingent og fradraget for gaver til frivillige organisasjoner økes fra 900 kr til 1 800 kr. I tillegg foreslås det å sette ned el-avgiften med ytterligere ett øre pr kWh fra 1. juli 2002. Det foreslås samtidig en utvidelse av skattegrunnlaget på enkelte områder.
- *Øke bistanden og det internasjonale engasjementet.* Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til utviklingshjelp, slik at bistanden som andel av bruttonasjonalinntekten (BNI) økes til 0,90 pst., mens den tilsvarende andelen i det salderete budsjettet for 2001 var 0,89 pst. De samlede bevilgningene til norsk bistand utgjør etter dette 13,5 mrd. kroner. Regjeringen fastholder målet om opptrapping av bistanden til 1 pst. av BNI. Norge vil fortsette engasjementet for å sikre vaksiner og verdens barn gjennom det globale vaksineinitiativet og trappe opp kampen mot hiv/aids.

1.4 Sammendrag av statsbudsjettet

Boks 1.1 gir et sammendrag av budsjettets stilling etter 1. halvår for 2001 og Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2002. Tabellen omfatter statsbudsjettets inntekter, utgifter og lånetransaksjoner. Hver del av budsjettet er deretter inndelt i ulike kategorier med utgangspunkt i bevilgningsreglementets postinndeling. Statsbudsjettets inntekter er gruppert i 5 hovedkategorier der skatter og avgifter fra Fastlands-Norge og petroleumsinntekter er de viktigste. Utgiftene er inndelt i 8 ulike kategorier. De største utgiftskategoriene er overføringer til private, overføringer til kommunesektoren og driftsutgifter.

Enkelte tall vil ikke alltid være direkte sammenlignbare mellom år. For 2001 er avsetningen på kapittel 2309 Tilfeldige utgifter redusert som følge av tilleggsbevilgninger til lønnsoppgjør og andre tilleggsbevilgninger 1. halvår. Bevilgningen på enkelte områder er dermed økt, mot at bevilgningen på kapittel 2309 reduseres tilsvarende. Videre vil det for eksempel ikke alltid være samsvar mellom bevilgninger på de enkelte områdene i de forskjellige budsjettårene når øremerkede bevilgninger til kommuneforvaltningen legges inn i rammetilskuddet eller når bevilgninger som tidligere ble ført som overføringer til kommuneforvaltningen, blir endret til å være overføringer til private. Bevilgningene i boks 1.1 er gruppert etter utgiftsart. Utgifter til enkelte formål kan derfor være bevilget både under driftsutgifter, investeringer og overføringer. For eksempel inkluderer ikke beløpet u-hjelp under overføringer til private, administrasjonsutgifter som er relatert til u-hjelpen. Disse er plassert under driftsutgiftene. På samme måte vil utgifter til formål som veg eller jernbane være fordelt mellom flere utgiftsarter. Det er dermed viktig at de ulike bevilgningene som er fordelt mellom forskjellige utgiftskategorier, sees i sammenheng med bevilgninger til formålet gitt innenfor andre kategorier.

1.5 Forslag til vedtak

Forslag til vedtak som presenteres i denne proposisjonen, er i de fleste tilfeller nærmere omtalt i St.prp. nr. 1 for de enkelte fagdepartementene. Bevilgninger som en ikke har funnet det naturlig å omtale i fagdepartementenes proposisjoner, er kort omtalt i denne proposisjonen. Det gjelder blant annet bevilgningene til kapittel 2309 Tilfeldige utgifter og kapittel 5309 Tilfeldige inntekter, som omtales under 2.2.17 Ymse utgifter og inntek-

ter. Renter og avskrivninger fra statens forretningsdrift under kapitlene 5491 og 5603 omtales i avsnitt 3.3 Statens forretningsdrift.

Overføringer til og fra Statens petroleumsfond fastlegges slik at netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet i sin helhet overføres til fondet og at statsbudsjettet gjøres opp i balanse (utenom lånetransaksjoner) etter tilbakeføringen fra fondet. Overføringer fra og til Statens petroleumsfond er omtalt i avsnitt 3.8.1.

Statsbudsjettets finansieringsbehov dekkes gjennom lån som er bevilget på kapittel 5999, jf.

avsnitt 3.8.2. Dekning av statens finansieringsbehov.

For mange utgiftskapitler vises det i forslag til vedtak til et tilhørende inntektskapittel. For en del av disse inntektskapitlene er det ikke foreslått bevilgning i denne proposisjonen. Det kan imidlertid bli regnskapsført inntekter på disse inntektskapitlene selv om det ikke er budsjettert beløp. Det gjelder f.eks. refusjoner for uforutsette utgifter som etatene pådrar seg i løpet av året. Det vil f.eks. gjelde utgifter til fødselspenger, sykepenger, arbeidsmarkedstiltak eller lærlinger.

Boks 1.1 Artsgruppering av statsbudsjettet 2002. Mill. kroner**Inntekter**

Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	Budsjettets stilling 2001	Gul bok 2002
Skatt på formue og inntekt	103 900	129 330
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	128 500	135 800
Merverdiavgift og investeringsavgift	128 400	130 400
Tobakksavgift	7 200	7 501
Avgift på bil, bensin m.v.	30 036	32 834
Avgift på alkohol	8 420	8 697
Elektrisitetsavgift	6 270	6 336
Avgift på mineralolje og mineralske produkter	4 562	4 703
Tollinntekter	1 818	1 789
Dokumentavgift	2 700	2 800
Avgift på flyging av passasjerer	1 490	1 655
Andre avgifter	3 576	3 608
Sum skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	426 872	465 453

Inntekter av statens forretningsdrift	Budsjettets stilling 2001	Gul bok 2002
Renter av statens kapital	151	67
Avskrivninger	673	701
Tilbakeføring av midler fra GIEK	393	412
Avsetning til investeringsformål m.v.	1 024	948
Sum statens forretningsdrift	2 242	2 129

Renter og aksjeutbytte	Budsjettets stilling 2001	Gul bok 2002
Renter fra statsbankene	11 433	13 079
Renter av kontantbeholdningen og andre fordringer	5 664	5 020
Andre renteinntekter	1 733	1 528
Aksjeutbytte, ekskl. utbytte fra Statoil	4 438	4 794
Sum renter og aksjeutbytte	23 269	24 421

Andre inntekter	Budsjettets stilling 2001	Gul bok 2002
Spilleoverskudd Norsk Tipping AS	1 648	1 707
Rettsgebyr	1 065	1 195
Inntekter under Folketrygden	3 150	3 281
Overføring fra Norges Bank	10 685	8 857
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	4 316	0
Fornebu, salg av eiendom m.v.	713	170
Tilfeldige inntekter	2 055	450
Andre inntekter under departementene	9 019	8 737
Sum andre inntekter	32 651	24 397

Petroleumsinntekter	Budsjettets stilling 2001	Gul bok 2002
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	109 100	117 500
SDØE, driftsresultat	122 900	75 200
SDØE, andre inntekter	24 300	24 600
Aksjeutbytte og renteinntekter fra Statoil	5 734	4 600
Sum petroleumsinntekter	262 034	221 900
Statsbudsjettets inntekter (eksklusive overføring fra Statens petroleumsfond og lånetransaksjoner)		
	747 068	738 299

Utgifter		
Driftsutgifter (postene 01-29, unntatt post 24)	Budsjettets stilling 2001	Gul bok 2002
Forsvaret	18 645	18 325
Universiteter og høyskoler	7 511	5 043
Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av statens veier	6 083	5 312
Politi og påtalemyndigheten	6 138	6 606
Rettsvesen og domstoler	1 152	1 279
Kriminalomsorg	1 530	1 603
Trygdeetaten og trygderetten	3 970	4 187
Skatte,- avgifts- og tolladministrasjon	4 023	4 351
Departementene og Statsministerens kontor	2 800	2 839
Jernbane	2 844	2 974
Arbeidsmarkedsetaten	2 324	2 405
Statens pensjonskasse mv.	6 979	7 210
Reserveavsetning	1 038	7 451
Lønnsoppgjør. Statsansatte ¹	532	0
Andre driftsutgifter	19 381	19 787
Sum driftsutgifter	84 950	89 373
1) Lønnsoppjøret for 2001 er ikke fordelt mellom de ulike departementene.		
Overskudd av statens forretningsdrift (post 24)	Budsjettets stilling 2001	Gul bok 2002
Sum overskudd av statens forretningsdrift	-266	-172
Investeringer (postene 30-49)	Budsjettets stilling 2001	Gul bok 2002
Forsvaret	7 783	8 569
Riksveganlegg	4 392	4 654
Statsbygg	876	802
Jernbaneverket	1 123	1 303
Flyplassanlegg	650	598
Bygg utenfor husleieordningen	695	894
Universiteter og høyskoler	357	208
Andre investeringsbevilgninger	1 723	1 873
Sum investeringer	17 599	18 902

Petroleumsvirksomheten (kap. 2440 og 2442)	Budsjettets stilling 2001	Gul bok 2002
SDØE, investeringer	16 200	15 300
SDØE, overføring til Statens Petroleumsforsikringsfond	592	600
Andre utgifter	390	530
Sum petroleumsvirksomheten	17 182	16 430
Overføringer til andre statsregnskap (postene 50-59)	Budsjettets stilling 2001	Gul bok 2002
Statens nærings- og distriktsutviklingsfond	1 014	984
Tilskudd til Norges forskningsråd	2 558	2 880
Tilskudd til Radiumhospitalet og Rikshospitalet	1 681	0
Regional næringsutvikling, diverse fond	726	727
Fond innen kultur, media, billedkunst	318	514
Jordbruksavtalen og Reindriftsavtalen, fond	1 652	835
Støtte til skipsbygging	1 000	1 500
Universitetene	6 698	6 984
Høyskolene ²	0	2 412
Avsetning til utdanningsstipend ³	0	1 932
Andre overføringer	1 510	2 054
Sum overføringer til andre statsregnskap	17 157	20 821
2) Nettobudsjettering fra 2002		
3) Lån blir gjort om til stipend når vekttall er avlagt.		
Overføringer til kommunesektoren (posten 60-69)	Budsjettets stilling 2001	Gul bok 2002
Gjeldssanering ved overtakelse av spesialisthelsetjenesten fra 1.1.2002	0	18 705
Tilskudd til spesialisthelsetjenester	18 068	-
Rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner	54 101	52 184
Tilskudd til barnehager	4 968	5 817
Tiltak for funksjonshemmede	1 088	1 087
Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	2 264	2 900
Tilskudd til opplæring av språklige minoriteter	1 494	1 403
Tilskudd til skolefritidsordninger	399	435
Investeringskostnader grunnskolereformen	550	547
Tiltak for eldre ⁴	3 495	51
Tilskudd til nye omsorgsboliger og sykehjemsplasser	2 416	2 762
Fastlønsordningen leger og fysioterapeuter	351	195
Miljøvern i kommunene	164	89
Tilskudd til kommunale kulturoppgaver	217	193
Rentekompensasjon. Skoleanlegg	0	70
Andre tilskudd	5 288	3 685
Sum overføringer til kommunesektoren	94 862	90 052
4) Beløpet foreslås innlemmet i rammetilskuddet fra 2002.		

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Overføringer til private (postene 70-89)	Budsjettets stilling 2001	Gul bok 2002
Statlig helseforetak	0	18 685
Regionale helseforetak	0	28 800
Folketrygden, sykepengeutbetalinger	24 513	25 562
Folketrygden, uførhet og medisinsk rehabilitering	44 831	47 717
Folketrygden, alderspensjoner	68 659	69 890
Folketrygdens øvrige sosiale formål (forsørgertap m.m.)	7 117	7 247
Folketrygdens helsedel	17 509	19 334
Dagpenger og ytelser under yrkesmessig attføring	13 249	14 656
Fødsels- og adopsjonspenger	8 078	8 445
Andre pensjoner	1 816	1 814
Barnetrygd	14 914	14 960
Kontantstøtte	2 821	2 613
Jordbruksavtalen	10 952	11 685
Utviklingshjelp	10 772	11 710
Annen internasjonal bistand	427	422
Utdanningsstøtte ⁵	7 912	6 598
Betaling for transport- og posttjenester ⁶	2 438	3 406
Statens nærings- og distriktutviklingsfond (og fylkeskommunene)	276	217
Film- og pressestøtte	443	390
Kulturformål	1 806	1 923
Sysselsettingstiltak	1 167	1 185
Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede	3 031	2 880
Husbanken, bostøtte og andre tilskudd	2 552	2 649
Private skoler, folkehøgskoler og høyskoler	1 977	2 098
Pristilskudd	147	87
Pasientbehandling i utlandet	500	250
Andre overføringer	9 031	11 053
Sum overføringer til private	256 938	316 275
5) Lån blir gjort om til stipend når vekttall er avlagt.		
6) Summen for 2002 inkluderer tilskudd til riksvegferjedrift som tidligere lå under kapittel 1320, post 23.		
Renter	Budsjettets stilling 2001	Gul bok 2002
Renter innenlandsk statsgjeld	16 881	16 893
Renter utenlandsk statsgjeld	679	355
Sum renter	17 560	17 248
Statsbudsjettets utgifter (eksklusive overføring til Statens petroleumsfond og lånetransaksjoner)	505 982	568 929

Lånetransaksjoner

Tilbakebetalinger	Budsjettets stilling 2001	Gul bok 2002
Salg av aksjer i Statoil	14 194	0
Avdrag fra statsbankene	54 933	53 535
Avdrag, Statkraft SF	425	425
Avdrag, Statnett SF	400	400
Statens banksikringsfond, salg av aksjer	7 750	0
Andre tilbakebetalinger	17 251	973
Sum tilbakebetalinger	87 203	55 334

Utlån og avdrag	Budsjettets stilling 2001	Gul bok 2002
Avdrag innenlandsk statsgjeld	43 388	45 836
Avdrag utenlandsk statsgjeld	996	1 582
Lån til statsbankene	63 274	65 437
Andre lånetransaksjoner	22 140	3 139
Sum utlån og avdrag	129 798	115 994

2 Budsjettets profil

2.1 Hovedprioriteringer i budsjettet

Regjeringen vil videreutvikle velferdssamfunnet for å sikre grunnlaget for verdiskapning og rettferdig fordeling. I 2002 vil Regjeringens viktigste prioriteringer på statsbudsjettet være:

- bedre oppvekstvilkårene for barn og unge
- styrke utdanning og forskning
- øke innsatsen til helse og pasientbehandling ved sykehusene
- fortsette å bygge ut eldreomsorgen
- sikre en mer rettferdig fordeling og løfte de vanskeligst stilte
- trappe opp bevilgningene til kultur
- sikre et bedre miljø, renere energi og trygg mat
- satse på næringsutvikling og aktiv distriktpolitikk
- redusere skatte- og avgiftsnivået
- øke bistanden og det internasjonale engasjementet

I punktene 2.1.1-2.1.10 nedenfor gis en nærmere omtale av satsingsområdene:

2.1.1 Bedre oppvekstvilkårene for barn og unge

Et godt barnehagetilbud er viktig for barns oppvekstvilkår. Innsatsen for å bedre barnehagetilbudet må derfor fortsette, slik at alle barn kan få tilbud om barnehageplass samtidig som foreldrebetalingen reduseres. Det foreslås en satsing på barnehagesektoren på om lag 1 mrd. kroner i 2002, herunder 100 mill. kroner til styrking av kommunenes økonomi. På denne måten kan 10 000 nye barnehageplasser etableres og foreldrebetalingen settes ned. Den statlige tilskuddssatsen vil reelt bli økt med 10,5 pst. fra 1. august 2002. Dette gir grunnlag for en gjennomsnittlig reduksjon i foreldrebetalingen med til sammen 350-400 kroner per barn per måned i forhold til 1. halvår 2001. I tillegg vil det bli satset på å øke kvaliteten i barnehagetilbudet.

Regjeringen varsler allerede nå at den vil innføre en lovfestet individuell rett til barnehageplass fra og med 2006. I denne retten skal det ligge som en premiss at foreldrebetalingen som et gjennom-

snitt ikke skal overstige 20 pst. av de totale kostnadene. Dette vil sikre full behovsdekning og en kraftig reduksjon i foreldrebetalingen. Denne satsingen vil også sikre likebehandling av private og kommunale barnehager.

Regjeringen vil foreslå en kommunal plikt til å tilby barnehageplass som vil tre i kraft i løpet av 2002. Fra 2006 vil statstilskuddet i sin helhet overføres til kommunene. Fram mot 2006 vil det statlige tilskuddet øke gradvis til 50 pst. med vilkår om opptrapping av det kommunale tilskuddet.

Barnetrygden og kontantstøtten videreføres på nominelt samme nivå som inneværende år.

Det frivillige barne- og ungdomsarbeidet er av stor betydning for engasjerte og aktive lokalmiljøer. Både idrettslagene og det øvrige organisasjonslivet gjør en uvurderlig innsats for barn og unges oppvekstmiljø og er en viktig del av det forebyggende arbeidet. Det er viktig å støtte opp under det frivillige arbeidet, og det foreslås derfor bevilget om lag 100 mill. kroner til de frivillige barne- og ungdomsorganisasjonene. I tillegg kommer midler bevilget på kulturområdet, til idrettsorganisasjonene og til sosiale formål. De frivillige organisasjonene vil dessuten bli kompensert for utgifter i forbindelse med momsreformen. Samtidig økes skattefradraget for gaver til frivillige organisasjoner, noe som vil stimulere til økte private bidrag. Det foreslås å videreføre tilbudet "den kulturelle skolesekken", slik at barn og ungdom kan gis bedre tilgang til kunst og kultur i skolen. I tillegg vil Regjeringen legge til rette for gode vilkår for idrettsaktiviteter lokalt, bl.a. gjennom midler til utbygging av kunstgressbaner i Oslo, der mangelen er betydelig.

Målrettede tiltak for å bekjempe barne- og ungdomskriminalitet, rasisme og vold vil også bli prioritert. Økte midler til politiet, domstolene og kriminalomsorgen sammen med en styrking av det forebyggende arbeidet skal bidra til større trygghet og bedre oppvekst for barn og unge.

De fleste barn og unge i Norge har gode oppvekstvilkår. Samfunnet kan bidra mer for de som ikke har det. En oppfølging av handlingsplanen for økonomisk og sosial trygghet er derfor svært viktig.

Det foreslås å øke barnetillegget for alders- og uførepensjonister og å gi enslige forsørgere med funksjonshemmede barn rett til stønad til barnetilsyn samtidig med forhøyet hjelpestønad. Sammen med fjerning av egenandeler ved leirskoleopphold, gratis læremidler i videregående opplæring, innføring av ungdomskort og tiltak for å sikre en bedre tilknytning til arbeidsmarkedet for dem som i dag står utenfor, kan vi bedre livssituasjonen for økonomisk vanskeligstilte familier. Det vises for øvrig til egen omtale under pkt. 2.1.5 Sikre en mer rettferdig fordeling og løft for de vanskeligst stilte.

For mange unge er det vanskelig å etablere seg på boligmarkedet, særlig i de store byene. For å øke boligbyggingen foreslås det å øke utlånsrammene i Husbanken med 2 mrd. kroner til 15 mrd. kroner. Dette gir også grunnlag for høyere låneutmåling og for at det kan tildeles om lag 16 000 etableringslån, noe som er en økning på 7 000 lån i forhold til i inneværende år. Rammen for boligtilskuddet økes også, slik at det kan gis tilsagn om bygging av til sammen 1 500-1 800 utleieboliger. Dette er en økning på 250-300 utleieboliger. En ansvarlig økonomisk politikk som hindrer økt press på renta er viktig for at unge mennesker ikke skal få økte boutgifter.

2.1.2 Styrke utdanning og forskning

For å sikre elevene et godt læringsmiljø er det et stort behov for opprusting av skoleanleggene i mange kommuner og fylkeskommuner. Samtidig er det behov for å øke kvaliteten i skolen. Dette er i første rekke kommunenes og fylkeskommunenes ansvar. Gjennom en reell vekst i kommunesektorens inntekter i 2002 på om lag 3,5 mrd. kroner sammenlignet med det inntektsnivået som ble lagt til grunn i Kommuneproposisjonen for 2002, vil kommunene og fylkeskommunene settes bedre i stand til dette. I tillegg foreslår Regjeringen å etablere en ny statlig finansieringsordning som skal sette kommunesektoren i stand til å dekke renteutgiftene på lån på i alt 15 mrd. kroner, til rehabilitering, tilrettelegging og nybygging av skoleanlegg. Tilsagnene om støtte vil bli fordelt over en 8-års periode, etter søknad. Staten dekker rentekostnader beregnet med utgangspunkt i et tilsvarende lån med flytende rente i Husbanken, med 5 års avdragsfrihet og samlet løpetid på 20 år. Ordningen kan dekke kostnader ved bredbåndstilknytning til skolene, dersom dette inngår i et aktuelt byggeprosjekt. I 2002 vil utlånsrammen være på 2 mrd. kroner. På denne måten bidrar Regjeringen til å delfinansiere en nødvendig opp-

rusting av skoleanleggene. I tillegg vil det bli etablert en rådgivningstjeneste for utvikling av skoleanlegg, og fremmet forslag om at alle elever skal få lovfestet rett til godt arbeidsmiljø.

Bevilgningene til IKT i skolen trappes opp. Etter en økning på nær 50 pst. fra 2000 til 2001, foreslås det en ytterligere økning neste år, slik at bevilgningene da vil være på om lag 300 mill. kroner. Forsøk med bredbånd og nettverk samt digitale læremidler vil ha prioritet. Regjeringen vil fortsette arbeidet med å bedre lærerutdanningen og sikre lærerne gode lønns- og arbeidsvilkår. Satsingen på kvalitetsutvikling i grunnskolen og videregående opplæring vil i 2002 utgjøre 355 mill. kroner.

Grunnskolen skal være gratis. Det foreslås derfor å innføre gratis leirskoleopphold fra høsten 2002. Det foreslås bevilget 25 mill. kroner til dette gjennom en økning av rammetilskuddet til kommunene. I tillegg vil det bli gjort nødvendige endringer i opplæringsloven. Elevenes utgifter til skolebøker i videregående opplæring er høye. Ordningen med gratis læremidler i videregående opplæring bygges videre ut med sikte på at alle skal få gratis læremidler fra høsten 2003. Det foreslås derfor å bevilge 103 mill. kroner til dette. Gratis læremidler vil kunne spare hver elev for 3 000-4 000 kroner per år.

Regjeringen viderefører satsingen på Kompetansereformen, og fra 1. august 2002 blir det innført en individuell rett til grunnskoleopplæring for voksne som har behov for det. Kompetanseutviklingsprogrammet følges opp med en bevilgning på 100 millioner, og arbeidet med dokumentasjon og verdsetting av realkompetanse, samt utvikling av fleksible undervisningsmodeller tilpasset voksne fortsetter.

I forbindelse med Kvalitetsreformen foreslår Regjeringen å øke den ordinære studiestøtten fra Statens lånekasse for utdanning til 80 000 kroner i året, fra høsten 2002. Dette utgjør en økning i stipendet på om lag 1 000 kroner per måned. For at universitetene og høyskolene skal fortsette arbeidet med Kvalitetsreformen, foreslår Regjeringen å øke driftsbevilgningen med 170 mill. kroner til omstilling. Dette kommer i tillegg til en videreføring av 120 mill. kroner i omstillingsmidler som ble bevilget i 2001. Forskningsinnsatsen i universitets- og høyskolesektoren foreslås økt med til sammen 350 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2001. Budsjettrammen til høgre utdanning er redusert med om lag 90 mill. kroner i forbindelse med justering av antall studieplasser.

Den samlede forskningsinnsatsen foreslås økt med om lag 1,7 mrd. kroner. Av dette tilsvarer 400

mill. kroner påløpt skattelette som følge av at det foreslås innført en ordning med skattefradrag for FoU-investeringer for næringslivet. I tillegg til grunnforskningen er den næringsrettede forskningen, særlig innen marin sektor og energi/miljø, prioritert. Videre skal det satses spesielt på forskning innen medisin og helse og IKT. Kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping økes med 1 mrd. kroner til 11 mrd. kroner, og Niels Henrik Abels minnefond opprettes med en kapital på 200 mill. kroner. Etableringen av minnefondet skal bidra til styrking av matematikkfaget. Det foreslås også 100 mill. kroner til funksjonell genomforskning (FUGE).

2.1.3 Øke innsatsen til helse og pasientbehandling ved sykehusene

Gode helsetjenester er en viktig del av det offentlige velferdstilbudet. Det er et høyt nivå på helsetjenestene både når det gjelder omfang og kvalitet. Ventelistene ved sykehusene er imidlertid for lange, til tross for at bevilgningene til helseformål er større enn noen gang. Pasientbehandlingen må derfor økes og ressursene innenfor helsevesenet utnyttes bedre, slik at unødig ventetid kan fjernes. Regjeringen foreslår en reell økning i bevilgningene til sykehusdrift med 1,5 mrd. kroner. Det er lagt til grunn en vekst i antall behandlede pasienter på sykehus med 1 ½ pst. Videre er det budsjettert med at pasientene i gjennomsnitt vil være ca. 1 pst. mer ressurskrevende å behandle i 2002 sammenliknet med 2001 (økt pasienttyngde). I tillegg anslås det en økning i den polikliniske behandlingen (pasienter som ikke er innlagt på sykehus) med 3 pst. Det ble i forbindelse med Kommuneproposisjonen i vår vedtatt å overføre om lag 800 mill. kroner mindre til helseforetakene fra fylkeskommunene enn det som anslagsvis har vært brukt på helsetjenester. Det foreslås avsatt 800 mill. kroner til inndekning av dette beløpet for de regionale helseforetakene. Staten vil overta ansvaret for sykehusene som organiseres i helseforetak fra 1. januar 2002. Reformen vil gi en bedre arbeidsdeling og dermed økt behandlingsskapasitet. Tiltak for å unngå unødig venting på utredning og behandling vil bli prioritert. Det arbeides med et nasjonalt ventelisteregister, som skal gi oversikt over ledig kapasitet ved de enkelte sykehusene, slik at ventelistepasienter raskere kan få behandling ved andre sykehus. Det vil også bli gjort enklere å benytte retten til fritt sykehusvalg. Disse tiltakene skal redusere venting til behandling som ikke skjer etter pasientens eget ønske

eller av medisinske grunner, til et absolutt minimum.

Det er for inneværende år overført om lag 1 mrd. kroner fra i fjor til pasientbehandling i utlandet. Det ligger an til at om lag halvparten av dette beløpet blir benyttet i år. Ordningen er et viktig supplement til det offentlige helsetilbudet i Norge, blant annet fordi den bidrar til redusert ventetid og kompetanseoverføring fra utlandet. Regjeringen mener disse hensynene kan ivaretas innenfor en ramme på om lag 250 mill. kroner neste år.

Det er behov for en spesiell innsats for å bedre helsetilbudet på enkelte områder. Dette gjelder særlig innenfor det psykiske helsevernet og kref-tomsorgen. Det foreslås å øke bevilgningene med reelt 520 mill. kroner. Dette gir mulighet for ytterligere utbygging av kapasiteten og iverksetting av tiltak for å sikre kvalifisert fagpersonell. I løpet av planperioden skal det investeres for om lag 6,3 mrd. kroner, og driftsutgiftene skal gradvis øke til et nivå som ligger reelt 4,6 mrd. kroner over utgiftsnivået i 1998.

Bevilgningene til kreftplanen foreslås reelt styrket med 20 mill. kroner til om lag 360 mill. kroner, slik at det kan satses videre på utbygging av forebyggende tiltak, mammografiscreening og økt kapasitet innenfor strålebehandling.

Mange eldre og uføre har store utgifter til medisiner. Dette gjelder særlig de kronisk syke. Regjeringen foreslår at medisiner på blå resept skal være gratis for uføretrygdede og for eldre over 67 år. Ordningen vil gjelde fra 1. oktober 2002. For å redusere utgiftene for storbrukere av helsetjenester foreslås det bevilget 140 mill. kroner til utvidede skjermingstiltak, blant annet gjennom å bedre Folketrygdens bidragsordning, redusere egenbetaling på opptreningsinstitusjonene og hos fysioterapeut for visse grupper.

2.1.4 Forsette å bygge ut eldreomsorgen

Det er siden 1997 gjort et betydelig løft for å styrke eldreomsorgen i alle deler av landet. Hjemmetjenestene er bygd ut, flere enerom på sykehjemmene er etablert og det er bygd omsorgsboliger for å sikre tilstrekkelig kapasitet av heldøgns omsorg og pleie. Jagland-regjeringens eldreplan følges opp med ytterligere bevilgninger neste år. Det foreslås bevilget knapt 500 mill. kroner mer i tilskudd til bygging av sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Investeringsrammen for 2002 foreslås utvidet med 4 000 sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Utvidelsen er nødvendig for å nå handlingsplanens målsetting om enerom, utskif-

ting av uegnet bygningsmasse og tilstrekkelig kapasitet til heldøgns omsorg og pleie. Dette gir rom for at det kan gis tilsagn om bygging av 10 200 nye boenheter i 2002, hvorav inntil 2 000 enheter kan disponeres allerede i 2001. Utvidelsen med 4 000 enheter vil bli gitt som tilsagn i 2002, og vil komme til utbetaling fra og med 2003. Når handlingsplanen avsluttes, er det dermed lagt til rette for bygging av 33 400 sykehjemsplasser og omsorgsboliger siden 1997. Etter at perioden for handlingsplanen er avsluttet, etableres det en tilskuddsordning til sykehjemsplasser og omsorgsboliger etter modell av tilskuddsordningen før handlingsplanen trådte i kraft.

2.1.5 Sikre en mer rettferdig fordeling og løfte de vanskeligstilte

De fleste har opplevd en betydelig velstandsutvikling de siste årene. Likevel har noen ikke fått del i utviklingen. Vi må styrke fellesskapets innsats for å bidra til en mer rettferdig fordeling. Over 70 pst. av de økonomisk vanskeligstilte har ingen tilknytning til arbeidsmarkedet. Derfor legges det så stor vekt på å få flest mulig inn i arbeidsmarkedet, blant annet gjennom reaktivisering av uførepensjonister og økt vektlegging på attføring. Det gir rom for ytterligere styrking av innsatsen overfor de grupper som i dag har, eller står i fare for å få, et uønsket bortfall av inntekt, slik at man i større grad kan delta i arbeidslivet. Det legges opp til å rette de ordinære arbeidsmarkedstiltakene særlig inn mot utsatte grupper på arbeidsmarkedet, spesielt ungdom og innvandrere.

Tiltak på boligmarkedet står også svært sentralt for å hjelpe de vanskeligstilte. Særlig gjelder dette situasjonen for bostedsløse i de store byene. Det foreslås å styrke boligtilskuddet med 62 mill. kroner, slik at det kan skaffes boligløsninger, herunder flere utleieboliger. Det foreslås også å åpne for at frivillige organisasjoner kan motta støtte, både til drift og investeringer i arbeid med å utvikle et helhetlig boligtilbud for bostedsløse. Arbeidet for å bedre levekårene til bostedsløse i de fem største byene som ble satt i gang i 2001 gjennom et samarbeid mellom staten, kommunene og Husbanken, vil bli videreført og trappet opp i 2002. I 2002 vil også byene Tromsø og Drammen bli inkludert.

Boutgiftstaket i bostøtteordningen foreslås økt med 5000 kroner for alle husstander i de fire største byene. Dette vil gi en økning i bostøtten for disse gruppene med opp til 3 500 kroner pr. år. I tillegg foreslås det å innføre månedlige utbetalin-

ger av bostøtten for at den bedre skal samsvare med forfallsdatoen for betaling av lån og husleie.

Sosialhjelp er en midlertidig ytelse. Veiledende retningslinjer for utbetaling av sosialhjelp ble fastsatt tidligere i 2001. Målet med dette var å redusere de store forskjellene kommunene i mellom. Siden de nye retningslinjene ble vedtatt, har et klart flertall av de kommunene som har endret sosialhjelpssatser, økt sine satser. Regjeringen vil i 2002 oppjustere satsene og foreta en gjennomgang av systemet med de veiledende retningslinjene. Regjeringen legger til grunn at sosialhjelpssatsene skal prisjusteres årlig.

For å sikre flere et bedre inntektsgrunnlag, foreslås i tillegg følgende:

- økt barnetillegg for alders- og uførepensjonister med forsørgeransvar fra 1. mai 2002. Forslaget innebærer at barnetillegget øker med 2 568 kroner i året for denne gruppen.
- enslige forsørgere med funksjonshemmede barn skal fra 1. januar 2002 få rett til samtidig stønad til barnetilsyn og forhøyet hjelpestønad.
- det etableres en ny stønadsordning fra 1. januar 2002 for unge som blir alvorlig syke under utdanning, og som ikke har opparbeidet rett til sykepenger.
- pensjonsregler for langtidspasienter i institusjon gjøres gunstigere med virkning fra 1. mai 2002 slik at deres økonomiske situasjon kan bedres.
- fraskilte som har vært forsørget av ektefelle også fem år etter skilsmissen gis adgang til folketrygdens etterlattefordeler med virkning fra 1. mai 2002.
- videreføring av en landsdekkende forsøksordning for arbeids- og utdanningsreiser for funksjonshemmede.

Det legges i tillegg fram en handlingsplan mot rusmiddelproblemer. Faktisk kunnskap må i større grad legges til grunn for framtidige rusmiddelpolitiske veivalg. Det er derfor oppnevnt en forskerkommisjon som skal oppsummere eksisterende kunnskap på rusmiddelområdet og peke på konsekvensene av ulike veivalg. Både den forebyggende innsatsen og innsatsen for å hjelpe og behandle rusmiddelmissbrukere foreslås styrket med 30 mill. kroner.

Det foreslås gratis medisiner på blå resept for eldre over 67 år og uføre fra 1. oktober 2002 og utvidete skjermingstiltak for kronisk syke. Avvikling av egenandeler for leirskoleopphold, utvidelse av utlånsordningen for lærebøker i videregående skole, innføring av ungdomskort og økt satsing på barnehager slik at foreldrebetalingen kan

settes ned, vil også bedre økonomien til familier i en vanskelig økonomisk situasjon.

2.1.6 Trappe opp bevilgningene til kultur

Kulturlivet i Norge blomstrer. Regjeringen vil støtte opp om det arbeidet som skjer både lokalt og nasjonalt. Derfor vil innsatsen trappes opp hvert år fram mot 2005. Bevilgningene til kultur foreslås økt med 331 mill. kroner, det vil si en økning på 8,8 prosent. Denne betydelige økningen gir rom for viktige tiltak.

Bevilgningene til arkiv, bibliotek og museer økes samlet sett med om lag 65 mill. kroner. Våre arkiv, bibliotek og museer er viktige som formidlere av vår fortid og samtid for å skape ideer og impulser inn i vår framtid. Filmsektoren har de siste to årene blitt omorganisert og effektivisert. Tilskuddet til filmproduksjon er styrket med drøyt 90 mill. kroner på to år. I 2002 foreslår Regjeringen å øke bevilgningene med 32 mill. kroner.

Regjeringen legger fram en investeringsplan for nasjonale kulturbygg og tusenårssteder, med prosjekter og bevilgningsbehov for perioden fram til 2005. I 2002 foreslås det startbevilgninger og tilsagn for en rekke slike prosjekter over hele landet.

Det frivillige arbeidet i foreninger, grupper og lag er viktig og må stimuleres. Derfor foreslås det å bevilge 27 mill. kroner til frivillige organisasjoner på musikk- og amatørteaterområdet. Samtidig er det viktig at flere får muligheten til å oppleve ulike deler av vårt kulturliv. Derfor foreslås det blant annet økt festivalstøtte, økte midler til jazz og rytmisk musikk, dans og opera, med vekt på operamiljøene ute i landet. «Den kulturelle skolesekken» vil bli videreført.

Det er et viktig mål å opprettholde mangfoldet i pressen. Pressestøtten er viktig i denne sammenheng. Det foreslås å øke produksjonstilskuddet med 88 mill. kroner i 2002. Økningen skal dels kompensere for avisenes inntektstap som følge av endrede retningslinjer for statlig annonsering av ledige stillinger. Dels innebærer økningen en generell styrking av tilskuddsordningen og en særskilt styrking av de minste avisene. Til sammen er produksjonstilskuddet økt med 103 mill. kroner i 2001 og 2002.

Bevilgningene til det internasjonale presse-, kultur- og informasjonsarbeidet vil bli økt for å bidra til å fremme gjensidig internasjonal kontakt og forståelse.

2.1.7 Sikre et bedre miljø, renere energi og trygg mat

Norge er rikt på naturressurser. Regjeringen ønsker at en større del av våre gassressurser skal tas i bruk i Norge. Det vil gi grunnlag for verdiskaping, industriell og teknologisk utvikling og et bedre miljø. Det foreslås å bevilge 30 mill. kroner til å støtte opp om utbygging av infrastruktur for naturgass. Ytterligere 20 mill. kroner kan gis i tilsagn om tilskudd. Regjeringen vil legge fram en stortingsmelding om en helhetlig bruk av gass i Norge. Arbeidet for å redusere klimagassutslippene på bakgrunn av Norges forpliktelser under Kyoto-protokollen vil bli fulgt opp. Utvikling av renseteknologi for gasskraftverk er sentral i denne sammenheng. Derfor foreslås det å øke bevilgningene til forskning og utredning knyttet til klima og forskning på miljøvennlige energikilder, slik at den samlede innsatsen blir på om lag 188 mill. kroner. Det er satt av om lag 35 mill. kroner til forskning på CO₂-fri gasskraftproduksjon. Arbeidet med miljøvennlig omlegging av energibruk og -produksjon vil bli videreført og samlet under én forvaltning, Enova SF.

Bevilgningene til kollektivtrafikken trappes opp. Jernbanen styrkes med om lag 670 mill. kroner. Det innføres en landsomfattende ordning med ungdomskort og studentrabatt, som gir rett til ubegrenset antall reiser innen fylket for ungdom fra og med 16 år til og med 19 år med 30 pst. rabatt. Det etableres en ny tilskuddsordning på 10 mill. kroner for samfinansiering av kulturminneprosjekter med private. Innsatsen for å kjøpe opp friluftsområder økes. Regjeringen oppretter også en tilskuddsordning for innsamling av PCB-holdige glassruter, og bevilgningen til opprydning i havner og fjorder økes. Det foreslås bevilget 170 mill. kroner til miljøtiltak ved nikkilverket på Kola. Innsatsen for å hindre tap av biologisk mangfold styrkes, blant annet gjennom opprettelsen av en nasjonal artsdatabank i Trondheim og økt innsats for overvåking og kartlegging av det biologiske mangfoldet.

Flere havarier de siste årene har vist at sikkerheten og beredskapen til sjøs ikke er god nok. Tiltak for bedre sjøsikkerhet er viktig både av hensyn til miljøet og sikkerheten for de som ferdes til sjøs. Derfor foreslås det en styrking av dette arbeidet på til sammen 70 mill. kroner. Det foreslås bl.a. å øke bevilgningene til trafikkontroll og merking av farleder med 25 mill. kroner. Den statlige oljevernberedskapen og arbeidet med etablering av elektroniske sjøkart langs hele kysten styrkes med til sammen 35 mill. kroner. I tillegg

vil det bli vurdert å utvide grensen for det norske territorialfarvannet fra 4 til 12 nautiske mil fra kysten. Dette vil gi bedre kontroll med seilingsrutene til utenlandske skip. Det vil også bli etablert påbudte seilingsleder for skip som representerer en særlig miljørisiko.

Kugalskap og munn- og klovsyke i Europa det siste året har ført til at det reises spørsmål om vi får trygge matvarer av god kvalitet. Det er allerede iverksatt tiltak for å sikre dette, blant annet gjennom systematisk kvalitetsarbeid og kontroll i alle ledd i matvarekjeden. Neste år videreføres dette arbeidet innenfor en samlet ramme på 780 mill. kroner. Dette er en økning av innsatsen til matkontroll med 20 pst. I tillegg vil en ny merkeordning for landbruksprodukter som baseres på særpreg, geografisk opphav, tradisjon og egenart bli etablert. Bevilgningene til økologisk landbruk foreslås økt med 50 mill. kroner.

2.1.8 Satse på næringsutvikling og aktiv distriktpolitikk

Næringspolitikken skal stimulere til omstilling og nyskaping som gir grunnlag for et lønnsomt og konkurransedyktig næringsliv. Derfor er særlig tiltak innenfor forskning, nyskaping og næringsutvikling prioritert.

Innen forskning foreslås 20 pst. skattefritak for FoU-utgifter inntil 4 millioner kroner pr. bedrift. Ordningen medfører samlet påløpt skattelette på om lag 400 mill. kroner. Videre foreslås økte bevilgninger bl.a. til næringsrettet forskning, forsknings- og utviklingskontrakter og internasjonalt forskningssamarbeid.

En godt utbygd infrastruktur er viktig for næringsutviklingen og for å sikre bosetting i alle deler av landet. Derfor foreslås det å øke vegbevilgningene med om lag 650 mill. kroner. Drift og vedlikehold er særlig prioritert. Det er funnet rom for oppstart av flere nye vegprosjekter i 2002. Bevilgningene til jernbanen foreslås økt med drøyt 670 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2001. Bevilgningene til bredbånd blir økt, HØY-KOM-ordningen blir videreført med økt bevilgning, og det foreslås 7,5 mill. kroner til særskilte bredbåndstiltak i Finnmark.

Skattene for næringslivet reduseres ved at satsene for avskrivninger økes tilsvarende 1,5 mrd. kroner i påløpt skattelette. Svoelavgiften for prosessindustrien foreslås fjernet. I tillegg vil investeringsavgiften bli fjernet i løpet av 2002.

Virkemidlene til Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) foreslås lagt om slik at SND gis større fleksibilitet til selv å utnytte rammen for

tilskudd, lån og garantier på best mulig måte. Samtidig foreslås SNDs landsdekkende virkemidler styrket med til sammen 43 mill. kroner. Videre er det forutsatt at kystflåten (NOR-flåten) fra 2002 kan benytte SNDs ordninger og virkemidler. For å gi SND mulighet til å arbeide mer utadrettet og oppsøkende overfor bedrifter, FoU-institusjoner og andre aktører i ulike næringsmiljøer, herunder gründere og småbedrifter, foreslås administrasjonstilskuddet til SND styrket. Samtidig vil bevilgningene til tilrettelegging, økt satsing på småsamfunn, etablererstipend, næringshager og SIVAs inkubatorvirksomhet bli økt. Det vil særlig bli lagt vekt på å ivareta kvinne- og ungdomsperspektivet.

Flere land i Europa, blant annet Sverige og Danmark, har innført lettelser i skatt og sosiale avgifter for sine sjøfolk. Regjeringen foreslår derfor at fergereederiene registrert i NOR som går i utenriksfart, skal få likeverdige rammebetingelser med tilsvarende rederier i de øvrige nordiske land. Forslaget innebærer at det opprettes en særskilt ordning som vil gjelde fra 1. juli 2002.

Distriktpolitikken skal bidra til at hovedtrekkene i bosettingsmønsteret opprettholdes og til at likeverdige levekår sikres i alle deler av landet. Det høye ambisjonsnivået i distriktpolitikken foreslås videreført, bl.a. gjennom regionale næringslivstiltak og styrking av kommuneøkonomien. I tillegg styrkes verdiskapingen i skogbruket og jordbruket, blant annet gjennom økning av bevilgningene til verdiskapingsprogrammene for henholdsvis norsk matproduksjon og bruk og fordeling av trevirke. Til sammen foreslås det bevilget om lag 120 mill. kroner til disse programmene. Det vil også bli etablert et eget verdiskapingsprogram for reindriftsnæringen.

Norge har rettigheter til noen av verdens største og mest produktive kyst- og havområder. God utnyttelse av disse ressursene gir grunnlag for arbeidsplasser, bosetting og utvikling langs kysten. Dette krever økt innsats innen forskning og utvikling. Derfor foreslås det en samlet økning av forskningsbevilgningene til marin sektor på om lag 422 mill. kroner. Det er blant annet satt i gang bygging av nytt forskningsfartøy, og det foreslås bevilget 307 mill. kroner til dette. Samtidig skal de sentrale marine forskningsmiljøene i Bergen og Tromsø styrkes. Ressurskontrollen og havbruksforvaltningen vil også bli styrket.

Tilgang på arbeidskraft er en viktig forutsetning for verdiskaping og konkurransevne i alle deler av landet, og for å videreutvikle tjenestetilbudet for befolkningen. Derfor er det iverksatt flere tiltak for å øke tilgangen av arbeidskraft,

blant annet knyttet til økt arbeidsinnvandring og reaktivisering av uførepensjonister. Veksten i sykefraværet og antall uføre må dempes. Kravet om at attføring skal være forsøkt før det innvilges uførepensjon er derfor blitt innskjerpet og innsatsen inneværende år styrket med 55 mill. kroner, som tilsvarer om lag 400 tiltaksplasser. For 2002 bevilges ytterligere om lag 240 mill. kroner, tilsvarende om lag 1 750 tiltaksplasser. Samlet gir bevilgningen rom for om lag 22 600 tiltaksplasser for yrkeshemmede og uførepensjonister. I tillegg iverksettes forsøk med bruk av lønnstilskudd kombinert med midlertidig ansettelse. Dette kommer i tillegg til de ordinære arbeidsmarkedstiltakene som videreføres på samme nivå i 1. halvår 2002 som 2. halvår 2001. Regjeringen har også gjennomført samtaler med hovedorganisasjonene i arbeidslivet for å komme fram til et omforenet forslag til en samarbeidsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv. Disse samtalen vil fortsette i tiden framover. Målet med en mulig slik samarbeidsavtale er å styrke arbeidslinjen slik at en får en reduksjon i sykefraværet, redusert tilgang til uføretrygd og bedre bruk av eldre arbeidstakeres ressurser og arbeidskraft.

2.1.9 Redusere skatte- og avgiftsnivået

Det samlede skatte- og avgiftsnivået i Sverige og Danmark er høyere enn i Norge, mens nivået i Finland er om lag som her hjemme. OECD-statistikken viser videre at skatte- og avgiftsnivået har økt i de fleste OECD-landene i løpet av de siste 10-15 årene, og at økningen har vært mindre i Norge enn i de fleste andre OECD-land. Regjeringen mener likevel det er behov for å redusere skatten på arbeid for å sikre økt tilgang av arbeidskraft. Derfor foreslår Regjeringen å redusere det samlede skatte- og avgiftsnivået med om lag 7,7 mrd. kroner påløpt. Den bokførte lettelsen i 2002 er 3,5 mrd. kroner. Innslagspunktet i toppskatten økes fra 289 000 kroner til 320 000 kroner. Dette medfører at alle som har gjennomsnittslønn eller lavere ikke skal betale toppskatt. Forslaget innebærer at 130 000 skattytere får redusert marginals-katten (overtidsskatten) fra 49,3 pst. til 35,8 pst. Det tas sikte på å justere innslagspunktet for toppskatten i tråd med alminnelig lønnsutvikling de kommende årene. Regjeringen foreslår å øke det øvre taket i minstefradraget, dvs. fra 40 300 kroner til 43 000 kroner. Dette betyr at 65 000 skattytere får redusert sin marginals-katt fra 35,8 pst. til 29,6 pst.

Fradraget for fagforeningskontingent og fradraget for gaver til frivillige organisasjoner økes fra 900 kr til 1 800 kr. Utbytteskatten foreslås vide-

reført på 11 pst. Stortingets vedtak om at ligningsverdien av boliger ikke skal overstige 30 pst av markedsverdien følges opp og det foreslås samtidig å øke ligningsverdien med 5 pst i 2002. Samlet gjør dette at boligbeskatningen blir om lag uendret til neste år. El-avgiften ble foreslått satt ned med ett øre per kWh fra 2. juli i år. 1. juli neste år settes avgiften ytterligere ned med ett øre pr kWh. Det foreslås samtidig en utvidelse av skattegrunnlaget på enkelte områder. Dette medfører blant annet en viss innstramming i firmabilbeskatningen og kjøregodtgjørelsen.

For næringslivet foreslår Regjeringen å avvikle investeringsavgiften og oppjustere enkelte avskrivningssatser slik at disse avspeiler faktisk økonomisk verdifall på driftsmidlene. Svovelavgiften på kull, koks og raffinering settes til null under forutsetning om frivillig avtale med sektoren om reduksjoner i svovelutslippene. I tillegg foreslås et skattemessig fradrag på 20 pst av FoU-utgifter i bedriftene, inntil 4 mill. kroner per bedrift.

2.1.10 Øke bistanden og det internasjonale engasjementet

Den økonomiske forskjellen mellom rike og fattige land øker. Fattigdomsproblemet er en av de største utfordringene i vår tid. Norge må ta sin del av ansvaret. Derfor foreslår Regjeringen å øke bistandens andel av BNI til 0,90 pst., mens den tilsvarende andelen i det salderte budsjettet for 2001 var 0,89 pst. Dette innebærer en økning i bevilgningen til utviklingshjelp med 1,2 mrd. kroner, eller 9,4 pst. i forhold til 2001. De samlede bevilgningene til norsk bistand utgjør etter dette 13,5 mrd. kroner. Regjeringen fastholder målet om opptrapping av bistanden til 1 pst. av BNI. Det overordnede målet for norsk bistand er å bidra til fattigdomsreduksjon ved bedring av økonomiske, sosiale og politiske kår i land Norge har utviklings-samarbeid med.

Bevilgningene til helse og utdanning i fattige land vil bli økt. Barna er den viktigste framtidssressursen. Derfor fortsettes engasjementet for å sikre vaksiner av verdens barn gjennom bidrag til det globale vaksineinitiativet og trappe opp kampen mot tuberkulose og polio. I tillegg vil innsatsen for å bekjempe hiv/aids bli styrket fra norsk side.

Regjeringen har besluttet å gi alle de minst utviklede landene toll- og kvotefri markedsadgang for alle produkter, med unntak av våpen, og vil følge opp dette med faglig bistand til kapasitets- og kompetansebygging. Et viktig bidrag til kam-

pen mot fattigdom er bistand til miljøvennlig energiforsyning, hvor Norge vil trappe opp innsatsen med et spesielt fokus på bærekraftig utvikling. På norsk anmodning vil Verdensbanken koordinere et internasjonalt initiativ for at gass, som i dag brennes, brukes som energi- og inntektskilde. Norge vil være en pådriver i dette arbeidet.

Utviklingspolitikken skal støtte opp under demokratiske krefter og bidra til å videreutvikle demokratiet og styrke grunnlaget for en god menneskerettighetspolitikk. Land som fører en økonomisk politikk som bidrar til sosial utjevning og fattigdomsreduksjon skal bli prioritert. Det norske medlemskapet i FNs sikkerhetsråd skal brukes til å fokusere på fred, forsoning og utvikling. Dette gir oss en god mulighet til å sette disse spørsmålene på den internasjonale sikkerhetspolitiske dagsorden.

Norge vil også i 2002 være en aktiv bidragsyter til flernasjonale fredsoperasjoner, med KFOR som den viktigste.

2.2 Utgifter under de ulike departementene

I omtalen av utgiftene under hvert departement er det tatt inn en tabell som viser utgiftsrammer i saldert budsjett 2001 og forslag til statsbudsjett for 2002. En må imidlertid vise varsomhet når en sammenlikner budsjettene for to år. Tabellene viser utgiftene i det enkelte departement. En overføring av oppgaver med tilsvarende overføring av bevilgninger mellom departementene vil dermed framstå som en endring i bevilgningsrammene uten at dette er uttrykk for reell omprioritering mellom forskjellige formål.

Siden tallene viser saldert budsjett for 2001, vil for eksempel ikke tilleggsbevilgninger i 1. halvår være inkludert i tallene. I den grad tilleggsbevilgninger i 1. halvår er videreført i 2002-budsjettet, vil tabellen dermed vise en økt bevilgning fra 2001 til 2002 som ikke er reell. Det vil for eksempel gjelde virkningen av inntektsoppgjørene våren 2001 som ikke var fordelt på departement i saldert budsjett, men der helårsvirkningen av inntektsoppgjørene er innarbeidet i 2002-budsjettet.

2.2.1 Utenriksdepartementet

	mill. kroner		
	Saldert budsjett 2001	Forslag 2002	Endring i pst.
<i>Programområde 02 Utenriksforvaltning</i>			
02.00 Administrasjon av utenriksstjenesten	1 300,3	1 394,0	7,2
02.10 Utenriksformål	873,2	942,5	7,9
Sum før lånetransaksjoner	2 173,4	2 336,4	7,5
Lånetransaksjoner	0,4	0,4	
Sum Utenriksforvaltning	2 173,8	2 336,8	7,5
<i>Programområde 03 Internasjonal bistand</i>			
03.00 Administrasjon av utviklingshjelpen	567,6	625,1	10,1
03.10 Bilateral bistand	2 231,2	2 417,2	8,3
03.20 Globale ordninger	4 933,9	5 376,7	9,0
03.30 Multilateral bistand	4 444,0	4 778,5	7,5
Sum ODA-bistand før lånetransaksjoner	12 176,8	13 197,5	8,4
Lånetransaksjoner	168,8	307,5	82,2
Sum ODA-bistand	12 345,5	13 505,0	9,4
03.50 Øvrig bistand	418,7	442,2	5,6
Sum Internasjonal bistand	12 764,2	13 947,2	9,3
Sum Utenriksdepartementet	14 938,0	16 284,0	9,0

Budsjettstrukturen for bistandsbudsjettet er lagt om i statsbudsjettet for 2002. Beløpene for saldert budsjett 2001 er så langt det har vært mulig oppgitt etter den nye budsjettstrukturen. Saldert budsjett 2001 og budsjettforslag 2002 er imidlertid ikke direkte sammenlignbart for programkategori 03.10 og 03.20. Det vises til nærmere omtale i Utenriksdepartementets St.prp. nr. 1.

Programområde 02 Utenriksforvaltning

Til utenriksforvaltning foreslås for 2002 bevilget 2 336,8 mill. kroner. Dette er en økning på 163 mill. kroner i forhold til 2001. Regjeringen vil legge vekt på samarbeidet innenfor FN, herunder medlemskapet i Sikkerhetsrådet og formannskapet i sanksjonskomiteen mot Irak. Videre vil Regjeringen legge stor vekt på NATO-samarbeidet, og vil føre en aktiv Europa-politikk. Forholdet til Russland og nærområdene vil være en viktig del av Europa-politikken. Arbeidet med nedrustning, menneskerettigheter, en bærekraftig ressursforvaltning, samt styrking av det multilaterale handelssystem vil også stå sentralt. Regjeringens handlingsplan *Kulturkontakt i en åpen verden* legger grunnlaget for en mer helhetlig og målrettet innsats i arbeidet med internasjonal kulturformidling og Norgespresentasjon.

Programområde 03 Internasjonal bistand

Til internasjonal bistand foreslås for 2002 bevilget 13 947,2 mill. kroner, fordelt med 13 505 mill. kroner til offisiell utviklingshjelp (ODA-bistand) og 442,2 mill. kroner til bistand i ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak.

Offisiell utviklingshjelp (ODA-bistand). Til offisiell utviklingshjelp foreslås bevilget 13 505 mill. kroner, tilsvarende 0,90 pst. av anslått BNI. Bevilgningsforslaget er 1 159,5 mill. kroner (9,4 pst.) høyere enn bevilgningen for 2001. Regjeringen fastholder målet om en opptrapping av bistanden til 1 pst. av BNI.

Norsk bistand er primært rettet inn mot å bekjempe den fattigdom mange mennesker lever i. Det overordnede målet er å bidra til en halvering av antall mennesker som lever i ekstrem fattigdom innen 2015. I denne sammenheng er det viktig at bevilgningene blir utnyttet på en best mulig måte. Selv om norsk bistandsinnsats har

vist seg å komme godt ut i internasjonale sammenligninger når det gjelder mål- og resultatoppnåelse, må det arbeides kontinuerlig for å sikre en mest mulig effektiv og målrettet bistandsinnsats.

Økningene i 2002-budsjettet er foreslått fordelt på bl.a. følgende satsingsområder:

- Aids og helsetiltak, herunder polio og tuberkulose
- Overgangsbistand (gap)¹
- Godt styresett
- Handelsrelatert bistand
- Miljø og energitiltak
- Tiltak i tilknytning til Sikkerhetsrådet
- Balkan
- Midtøsten

Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak. Det foreslås bevilget 442,2 mill. kroner i 2002 til bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak. I tillegg til bevilgningsforslaget foreslås 200 mill. kroner i nye tilsagn utover gitt bevilgning under kap. 197, post 70 Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, samarbeidsprogrammet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU. De viktigste innsatsområdene vil være å styrke demokratiske styreformer gjennom tiltak for frie valg og respekt for grunnleggende menneskerettigheter, tiltak for forbedring av miljøsituasjonen, samt handlingsplanen i forhold til søkerlandene til EU.

Videre ønsker Regjeringen også å bidra til å bedre FN's evne til krisehåndtering gjennom frivillige bidrag til fredsbevarende operasjoner vedtatt av Sikkerhetsrådet. Det er også behov for frivillige bidrag til etablering og drift av internasjonale straffedomstoler.

¹ For å redusere «gapet» mellom humanitær innsats, den politiske oppfølgingen og den mer langsiktige utviklingsbistanden, foreslår Regjeringen at det opprettes en egen bevilgning til overgangsbistand (gap).

2.2.2 Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet

	mill. kroner		
	Saldert bud- sjett 2001	Forslag 2002	Endring i pst.
<i>Programområde 07 Kirke-, utdannings- og forskningsformål</i>			
07.10 Administrasjon	516,3	499,7	-3,2
07.20 Grunnskolen og videregående opplæring	2 279,1	2 853,1	-15,7 ¹
07.30 Videregående opplæring	1 103,5	-	-
07.40 Andre tiltak i utdanningen	2 165,6	2 368,5	9,4 ¹
07.50 Voksenopplæring	1 377,3	1 558,7	13,2
07.60 Høgre utdanning	14 886,9	15 760,8	5,9 ²
07.70 Forskning	1 535,9	1 818,7	18,4
07.80 Utdanningsfinansiering	7 840,5	8 427,8	7,5
07.90 Den norske kirke	939,2	793,9	-15,5 ³
Sum før lånetransaksjoner	32 644,3	34 081,2	4,4
Lånetransaksjoner	11 569,2	11 810,2	2,1
Sum Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	44 213,5	45 891,4	3,8

Det er foretatt enkelte tekniske endringer i budsjettet slik at budsjettallene for 2001 og 2002 ikke er direkte sammenlignbare.

1) Kategoriene 07.20 Grunnskolen og 07.30 Videregående opplæring er slått sammen til ny kategori 07.20 Grunnskolen og videregående opplæring. Samtidig er enkelte poster overført til kategorien 07.40 Andre tiltak i utdanningen. Den prosentvise endringen som er oppgitt på den nye kategori 07.20 gis med utgangspunkt i utgiftene på de to tidligere kategoriene 07.20 og 07.30 samlet sett. Tilskuddet til lærebedrifter er foreslått innlemmet i rammetilskuddet. Videre er skoletilskuddet, som blir gitt i støtte til kommuner for grunnskoleopplæring til personer under integrering, foreslått slått sammen med integreringstilskuddet. Midlene bevilges dermed over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett.

2) Det innføres nettobudsjettering ved flere høgskoler, noe som reduserer utgiftssiden i budsjettet på kategori 07.60 tilsvarende de tidligere inntektsbevilgningene til høgskolene.

3) Tilskuddet til de kirkelige fellestrådene er foreslått innlemmet i rammetilskuddet til kommunene. Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond blir nettobudsjettert fra 2002.

Regjeringens forslag til bevilgning til kirke-, utdannings- og forskningsformål utgjør 45 891,4 mill. kroner. Dette er en økning på 5,7 pst. i forhold til vedtatt budsjett for 2001, etter at det er korrigert for overgang til nettobudsjettering og innlemming av øremerkede tilskudd.

For å ruste opp skoleanleggene, foreslår Regjeringen å etablere en ny statlig finansieringsordning som skal sette kommunesektoren i stand til å dekke renteutgiftene på lån på i alt 15 mrd. kroner, til rehabilitering, tilrettelegging og nybygging av skoleanlegg. Tilsagnene om støtte vil bli fordelt over en 8-årsperiode, etter søknad. Staten dekker rentekostnader beregnet med utgangspunkt i et tilsvarende lån med flytende rente i Husbanken, med 5 års avdragsfrihet og samlet løpetid på 20 år. Ordningen kan dekke kostnader ved bredbåndstilknytning til skolene, dersom dette inngår i et aktuelt byggeprosjekt. I 2002 legges det opp til at kommunesektoren skal få tilsagn om rentekompensasjon tilsvarende lån på 2 mrd. kroner. Rentekompensasjonen utbetales over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett.

Ordningen må sees i sammenheng med den reelle veksten i kommunesektorens frie inntekter i 2002, som vil gi muligheter for styrking både av skolens innhold og fysiske miljø.

I tilknytning til ordningen vil Regjeringen også etablere en rådgivningstjeneste for utvikling av skoleanlegg. Tjenesten vil formidle råd om blant annet arealplanlegging, inneklima, miljøvennlige bygg, arkitektur og pedagogiske løsninger. Regjeringen vil fremme forslag om at alle elever skal få en lovfestet rett til godt arbeidsmiljø.

Regjeringen ønsker å videreføre det øremerkede tilskuddet til læremidler i videregående skole. Det er foreslått bevilget 103 mill. kroner til formålet i 2002. Målet er at alle læremidler i videregående opplæring skal være gratis innen skolestart høsten 2003.

Regjeringen vil øke rammetilskuddet til kommunene med 25 mill. kroner slik at leirskoleopphold blir gratis fra og med høsten 2002. En endring av opplæringsloven vil bli foreslått i forbindelse med dette.

Regjeringen foreslår å øke de samlede bevilgningene til informasjons- og kommunikasjonstek-

nologi (IKT) i utdanningen, slik at bevilgningen til formålet blir på om lag 300 mill. kroner i 2002. De prioriterte områdene er IKT i lærerutdanningen, forsøks- og utviklingsarbeid, digitale læremidler og infrastruktur, samt kompetanseutvikling for lærere.

Tilskuddet til landslinjer i videregående opplæring foreslås avvirket. De fylkeskommunene som har mange landslinjer, vil bli vurdert særskilt i forbindelse med tildeling av skjønnsmidler over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett. Tilskudd til privateide skole- og kirkebygg foreslås avvirket. Tilskuddet til lærebedrifter foreslås innlemmet i rammetilskuddet til fylkeskommunene, samtidig som satsene til lærebedriftene reduseres tilsvarende 75 mill. kroner i 2002. Satsingen på kvalitetsutvikling i grunnskolen og videregående opplæring vil i 2002 utgjøre 355 mill. kroner.

Regjeringen vil videreføre satsingen på kompetansereformen. Fra 1. august 2002 vil det innføres en individuell rett til grunnskoleopplæring for voksne som har behov for det. I tillegg er satsingsområdene knyttet til kompetanseutviklingsprogrammet, dokumentasjon og verdsetting av realkompetanse og utvikling av fleksible undervisningsmodeller som er tilpasset voksnes behov.

Stortinget har vedtatt at statens utdanningskontorer skal innlemmes i fylkesmannsembetet fra 2003. I forbindelse med videreutvikling av fylkesmannens rolle som instans for rettssikkerhet, ønsker Regjeringen å konsentrere aktiviteten til utdanningskontorene om tilsyn, klagebehandling og enkelte forvaltningsoppgaver. Dette kan gi rom for en reduksjon i aktivitetsnivået.

For at universiteter og høyskoler skal settes i stand til å forberede Kvalitetsreformen i høgre utdanning, foreslår Regjeringen å bevilge 170 mill. kroner til omstilling ved institusjonene. Dette kommer i tillegg til en videreføring av 120 mill. kroner i omstillingsmidler som ble bevilget i 2001. Institusjonene vil også få en betydelig styrking i forbindelse med regjeringens forslag til satsing på forskning.

For å bedre den økonomiske situasjonen ved kunsthøgskolene, er bevilgningen til disse institusjonene foreslått økt med til sammen 4 mill. kroner.

Et viktig mål med reformen av høgre utdanning er å gi studentene bedre mulighet til å være heltidsstudent. Regjeringen foreslår derfor at den ordinære utdanningsstøtten fra Statens lånekasse for utdanning økes til 80 000 kroner fra og med undervisningsåret 2002-2003. Økningen, som utgjør om lag 1 000 kroner per måned, skal gis

som stipend slik at stipendandelen vil ligge på om lag 39 prosent. Ved studiestart blir støttebeløpet utbetalt som lån, og etter hvert som studentene gjennomfører studiene, blir deler av lånet gjort om til stipend. Størrelsen på stipendet skal ikke være knyttet til normert studietid.

Regjeringen foreslår å forenkle dagens støtte-system ved å fjerne ulike særordninger i lov- og forskriftsverket for utdanningsstøtte. Lånebeløpets størrelse skal ikke lenger vurderes mot inntekt og formue. Videre skal fribeløpet for arbeidsinntekt økes fra dagens grense på 5 200 kroner per måned til 100 000 kroner per år inkludert sommermånedene. Det foreslås en styrking av bevilgningen til Statens lånekasse for utdanning knyttet til innføringen av det nye studiestøttesystemet.

Høgre utdanning må dimensjoneres slik at den på en best mulig måte tar hensyn til både studentenes ønsker og samfunnets behov for tilgang på arbeidskraft. Årskullene som er aktuelle for studier, går nå ned. Budsjettforslaget for 2002 innebærer en reduksjon på 3 000 studieplasser ved universiteter, vitenskapelige høyskoler og statlige høyskoler. Reduksjonen i studieplasser er tatt på områder med svikt i søkingen. For å imøtekomme samfunnets behov for arbeidskraft, har Regjeringen imidlertid prioritert å videreføre studieplasser og opptaksnivå på utdanninger der det er registrert mangel på personell. Budsjetttrammen til høgre utdanning er redusert med om lag 90 mill. kroner i forbindelse med justering av antall studieplasser.

Regjeringen legger opp til en opptrapping av forskningsinnsatsen i 2002 med til sammen om lag 1,7 mrd. kroner. Av dette tilsvarende 400 mill. kroner påløpt skattelette som følge av at det foreslås innført en ordning med skattefradrag for FoU-investeringer for næringslivet. For en bred omtale av forskningsinnsatsen, se kapittel 2 Forskning og utvikling i statsbudsjettet i St.prp. nr. 1 (2001-2002) for Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Forskningsinnsatsen i universitets- og høyskolesektoren foreslås økt med til sammen 350 mill. kroner. For disse midlene vil Regjeringen opprette og videreføre nye rekrutteringsstillinger, opprette 10 nye kvinnelige professorater samt øke bevilgningen til vitenskapelig utstyr og styrke bevilgningene til strategisk forskning i sektoren.

Kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping foreslås økt med 1 mrd. kroner til 11 mrd. kroner. Avkastningen fra fondet øker i 2002 med ca. 322 mill. kroner, til vel 525 mill. kroner. Disse midlene skal særlig gå til å styrke langsiktig, grunnleggende forskning. Regjeringen går inn for at en

tredjedel av avkastningen fra fondet fra og med 2002 overføres direkte til institusjonene innenfor høgre utdanning. Avkastningen fra fondet vil for øvrig finansiere oppstart av de første sentra for fremragende forskning. 100 mill. kroner vil gå til funksjonell genomforskning, som en oppfølging av den såkalte FUGE-planen.

Regjeringen vil opprette et fond for utdeling av en ny internasjonal matematikkpris til minne om Niels Henrik Abel. Fondet skal ha en kapital på 200 mill. kroner fra 2002. Etableringen av minnefondet skal bidra til styrking av matematikkfaget.

Budsjettforslaget for Den norske kirke gir rom for fem nye prestestillinger og en stilling ved Samisk kirkeråd. Bevilgningen til Sjømannsmisjo-

nen foreslås økt med vel 5 mill. kroner til nær 44 mill. kroner. Til den kirkelige virksomheten ved Nidarosdomen foreslås det bevilget 3 mill. kroner i 2002. I tillegg kommer forslag om en økning på 4 mill. kroner til oppfølging av restaureringsplanen for Nidarosdomen. Det særskilte tilskuddet til de kirkelige fellesrådene foreslås innlemmet i rammetilskuddet til kommunene for 2002 med 109 mill. kroner. Utgiftene til det kirkelige medlemsregisteret, de kommunale presteboligene og kontorlokaler for Kirkerådet og bispedømmerådene foreslås finansiert fra Opplysningsvesenets fond i 2002. Det foreslås også at forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond nettobudsjetteres fra 2002.

2.2.3 Kulturdepartementet

	mill. kroner		
	Saldert budsjett 2001	Forslag 2002	Endring i pst.
<i>Programområde 08 Kulturformål</i>			
08.10 Administrasjon	145,0	153,1	5,5
08.20 Kulturformål	3 024,3	3 230,3	6,8
08.30 Film- og medieformål	602,7	719,2	19,3
Sum Kulturdepartementet	3 772,0	4 102,6	

I en tid med raske endringer og store omstillinger vil kulturen få en stadig viktigere plass. Kultur tjener både til å skape identitet og visshet om vår historie, og til å gi oss en robust plattform i en ny tid.

Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for 2002 en klar kulturpolitisk profil med følgende hovedsatsinger:

- mer kunst og kultur til barn og unge – gjennom den kulturelle skolesekken
- gjennomføring av større reformer innenfor museumssektoren
- modernisering- og samordningstiltak innen arkiv, bibliotek og museer – bedre tilgang til informasjon
- gjennomføring av byggeprosjekter i samsvar med investeringsplan for kulturbygg
- satsing på norsk film gjennom omfattende fornyelse og omorganisering av hele sektoren
- en understrekning av avisenes betydning gjennom en økning i pressestøtten.

Bevilgningene til kulturformål foreslås økt med 330,5 mill. kroner tilsvarende 8,8 pst. i forhold til saldert budsjett 2001.

Kulturdepartementet vil i samarbeid med institusjoner og fagorgan på kulturfeltet legge til rette for at skolebarn lettere skal få tilgang til, gjøre seg kjent med og få et aktivt og positivt forhold til kulturytringer av alle slag. Det er derfor lagt inn midler til videreføring av prosjektet «kulturell skolesekk».

Tilskuddsordningen for frivillige organisasjoners lokale lag og virke på musikk- og amatørteaterområdet videreføres. Midlene kanaliseres gjennom Norsk musikkråd og Norsk Amatørteaterråd.

St.meld. nr. 22 (1999-2000) om arkiv, bibliotek og museer fikk bred tilslutning i Stortinget, jf. Innst. S. nr. 46 (2000-2001). Regjeringen har fulgt opp med midler til større reformer innen museumssektoren, bl.a. til utviklingsarbeid i forbindelse med etablering av et nasjonalt kunstmuseum og samorganisering av seks kunstinstitusjoner. Ellers har Regjeringen fulgt opp med midler til utviklingstiltak innen arkiv og bibliotek, herunder satsing på IKT-området.

Regjeringen fremlegger i 2002 en samlet plan for investeringer til nasjonale kulturbygg og tusenårssteder for perioden 2002-2005. Investeringsplanen viser også til aktuelle prosjekter

utover 2005. For 2002 er det lagt inn investeringsmidler til allerede igangsatte prosjekter ved Den Nationale Scene, Ivar Aasen-tunet, Vestlandske Kunstindustrimuseum, Jærmuseet, Domkirkeodden, Hundorp, Trøndelag Folkemuseum, Norge og Eidsvoll 1814 – Rikspolitisk senter. Det er lagt inn investeringsmidler til nye fylkestusenårssteder i Østfold, Rogaland, Buskerud, Telemark og Finnmark, samt til Østsamisk museum i Neiden, samisk tusenårssted.

Driftstilskuddene til en del institusjoner og tiltak er økt, bl.a. gjelder dette jazz-området, herunder Molde Internasjonale Jazzfestival, tiltak innen dans, Nasjonalgalleriet, Festspillene i Bergen, Bergen Filharmoniske Orkester, Ringve museum, Norsk museum for fotografi - Preus fotomuseum, Norsk Bergverksmuseum, Kvinnemuseet på Kongsvinger, operavirksomhet regionalt, Den Norske Opera, Teater Ibsen, Carte Blanche og Nasjonalbiblioteket. Videre er festivalstøtteordningen under Norsk kulturråd økt, likeledes til-

skudd til multikulturelle tiltak under Kulturrådet. Tilskudd til samiske kulturformål over Kulturdepartementets budsjett er i 2002 samlet på en post for overføring til Sametinget.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til filmproduksjon med 32 mill. kroner dvs. en økning på 16,5 pst. I tillegg vil ytterligere midler omdisponeres til filmproduksjon som følge av omleggingen av tilskuddsforvalterne på filmområdet og avviklingen av det statlige engasjementet i produksjonsselskapet Norsk Film AS.

Produksjonstilskuddet til aviser foreslås økt med 87,8 mill. kroner eller 48,8 pst. Økningen skal dels kompensere for avisenes inntektstap som følge av endrede retningslinjer for statlig annonsering av ledige stillinger. Dels innebærer økningen en generell styrking av tilskuddsordningen, og en særskilt styrking av de minste avisene.

Kringkastingsavgiften foreslås økt med 60 kroner fra 1 715 kroner til 1 775 kroner.

2.2.4 Justis- og politidepartementet

	mill. kroner		
	Saldert budsjett 2001	Forslag 2002	Endring i pst.
<i>Programområde 06 Justissektoren</i>			
06.10 Administrasjon	207,8	210,4	1,3
06.20 Rettsvesen	1 161,5	1 278,6	10,1
06.30 Kriminalomsorg	1 548,9	1 658,5	7,1
06.40 Politi og påtalemyndighet	6 354,4	6 632,3	4,4
06.50 Redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap	604,8	633,7	4,8
06.60 Andre virksomheter	329,4	502,6	52,6
06.70 Erstatninger, tilskudd mv.	525,0	757,8	44,4
06.80 Svalbardbudsjettet	61,2	101,0	64,9
Sum Justissektoren	10 793,0	11 774,8	9,1
Sum Justisdepartementet	10 793,0	11 774,8	9,1

For programområde 06 Justissektoren foreslås en bevilgning på 11,8 mrd. kroner i 2002. Dette er en økning på 9,1 pst. i forhold til saldert budsjett for 2001. Hovedtyngden av bevilgningen går til straffesakskjeden, dvs. til politiet, påtalemyndigheten, domstolene og kriminalomsorgen. Om lag 92 pst. av den samlede bevilgningen går til å dekke driftsutgifter.

Hovedsatsingen i 2002 vil være knyttet opp mot redusert kriminalitet, god og effektiv konfliktløsning og forebygging, økt trygghet og rettssikkerhet for individer og grupper, redusert sårbarhet i samfunnet og en åpen og kvalitetsbevisst justisforvaltning. Sentralt i dette arbeidet står omor-

ganisering og fornyelse av justissektoren. Samtidig som det er lagt vekt på å opprettholde et balansert og fortsatt høyt aktivitetsnivå i straffesakskjeden, er det i 2002 satt av midler til å starte det omfattende arbeidet med å slå sammen og redusere antall politidistrikter fra 54 til 27 og antall domstoler i første instans fra 92 til 66. Regjeringen har også avsatt midler til opprettelse av en ny domstoladministrasjon i Trondheim i løpet av 2. halvår 2002. Sammen med etableringen av Politidirektoratet og de seks kriminalomsorgsregionene som har vært i operativ drift fra 1. januar 2001, forventes dette å bidra til et mer effektivt departement, bedre styring av sektoren og til

bedre måloppnåelse og utnyttelse av justissektorens samlede ressurser.

Regjeringen vil legge frem en stortingsmelding om samfunnssikkerhet og beredskap i løpet av 2001 som bl.a. tar for seg innretningen av beredskapsarbeidet i årene fremover. Det foreslås å bevilge midler til å videreføre forsøksprosjektet i Trondheimsområdet og utarbeide spesifikasjon for utbygging av et nasjonalt felles radionett (TETRA) for nødetatene (brann- og redningsetaten, politiet og helsevesenet).

Tiltak for hurtigere straffesaksavvikling og redusert tilbakefall vil stå sentralt også i 2002. Målrettede tiltak for å bekjempe barne- og ungdomskriminalitet, organisert kriminalitet, rasisme og vold skal prioriteres. Regjeringen vil samtidig arbeide for å styrke kriminalitets- og voldsforenes stilling.

Det vil bli lagt betydelig vekt på å få til en reduksjon i soningskøene til fengslene. Innenfor bevilgningsforslaget på Arbeids- og administra-

sjonsdepartementets budsjett er det avsatt prosjekteringsmidler til Østfold fengsel for å sikre fremdriften i dette prosjektet. Samtidig skal programvirksomheten og det individuelt tilpassede soningsopplegget videreutvikles, slik at innholdet i straffegjennomføringen tilrettelegger for at lovbrysterer skal kunne gjøre en egeninnsats for selv å motvirke et kriminelt handlingsmønster. Det er satt av ekstra midler til dekning av utgifter ifm. den nye forvaringsordningen ved Ila fengsel som trer i kraft fra 1.1.2002. Det høye opptaket av nye aspiranter ved kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) vil bli videreført i 2002, ettersom behovet for tilgang på fagutdannet personale er stort.

Regjeringen foreslår at det i 2002 bevilges 46 mill. kroner i erstatning til norske fanger som satt i japansk fangenskap under 2. verdenskrig, eventuelt til etterlatte ektefelle eller etterlatte barn av avdøde tidligere fanger.

2.2.5 Kommunal- og regionaldepartementet

	mill. kroner		
	Saldert bud- sjett 2001	Forslag 2002	Endring i pst.
<i>Programområde 13 Innvandring, distriktpolitikk og overføringer til kommunesektoren gjennom inntektssystemet m.m.</i>			
13.10 Administrasjon m.m. (inkludert valguttgifter)	316,6	218,2	-31,1
13.20 Innvandring	3 657,4	4 481,4	22,5
13.21 Nasjonale minoriteter	2,6	2,7	3,8
13.40 Samiske formål	110,3	133,1	20,6
13.50 Regional- og distriktpolitikk	1 940,0	1 763,5	-9,1
13.70 Overføringer til kommuner og fylkeskommuner	52 398,0	70 893,6	35,3 ¹
Sum før lånetransaksjoner	58 424,9	77 492,5	32,6
Lånetransaksjoner til regional- og distriktpolitikk	445,0	225,0	-49,4
Sum programområde 13	58 869,9	77 717,5	32,0
<i>Programområde 14 Bolig, bomiljø og bygningssaker</i>			
14.10 Bolig og bomiljø	5 117,7	5 795,4	13,2
14.20 Forvaltning av bygningstiltak	27,6	31,3	13,4
Sum før lånetransaksjoner	5 145,3	5 826,7	13,2
Lånetransaksjoner	12 574,0	12 167,0	-3,2
Sum programområde 14	17 719,3	17 993,7	1,5
Sum programområde 13 og 14	76 589,2	95 711,1	25,0

1) Økningen skyldes i vesentlig grad en engangsbevilgning til fylkeskommunene i 2002 på om lag 18,7 mrd. kroner knyttet til sykehusreformen (sletting av fylkeskommunal gjeld mv.).

Budsjettforslaget for kommunesektoren i 2002 innebærer en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på om lag 3½ mrd. kroner eller knapt 2 pst., når man regner fra det inntektsnivået for 2001 som ble lagt til grunn i Kommuneproposi-

sjonen. Regnet i forhold til anslag på regnskap for 2001 slik det nå anslås, blir veksten om lag 1¾ mrd. kroner eller 1 pst.

Bakgrunnen for at inntektsveksten blir lavere når en regner fra anslag på regnskap 2001, er at

kommunesektorens skatteinntekter i 2001 nå anslås å bli 1,7 mrd. kroner høyere enn anslått i Kommuneproposisjonen. Dette er inntekter som kommunesektoren får beholde i 2001. Nivået på kommunesektorens inntekter i 2002 blir derimot det samme som varslet i Kommuneproposisjonen.

Innenfor veksten i de samlede inntektene legges det opp til en realvekst i frie inntekter på 1 775 mill. kroner i 2002, regnet fra anslått inntektsnivå 2001 i Kommuneproposisjonen. Regnet i forhold til anslag på regnskap 2001 legges det opp til om lag uendret realnivå på de frie inntektene i 2002.

Sykehusreformen innebærer at ansvaret for spesialisthelsetjenesten i sin helhet overtas av staten fra 2002. Driftsmidlene i spesialisthelsetjenesten er holdt utenom ved beregning av inntektsveksten fra 2001 til 2002.

Om lag 28 pst. av kommunesektorens samlede inntekter kommer som rammetilskudd fra staten. Endringen fra 2001 til 2002 er påvirket av sykehusreformen. Om lag 4,2 mrd. kroner av midlene som trekkes ut i tilknytning til reformen gjelder rammetilskuddet til fylkeskommunene. I motsatt retning trekker det at øremerkede tilskudd på om lag 4 mrd. kroner innlemmes i rammetilskuddet. For 2002 utgjør rammetilskuddene 52,2 mrd. kroner, fordelt med 38,1 mrd. kroner på kommunene og 14,1 mrd. kroner på fylkeskommunene.

Som en del av sykehusreformen dekker staten fylkeskommunal gjeld på vel 15,6 mrd. kroner og fylkeskommunenes feriepengene knyttet til spesialisthelsetjenestene på om lag 2,3 mrd. kroner. Disse midlene bevilges som engangstilskudd over programkategori 13.70.

For nærmere omtale av det økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2002 vises det til Kommunal- og regionaldepartementets budsjettproposisjon (kapittel 2) og Nasjonalbudsjettet 2002 (kapittel 3.3).

Bevilgningen på programkategori 13.20 Innvandring foreslås økt fra 3 657,4 mill. kroner i saldert budsjett for 2001 til 4 481,4 mill. kroner i 2002. Dette skyldes en økning av forventede asylankomster i 2001 og 2002.

På bakgrunn av en ekstern gjennomgang av Utlendingsdirektoratet og arbeidet med forenkling av regelverket forventes det en effektivitetsforbedring på 10-15 pst. når det gjelder behandling av saker etter utlendings- og statsborgerloven i direktoratet. Arbeidet med å nedarbeide restanser i Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda skal fortsatt være en prioritert oppgave.

Som oppfølging av St.meld. nr. 17 (2000-2001) Asyl- og flyktningpolitikken i Norge, blir innsatsen rettet mot enslige mindreårige i mottak styrket.

Fire- og femåringer i mottak skal få tilbud om halvdagsplass i barnehage. Rask og god bosetting er et annet viktig mål for Regjeringen. Det iverksettes en ny bosettingsordning for flyktninger.

Introduksjonsprogram og introduksjonsstønad skal gi kommunene et bedre verktøy til arbeidet med kvalifisering av nyankomne innvandrere for arbeidsmarkedet.

Bevilgningen på programkategori 13.40 Samiske formål foreslås økt fra 110,3 mill. kroner i 2001 til 133,1 mill. kroner i 2002, det vil si en økning på 20,6 pst. Dette innbefatter 7,4 mill. kroner i avkastning av Samefolkets fond og 2,5 mill. kroner til regjeringens satsing på samisk språk og informasjon. Det foreslås også å overføre til Sameetinget forvaltningen av 10,2 mill. kroner, som i 2001 ble gitt i skjønnsmidler til kommuner som har merutgifter på grunn av tospråklighet.

Bevilgningen på programkategori 13.50 Regional- og distriktspolitikk foreslås satt til 1 763,5 mill. kroner. I tillegg kommer 225 mill. kroner i lånetransaksjoner til SIVA. Korrigert for ekstraordinære poster blir bevilgningen på om lag samme nivå som i 2001.

I henhold til St.meld. nr. 34 Om distrikts- og regionalpolitikken, er hovedmålet å opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret og sikre likeverdige levekår i alle deler av landet. Følgende strategier vil bli spesielt prioritert i 2002:

- utvikling av arbeids, bo- og serviceregioner
- innsats overfor småsamfunn
- utvikling av et konkurransedyktig regionalt næringsliv – med vekt på regionale verdiskapningsmiljøer
- mer makt og myndighet til regionalt nivå – økt regionalt handlingsrom
- fokus mot kvinner i næringslivet og ungdom, samt unge i etableringsfasen.

Regjeringens mål er at alle skal kunne disponere en god bolig i et godt bomiljø. Boligpolitikken er viktig for fordeling, bedre levekår, velferd og bærekraftig utvikling. Det er fortsatt for store forskjeller mellom det store flertall som allerede bor godt, og mindretallet som er boligsøkende eller som bor utilfredsstillende og dyrt. Særlig gjelder dette i pressområdene. I budsjettet for 2002 har Regjeringen lagt følgende hovedprioriteringer til grunn for bolig- og bygningspolitikken:

- Økt satsing på tiltak som kan legge til rette for at unge og vanskeligstilte kan etablere seg i boligmarkedet. Etableringslån og boligtilskudd er sentrale virkemidler. Boligtilskuddet er særlig viktig for å skaffe flere utleieboliger med en

- rimelig husleie. Tilsagnsrammen er økt med 10 pst. fra 2001.
- Økt satsing på boligbygging og boligetablering gjennom en økning av Husbankens låneramme med 2 mrd. kroner. Gjennom Husbanken vil Regjeringen også stimulere til bygging av boliger med gode miljøkvaliteter.
  - Det er skapt rom for at opptil 16 000 søkere kan bli tildelt etableringslån i 2002.
  - Bedre bostøtteordningen i storbyene, ved at boutgiftstaket i ordningen økes med 5 000 kroner for alle husstander i de fire største byene, samt gå over til månedlig utbetaling av bostøtte.
  - Fortsette arbeidet for å fjerne uverdige boforhold i storbyene og bedre tilgjengeligheten bl.a. for den sterkt voksende gruppen eldre.
  - Handlingsplan for eldreomsorgen utvides med ytterligere 4 000 enheter. Med denne utvidelsen er det lagt til rette for bygging av 33 400 sykehjemsplasser og omsorgsboliger.
- Opprette en ny statlig finansieringsordning for kommunesektoren knyttet til Regjeringens satsing på opprusting av skoleanlegg.
  - Følge opp lovutvalget som skal gjennomgå bygningslovgivningen.
  - Byggsøk, systemet for elektronisk behandling av byggesaker, som gjør det mulig å behandle alle deler av en byggesak over Internett skal videreutvikles.
  - Det legges fram et forslag om endringer i plan- og bygningslovgivningen som bl.a. skal bidra til å forenkle byggesaksbehandlingen og redusere papirmengden i byggesaker.
  - Det skal arbeides for økt kvalitet på bygg, både mht. estetikk, helse, miljø og sikkerhet.
  - Regjeringen vil følge opp Kommunal- og regionaldepartementets Miljøhandlingsplan, som ble lagt fram i forbindelse med St.prp. nr. 1 (2000-2001).

2.2.6 Sosial- og helsedepartementet

	mill. kroner		
	Saldert bud- sjett 2001	Forslag 2002	Endring i pst.
<i>Programområde 09 Sosiale formål</i>			
09.00 Administrasjon	261,7	189,5	-27,6
09.10 Sosialtjenesten, forebygging av rusmiddelmissbruk m.v.	353,1	342,2	-3,1 ¹
09.60 Kontantytelser	1 685,0	1 729,6	2,6
09.70 Eldre og funksjonshemmede	4 976,5	1 525,4	-69,3 ²
Sum Sosiale formål	7 276,3	3 786,7	-48,0
<i>Programområde 10 Helsevern</i>			
10.00 Sosial- og helseforvaltning m.m.	610,2	1 334,9	118,8
10.10 Kommunehelsetjeneste, forebygging og rehabilitering	738,8	311,8	-57,8
10.30 Spesialisttjenester	21 040,0	49 117,2	133,4
10.40 Psykisk helse	2 127,8	2 661,0	25,1
10.50 Legemidler	178,1	189,0	6,1
10.90 Helse- og sosialberedskap	12,0	12,3	2,5
Sum Helsevern	24 706,9	53 626,2	117,0
<i>Programområde 29 Sosiale formål, folketrygden</i>			
29.10 Administrasjon	4 090,1	4 336,4	6,0
29.50 Stønad under sykdom	25 362,0	25 562,0	0,8
29.60 Uførhet og medisinsk rehabilitering m.m.	43 986,3	47 716,6	8,5
29.70 Alderdom	66 606,0	69 890,0	4,9
29.80 Forsørgertap og eneomsorg for barn mv.	6 845,8	7 247,1	5,9
Sum Sosiale formål	146 890,2	154 752,1	5,4
<i>Programområde 30 Helsevern</i>			
30.10 Diverse tiltak i fylkeshelsetjenesten m.v.	2 625,9	2 797,7	6,5
30.50 Legehjelp, medisin m.v.	14 036,0	16 189,5	15,3
30.90 Andre helsetiltak	431,0	541,5	25,6
Sum Helsevern	17 092,9	19 528,7	14,3
Sum Sosial- og helsedepartementet	195 966,3	231 693,6	18,2

1) Korrigert for overføringen av Rusmiddeldirektoratet til det nye Sosial- og helsedirektoratet, og Statens klinikk for nar-komane til de nye helseforetakene, øker bevilgningene på området med vel 90 mill. kroner.

2) Reduksjonen skyldes at tilskudd på vel 3,5 mrd. kroner er innlemmet i kommunenes rammetilskudd.

Sosial- og helsedepartementets budsjettforslag for 2002 er på 231 694 mill. kroner. Dette tilsvarer om lag 15,4 pst. av forventet bruttonasjonalprodukt for 2002. Folketrygdens utgifter utgjør om lag 75,2 pst. av budsjettforslaget.

Budsjettforslaget innebærer en vekst på 18,2 pst. sammenliknet med saldert budsjett for 2001 målt i løpende priser, eller ca. 35,7 mrd. kroner. Tilskudd på drøyt 3,5 mrd. kroner er foreslått innlemmet i kommunenes rammetilskudd. Hoveddelen av dette er knyttet til eldreplanen. Justert for dette forholdet blir veksten drøyt 39 mrd. kroner. Om lag 26 mrd. kroner av denne økningen skyldes overføring fra fylkeskommunenes rammetilskudd i forbindelse med sykehusreformen. Utgiftene til folketrygden øker med om lag 10,3 mrd.

kroner fordelt med 7,9 mrd. kroner under område 29 Sosial omsorg og 2,4 mrd. kroner under område 30 Helsevern. Drøyt 5 mrd. kroner av veksten i folketrygden skyldes økt grunnbeløp fra 1. mai 2001. Vekst på andre områder utgjør netto om lag 3 mrd. kroner.

Justert for ulike tekniske forhold, innebærer budsjettforslaget en reell utgiftsvekst på om lag 5 mrd. kroner fra saldert budsjett 2001.

Programområde 09 Sosiale formål omfatter hovedsakelig øremerkede tilskudd til omsorgstjenester til eldre og funksjonshemmede, tiltak for rusmiddelmissbrukere og kontantytelser som krigspensjon og AFP.

Nye lovbestemmelser om strafferettslige særreaksjoner trer i kraft fra 1. januar 2002. Særreak-

sjonen tvungen omsorg for psykisk utviklingshemmede lovbrytere innebærer at det skal etableres en fagenhet for tvungen omsorg. Fagenheten skal være en faglig og sikkerhetsmessig forsvarlig enhet til å gjennomføre idømt særreaksjon overfor utilregnelige psykisk utviklingshemmede.

Etter dagens tilskuddsordning for sikringsdømte psykisk utviklingshemmede er det den enkelte kommune i samråd med Kriminalomsorg i frihet som bestemmer hvilke tiltak som er nødvendige. Ordningen skal utvides til også å dekke kommunenes utgifter i forbindelse med prøveløslatelse fra forvaring, varetektssurrogat, samt videreføring av tiltak for psykisk utviklingshemmede med sikringsdom.

Regjeringen legger fram en handlingsplan mot rusmiddelproblemer. Planen vektlegger både arbeidet for redusert bruk av rusmidler, behandling av og omsorg for rusmiddelmissbrukere, kunnskapsproduksjon og kompetanseutvikling, samt strategier og tiltak i det nordiske og internasjonale samarbeidet. Regjeringen vil støtte opp under, og styrke innsatsen lokalt. Som ledd i regjeringens handlingsplan mot rusmiddelproblemer, foreslås økte bevilgninger på 30 mill. kroner i 2002.

Programområde 10 Helsevern omfatter i hovedsak tilskudd til sykehusene og andre statlige institusjoner, samt ulike øremerkede tilskuddsordninger til helseformål, psykiatri og forebyggende arbeid.

Stortinget har sluttet seg til Regjeringens forslag om at staten fra årsskiftet skal overta eieransvaret for spesialisthelsetjenesten i Norge og organisere denne som helseforetak. I henhold til ny lov om helseforetak skal det opprettes et regionalt helseforetak med ansvar for sykehus og annen spesialisthelsetjeneste i hver av de fem helseregionene.

Det foreslås reelt 1,5 mrd. kroner mer til sykehusbehandling i forhold til saldert budsjett for 2001. De regionale helseforetakene gis med dette et finansielt grunnlag for å videreføre og øke aktivitetsnivået fra 2001. Budsjettforslaget gir rom for en vekst på 1½ pst. i sykehusbehandling finansiert gjennom ISF-ordningen og 3 pst. vekst i poliklinisk aktivitet. Videre er det budsjettert med at pasientene i gjennomsnitt vil være ca. 1 pst. mer ressurskrevende å behandle i 2002 sammenliknet med 2001 (økt pasienttyngde).

I forbindelse med Stortingets behandling av Kommuneproposisjonen for 2002 ble det vedtatt å trekke ut ca. 800 mill. kroner mindre fra fylkeskommunene enn det spesialisthelsetjenesten antas å koste i 2001. Det foreslås avsatt 800 mill.

kroner til inndekning av dette beløpet for de regionale helseforetakene. Det knytter seg usikkerhet til beregningene som ligger til grunn for uttrekket fra fylkeskommunene og til hva som er det faktiske kostnadsnivået for spesialisthelsetjenesten ved inngangen til 2002.

Det foreslås å avvikle ordningen med det såkalte kryptaket. Dette vil innebære noe svekket kostnadskontroll, men samtidig reduseres faren for økonomisk motiverte prioriteringer av pasienter. Avviklingen av kryptaket bidrar til å forenkle og øke forutsigbarheten i ISF-ordningen. Det foreslås andre justeringer som oppveier for de økte kostnadene ved dette tiltaket.

Satsingen på psykisk helse følges opp ved at det i budsjettforslaget for 2002 foreslås bevilget reelt om lag 520 mill. kroner mer til opptrappingsplan for psykisk helse sammenliknet med 2001.

Regjeringens program for fornyelse av offentlig sektor har vært et sentralt utgangspunkt for arbeidet med fornyelse av den sentrale sosial- og helseforvaltningen. Hovedmålet har vært at en skal stå bedre rustet til å nå de sosial- og helsepolitiske målene og møte fremtidige faglige utfordringer. Andre viktige mål for omorganiseringen er at intern administrasjon og dobbeltarbeid skal reduseres og at forebyggende arbeid, tilsyn med og kvalitetsutvikling av helse- og sosialtjenesten, forskning og bruk av informasjonsteknologi skal styrkes.

Til gjennomføring av kreftplanen er det avsatt 362 mill. kroner, hvilket er en reell økning på 20 mill. kroner fra 2001.

Regjeringen foreslår å innføre 50 pst. egenbetaling for kvinner og 100 pst. egenandel for menn for sterilisering.

Regjeringen foreslår videre full egenbetaling for kunstig befruktning. Dette inkluderer behandlingen ved de offentlige poliklinikkene og hormonpreparatene som i dag dekkes over blåreseptordningen.

Programområde 29 Sosiale formål omfatter folketrygdens utgifter til sykepenger, medisinsk rehabilitering mv., alders- og uførepensjoner og stønad til etterlatte og enslige forsørgere. I tillegg kommer ulike stønader i forbindelse med uførhet og funksjonshemming, og ved gravferd og utgifter til trygdeadministrasjonen.

Den sterke økningen i sykefraværet og den store tilgangen av nye uførepensjonister på slutten av 1990-tallet var bakgrunnen for at det ble nedsatt et offentlig utvalg for å utrede årsakene til økningen i sykefraværet og nytilgangen av uførepensjonister og foreslå tiltak for å redusere sykefraværet og begrense uføretilgangen. Sykefravæ-

ret og antall uføre har fortsatt å øke, men veksten i 2001 ser ut til å bli klart lavere enn i årene før.

Regjeringen tar sikte på å følge opp utvalgets innstilling med en odelstingsproposisjon høsten 2001. Det overordnede målet for Regjeringen er et mer inkluderende arbeidsliv for alle, også for de som har helsemessige og/eller sosiale problemer. Målet er å dempe veksten og helst redusere omfanget på sykefraværet og tilgangen til uførepensjon. Regjeringen legger til grunn at det fortsatt skal være full lønn under sykdom.

Siden høsten 2000 har det vært gjennomført samtaler med hovedorganisasjonene i arbeidslivet for å komme fram til et omforenet forslag til en samarbeidsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv. Disse samtalene vil fortsette i tiden fremover.

Målet for en slik mulig samarbeidsavtale må være å styrke arbeidslinjen slik at en får en reduksjon i sykefraværet, redusert tilgang til uføretrygd og bedre bruk av eldre arbeidstakers ressurser og arbeidskraft.

Aktuelle elementer i en avtale vil være å innføre sterkere insentiver for arbeidsgiverne til å holde på og rekruttere arbeidstakere med redusert arbeidsevne, bl.a. gjennom en egen samarbeidsavtale mellom den enkelte virksomhet og trygdeetaten. Andre elementer kan bl.a. være økt satsing på bedriftsintern attføring og utvidelse av ordningen med kjøp av helsetjenester.

Ved vurdering av hvilken effekt en eventuell samarbeidsavtale vil kunne ha på utviklingen i sykefraværet i 2002, vil Regjeringen legge til grunn anslag fra Beregningsgruppen for folketrygden. For 2002 er det lite trolig at reduserte kostnader som følge av redusert sykefravær vil kunne overstige økte kostnader som følge av ulike elementer i en arbeidsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv. En etablering av nye tiltak gir et betydelig potensial for redusert sykefravær, men det vil være nødvendig å skille effekter på kort og lang sikt.

Deltaking i arbeidslivet for de eldste aldersgruppene har falt betydelig de siste par tiårene. Det er imidlertid på det rene at eldre arbeidstakere utgjør en betydelig ressurs i arbeidslivet. Regjeringen foreslår på denne bakgrunn å øke grensen for arbeidssinntekt som alderspensjonister mellom 67 og 70 år kan ha uten at pensjonen avkortes, fra en til to ganger folketrygdens grunnbeløp. Det foreslås at endringen trer i kraft 1. januar 2002. Merutgiftene anslås til om lag 60 mill. kroner på årsbasis.

Regjeringen foreslår å utvide ventetiden for sykepengene (egenrisikoperioden) for selvstendig

næringsdrivende og enkelte andre grupper med to dager, slik at ventetiden blir like lang som arbeidsgiverperioden i sykelønnsordningen for arbeidstakere.

Det foreslås at den ordinære gjenanskaffelses-tiden for trygdefinansierte biler økes fra 9 til 10 år.

Nye beregningsregler for attførings- og rehabiliteringspenger ble vedtatt av Stortinget i lov 30. juni 2000 nr. 57. Regjeringen foreslår at loven trer i kraft 1. januar 2002. Formålet med de nye reglene er å knytte beregningen av attførings- og rehabiliteringspenger nærmere til bortfalt arbeidssinntekt, og å løsrive ytelsene fra pensjonssystemet. De nye beregningsreglene vil synliggjøre bedre at ytelsene er korttidsytelser og at målet er tilbakevending til arbeidslivet. Videre innebærer de nye reglene en administrativ forenkling for Aetat og trygdeetaten. I motsetning til i dag, vil ytelsene bli regnet som pensjonsgivende og fullt skattbar inntekt. Det vil bli gitt egne overgangsregler for personer som allerede mottar attførings- eller rehabiliteringspenger. I Ot.prp. nr. 48 (1998-99) ble det lagt opp til at stønadsmottaker med løpende ytelse kunne velge å få beregnet ytelsen etter nytt regelverk dersom det gav høyere ytelse. Det legges nå opp til at mottakere med løpende ytelse ikke skal kunne velge et beregningsgrunnlag som gir en høyere ytelse. På sikt vil de nye beregningsreglene ikke gi netto budsjettsvekkelse i forhold til dagens regelverk, men på grunn av overgangsregler mv. vil en i 2002 få en netto budsjettsvekkelse på 150 mill. kroner på stats- og trygdebudsjettet under ett. Med de opprinnelige overgangsreglene ville budsjettsvekkelsen det første året blitt betydelig større.

Regjeringen foreslår en rekke tiltak for å følge opp handlingsplanen for økonomisk og sosial trygghet.

Under folketrygden foreslår Regjeringen å øke barnetillegget for uføre- og alderspensjonister med 2 568 kroner fra 1. mai 2002 (55 mill. kroner). I tillegg foreslås det at enslige forsørgere med funksjonshemmede barn får rett både til stønad til barnetilsyn og til forhøyet hjelpestønad fra 1. januar 2002 (10 mill. kroner). Regjeringen foreslår videre at det innføres en ny stønadsordning for unge som blir alvorlig syke under utdanning, og som ikke har rett til sykepengene (28 mill. kroner). Også denne ordningen vil gjelde fra 1. januar 2002. Fra 1. mai 2002 innføres det gunstigere regler for avkorting av pensjon for psykiatriske langtidspasienter i institusjon (7,5 mill. kroner). Fra samme tidspunkt får fraskilte som har vært forsørget av ektefelle, rett til etterlattefordeler, også fem år etter skilsmisse (5 mill. kroner). Den

landsdekkende forsøksordningen for arbeids- og utdanningsreiser for funksjonshemmede videreføres.

Regjeringen foreslår i tillegg flere boligtiltak for vanskeligstilte. Bostøtten økes med 12 mill. kroner ved at boutgiftstaket foreslås økt med 5 000 kroner for alle husstander i de fire største byene. Prosjekt for bostedsløse trappes opp med 2,5 mill. kroner, og de frivillige organisasjonenes arbeid for bostedsløse styrkes med 2 mill. kroner. For å motvirke levekårsproblemer foreslås det å bevilge 8 mill. kroner til felles rådgivnings- og oppfølgingstjeneste i 8-10 kommuner overfor personer med svak tilknytning til arbeidslivet.

I tillegg foreslås en gjennomgang av ordningen med økonomisk sosialhjelp. På bakgrunn av Utjamningsmeldinga, jf. St.meld. nr. 50 (1998-99), ga Sosial- og helsedepartementet i februar 2001 statlige veiledende retningslinjer for utmåling av stønad til livsopphold. Bakgrunnen er til dels betydelige variasjoner i sosialhjelpsytelsene mellom og innad i kommuner. Formålet med retningslinjene er å bidra til en mer ensartet praksis ved utmåling av økonomisk stønad i kommunene og større likhet i utmålt stønad der hjelpebehovene er like. Regjeringen vil i 2002 oppjustere satsene og foreta en gjennomgang av systemet med de veiledende retningslinjene.

Programområde 30 Helsevern omfatter bl.a. folketrygdens refusjoner til ulike helsetjenester (legehjelp, syketransport) og utgifter til legemidler på blå resept.

Det er også under folketrygdens ytelser på dette området en betydelig underliggende vekst.

Det foreslås avsatt 240 mill. kroner til skjermingstiltak for egenbetaling med en helårsvirkning på 565 mill. kroner. Regjeringen mener at en med dette langt på vei har oppnådd det som var intensjonen med et såkalt «tak 2».

Eldre over 67 år og uførepensjonister foreslås fritatt for egenandel for legemidler og sykepleieartikler på blå resept fra 1. oktober 2002. Netto merutgifter anslås til 400 mill. kroner på årsbasis og 100 mill. kroner i 2002. Endringen omfatter ca. 900 000 personer, som i gjennomsnitt vil få en innsparing på ca. 450 kroner per år.

Mange funksjonshemmede og kronisk syke har betydelige merutgifter til helsetjenester som

ikke omfattes av ordningen med egenandelstak og frikort. Regjeringen påbegynte i 2001 et arbeid med utvidet skjerming for slike utgifter for storbrukere. I budsjettforslaget for 2002 videreføres dette med forslag til tiltak med en samlet utgiftsramme på ca. 140 mill. kroner. Tiltakene omfatter:

- utvidet trygderefusjon for behandling av periodontitt fra 1. juli 2002. Ugiftene ved dette tiltaket er 50 mill. kroner på årsbasis og 25 mill. kroner i 2002.
- utvidet dekning av utgifter til kjeveortopedi (tannreguleringer) for familier med flere barn med behov for slik behandling (søskenmoderasjon). Utgiftene ved dette tiltak er 8 mill. kroner.
- støtte til protetisk tannbehandling etter transplantasjon. Utgiftene ved dette tiltaket er 2 mill. kroner.
- ytterligere reduksjon i egenbetalingen for opphold i opptreningsinstitusjon fra 190 til 150 kroner per døgn. Merutgifter for trygden ved dette tiltaket er 30 mill. kroner.
- ytterligere utvidelse av ordningen med gratis fysioterapi for personer med kroniske sykdommer. Merutgiftene ved dette tiltaket er 25 mill. kroner.
- økning av satsen for bidrag til legemidler på hvit resept og tannbehandling, fra 67 til 90 pst. av utgifter ut over 1 200 kroner. Antatt merutgift ved dette tiltaket er 50 mill. kroner.

Egenandelstaket foreslås økt fra 1 450 kroner i 2001 til 1 500 kroner i 2002.

Egenandelene for legehjelp, psykologhjelp og fysioterapi foreslås justert med gjennomsnittlig 3,5 pst. fra 1. juli 2002.

Egenandelen for syketransport foreslås økt med 5 kroner fra 85 til 90 kroner for hver reise fra 1. januar 2002.

Apotekavgiften foreslås lagt om fra 1. januar 2002 fra en avgift innkrevd på detaljistnivå til en avgift innkrevd på grossistnivå. Dette innebærer en forenkling. Samtidig utvides avgiftsgrunnlaget til å omfatte alt salg av legemidler.

Astmamedisinen Singulair foreslås omfattet av den ordinære blåreseptordningen.

2.2.7 Barne- og familiedepartementet

	mill. kroner		
	Saldert bud- sjett 2001	Forslag 2002	Endring i pst.
<i>Programområde 11 Familie - og forbrukerpolitikk</i>			
11.00 Administrasjon	77,4	78,9	1,9
11.10 Tiltak for familie- og likestilling	17 837,5	17 698,9	-0,8
11.20 Tiltak for barn og ungdom	5 382,3	6 340,8	17,8
11.30 Forbrukerpolitikk	111,5	122,7	10,1
Sum Familie - og forbrukerpolitikk	23 408,7	24 241,3	3,6
<i>Programområde 28 Fødselspenger</i>			
28.50 Stønad ved fødsel og adopsjon	8 077,7	8 445,0	4,5
Sum Fødselspenger	8 077,7	8 445,0	4,5
Sum Barne- og familiedepartementet	31 486,5	32 686,3	3,8

Regjeringens forslag under Barne- og familiedepartementet omfatter programområde 11 Familie- og forbrukerpolitikk og programområde 28 Fødselspenger. For 2002 foreslås en bevilgning under disse to programområdene på i underkant av 33 mrd. kroner, hvorav vel 24 mrd. kroner under programområde 11 og vel 8 mrd. kroner under programområde 28. Totalt sett innebærer dette en økning av departementets budsjett i forhold til saldert budsjett for 2001 på 3,8 pst.

Barne- og familiedepartementet har som hovedmål å legge til rette for gode oppvekst- og levekår for barn og ungdom. Utjevning av levekår og bekjempelse av fattigdom står sentralt, sammen med innsats for å sikre barn og ungdom like muligheter for deltakelse og innflytelse i samfunnet. Dette vil være sentrale perspektiver i en egen stortingsmelding om oppvekst og levekår for barn og unge.

Regjeringen har varslet en betydelig satsing på barnehager i løpet av neste stortingsperiode. Avhengig av behovet for nye barnehageplasser, innebærer dette at barnehagesektoren vil bli tilført inntil 5 mrd. kroner. Målsetningen er at alle barnefamilier som ønsker det, skal få tilbud om en barnehageplass til en rimelig pris. I 2002 er måltallet nye plasser til 10 000 barn – 4 000 barn over tre år og 6 000 barn under tre år.

I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett ble det bevilget 240 mill kroner til en økning av statstilskuddet for å redusere foreldrebetalingen i barnehagen. I forhold til det antallet barnehageplasser det er budsjettet med for 2001, vil Regjeringen satse om lag 1 mrd. kroner på barnehagesektoren i 2002. Av dette går 100 mill kroner til styrking av kommunenes frie inntekter, som kompensasjon for kostnader til drift av 10 000 nye bar-

nehageplasser. De resterende midlene benyttes i hovedsak til videreføring av satsøkningen fra 1.7.2001, samt til en ytterligere økning i satsene gjeldende fra 1.8.2002. Reelt sett økes satsen med 10,5 pst. fra 1.8.2002. Dette gir grunnlag for en gjennomsnittlig reduksjon i foreldrebetalingen med til sammen 350-400 kroner per barn per måned i forhold til 1. halvår 2001. Regjeringen varsler allerede nå at den vil innføre en lovfestet individuell rett til barnehageplass fra og med 2006. I denne retten skal det ligge som en premiss at foreldrebetalingen som et gjennomsnitt ikke skal overstige 20 pst. av de totale kostnadene. Dette vil sikre full behovsdekning og en kraftig reduksjon i foreldrebetalingen. Denne satsingen vil også sikre likebehandling av private og kommunale barnehager.

Regjeringens barnehagesatsing innebærer også betydelig fokus på kvalitet, og det gjennomføres en særskilt kvalitetssatsing i perioden 2001-2003.

Regjeringen foreslår en nominell videreføring av satser for barnetrygd og kontantstøtte.

Å sikre barn og ungdom over hele landet gode oppvekst- og levekår er en viktig utfordring både for sentrale og lokale myndigheter. Gjennom ulike støtteordninger og program vil departementet støtte opp om lokalt arbeid som kan bidra til å styrke oppvekstmiljøet. Innsats for å forebygge og bekjempe vold, mobbing, kriminalitet, rus, rasisme og homofobi vil stå sentralt.

Regjeringen vil fortsatt ha et sterkt fokus på barnevernet. Barnevernet skal ha høy kompetanse og kvalitet og være en aktiv deltaker for å sikre barn omsorg, gode oppvekstvilkår og hjelp når de trenger det. Regjeringen vil legge fram en stortingsmelding om det fremtidige barnevernet.

Regjeringen vil fortsette arbeidet med å følge opp tiltak i *Handlingsplan mot kjønnslemlestelse*.

Regjeringen vil legge fram en familiemelding som tar utgangspunkt i det endrede familiemønsteret og som belyser hvilke konsekvenser dette bør få for samspillet mellom samfunn og familie. Regjeringen vil også følge opp tiltak foreslått i NOU 1999: 25 *Samboerne og samfunnet*.

Regjeringen vil legge fram forslag til forbedringer i barneloven som sikrer barna god kontakt med begge foreldre etter samlivsbrudd. Mange barn lider under foreldrenes konflikter i forbindelse med samlivsbrudd. Regjeringen vil utvikle metoder for rådgivning og støtte til familier med store konflikter.

Regjeringen foreslår at det samlet bevilges 7,5 mill. kr. til oppfølging av St.meld. nr. 25 (2000-2001) *Levekår og livsvilkår for lesbiske og homofile i Norge*. Regjeringen vil forankre det overordnede ansvaret for politikken for lesbiske og homofile i Barne- og familiedepartementet.

Regjeringen vil bevilge midler til etableringen av et nasjonalt rådgivnings- og ressurscenter for menn. Senteret skal tilby rådgivning til menn i krise og konflikt, men det skal også være en arena for erfaringsutveksling, dokumentasjon og informasjonsformidling.

Regjeringen har nedsatt Kvinnevoldsutvalget som vil se på den samlede innsatsen for å forebygge vold.

Forbrukerpolitikken skal ivareta forbrukerens rettigheter, interesser og sikkerhet. Regjeringen vil sette særskilt fokus på retten til å si nei til den stadig mer nærgående og påtrengende markedsføringen rettet mot barn. Internett gir barn og unge tilgang til tekst og bilder en ikke ønsker at barn skal eksponeres for. Regjeringen vil gjennom en egen handlingsplan bistå foreldre og andre voksne i å beskytte barn og unge mot dette.

Regjeringen vil videre styrke barn og unges stilling i forhold til kommersialisering og kjøpepress, og vil arbeide videre for å bevisstgjøre barn og unge om forbrukersamfunnet og reklamens påvirkningskraft. Regjeringen vil følge opp Nyborg-utvalgets innstilling *Oppvekst med pris-lapp?* gjennom konkrete forslag.

På bakgrunn av Stortingets behandling av St.meld. nr. 40 (1998-1999) *Om forbrukerpolitikk og organisering av forbrukerapparatet* har Regjeringen vurdert organisering av Forbrukerrådet. Departementet har startet arbeidet med den nødvendige tilretteleggelsen for å gjennomføre en ny forvaltningsmodell fra 1. juli 2002.

2.2.8 Nærings- og handelsdepartementet

	mill. kroner		
	Saldert budsjett 2001	Forslag 2002	Endring i pst.
<i>Programområde 17 Nærings- og handelsformål</i>			
17.00 Administrasjon	182,1	186,1	2,2
17.10 Informasjonsteknologi, infrastruktur og rammebetingelser	1 091,7	1 154,1	5,7
17.20 Forskning, nyskaping og internasjonalisering ¹	2 934,5	4 452,3	51,7
17.30 Statlig eierskap ²	112,0	25,5	-77,2
Sum Nærings- og handelsformål før lånetransaksjoner	4 320,3	5 818,0	34,7
Lånetransaksjoner	46 679,2	42 428,8	-9,1
Sum Nærings- og handelsdepartementet	50 999,5	48 246,8	-5,4

1) Økningen skyldes utgifter til verftsstøtteordningen vedrørende kontrakter inngått i 2000.

2) Den sterke prosentvise reduksjonen skyldes at tilskuddet til Svalbard Samfunnsdrift er overført til Svalbardbudsjettet og at det i 2002 ikke er foreslått tilskudd til Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S. Det vil bli fremmet egen proposisjon om Store Norske Spitsbergen Kulkompani høsten 2001.

Nærings- og handelsdepartementets budsjettstruktur og inndeling i programkategorier er endret for 2002. Den nye inndelingen er også lagt til grunn for saldert budsjett 2001 i tabellen.

Programområdet omfatter forvaltning og tilrettelegging av politikk for næringsvirksomhet, handel og skipsfart. Utgiftene til nærings- og handelsformål er økt med 1 497,7 mill. kroner eller

34,7 pst. i 2002 i forhold til saldert budsjett 2001. Økningen skyldes i hovedsak utgifter til verftsstøtteordningen knyttet til kontrakter inngått i år 2000.

Et hovedmål for regjeringens næringspolitikk er at den bidrar til å realisere overordnede samfunnsformål. Næringspolitikken utformes slik at den stimulerer til omstilling, innovasjon og nyskaping

som gir grunnlag for et lønnsomt og konkurransedyktig nasjonalt næringsliv tilpasset internasjonale markedskrav. I lys av dette er regjeringens næringspolitikk bevisst rettet inn mot satsing på *verdiskaping* i norsk vare- og tjenesteproduksjon gjennom tilrettelegging av rammevilkår for næringsvirksomhet og utnytting av ny teknologi. I denne forbindelse prioriterer Regjeringen særlige tiltak på områdene forskning, nyskaping, næringsutvikling, informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) inklusiv bredbånd, entreprenørskap og statlig eierskap. Som følge av økende globalisering av økonomien og teknologiske nyvinninger, blir det stadig viktigere å legge til rette for at norsk næringsliv oppgraderes kompetansemessig og blir tilstrekkelig omstillingsdyktig til å takle sterkere internasjonal konkurranse på alle markeder.

I Regjeringens budsjettforslag for 2002 er det på Nærings- og handelsdepartementets programområde foreslått omdisponeringer og økte bevilgninger for å styrke tiltak og virkemidler som bidrar til å fremme nyskaping av næringsvirksomhet. Innen forskning foreslås tilskuddsordningen for å stimulere til økt forskningsinnsats i næringslivet (FUNN) erstattet med en ny ordning basert på skattefritak for bedriftene i tråd med flertallsinnstillingen i Hervikutvalget og Stortingets forutsetninger ved behandling av revidert budsjett 2001, jf. Innst. S. nr. 325 for 2001-2002. For øvrig foreslås økte bevilgninger til næringsrettet forskning (bl.a. til marin- og bioteknologiforskning), romvirksomhet gjennom Norsk Romsenter, forsknings- og utviklingskontrakter og internasjonalt forskningssamarbeid gjennom økning av tilskuddet til EUs rammeprogram for forskning. Bevilgningen til forsknings- og utviklingskontrakter foreslås økt fra 151 til 165 mill. kroner. På IKT-området økes satsingen på *bredbånd* gjennom at tilskuddsordningen for høyhastighetskommunikasjon (HØYKOM-programmet) foreslås økt fra 38,5 til 53,5 mill. kroner, derav 7,5 mill. kroner særskilt til bredbåndstiltak i Finnmark. Videre foreslås 4,5 mill. kroner til etablering av et prøveprosjekt for Senter for informasjonssikring.

Bevilgningen til reiselivstiltak foreslås økt ved at Norsk Turistråd tilføres 15 mill. kroner til merkevarebygging av Norge som turistmål som ledd i den 5-årige opptrappingsplanen som ble lansert i Reiselivsmeldningen (St.meld. nr. 25 for 1999-2000).

Postinndelingen for Statens nærings- og distriktutviklingsfonds (SND) utadrettede virksomhet er endret for 2002. Deler av utviklingstilskuddet er videreført under ny post for programvirk-

somhet, mens resten av utviklingstilskuddet, prosjektutviklingstilskuddet og tapsfondet for landsdekkende risikolån og garantier er samlet i en ny innovasjonsordning. Omleggingen gir SND større fleksibilitet til å utnytte virkemidlene. Det foreslås økt tilskudd til programvirksomheten (nye programmer for design og innholdsindustri og økning av BIT-programmet) og landsdekkende innovasjonsordning på til sammen 43 mill. kroner. Videre er kystflåten (NOR-flåten) lagt inn under SNDs ordninger og virkemidler. Under administrasjon er det tatt høyde for at SND skal overta administrasjon av ordningen med etableringsstipend fra Kommunal- og regionaldepartementet.

For Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (GIEK) foreslås tilskuddet til risikoavsetningsfondet for SUS/Baltikum-ordningen opprettholdt med 45 mill. kroner. Videre foreslås GIEKs alminnelige garantiramme utvidet ytterligere til 40 mrd. kroner (rammen ble utvidet fra 30 til 35 mrd. kroner i revidert budsjett 2001). Utvidelsen av garantirammen er nødvendig for å gi GIEK mulighet til å stille samlet garanti for store eksportprosjekter.

Det foreslås 40 mill. kroner til omstillingstiltak i Sør-Varanger. Tilskuddsrammen er 120 mill. kroner, hvorav 25 mill. kroner er tilført i 2000 og 2001.

Det er ikke foreslått bevilgninger til nye skipsbyggingskontrakter for 2002. Den kontraktsrelaterte verftsstøtten ble avvirket fra 1.1.2001. Bevilgningene på 2002-budsjettet på 1,5 mrd. kroner gjelder derfor kontrakter som ble inngått før denne datoen. Regjeringen følger utviklingen i verftsstøtten. Dersom det viser seg at EU gjennomfører en slik støtte, vil Regjeringen vurdere å foreslå at det innføres tilsvarende ordninger for norsk verftsindustri. Dette kan bli nødvendig for å sikre like konkurransevilkår mellom verftsindustrien i Norge og i konkurrentlandene.

Under programkategori 17.10 er det foreslått en økning av bevilgningene til Brønnøysundsregistrene, som er sentral i regjeringens satsing for å forenkle og digitalisere innrapporteringen av regnskaps- og skattedata fra næringslivet. Videre foreslås Sjøfartsdirektoratet styrket som ledd i regjeringens handlingsplan for økt sikkerhet og beredskap langs kysten. Planen følger opp Sleipner-kommisjonens anbefalinger på alle vesentlige punkter. Viktige tiltak gjelder skjerpede sikkerhetskrav for drift av skip, styrket og utvidet trafikkontroll langs hele norskekysten, spesialmerking av hurtigbåtleder og forsering av arbeidet med elektroniske sjøkart. Til sammen er det foreslått 70 mill. kroner til utvidede sjøsikkerhetstiltak under Nærings- og handelsdepartementet, Fiske-

ridepartementet og Miljøverndepartementet for 2002. Støtten til sysselsetting av norske sjøfolk legges om.

Nedgangen i lånetransaksjonene skyldes hovedsakelig særskilte bevilgninger til statlig investeringsselskap (2,45 mrd. kroner) og GIEK Kredittforsikring AS (200 mill. kroner) i 2001.

2.2.9 Fiskeridepartementet

	mill. kroner		
	Saldert bud- sjett 2001	Forslag 2002	Endring i pst.
<i>Programområde 16 Fiskeri-, havbruks- og kystforvaltning</i>			
16.10 Administrasjon	69,8	76,3	9,4
16.20 Forskning og utvikling	688,6	1 110,7	61,3
16.30 Fiskeri- og havbruksforvaltning	470,7	354,7	-24,6 ¹
16.60 Kystforvaltning	1 051,5	1 082,6	3,0
Sum Fiskeri-, havbruks- og kystforvaltning	2 280,6	2 624,3	15,1
<i>Programområde 33 Arbeidsliv, folketrygden</i>			
33.40 Arbeidsliv	45,0	40,8	-9,3
Sum Arbeidsliv, folketrygden	45,0	40,8	-9,3
Sum Fiskeridepartementet	2 325,6	2 665,1	14,6

1) Den sterke prosentvise nedgangen fra saldert budsjett 2001 skyldes at tilskudd til fiskeriavtalen ikke er inkludert i budsjettforslaget for 2002. Det vil bli lagt fram egen tilleggsproposisjon om en eventuell fiskeriavtale for 2002.

Fiskeridepartementets budsjettforslag for 2002 har en utgiftsramme på 2 624,3 mill. kroner under programområde 16. I tråd med vanlig praksis blir en eventuell fiskeriavtale for 2002 fremmet som en egen proposisjon. I forhold til saldert budsjett for 2001 innebærer forslaget økte bevilgninger på 343,7 mill. kroner eller 15,1 pst. Utenom fiskeriavtalen for 2001 er rammen 463,7 mill. kroner eller 20,3 pst. høyere enn i saldert budsjett 2001.

Nyskaping, vekst og konkurransevne basert på marine ressurser forutsetter en betydelig FoU-innsats. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningene til marin FoU med til sammen 422 mill. kroner i 2002, eller 61,3 pst. i forhold til saldert budsjett 2001. Av dette utgjør bevilgning til bygging av nytt forskningsfartøy 307 mill. kroner.

Regjeringen vil styrke og videreutvikle de sentrale marine forskningsmiljøene i Bergen og Tromsø. Tyngdepunktet for satsingen på torsk som oppdrettsart legges til Tromsø. Genetikk og avl vil bli blant de sentrale forskningsområdene. Havforskningsinstituttet vil fra 1. januar 2002 overta Fiskeriforsknings oppgaver innenfor ressursforskning i Tromsø. Samtidig overtar Fiskeriforskning Sildolje- og Sildemelindustriens Forskningsinstitutt (SSF). Med dette vil Fiskeriforskning være etablert med en egen avdeling i Bergen.

Tilskuddet til Fiskeriforskning foreslås økt med 26 mill. kroner. Økningen skal bl.a. dekke sat-

sing på torsk som oppdrettsart og økt satsing på markeds- og industriell FoU.

Havforskningsinstituttets budsjett foreslås økt med om lag 34 mill. kroner, som bl.a. skal dekke investeringer i vitenskapelig utstyr, forvaltningsrettet havbruksforskning og ressursforskning. Bevilgningen til Ernæringsinstituttet foreslås økt med 6 mill. kroner for å styrke arbeidet med trygg sjømat. Tilskuddet til Norges Forskningsråd foreslås økt med 24,5 mill. kroner.

Som en oppfølging av fiskeriministerens havbrukspolitiske redegjørelse i januar 2001 og redegjørelse om ulovligheter, kontroll og tiltak i fiskeriræringen i mai 2001, foreslås Fiskeridirektoratets driftsbudsjett økt med 32,5 mill. kroner for å styrke ressurskontrollen og havbruksforvaltningen.

Regjeringen fremmer i budsjettet for 2002 en rekke tiltak for å bedre sjøsikkerheten. Under Fiskeridepartementets ansvarsområde foreslås det bevilget 20 mill. kroner for å starte etableringen av Automatic Identification System (AIS), og 5 mill. kroner til økt satsing på merking av hurtigbåtleder. Det foreslås en samlet utgiftsramme under programkategori 16.60 som er i tråd med vedtatt planramme i Nasjonal transportplan 2002-11.

Omorganiseringen av Kystverket til forvaltningsbedrift, herunder budsjettmessige konsekvenser, vil bli fremmet som et eget tilleggsnummer til St.prp. nr. 1 (2001-2002).

2.2.10 Landbruksdepartementet

	mill. kroner		
	Saldert bud- sjett 2001	Forslag 2002	Endring i pst.
<i>Programområde 15 Mat og landbruk</i>			
15.00 Mat- og landbruksforvaltning m.m	113,4	112,8	-0,5
15.10 Matvarekvalitet, dyrehelse og plantehelse	644,2	779,3	21,0
15.20 Forskning og utvikling	266,4	281,7	5,8
15.30 Næringsutvikling, miljø og arealforvaltning	13 294,8	13 250,7	-0,3
Sum Mat og landbruk	14 318,8	14 424,5	0,7
Sum Landbruksdepartementet	14 318,8	14 424,5	0,7

Regjeringen legger fram et budsjett for Landbruksdepartementet med vekt på å sikre forbrukerne trygge matvarer og tiltak for å sikre et mer forbrukerrettet landbruk. Budsjettforslaget følger opp retningslinjene som er trukket opp for mat- og landbrukspolitikken ved Stortingets behandling av St.meld. nr. 19 (1999-2000).

Landbruksdepartementet foreslår 779 mill. kroner til tiltak for å sikre at forbrukerne får trygge matvarer av god kvalitet. Dette skal skje gjennom et systematisk kvalitetsarbeid og kontroll i alle ledd i matkjeden. Landbruksdepartementet vil særlig prioritere tiltak som øker forbrukerrettingen av virksomheten på matområdet samt tiltak mot kugalskap og skrapesyke. I tillegg prioriteres bl.a. forbedret fiskehelse og plantehelse samt en merkeordning for landbruksprodukter basert på særpreg, geografisk opphav, tradisjon og egenart. Den økte satsingen på matkontroll på vel 20 pst. er i hovedsak finansiert med økte avgifter. Dette må ses i sammenheng med at det offentlige allerede bruker betydelige midler på å sikre trygge matvarer.

Regjeringen mener det er nødvendig å øke verdiskapingen i jord- og skogbruket og i foredlingsindustrien. Det er derfor satt av 90 mill. kroner til et verdiskapingsprogram for norsk matproduksjon. Bevilgningen til Verdiskapingsprogrammet for bruk og foredling av trevirke er økt med 7,5 mill. kroner til 32,5 mill. kroner. Bevilgningene til skogkultur foreslås redusert med 20 mill. kroner. Det legges opp til at grunneierne må ta et større ansvar for investeringene i egen skog.

Det er en målsetting at 10 pst. av det totale jordbruksarealet skal være økologisk innen 2010 under forutsetning av at det finnes et marked for avsetning av produktene. For å nå målsetningen er det behov for en betydelig opptrapping av satsingen på økologisk landbruk. Regjeringen vil

derfor øke bevilgningene til formålet med 50 mill. kroner til 125 mill. kroner.

Landbruksdepartementet vil prioritere arbeidet med samfunnsplanlegging og arealforvaltning, og et sterkt jordvern for å sikre ressursgrunnlaget for landbruksproduksjon.

Arbeidet for å få til en bedre balanse mellom reintall og ressursgrunnlaget vil bli videreført. Landbruksdepartementet vil også arbeide for å øke verdiskapingen i reindriftsnæringen og det er derfor etablert et verdiskapingsprogram med en ramme første året på 7 mill. kroner.

Landbruksdepartementet vil styrke forskning og utviklingstiltak. Forskingsinnsatsen baseres på Langtidsplanen for landbruksforskning og vil særlig rettes mot forbrukerholdninger, matvarekvalitet og matvaretrygghet samt kunnskapsutvikling med hensyn til verdiskaping i jord- og skogbruk. Landbruksdepartementet vil aktivt følge opp evalueringen av forskningen på mat- og landbruksområdet.

Regjeringen vil innenfor programmet for fornyelse av offentlig sektor samordne Statens dyrehelsetilsyn, Statens landbrukstilsyn og Statens næringsmiddeltilsyn samt det kommunale næringsmiddeltilsynet i ett, statlig tilsyn. Regjeringen vil videre overføre ansvaret for den regionale landbruksforvaltningen fra Fylkesmannen til fylkeskommunene.

Regjeringen vil for jordbruksoppgjøret i 2002 legge opp til å videreføre hovedprinsippene i jordbruksavtalen i 2001, bl.a. ved å prioritere bruk der jordbruket gir et viktig bidrag til sysselsetting og inntekt samt tiltak som kan bidra til betydelige kostnadsreduksjoner, omstillinger i hele matvarekjeden og forenklinger i virkemiddelbruken.

Forhandlinger i WTO, avtaler med EU og andre internasjonale prosesser påvirker rammevilkårene for den nasjonale mat- og landbrukspolitikken. Regjeringen vil arbeide aktivt for å påvirke

disse prosessene. I landbruksforhandlinger i WTO er det fra norsk side en hovedmålsetting å sikre handlingsrom for å føre en aktiv norsk land-

brukspolitikk i framtiden. Regjeringen mener våre målsettinger i WTO best kan ivaretas gjennom en ny og bred forhandlingsrunde.

2.2.11 Samferdselsdepartementet

	mill. kroner		
	Saldert bud- sjett 2001	Forslag 2002	Endring i pst.
<i>Programområde 21 Innenlands transport</i>			
21.10 Administrasjon m.m.	210,2	238,3	13,4
21.20 Luftfartsformål	1 182,6	1 254,4	6,1
21.30 Vegformål	10 257,4	10 906,4	6,3
21.40 Særskilte transporttiltak	245,9	205,8	-16,3
21.50 Jernbaneformål	4 903,7	5 570,6	13,6
21.60 Samferdselsberedskap	41,9	43,0	2,6
Sum Innenlands transport	16 841,7	18 218,5	8,2
<i>Programområde 22 Post og telekommunikasjoner</i>			
22.10 Post og telekommunikasjoner	701,3	541,3	-22,8
Sum Post og telekommunikasjoner	701,3	541,3	-22,8
Sum Samferdselsdepartementet	17 543,0	18 759,8	6,9

Regjeringen foreslår et samferdselsbudsjett på 18,8 mrd. kroner, 1,2 mrd. kroner mer enn saldert budsjett 2001. Dette er en nominell økning på snaut 7 pst. Budsjettforslaget innebærer en styrking av de fleste sektorer innenfor Samferdselsdepartementets ansvarsområde, særlig av jernbaneformål. Også andre tiltak rettet mot kollektivtrafikken er spesielt tilgodesett, bl.a. legger Regjeringen opp til å innføre landsomfattende ordninger med ungdomskort og skole-/studentrabatt. Ordningen med ungdomskort gir rett til et ubegrenset antall reiser innen et fylke for ungdom fra og med 16 år til og med 19 år. Ordningen med skole- og studentrabatter sikrer at det gis rabatt for korte reiser på studiestedet og omfatter alle elever og studenter med gyldig skole-/studiebevis. Rabattsatsen vil være 30 pst. av den aktuelle kortprisen for voksne.

Samlet budsjettforslag for luftfartsformål innebærer en økning på 6,1 pst. i forhold til saldert budsjett 2001. Statens kjøp av flyruiter øker bl.a. som følge av omleggingen i passasjeravgiften og merverdiavgiftsreformen. Budsjettet for Havarikommisjonen for sivil luftfart øker fordi etaten også skal ha ansvar for å granske hendelser og ulykker i jernbanesektoren. Kravet til driftsresultat i Luftfartsverket er foreslått redusert fra 134 mill. kroner i saldert budsjett 2001, til null kroner i budsjettforslaget for 2002. Foreslått investeringsbudsjett på 598 mill. kroner er likevel om lag 100 mill. kroner lavere enn saldert budsjett 2001. Stagnerende flytrafikk svekker Luftfartsverkets økonomi.

Foreslått vegbudsjett på 10,9 mrd. kroner innebærer en økning på om lag 650 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2001. Drift og vedlikehold, trafikksikkerhet samt rasjonell anleggsdrift er særlig prioritert. Det er funnet rom for oppstart av flere nye prosjekter i 2002, inkludert Ev 6 Assurtjern – Klemetsrud (Oslo/Akershus), Ev 6 Jevika – Selli (Nord-Trøndelag), Ev 18 Brokelandsheia – Vinterkjær (Aust-Agder), Ev 39 Stigedalen (Sogn og Fjordane) og Ev 16 Voldum – Seltun (Sogn og Fjordane). Regjeringen foreslår også delvis bompengefinansiering av Ev 39 Teigen – Bogen (Sogn og Fjordane), Ev 134 Rullestadiusvet (Hordaland) og Ev 39 over Stord (Hordaland).

Til jernbaneformål er det foreslått et budsjett på 5,6 mrd. kroner, en økning på om lag 670 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2001. Herav foreslås 4,3 mrd. kroner til Jernbaneverket, en økning på 350 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2001. Drift og vedlikehold samt sikkerhet er særlig prioritert. Største enkeltinvestering i 2002 er nytt dobbeltspor Skøyen-Asker. Det er budsjettet med 1 293 mill. kroner til kjøp av persontransporttjenester fra NSB BA, en økning på om lag 6,5 pst. i forhold til revidert budsjett 2001.

Samlet budsjettforslag for post og telekommunikasjoner er på 541,3 mill. kroner. Nedgangen på 160 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2001, skyldes hovedsakelig lavere beregnet behov for statlig kjøp av bedriftsøkonomisk ulønnsomme posttjenester.

2.2.12 Miljøverndepartementet

	mill. kroner		
	Saldert bud- sjett 2001	Forslag 2002	Endring i pst.
<i>Programområde 12 Miljøvern og regional planlegging</i>			
12.10 Fellesoppgaver, regional planlegging, forskning internasjonalt arbeid m.m.	473,5	851,9	79,9
12.20 Biomangfold og friluftsliv	591,5	611,2	3,3
12.30 Kulturminner og kulturmiljøer	200,2	209,5	4,6
12.40 Forurensning	755,7	679,5	-10,1
12.50 Kart og geodata	378,9	386,1	1,9
12.60 Nord- og polarområdene	184,7	107,4	-41,9
Sum før lånetransaksjoner	2 584,5	2 845,6	10,1
Lånetransaksjoner	61,0	45,0	-26,2
Sum Miljøvern og regional planlegging	2 645,5	2 890,6	9,3
Sum Miljøverndepartementet	2 645,5	2 890,6	9,3

1) Det er foreslått en rekke forenklinger og endringer på Miljøverndepartementets budsjett. Blant annet reduseres antall kapitler og poster betraktelig. Økningen på programkategori 12.10 skyldes at Miljøverndepartementets fagkapitler som tidligere var spredt på alle programkategoriene, nå er samlet på ett sted. Som følge av at det ble opprettet en avdeling for kulturminner og kulturmiljøer i departementet den 1. januar 2001, har også dette området fått en egen programkategori.

Regjeringen foreslår en samlet bevilgning for Miljøverndepartementet på 2 890,6 mill. kroner. Dette er en nominell økning på 9,3 pst. sammenlignet med saldert budsjett for 2001. Regjeringen vil styrke innsatsen innenfor friluftsliv, biologisk mangfold, klimaforskning, sikkerhet og beredskap langs kysten, opprydding av miljøgifter, samt kulturminner. I tillegg er det foreslått bevilget 170 mill. kroner til miljøtiltak ved nikkerverkene på Kola.

Satsingene i budsjettet følger opp Regjeringens politikk i stortingsmeldingene om friluftsliv, biologisk mangfold og klima som er lagt fram våren 2001. Også stortingsmeldingen om Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand følges opp med konkrete tiltak.

Regjeringen vil øke bevilgningene til friluftsliv med 16 mill. kroner, hvor hovedutfordringen er å sikre allemannsretten samt å gi barn og unge mulighet til naturopplevelser. Strandsonen langs kysten er utsatt for et særskilt stort press og Regjeringen følger opp behovet for å sikre og videreutvikle potensialet for friluftsliv i strandsonen. Miljøverndepartementet satses 7 mill. kroner på by- og tettstedsutvikling for å sikre og utvikle attraktive arealer for friluftsliv i nærmiljøet. En større del av denne satsingen vil gå til forbedring av miljøet i Groruddalen i nært samarbeid med Oslo kommune.

Regjeringen legger vekt på å øke sikkerheten og bedre beredskapen langs kysten og foreslår å øke bevilgningen med til sammen 35 mill. kroner på Miljøverndepartementets budsjett til den stat-

lige oljevernberedskapen og til arbeidet med etablering av elektroniske sjøkart langs hele kysten. Satsingen på sjøsikkerhet skjer i samarbeid med flere departementer. Regjeringen foreslår også 8 mill. kroner mer til landkartlegging.

Regjeringen foreslår å øke Miljøverndepartementets bevilgning til klimaforskning og utredninger på klimaområdet, samt til utarbeidelsen av lokale klimahandlingsplaner.

Regjeringen viktigste grep for å sikre det biologiske mangfoldet er lanseringen av et nytt kunnskapsbasert forvaltningssystem, og foreslår å øke bevilgningene til overvåking, kartlegging og oppfølging med 12,5 mill. kroner. Videre foreslår Regjeringen å sikre framdrift i barskogvernet og i nasjonalparkarbeidet gjennom økte bevilgninger og økte tilsagnsfullmakter. Innsatsen for å sikre villaksen fortsetter. Regjeringen foreslår at ytterligere midler settes inn for å bekjempe lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*.

Miljøbelastningen fra farlige kjemikalier er økende. Regjeringen intensiverer arbeidet med å redusere skadevirkningene av helse- og miljøfarlige kjemikalier, spesielt PCB. Det satses både på å sikre opprydding i fjorder og havner, samt legge til rette for etablering av et system for innsamling av PCB-holdige isolerglassruter. Regjeringen foreslår en økning på 20 mill. kroner til dette.

Arbeidet med delegering av ansvar og myndighet til kommunene innenfor Miljøverndepartementets område startes opp i 2002, og i en overgangsperiode vil dette bli fulgt opp av en midlertidig tilskuddsordning.

2.2.13 Arbeids- og administrasjonsdepartementet

	mill. kroner		
	Saldert bud- sjett 2000	Forslag 2001	Endring i pst.
<i>Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner</i>			
00.10 Det kongelige hus	0,0	87,4	
00.20 Slottsforvaltningen	66,0	0,0	-100,0
Sum Konstitusjonelle institusjoner	66,0	87,4	32,4
<i>Programområde 01 Fellesadministrasjon</i>			
01.00 Administrasjon m v	369,3	428,7	16,1
01.10 Fylkesmannsembetene	762,7	729,3	-4,4
01.20 Forvaltningspolitikk og statlige fellestjenester	381,1	430,1	12,8
01.30 Partistøtte	242,4	249,7	3,0
01.40 Pensjoner m.m. ¹	8 781,0	8 809,4	0,3
01.50 Konkurrans- og prispolitikk	213,7	151,2	-29,2
01.60 Statsbygg	1 718,3	1 842,7	7,2
Sum Fellesadministrasjon	12 468,5	12 641,1	1,4
<i>Programområde 19 Arbeidsliv</i>			
19.00 Arbeidsmarked	5 779,9	6 199,7	7,3
19.10 Arbeidsmiljø og sikkerhet	488,1	526,0	7,8
Sum Arbeidsliv	6 268,0	6 725,7	7,3
<i>Programområde 33 Folketrygden</i>			
33.30 Arbeidsliv	12 776,0	14 615,0	14,4
Sum Folketrygden	12 776,0	14 615,0	14,4
Sum Arbeids- og administrasjonsdepartementet	31 578,5	34 069,2	7,9

1) Bevilgning til boliglån til statsansatte på 1 500 mill. kroner begge år inngår i summen.

Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner

Programområde 00.10 Det kongelige hus overføres fra Finansdepartementet til Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

Programområde 00.20 Slottsforvaltningen legges ned. Slottsforvaltningens personale og oppgaver fordeles på henholdsvis Det kongelige hoff og Statsbygg.

Programområde 01 Fellesadministrasjon

Området dekker i hovedsak departementets politikkområder, og den administrative samordningen og koordineringen av disse. Området har en økning på 172,6 mill. kroner, dvs. 1,4 pst fra inneværende år.

Arbeidet med fornyelse av offentlig sektor skal videreføres. Fagdepartementene står ansvarlig for gjennomføring av reformer og tiltaksområder. Arbeids- og administrasjonsdepartementet koordinerer dette arbeidet. De overordnede målsetningene er en enklere og mer brukervennlig forvaltning, mindre detaljstyring av det lokale

nivå, reduksjon i omfanget av rapporteringskrav og overføring av ressurser fra administrasjon til tjenesteyting. Det tverrsektorielle samarbeidet om døgnåpen forvaltning skal styrkes. Videre er det en målsetting for Regjeringen at alle kommuner skal ha minst ett offentlig servicekontor innen utgangen av 2003.

For å tilrettelegge for bedre og mer effektive omstillingsprosesser og sikre god personalbehandling, har Arbeids- og administrasjonsdepartementet etter drøftinger med hovedsammenslutningene/Norsk Lærerlag lagt til rette nye rammebetingelser og virkemidler på det personalmessige området. Et viktig hensyn har vært å hindre vekst i ventelønnsutgiftene.

Regjeringen har besluttet å foreta en gjennomgang av statens eiendomsmasse med sikte på å legge grunnlaget for en politikk for statlig eierskap og forvaltning av kulturhistorisk viktige eiendommer.

Regjeringen har i 2001 igangsatt et foreløpig utredningsarbeid med sikte på å vurdere vesentlige sider ved en eventuell sammenslåing av virksomhetene Statens Pensjonskasse og Kommunal

landspensjonskasse gjensidige forsikringselskap. Utredningsarbeidet har vært konsentrert rundt organiseringen (leverandørforholdet) av de offentlige pensjonsordningene i statlig og kommunal sektor og ikke vært relatert til selve pensjonsregelverket (ytelsene). Regjeringen vil etter et videre utredningsarbeid eventuelt legge frem prinsipielle, økonomiske og juridiske sider av saken for Stortinget.

Programområde 19 Arbeidsliv

Området omfatter utgiftene til Aetat, arbeidsmarkedstiltakene og arbeidsmiljø- og sikkerhetsområdet. Området har en økning på 457,7 mill. kroner, dvs. 7,3 pst. i forhold til saldert budsjett 2001. Dette skyldes blant annet at ansvaret for arbeidsmiljø- og sikkerhetsområdet ble overført fra Kommunal- og regionaldepartementet 1. april 2001. Tjenestespekteret innenfor arbeidsmarkedspolitikken vil bli videreutviklet rundt vederlagsfrie formidlingstjenester individuelt tilpasset brukernes behov. Arbeidsmarkedstiltakene vil bli forenklet. Aetat vil bidra aktivt til etablering av offentlige servicekontorer og videreutvikling av etatens tilbud om døgnåpen forvaltning.

Utviklingen på arbeidsmarkedet har vært god de seneste årene. Yrkesdeltakelsen har økt og arbeidsledigheten er blitt redusert. Samtidig virker manglende tilgang på arbeidskraft begrensende på sysselsetting og vekst i produksjonen. Målet for Regjeringens arbeidskraftreform er å skape et mer inkluderende arbeidsliv slik at en motvirker avgang fra arbeidsstyrken og samtidig øker tilgangen på arbeidskraft. Regjeringen vil sette inn tiltak over et bredt spekter som del av denne arbeidskraftsreformen.

Et hovedsatsingsområde for Regjeringen er å dempe veksten i sykefraværet og antall uføre. Kravet om at attføring skal være forsøkt før det innvilges uførepensjon har blitt innskjerpet, og innsatsen når det gjelder attføring før uførepensjonering og reaktivisering av uførepensjonister er i inneværende år styrket med 55 mill. kroner, tilsvarende anslagsvis 400 tiltaksplasser. For 2002 vil Regjeringen følge opp Sandman-utvalget ved bl.a. å bevilge ytterligere om lag 240 mill. kroner, tilsvarende om lag 1 750 tiltaksplasser, til økt utprøving på attføring og reaktivisering av uførepensjonister. Det vil iverksettes forsøk med et eget reaktiviseringstiltak hvor bruk av lønnstilskudd kombineres med midlertidig ansettelse av tiltaksdeltakere. Tiltaket kan raskt stilles til rådighet. Samlet sett gir bevilgningen for 2002 rom for om lag 22 600 tiltaksplasser for yrkeshemmede og uførepensjonister under kap. 1592, herunder flere plasser i varig tilrettelagt arbeid. Det vises forøvrig til en betydelig økning i attføringssatsingen under folketrygden, jf. omtale under 4.8.1.

Budsjettforslaget for de ordinære arbeidsmarkedstiltakene tilsvarende et gjennomsnittlig tiltaksnivå på 8200 plasser i 2002. Bevilgningen gir grunnlag for samme tiltaksnivå i første halvår 2002 som i annet halvår 2001. Tiltaksnivået vil bli vurdert på nytt i forbindelse med revidert Nasjonalbudsjett 2002. Tiltakene vil i første rekke bli satt inn overfor ungdom og langtidsledige, herunder innvandrere. Ungdomsgarantien videreføres i 2002.

Programområde 33 Folketrygden

Endringer i regelverket for attføringsytelser og rehabiliteringspenger iverksettes fra 1.1.2002. Det vises til omtale under 4.8.1.

2.2.14 Finansdepartementet

	mill. kroner		
	Saldert bud- sjett 2001	Forslag 2002	Endring i pst.
<i>Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner</i>			
00.10 Det kongelige hus	27,5		-100,0 ¹
00.30 Regjering	155,3	177,5	14,3
00.40 Stortinget og underliggende institusjoner	819,1	892,4	8,9
Sum Konstitusjonelle institusjoner	1 001,9	1 069,9	6,8
<i>Programområde 23 Finansadministrasjon</i>			
23.10 Finansadministrasjon	318,7	433,1	35,9 ²
23.20 Skatte- og avgiftsadministrasjon	4 163,1	4 529,6	8,8
23.30 Offisiell statistikk	459,5	458,6	-0,2
23.40 Andre formål	1 290,6	1 397,6	8,3
Sum Finansadministrasjon	6 231,9	6 818,9	9,4
<i>Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.</i>			
24.10 Statsgjeld, renter og avdrag	17 177,0	17 260,3	0,5
24.20 Statlige fordringer, avsetninger mv.	2,0	10,0	400,0
Sum før lånetransaksjoner	17 179,0	17 270,3	0,5
Lånetransaksjoner	44 439,2	47 418,0	6,7
Sum statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.	61 618,2	64 688,3	5,0
Sum Finansdepartementet	68 852,0	72 577,0	5,4

1) Område 00.10 Det kongelige hus overføres til Arbeids- og administrasjonsdepartementet fra 2002.

2) Økningen skyldes hovedsakelig opprettelsen av et Finansmarkedsfond på 90 mill. kroner i 2002.

Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner omfatter Regjeringen, Statsministerens kontor, Regjeringsadvokaten, og Stortinget og underliggende institusjoner. Økningen på 68 mill. kroner fra saldert budsjett 2001 skyldes bl.a. en økning i antall politiske rådgivere på Stortinget, økte utgifter som følge av at 2002 er første året i en ny stortingsperiode, samt nye anskaffelser. Ansvaret for programkategori 00.10 Det kongelige hus overføres til Arbeids- og administrasjonsdepartementet fra 01.01.2002.

Programområde 23 Finansadministrasjon er økt med 587 mill. kroner (9,4 pst.) fra saldert budsjett 2001. En del av økningen skyldes opprettelsen av et finansmarkedsfond på 90 mill. kroner, som etableres i tråd med Stortingets vedtak i anledning salg av Oslo Børs. Fondet skal ha som formål å bidra til økt kunnskap om og forståelse for finansielle markeds virkemåte, og fremme innsikt i og øke bevisstheten om næringslivsetikk. Videre er det en økning i bevilgningene til videreføring av store IT-prosjekter i skatteetaten og økte utgifter i skatte- og avgiftsadministrasjonen knyttet til innføring av merverdiavgift på tjenester. Andre prioriterte oppgaver i 2002 under Finansdepartementet vil være:

- videre arbeid med å gjennomføre ny organisering av likningsforvaltningen. Målet med omorganiseringen er blant annet å sikre bedre kvalitet i arbeidet med likning og kontroll av næringsdrivende og selskaper, og større effektivitet og kvalitet i behandlingen av selvangivelser fra lønnstakere og pensjonister. Organisasjonsstrukturen i den nye likningsforvaltningen er vedtatt, og omorganiseringen er planlagt gjennomført innen utgangen av 2003.
- utviklingsarbeid på IT-området i skatteforvaltningen, herunder system for likning av næringsdrivende og utvikling av nytt skatteregnskap
- videre arbeid med Folke- og boligtellingsarbeidet trappes ned i 2002
- oppfølging av Stortingets vedtak om endringer av reglene for boligbeskatning
- tiltak for å forbedre økonomistyringen i staten.

Under programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv. anslås utgiftene å øke med ca. 3 100 mill. kroner (5,0 pst.) fra saldert budsjett 2001. Økningen skyldes i all hovedsak høyere avdrag på statsgjelden. Sammensetningen av statsgjelden medfører at det er betydelige variasjoner i de årlige avdragene.

2.2.15 Forsvarsdepartementet

	mill. kroner		
	Saldert bud- sjett 2001	Forslag 2002	Endring i pst.
<i>Programområde 04 Militært forsvar</i>			
04.00 Militært forsvar mv.	27 123,9	27 655,9	2,0
Sum før lånetransaksjoner	27 123,9	27 655,9	2,0
Lånetransaksjoner	1,0	1,0	0,0
Sum Militært forsvar	27 124,9	27 656,9	2,0

Regjeringens budsjettforslag innebærer en forsvarsramme på 27 657 millioner kroner og en inntektsramme på 725 millioner kroner. Dette innebærer en nominell økning av forsvarsutgiftene på 2,0 pst. Innenfor denne forsvarsrammen er 1 242 millioner kroner avsatt til internasjonale operasjoner. Den delen av forsvarsutgiftene som *ikke* går til internasjonale operasjoner, økes nominelt med 4,8 pst.

Fokus for Forsvarets virksomhet i perioden 2002-2005 skal være å gjennomføre en grunnleggende omlegging (jf. St.prp. nr. 45 (2000-2001), jf. Innst. S. nr. 342 (2000-2001)). Hovedmålsettingen for denne omleggingen er at nivået på driftsutgiftene for Forsvaret reduseres med minimum 2 milliarder kroner sammenlignet med et alternativ uten omlegging. For at dette skal oppnås må blant annet følgende gjennomføres:

- Virksomheten ved organisasjonsenheter, garnisoner og strukturelementer som er vedtatt nedlagt skal opphøre, og ny virksomhet skal være etablert.
- Antall årsverk skal reduseres med minimum 5000 årsverk i forhold til antallet i Forsvarets militære organisasjon (FMO) pr. 1. september 2000.
- Bygningsarealet skal reduseres betydelig. EBA og materiell som ikke skal benyttes i den nye strukturen, skal være utfaset og i størst mulig grad avhendet.

I 2002 vil derfor gjennomføringen av betydelige omleggingstiltak være hovedfokus for Forsvarets virksomhet. Blant annet forberedes nedleggelsen av Forsvarets overkommando og den derav føl-

gende reduksjon i den samlede øverste forsvarsledelse med netto 50 pst. En ny kommandostruktur skal etableres – med 40 pst. netto årsverksreduksjoner som et av resultatene, og det vil bli gjennomført betydelige endringer i forsvarsgrenenes struktur og organisering.

I tillegg til omstillingstiltakene skal *aktivitet innen kjernevirksomheter* opprettholdes. Forsvaret skal opprettholde den nødvendige kapasitet til:

- Tilstedeværelse, etterretning og overvåkning, krisehåndtering, suverenitetshevdelse, sikring av vitale samfunnsfunksjoner og -institusjoner, samt evne til alliert forsvarssamarbeid – særskilt for å kunne møte større utfordringer mot norsk sikkerhet.
- Videreføring av det internasjonale engasjementet iht. politiske beslutninger.

Forsvaret skal også opprettholde den styrkeproduksjon som er nødvendig for å kunne etablere den fastsatte styrkestrukturen etter omleggingen, samt sørge for at tilstrekkelig personell med kritisk kompetanse forblir i Forsvaret.

Stortinget sluttet seg ved behandlingen av langtidsplanen for Forsvaret til hovedmålene i St.prp. nr. 45 (2000-2001) – driftsinnsparinger på 2 milliarder kroner per år og bemanningsreduksjoner på 5 000 årsverk. Samtidig vedtok Stortinget en større struktur enn det proposisjonen la opp til. Skal hovedmålene nås, må derfor ytterligere tiltak gjennomføres. Fordi Stortinget understreket at en slik måloppnåelse er av overordnet betydning, har Regjeringen til hensikt å legge fram forslag til supplerende tiltak for Stortinget i en egen proposisjon neste vår.

2.2.16 Olje- og energidepartementet

	mill. kroner		
	Saldert bud- sjett 2001	Forslag 2002	Endring i pst.
<i>Programområde 18 Olje- og energiformål</i>			
18.00 Administrasjon	151,2	158,7	4,9
18.10 Petroleumsforvaltning	305,5	314,5	2,9
18.20 Energi- og vassdragsforvaltning ¹	670,4	646,5	-3,6
18.30 Forskningsformål	200,2	239,1	19,4
18.70 Petroleumsvirksomheten	17 070,0	16 430,0	-3,7
Sum Olje- og energiformål	18 397,3	17 788,7	-3,3
Sum Olje- og energidepartementet	18 397,3	17 788,7	-3,3

1) Inkluderer også NVE Anlegg

Økningen under *administrasjonen* (OED) er i hovedsak knyttet til satsing på internasjonalisering av petroleumsindustrien som er økt med om lag 5 mill. kroner.

Under *petroleumsforvaltning* (OD) er det lagt inn en økning på 5 mill. kroner som en del av en tiltakspakke for å oppnå bedre sikkerhetsnivå i petroleumsvirksomheten.

Under *energi- og vassdragsforvaltning* foreslås det at programmet for økt sikkerhet mot leirskred trappes opp til minst 10 mill. kroner i 2002.

Med etableringen av Enova SF vil arbeidet med miljøvennlig omlegging av energibruk- og produksjon samles under en forvaltning. Enova vil forvalte midlene fra et nyopprettet energifond som får midler både fra statsbudsjettet og et påslag på nettariffen. Overføringene til energifondet anslås på årlig basis til om lag 470 mill. kroner. Det foreslås bevilget 269 mill. kroner til energifondet over statsbudsjettet. Videre foreslås det en tilsagnsfullmakt på 130 mill. kroner. I tillegg vil videreføring av dagens påslag i nettariffen på 0,3 øre/kwh tilføre fondet om lag 200 mill. kroner på årsbasis. Det er et mål for Regjeringen at en større del av naturgassen skal brukes innenlands. Støtten til infrastrukturtiltak økes til 30 mill. kroner i budsjettet for 2002. I tillegg foreslås det en tilsagnsfullmakt på 20 mill. kroner.

Til *forskning og utvikling* foreslås det en økning på om lag 20 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2001. Dette fordeles hovedsakelig på forskning på renseteknologi for gasskraftverk, petroleums- og vannkraftforskning. I tillegg kommer midler til prosjektrettet teknologiutvikling i petroleumssektoren med 20 mill. kroner, som tidligere er bevilget under programområde 18.70 petroleumsvirksomheten.

Utgiftene til *statens direkte økonomiske engasjement (SDØE) i petroleumsvirksomheten* budsjetteres til om lag 16 mrd. kroner, hvorav 15,3 mrd. kroner er investeringer. Statens andel av fjerningsutgiftene anslås til 140 mill. kroner. Til det nye forvalterselskapet for SDØE-porteføljen, Petoro AS, budsjetteres det med 250 mill. kroner.

2.2.17 Ymse utgifter og inntekter

Under programområde 26 Ymse utgifter foreslås bevilget 7,5 mrd. kroner. Bevilgningen er i sin helhet ført under kapittel 2309 Tilfeldige utgifter. Bevilgningen står som motpost til tilleggsbevilgninger og overskridelser, blant annet til lønnsoppgjør for statsansatte, regulering av pensjoner i folketrygden, jordbruksavtalen og uforutsette utgifter.

I forbindelse med Stortingets behandling av St.meld. nr. 2 (2000-2001) Revidert nasjonalbudsjett 2001, ba et flertall i finanskomiteen om at Regjeringen kommer tilbake i statsbudsjettet for 2002 med tiltak som gjør at de frivillige organisasjonene kompenseres fullt ut for merkostnader som følge av merverdiavgiftsreformens ikrafttredelse.

Kompensasjonsbeløpet er på usikkert grunnlag anslått til drøyt 130 mill. kroner på årsbasis. Det er da tatt utgangspunktet i beregningene av merkostnader av moms på tjenester som ble presentert i Revidert nasjonalbudsjett 2001. Beregningen er foretatt på bakgrunn av Statistisk sentralbyrås nasjonalregnskap for 1997, oppjustert til 2002-nivå. Det er antatt en prisøkning på de ulike tjenestene på 20 pst. i gjennomsnitt som følge av merverdiavgiftsreformen.

Det foreligger ingen oversikt over omfanget av frivillige organisasjoner som kan gi grunnlag for å

anslå i hvor stor grad de enkelte organisasjonene blir berørt av merverdiavgiftsreformen. Det er derfor foreløpig avsatt 100 mill. kroner under kap. 2309, post 01 til kompensasjon for frivillige organisasjoner. Regjeringen foreslår at Finansdepartementet gis fullmakt til å fordele dette beløpet til andre kapitler og poster for å gi frivillige organisasjoner kompensasjon for virkningene av merverdiavgiftsreformen, jf. forslag til romertallsvedtak nr. VIII under Finansdepartementet. Tilskudd til organisasjoner for barn og unge, kulturformål og humanitære formål prioriteres.

I tillegg vises det til at Regjeringen foreslår å heve fradraget for fagforeningskontingent og fradrag for gaver til frivillige organisasjoner fra 900 kroner til 1 800 kroner for inntektsåret 2002. Forslaget vil bl.a. stimulere til økte bidrag til de frivillige organisasjonene og er ment som en delvis kompensasjon som følge av merverdiavgiftsreformen.

Kapittel 5309 Tilfeldige inntekter foreslås bevilget med 455 mill. kroner.

Det ble for 2001 budsjettet med 2 mrd. kroner i samlede inntekter fra salg av Oslo Børs Holding ASA og tildeling av konsesjoner. Nedenfor følger en kort gjennomgang av 2001-bevilgningen:

- Salget av Oslo Børs Holding ASA ble gjennomført i slutten av mai 2001. Salgsprovenyet på 450 mill. kroner etter fradrag for kostnader i forbindelse med aksjesalget og avsetning til dekning av avviklingskostnader, er tilført statskassen.
- Stortinget vedtok at det skulle kreves vederlag for rettigheter til riksdekkende, reklamefinansiert fjernsyn. En konsesjon med syv års varighet fra 1. januar 2003, ble utlyst av Kulturdepartementet med søknadsfrist 30. mai 2001. Etter vilkårene skal TV2, som var eneste søker, betale 150 mill. kroner ved tildelingen av konsesjonen. I tillegg kommer en årlig inntektsavhengig avgift.
- Samferdselsdepartementet har igangsatt et arbeid med å tildele frekvenser knyttet til annen generasjons systemer for mobilkommunikasjon (2G) ved auksjon. Det tas sikte på å auksjonere ut de ledige frekvensene i 900 og 1800 MHz båndene i løpet av 2001. Samferdselsdepartementet har gjennomført høring av forskrift om auksjon av disse frekvensene. Auksjonen antas gjennomført i år, men det er fortsatt betydelig usikkerhet knyttet til provenyet.
- Stortinget vedtok 7. juni 2001 endringer i oppdrettsloven som gir hjemmel for å kreve vederlag ved tildeling av konsesjoner for matfiskoppdrett av laks og ørret. Fiskeridepartementet vil

tildele 40 nye konsesjoner i denne tildelingsrunden. Tildelingsrunden er imidlertid blitt forsinket, og Fiskeridepartementets forslag til tildelingsforskrift var på høring med frist 1. oktober. Dette innebærer at inntektene fra fiskeoppdrettskonsesjoner først kan inntektsføres i 2002.

På denne bakgrunn er anslaget for samlet inntekt fra salg av Oslo Børs og konsesjoner i 2001 redusert fra 2,0 mrd. kroner til om lag 1 mrd. kroner. Regjeringen vil komme tilbake med omtale av og nytt bevilgningsforslag for dette kapitlet i nysalderingsproposisjonen for 2001.

Det budsjetteres nå med 0,4 mrd. kroner i inntekter fra salg av konsesjoner i 2002. Foruten inntekter fra salg av oppdrettskonsesjoner for matfisk av laks og ørret som utlyses i 2001, tar Kulturdepartementet sikte på våren 2002 å utlyse en ny konsesjon for riksdekkende, reklamefinansiert radio (P4-lisensen) fra 1.1.2004. Verdien av denne konsesjonen er beheftet med betydelig usikkerhet. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 3.22, St.prp. nr. 1 (2001-2002) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Utover disse inntektene inntektsføres mindre, uforutsette inntekter som ikke inngår på andre inntektsposter i statsbudsjettet, på dette inntektskapitlet. For 2002 anslås slike tilfeldige inntekter til å utgjøre 50 mill. kroner.

2.3 Utviklingstrekk og prioriteringer på statsbudsjettets utgiftsside, 1993-2001

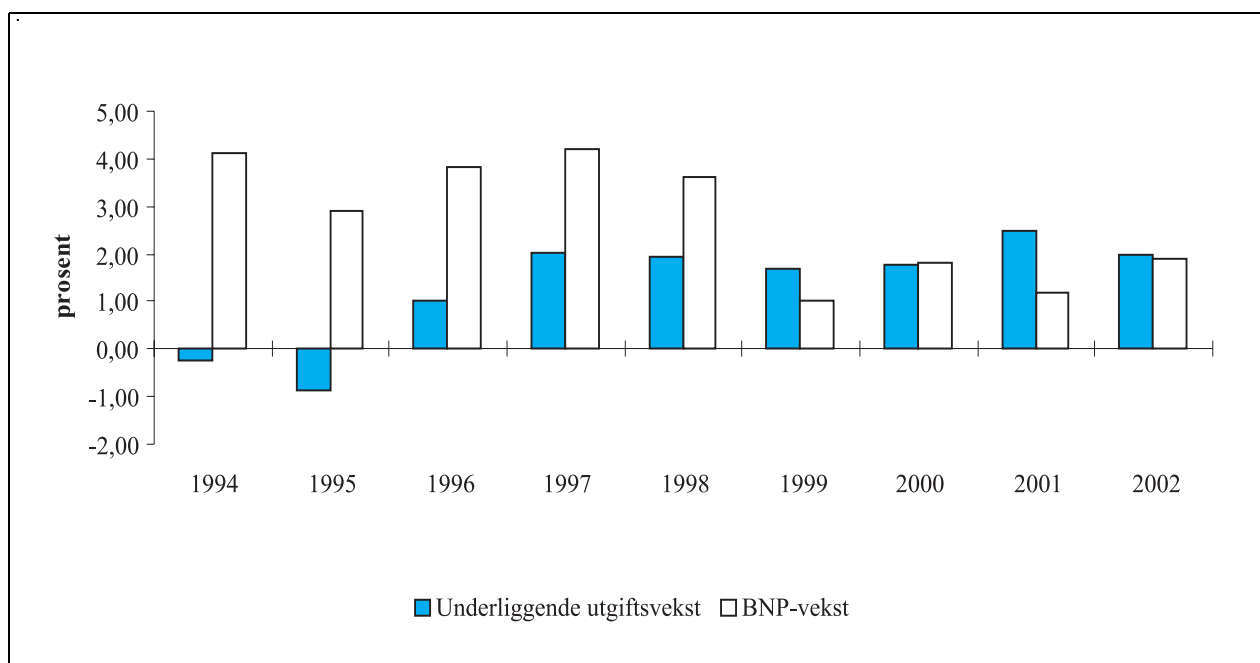
I dette avsnittet presenteres beregninger som viser realvekst i utgifter over statsbudsjettet gruppert etter formål. Realveksten er presentert som gjennomsnittlig årlig vekst i langtidsprogramperiodene 1993-1997 og 1997-2001. Beregningene tar utgangspunkt i tall fra statsregnskapet og er korrigert for endringer i statsbudsjettets oppstilling. Formålet med framstillingen er å belyse utviklingen i ressursbruken i løpet av perioden.

I tillegg til bevilgninger over statsbudsjettet vil skatte- og avgiftspolitikken være et viktig virkemiddel for prioriteringer i det årlige budsjettforslaget. Beregningene her måler kun veksten i statsbudsjettets utgifter. Det er ikke korrigert for virkningen av skatte- og avgiftsendringer. Dette kan gi et misvisende bilde på utviklingen og prioriteringen av enkelte områder der skatte- og avgiftspolitikken er viktig for de totale rammevilkårene. Enkeltområder kan videre vise sterk eller svak

utgiftsvekst uten at dette reflekterer reelle prioriteringer, men kan være et resultat av demografiske endringer og lovfestede forpliktelser som pensjon- og trygdeutbetalinger.

Utgiftsveksten må også sees i sammenheng med den generelle makroøkonomiske situasjonen og budsjettets totale ramme. Høy BNP-vekst vil på sikt gi mulighet for høyere utgiftsvekst for offentlig forvaltning. Motkonjunkturpolitikk vil også påvirke rammen for utgiftsveksten i de enkelte budsjettår. Figur 2.1 viser BNP-vekst og statsbud-

sjettets reelle, underliggende utgiftsvekst i perioden 1994-2001. Som det går fram av figuren har BNP vokst sterkt i perioden, og utgiftene på statsbudsjettet har vært tiltakende. I første langtidsprogramperiode vokste BNP sterkere enn utgiftene på statsbudsjettet, og finanspolitikken har hatt en dempende effekt på økonomien. I de senere år derimot har veksten i statens utgifter vært sterkere, samtidig som det har skjedd en avdemping i den økonomiske veksten.

Figur 2.1 Reell, underliggende utgiftsvekst på statsbudsjettet og BNP-vekst for Fastlands-Norge. Regnskap 1994-2000. Anslag på regnskap 2001 og 2002

Kilde: Finansdepartementet, Statistisk sentralbyrå

Boks 2.1 Datagrunnlaget for beregningene

Grunnlagsdataene i dette avsnittet er hentet fra offisielle regnskaper og budsjetter. En svakhet ved disse kildene er at de ikke er korrigert for de regnskapsmessige konsekvensene av omorganiseringer av statlig forretningsdrift, funksjonsendringer mellom departementene og omlegginger i budsjetteringspraksis. Videre kan det i enkelte tilfeller, på grunn av store overført beløp mellom budsjettårene, merinntektsfullmakter og lignende være misvisende å sammenlikne budsjett i ett år med regnskapstall for foregående år. På bakgrunn av disse svakhetene er det gjort en del korreksjoner i datamaterialet. Dette medfører at det for enkelte områder ikke er samsvar mellom de tallene som er brukt her og de som finnes i andre offisielle dokumenter.

Alle beløp er oppgitt i faste 2001-priser. For 1993 og 1997 er det brukt regnskapstall, mens 2001-tallene er budsjettets stilling inkludert tilleggsbevilgninger gitt i 1. halvår 2001. Realveksten er beregnet ut fra prisutviklingen for statens kjøp av varer og tjenester.

En vesentlig begrensning ved denne analysen er at den fokuserer på ressursbruken og ikke på resultatet av politikken. Måloppfyllelse og målstyring er det viktigste ved gjennomføringen av de ulike tiltakene. På enkelte områder kan det skje store forbedringer uten økt ressursbruk, mens det på andre områder kan være motsatt.

For 2001 er alle statsbudsjettets utgifter utenom lånetransaksjoner og petroleumsvirksomhet fordelt på politikkområder. For en del bevilgninger har det vært nødvendig å foreta en skjønsmessig gruppering.

2.3.1 Utviklingen på utvalgte politikkområder

Tabell 2.1 Bevilgninger over statsbudsjettet fordelt på politikkområder i faste 2001-priser (1993, 1997, 2001) og gjennomsnittlig årlig realvekst 1993-2001 i prosent.

Politikkområde	1993	1997	2001	Gjennomsnittlig årlig realvekst		
	Mrd. kroner	Mrd. kroner	Mrd. kroner	1993-1997	1997-2001	1993-2001
Fellesadministrasjon	13,0	14,1	12,8	2	-2	0
<i>Statlig byggevirksomhet</i>	2,2	3,4	1,7	12	-16	-3
<i>Fellesadm. utenom statlig bygg</i>	10,8	10,7	11,1	0	1	0
Internasjonal bistand	10,2	11,6	12,1	3	1	2
Militært forsvar og sivilt beredskap	30,0	30,1	27,5	0	-2	-1
Justissektoren	9,5	10,4	10,6	2	1	1
Kirke, utdanning og forskning	24,7	28,7	32,1	4	3	3
Kultur	5,5	3,3	3,6	-12	2	-5
<i>Kultur utenom olympiske vinterleker</i>	3,0	3,3	3,6	3	2	2
Pensjoner og trygder	125,6	134,3	157,6	2	4	3
Helse	22,3	32,4	50,5	10	12	11
Familie og forbruker	41,4	39,7	39,3	-1	0	0
Miljøvern	3,8	3,1	2,8	-5	-2	-4
Innvandring	3,3	2,0	3,5	-11	14	1
Næringsstøtte og distriktspolitikk	35,0	28,2	24,5	-5	-3	-4
Energi utenom petroleumssektoren	1,2	1,3	1,0	2	-5	-2
Arbeidsmarked og arbeidsmiljø	30,6	17,8	13,2	-13	-7	-10
Samferdsel	22,4	19,9	17,9	-3	-3	-3
Rammetilskudd kommuner/fylkeskommuner	61,2	59,1	60,0	-1	0	0
Renter på statsgjeld	19,5	18,4	17,2	-	-	-

Kilde: Finansdepartementet

Tabell 2.1 og figur 2.2 viser årlig realvekst oppgitt i hele prosenter fordelt på politikkområder. Figur 2.3 viser utgiftenes størrelse i 2001.

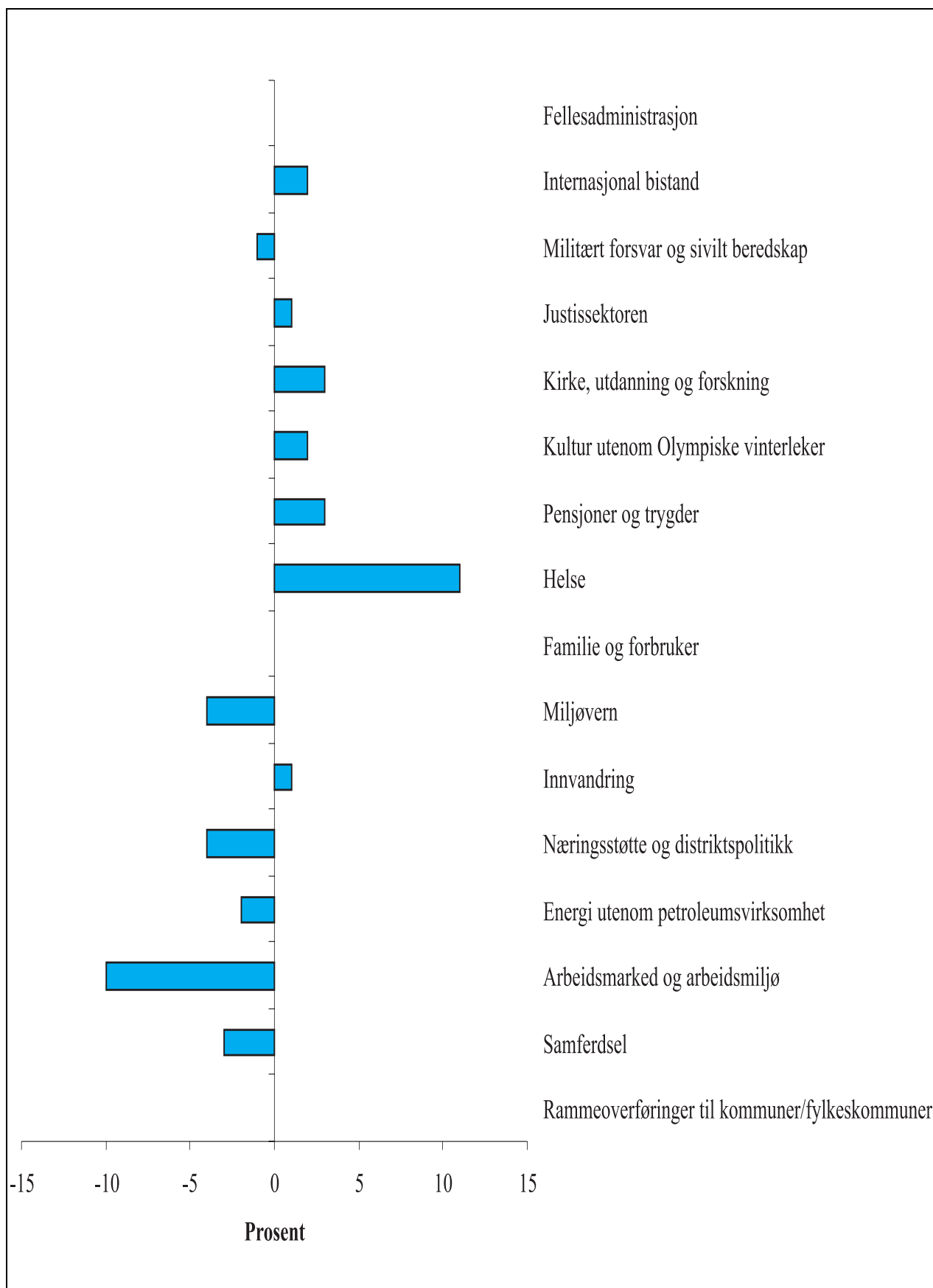
Området som har hatt sterkest prosentvis vekst i hele perioden er helse, med en gjennomsnittlig årlig vekst på hele 11 prosent. Deretter følger kirke- utdannings- og forskningsformål og pensjoner og trygder. Sterkest prosentvis tilbakegang har det vært på området arbeidsmarked og arbeidsmiljø, næringsstøtte og distriktspolitikk, samt miljøvern.

I siste periode har veksten vært svært sterk på området innvandring. Utgiftene til dette formålet vil variere med antall flyktninger som søker oppholdstillatelse i Norge. Den sterke veksten fra 1997 til 2001 skyldes at antall nyankommende flyktninger i 1997 var spesielt lavt. Sett over hele perioden 1993-2001 har utgiftene i gjennomsnitt vokst med om lag en prosent per år. Størst prosentvis tilbakegang i siste langtidperiode var på områdene energi utenom petroleumsvirksomhet og arbeidsmarked og arbeidsmiljø.

Beregningene i dette avsnittet ser på statens direkte utgifter. Rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner er holdt utenfor fordelingen på politikkområder. Ettersom store velferdsordninger som bl.a. grunnskolen, primærhelsetilbud, eldreomsorg etc. i hovedsak finansieres av kommunene og fylkeskommunene, vil utgiftene til disse områdene ikke fremkomme direkte av beregningene. Enkelte satsingsområder vil derfor ikke synes i tabellen. Dette gjelder blant annet grunnskolereformen. Rammetilskuddene til kommuner og fylkeskommuner har hatt tilnærmet årlig nullvekst i perioden 1993-2001. Dette må sees i sammenheng med bl.a. innføring av innsatsstyrt finansiering av sykehus (som medførte uttrekk fra rammetilskuddet) og justering av skatteandelen. I beregningen er det justert for endringer i føring av tilskudd til kommuner fra Skattefordelingsfondet.

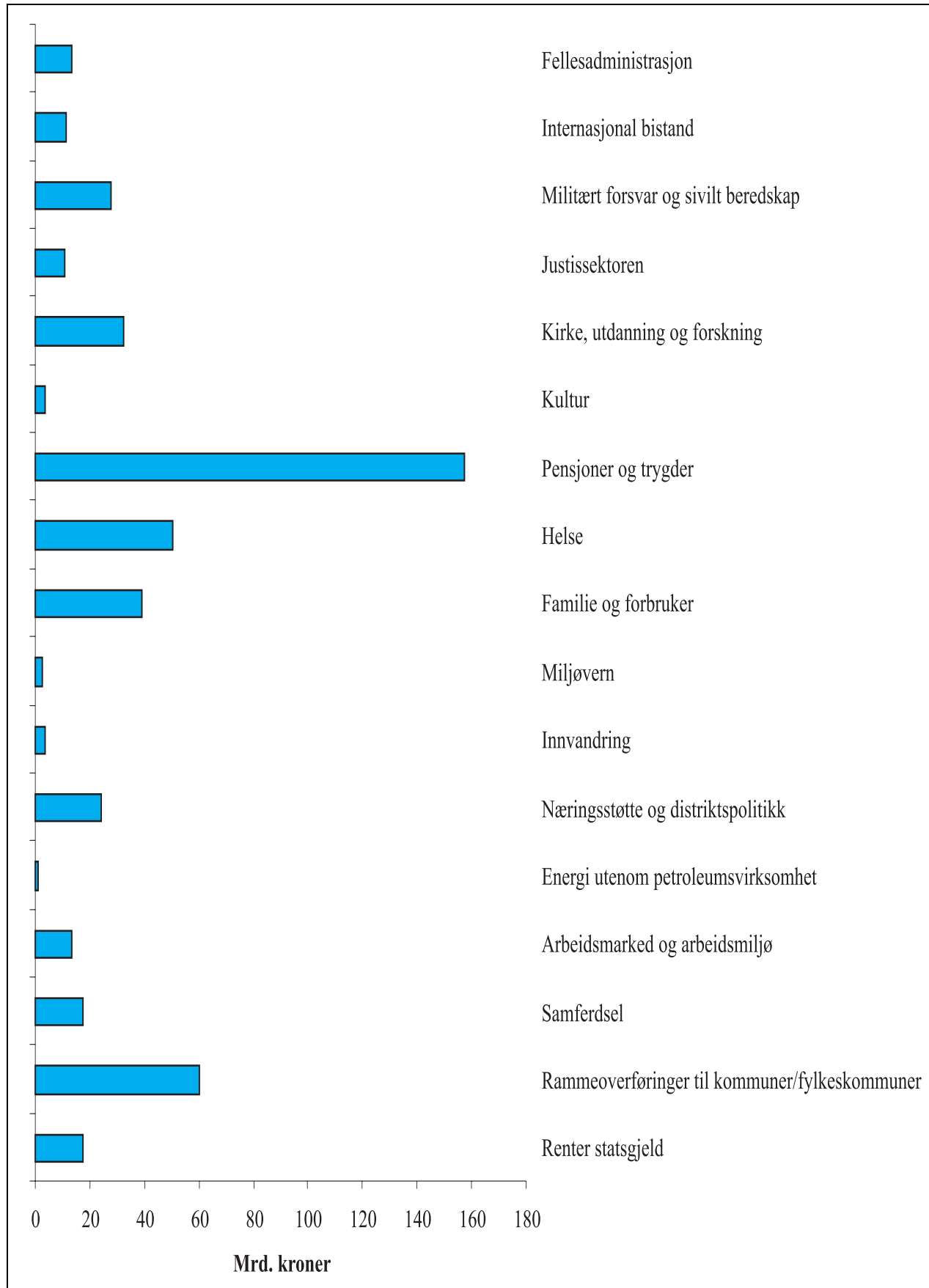
Utviklingen på de enkelte områdene omtales nærmere under.

Figur 2.2 Gjennomsnittlig årlig realvekst i perioden 1993-2001

Kilde: Finansdepartementet

Figur 2.3 Statsbudsjettets utgifter utenom länetransaksjoner i 2001, mrd. kroner

Kilde: Finansdepartementet

Fellesadministrasjon omfatter blant annet utgifter til Storting, Kongehus, og departement og underliggende etater som har karakter av fellesadministrasjon. Eksempel på store utgiftsposter på dette området er utgifter til skatte-, avgifts- og tolladministrasjon. Statlig byggeaktivitet og Statsbygg er også inkludert og utgjorde om lag 13 prosent av områdets bevilgning i 2001. Grunnet igangsettelse og avslutning av prosjekter vil utgiftene til statlig byggevirksomhet variere. Tabellen viser at utgiftene til dette formålet har falt kraftig de senere år, etter å ha økt med 12 prosent fra 1993 til 1997. Dette skyldes ferdigstilling av store byggeprosjekter bl.a. nytt Rikshospital. Fellesadministrasjon utenom statlig byggevirksomhet har hatt tilnærmet nullvekst fra 1993 til 2001.

Internasjonal bistand øker gjennomsnittlig med om lag to prosent per år i perioden 1993-2001. Veksten er sterkest i 2001. Det er bistand via internasjonale organisasjoner som øker mest i 2001. Tiltak for flyktninger i Norge (kapittel 156) er godkjent som ODA-godkjent bistand, og utgiftføres over Utenriksdepartementets budsjett. Det faktiske ansvaret for disse tiltakene ligger derimot hos andre departement. Utgiftene utgiftføres også hos disse departementene og inntektsføres som en intern overføring fra Utenriksdepartementet. ODA-godkjente utgifter til flyktninger i Norge er derfor ikke inkludert i politikkområdet «internasjonal bistand». Ettersom dette er utgifter som har økt kraftig, har ODA-godkjent bistand vokst sterkere enn området «internasjonal bistand» i tabell 2.1.

Militært forsvar og sivilt beredskap har en reell gjennomsnittlig nedgang i utgiftene på om lag en prosent per år fra 1993 til 2001. Nedgangen er sterkest i perioden etter 1997. Dette skyldes blant annet ekstraordinære utgifter i 1997 grunnet relokalisering av anleggene på Gardermoen.

Justissektorene vokser gjennomsnittlig med rundt en prosent per år over hele perioden. Veksten var noe sterkere i første langtidsprogramperiode. Sektoren omfatter blant annet utgifter til politi, påtalemyndighet, domsutgifter og kriminalomsorg. Utgiftene til politi og påtalemyndighet utgjør rundt 60 prosent av bevilgningen til formålet og øker sterkest med gjennomsnittlig ca. to prosent per år over hele perioden, men det er generelt små forskjeller i veksten mellom de ulike enkeltområdene.

Kulturformål har hatt en gjennomsnittlig vekst på ca. tre prosent per år dersom man ser bort fra utgiftene på 1,9 mrd. kroner til De olympiske vin-terleker på Lillehammer i 1994.

Pensjoner og trygder omfatter utgifter til Statens pensjonskasse, Trygdeetaten, alderspensjon, ytelser til uførhet og attføring, sykepenges og enkelte andre pensjoner. Området er det største utgiftsområdet med over 157 mrd. kroner i budsjetterte utgifter i 2001. Utgiftsveksten har i gjennomsnitt ligget på om lag tre prosent per år i perioden 1993-2001. Området totalt sett vokste gjennomsnittlig med to prosent per år i perioden 1993-1997 og fire prosent per år i perioden 1997-2001. Ettersom utgiftene samlet sett er store, har veksten bidratt vesentlig til statens totale, underliggende utgiftsvekst. Innenfor området har utgiftene til sykepenges økt kraftigst over hele perioden. Etter 1997 vokser imidlertid også uførhet og attføring sterkt. Alderspensjoner har økt med under to prosent per år i gjennomsnitt. Utgiftene til statlige pensjoner endret seg ikke særlig i perioden 1993-1997, men har vokst med gjennomsnittlig om lag fem prosent per år etter 1997.

Helse består i hovedsak av utgifter til statlig sykehusdrift og tilskudd til fylkeskommunale sykehus, tiltak for eldre og funksjonshemmede inkludert tilskudd til utbygging av omsorgsboliger og sykehjemsplasser, statlig helseadministrasjon, og utgifter til medisiner og lignende. Området vokser kraftig. Det gjelder spesielt utgifter til eldreomsorg og sykehusdrift. Sykehusdrift steg sterkest i første langtidsprogramperiode, mens eldreomsorg vokser svært kraftig fra 1997. Utgiftene til eldreomsorg, utbygging av omsorgsboliger og sykehjemsplasser øker med om lag 5,9 mrd. kroner i faste 2001 priser fra 1993 til 2001. Utgifter til dekning av medisiner på blå resept etc. er også en viktig kilde til utgiftsvekst.

Området Familie- og forbrukerpolitikk omfatter blant annet utgifter til barnetrygd, kontantstøtte, fødsel- og adopsjonsstøtte, pensjoner og stønader til familier, statlig barnehagestøtte og støtte til boligformål. Området har hatt gjennomsnittlig årlig nullvekst i perioden. Utgifter til barn og unge øker noe. Reduserte pristilskudd og avvikling av merverdiavgiftskompensasjon for matvarer bidrar til å redusere til veksten. Etterlattepensjoner og stønader til enslig mor eller far faller jevnt over hele perioden.

Miljøvern er et lite utgiftsområde med en samlet utgift på under tre mrd. kroner i 2001. Utgiftene faller årlig med fire prosent i gjennomsnitt i perioden. Dette skyldes dels reduserte tilskudd til kommunale avløpstiltak. Miljøpolitikken føres i stor grad ved hjelp av skatter, avgifter og regulering, slik at utgiftene alene ikke vil gi et fullgodt bilde på de samlede politiske prioriteringene innen dette området.

Næringsstøtte og distriktspolitikk favner over et stort område hvor de største enkeltutgiftene er på områdene landbruk, tilskudd til skipsbygging og tilskudd til forskning. Nedgangen er spesielt sterk på områdene eksportstøtte og SND, der reduksjonen dels skyldes lavere tapsavsetninger. Etter 1997 reduseres tilskuddet til statsbedrifter sterkt, men det må dels sees på bakgrunn av sterk vekst fra 1993 til 1997 og en større bevilgning i 1997 for å avskrive aksjekapitalen i Kongsberg Våpenfabrikk AS.

Formålet olje og energi utgjøres av bevilgninger til Olje- og energidepartementet samt energi- og vassdragsforvaltning. Petroleumsforvaltningen er holdt utenom. Bevilgningen reduseres i perioden 1997-2001. Dette skyldes delvis høye

utgifter i 1997 grunnet refusjon av dokumentavgift i forbindelse av omorganisering av kraftverk.

De samlede utgiftene til arbeidsmarkedstiltak, dagpenger og arbeidsmiljø faller sterkt gjennom hele perioden. Årsaken til dette er redusert arbeidsledighet.

Samferdselsutgiftene falt gjennomsnittlig reelt med ca. tre prosent per år fra 1993 til 2001. Dette skyldes dels reduserte investeringer i flyplassanlegg og reduserte tilskudd til omstrukturering av Posten Norge og Norges statsbaner. Investeringene i ny hovedflyplass på Gardermoen og ny jernbaneforbindelse til flyplassen skjedde i regi av egne aksjeselskaper og er derfor ikke inkludert i denne oversikten.

3 Budsjettets inntekter

3.1 Innledning

Kapittel 3 inneholder en samlet oversikt over statsbudsjettets inntekter. Skatte- og avgiftsopplegget i budsjettforslaget blir nærmere omtalt i St. meld. nr. 1 (2001-2002) Nasjonalbudsjettet 2002, St.prp. nr. 1 (2001-2002) Skatte-, avgifts- og tollvedtak og Ot.prp. nr. 1 (2001-2002) Skatteopplegget 2002. Lovendringer. De ulike fagproposisjonene inneholder en mer detaljert oversikt over departementenes inntekter.

De samlede inntektsbevilgningene på statsbudsjettet for 2002 er anslått til 890,1 mrd. kroner. Dette er en brutto budsjettstørrelse som inkluderer lånetransaksjoner og overføringene fra Statens petroleumsfond. Statsbudsjettets inntekter, eksklusiv lånetransaksjonene og overføring fra Statens petroleumsfond, er anslått til 738,3 mrd. kroner. Tilbakebetalinger på statens utlån og lån staten må oppta for å dekke finansieringsbehovet, representerer endringer i sammensetningen av statens netto formue. Slike endringer vil framgå av kapitalregnskapet.

Tabell 3.1 Statsbudsjettets inntekter 2002 (mill. kroner)

Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	465 453
Inntekter fra statlig forretningsdrift	2 129
Renter og aksjeutbytte	24 421
Petroleumsinntekter	221 900
Andre inntekter	24 397
Statsbudsjettets inntekter	738 299
Tilbakebetalinger	55 334
Overføring fra statens petroleumsfond	36 100
Statslånemidler	60 410
Sum, brutto inntektsbevilgninger	890 143

Kilde: Finansdepartementet

3.2 Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge

I tråd med de nye retningslinjene for budsjettpolitikken legger Regjeringen opp til en økt bruk av oljeinntekter på 6 mrd. kroner fra 2001 til 2002.

Regjeringen foreslår at drøyt halvparten av det økte handlingsrommet bør brukes på å redusere skatte- og avgiftsnivået i 2002. Det skyldes bl.a. at lavere skatter og avgifter kan ha gunstige virkninger på økonomiens vekstevne. I den nåværende konjunktursituasjonen, og med utsikter til et vedvarende stramt arbeidsmarked, må en også legge vekt på at skattelettelser vil gi mindre pressvirkninger i økonomien på kort sikt enn økte offentlige utgifter.

Samlet innebærer forslaget til skatte- og avgiftsopplegg for 2002 en reduksjon i påløpte skatter og avgifter med knapt 7,7 mrd. kroner. Bokførte skatter og avgifter i 2002 anslås å bli redusert med om lag 3,5 mrd. kroner som følge av forslaget til skatte- og avgiftsopplegg.

Regjeringen har valgt å utvide skatte- og avgiftsgrunnlaget på enkelte områder, og å utsette fjerning av investeringsavgiften med et halvt år. Til tross for et stort behov for inndekking av tidligere vedtak skaper dette rom for en reduksjon av skatten på arbeid slik Regjeringen tok til orde for i Langtidsprogrammet 2002-2005. Regjeringen foreslår i dette budsjettet å redusere skatten på arbeid ved å øke øvre grense i minstefradraget og innslagspunktet for toppskatten.

Hovedtrekkene i Regjeringens forslag til skatte- og avgiftsopplegg for 2002 er følgende:

- Heve innslagspunktet i toppskatten til 320 000 kroner
- Heve øvre grense i minstefradraget til 43 000 kroner
- Øke fradraget for fagforeningskontingent mv. til 1 800 kroner
- Stramme inn i firmabilbeskatningen og i reglene for kjøregodtgjørelse
- Endre beskatningen av fast eiendom
- Øke avskrivningssatsene for enkelte driftsmidler
- Innføre ekstra skattefradrag for utgifter til forskning (FoU) i bedriftene
- Nominell videreføring av alle satsene i barne-trygden
- Lønnsjustere personfradragene, grensene for skattefri nettoinntekt for pensjonister og fradrag for arbeidsreiser. Øvrige fradrag og beløpsgrenser holdes nominelt uendret

- Fjerne investeringsavgiften fra 1. oktober 2002
- Holde el-avgiften nominelt uendret fra 1. januar 2002 og redusere avgiftene ytterligere med 1 øre per kWh fra 1. juli 2002
- Fjerne industritollen for mange varegrupper
- Holde avgiftene på alkoholholdige og alkoholfrie drikkevarer nominelt uendret
- Fjerne svovelavgiften på kull, koks og raffineringssanlegg.

Anslagene for skatter og avgifter for 2002 tar utgangspunkt i reviderte tall for 2001. Reviderte tall for 2001 er basert på en gjennomgang av statistikken for innbetalte skatter og avgifter hittil i 2001, samt på de vekstforutsetninger for bl.a. sissetting, etterspørsel, lønninger og priser som er lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet 2002. I tillegg er det tatt hensyn til virkningene av forslaget til skatte- og avgiftsopplegg. Anslagene for skatteinntektene til staten er i stor grad også påvirket av forslaget til kommunale og fylkeskommunale skattører gjennom opplegget for kommuneøkonomien. Skattørene for kommunene foreslås holdt uendret på 12,2 pst. Den fylkeskommunale skattøren foreslås redusert med 5,0 prosentpoeng fra 6,9 pst. i 2001 til 1,9 pst. i 2002. Den betydelige reduksjonen i den fylkeskommunale skattøren er knyttet til sykehusreformen. Av det samlede uttrekket av frie inntekter (skatter og rammeoverføringer) fra fylkeskommunene til de nye helseforetakene er mesteparten (om lag 21,6 mrd. kroner) foretatt ved en reduksjon i skatteinntektene, mens det resterende er trukket gjennom rammeoverføringene. Satsen for fellesskatt foreslås økt tilsvarende reduksjonen i den fylkeskommunale skattøren, og dette bidrar til en kraftig økning i statens inntekter fra fellesskatten. Fastleggningen av de kommunale og fylkeskommunale skattørene er også påvirket av en opptrapping av skattnes andel av kommunesektorens samlede inntekter. Kommuneopplegget for 2002 innebærer at skatteandelen for kommunesektoren trappes opp fra knapt 47 pst. i 2001 til drøyt 48 pst. i 2002.

Samlede skatter og avgifter til statskassen fra Fastlands-Norge anslås å utgjøre 465,5 mrd. kroner i 2002, en økning på 38,6 mrd. kroner eller 9,0 pst. fra anslag på regnskap for 2001. Økningen inkluderer forutsatt lønns- og prisvekst fra 2001 til 2002, reduserte innbetalte skatter og avgifter som følge av skatte- og avgiftsopplegget, samt opplegget for kommunale og fylkeskommunale skattører. Skatter på inntekt og formue er anslått til 129,3 mrd. kroner i statsbudsjettet for 2002, en økning på 24,5 pst. fra anslag på regnskap for 2000. Den kraftige økningen skyldes som nevnt

økte inntekter fra fellesskatten pga. sykehusreformen og en betydelig reduksjon i den fylkeskommunale skattøren. Trygdeavgift og arbeidsgiveravgift til folketrygden i 2002 er samlet anslått til 135,8 mrd. kroner, og anslås å øke med 5,7 pst. fra 2001. Merverdi- og investeringsavgiften er anslått å utgjøre 130,4 mrd. kroner i 2001, som tilsvarer en økning på 1,6 pst. fra året før. Øvrige særavgifter medregnet tollinntekter er samlet anslått til 69,9 mrd. kroner i 2001, som tilsvarer en økning på 5,8 pst. fra året før.

3.3 Statens forretningsdrift

Statens forretningsdrift utgjøres av virksomheten under forvaltningsbedriftene Statsbygg, Luftfartsverket, Garantiinstituttet for eksportkreditt, Forsvarsbygg, Statens kartverk, Statens pensjonskasse, samt NVE Anlegg. Forvaltningsbedriften Forsvarsbygg etableres fra 1.1.2002 gjennom sammenslåing av den eksisterende forvaltningsbedrift Forsvarets bygningstjeneste og eiendoms-, bygge- og anleggselementene ved de lokale forvaltningsmyndighetene i Forsvarets militære organisasjon. De tidligere forvaltningsbedriftene Rikshospitalets apotek og Radiumhospitalets apotek er fra 2002 underlagt de nyopprettede helseforetakene.

Det samlede *avskrivningsbeløpet* for den statlige forretningsdriften føres under kapittel 5491 Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift. Avskrivningsgrunnlaget er bokført kapital ved inngangen til budsjettåret. Det benyttes et lineært avskrivningssystem der avskrivningstiden for ulike avskrivningsobjekter varierer med forventet levetid. Avskrivningene utgiftsføres under hver enkelt virksomhets driftsbudsjett. Avskrivningen må dermed også inntektsføres under kapittel 5491 Avskrivninger på statens kapital i statens forretningsdrift. Avskrivningene i 2002 beløper seg til om lag 701 mill. kroner.

Renter av statens kapital i forretningsdriften tas samlet til inntekt under kapittel 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift. Grunnlaget for renteberegning er den delen av bedriftenes investeringer som ikke finansieres ved avskrivninger, særskilte avsetninger til investeringsformål og andre investeringsinntekter. Dette regnes som lån fra statskassen. Rentesatsen for det enkelte års låneopptak er lik gjennomsnittlig rente på 5-års statsobligasjoner i 12-månedersperiode fram til 30. september året før budsjettåret. Lånet forutsettes å ha en løpetid på 5 år, og må deretter eventuelt fornyes. Renter av statens kapi-

tal forventes å utgjøre om lag 67 mill. kroner i 2002.

Avsetning til investeringsformål tas til inntekt under hver enkelt virksomhet. Avsetningen utgjør en del av kontantoverskuddet fra driften som benyttes til å finansiere investeringer. Avsetning til investeringsformål utgiftsføres på driftsbudsjettet under hver enkelt forvaltningsbedrift før drifts-

resultatet fastsettes, og må derfor også føres opp på statsbudsjettet inntektsside.

I tabell 3.2 nedenfor er inntektene på statsbudsjettet under statens forretningsdrift splittet opp. Tilbakeføring av 412 mill. kroner fra GIEK kommer i tillegg til tallene nevnt i tabellen. Inntekter fra salg av Fornebu og utstyr fra NVE Anlegg er inkludert i andre inntekter som omtales i avsnitt 3.6.

Tabell 3.2 Renter, avskrivninger og avsetninger til investeringsformål i 2002 fordelt på de enkelte forvaltningsbedrifter og NVE Anlegg (1 000 kroner)

	Avskrivninger	Renter	Til investeringsformål
Statsbygg	293 176	24 000	710 000
Luftfartsverket	360 000	36 000	238 400
Statens kartverk	14 746	3 520	
Statens Pensjonskasse	28 342	1 727	
NVE-Anlegg	4 500	1 800	
Samlet forretningsdrift	700 764	67 047	948 400

Beregning av rente for mellomværende med statskassen

Forvaltningsbedriftens mellomværende med statskassen kan betraktes som en bruks- og kassakredittkonto for håndtering av kortsiktige likviditetssvingninger. For samtlige virksomheter under statens forretningsdrift skal det beregnes renter av mellomværende med statskassen. Renten som settes bør reflektere det norske rentenivået. Renten ble derfor knyttet opp mot renten på statssertifikater etter en nærmere bestemt beregningsregel med virkning fra 1. januar 2000.

Kap. 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift, post 81 Renter av mellomregnskapet, budsjetteres ikke.

3.4 Renteinntekter og utbytte

3.4.1 Renteinntekter

Statens renteinntekter, bortsett fra renteinntekter fra kapitalinnskudd i statlig forretningsdrift og petroleumsvirksomhet, består i hovedsak av renter fra statsbankene, renter av statens kontantbeholdning og renter av lån til statsforetak og statsaksjeselskaper. Renteinntektene fra statsbankene og kontantbeholdningen anslås til 18,1 mrd. kro-

ner i 2002, det vil si en økning i forhold til anslag på regnskap for 2001 på 1,0 mrd. kroner.

Renteinntektene fra statsbankene (Husbanken, Lånkassen for utdanning, SIVA og SND (inkl. tidligere Landbruksbanken)) anslås til 13,1 mrd. kroner i 2002. Dette er en økning på 1,6 mrd. kroner i forhold til anslag på regnskap for 2001. Statens renteinntekter fra statsbankene er knyttet til rentene på statssertifikater og obligasjoner.

3.4.2 Utbytte

Statens samlede inntekter fra utbytte er budsjettert til 9 394 mill. kroner for 2002. Dette er en reduksjon i forhold til anslag på regnskap for 2001 på 712 mill. kroner. Reduksjonen skyldes blant annet at det er budsjettert med redusert utbytte fra Statoil som en følge av at statens eierandel er redusert. Videre er det budsjettert med en vesentlig reduksjon i utbytte fra Statnett og avkastning på kapital i Statens bankinvesteringsfond. Det forventes imidlertid en økning i utbytte fra Statkraft. I forhold til det som følger av den fastsatte utbyttepolitikken på 50 pst. av årsresultatet, økes utbyttet med 250 mill. kroner for Statkraft og 20 mill. kroner for Statnett. Tabellen under viser budsjetteringen av utbytte fra de enkelte selskapene. Det vises for øvrig til nærmere omtale i de enkelte departementers budsjettproposisjoner.

Tabell 3.3 Utbytte fra statlig eide selskaper (mill. kroner)

Kap.	Post	Selskap	Anslag på regnskap 2001	Gul bok 2002
5616	81	Kommunalbanken AS	16,6	29,2
5618	80	Posten Norge BA	0	124,0
5620	83	SND, grunnfinansierings- og lavrisikordningen	39,0	30,0
5620	84	SND Invest AS	112,2	90,0
5623	80	SAS AB	98,7	100,0
5630	80	Norsk Eiendomsinformasjon as	19,0	5,0
5631	80/81	A/S Vinmonopolet - statens overskuddsandel og utbytte	42,2	33,1
5651	80	Selskaper under Landbruksdepartementet ¹	21,5	0,8
5652	80	Statskog SF	8,5	8,5
5656	80	Selskaper under Nærings- og handelsdepartementet ²	1 530,0	1 568,5
5670	81	Entra Eiendom AS	40,0	80,0
5671	81	BaneTele AS ³	-	8,0
5680	80	Statnett SF	390,0	80,0
5680	81	Statkraft SF	631,0	1 750,0
5685	80	Statoil ASA	5 668,0	4 600,0 ⁴
5691	80	Statens Bankinvesteringsfond	1 437,5	828,0
5692	80	Den nordiske investeringsbank	52,0	59,0
Inntektsramme for utbytte			10 106,2	9 394,1

1) Veterinærmedisinsk oppdragssenter. (Cermaq er flyttet til kap. 5656, post 80).

2) Telenor, Norsk Hydro, Kongsberg Gruppen, Olivin, Raufoss, Norsk Medisinaldepot, Cermaq og Arcus.

3) Opprettet 1. juli 2001

4) Regjeringen har ikke beregnet anslag på utbytte for 2002, men har teknisk videreført anslag på regnskap for 2001, justert i henhold til reduksjon i statens eierandel.

Kilde: Finansdepartementet

Utbyttepolitikk og avkastningskrav er en sentral del av eieroppfølgingen. For en nærmere gjennomgang av hvilke prinsipper Regjeringen vil legge til grunn for statens eieroppfølging vises det til kapittel 7.7 Statens rolle som eier.

3.5 Petroleumsinntekter

Inntektene fra Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten SDØE, omfatter i hovedsak driftsresultat, kalkulatoriske avskrivninger og renter. Videre omfatter inntektene fra petroleumsvirksomheten skatt og avgift på utvinning, inkludert CO₂-avgift samt aksjeutbytte fra Statoil.

Tabell 3.4 Inntekter fra petroleumsvirksomheten (mill. kroner)

	Anslag på regnskap 2001	Gul bok 2002
Driftsresultat SDØE og salg andeler	122 900	75 200
Avskrivninger og renter under SDØE	24 300	24 600
Skatt og avgift på utvinning, inkl. CO ₂ -avgift	109 100	117 500
Aksjeutbytte og renteinntekter fra Statoil	5 734	4 600
Sum inntekter fra petroleumsvirksomheten	262 034	221 900

Kilde: Finansdepartementet

Driftsresultat og salgsresultatet fra SDØE er anslått til 75 200 mill. kroner for 2002. Dette er en reduksjon på 47 700 mill. kroner i forhold til

anslag på regnskap for 2001. Den viktigste årsaken til reduksjonen er salget av andeler i SDØE i 2001. Dessuten er det lagt til grunn en lavere

antatt oljepris i 2002. Det legges til grunn en gjennomsnittlig oljepris på 230 kroner per fat i 2001 og 200 kroner per fat i 2002.

De kalkulatoriske størrelsene avskrivninger og renter inngår som utgifter ved beregningen av SDØEs driftsresultat, samtidig som de føres som inntekter på egne poster. På denne måten skiller man ut den delen av driftsinntektene som dekker nedskrivning av investeringer og finansieringskostnadene ved investeringene.

Betalte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten, inkludert CO₂-avgift, er anslått til 117 500 mill. kroner i 2002. Dette er 8 400 mill. kroner høyere enn anslag på regnskap for 2001.

Påløpte skatter og avgifter anslås til 116 100 mill. kroner i 2001 og 114 400 mill. kroner i 2002. Forskjellen mellom betalte skatter og påløpte skatter har sammenheng med reglene om innbe-

taling av terminskatt. Disse gjør at det er et etterlep i betalte skatter i forhold til påløpte skatter.

Inntektene fra avgiften på utslipp av CO₂ i petroleumsvirksomheten er anslått til 3 400 mill. kroner i 2001. Det er 300 mill. kroner høyere enn anslag på regnskap for 2001.

Anslaget for aksjeutbytte og renteinntekter fra Statoil er redusert med 1 134 mill. kroner i forhold til anslag på regnskap for 2001. Det er utbyttet for regnskapsåret 2001 som kommer til utbetaling i 2002.

Statens samlede netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten er summen av inntekter fra petroleumsvirksomheten fratrukket utgiftene. Tabellen under viser hvordan netto kontantstrøm framkommer. En nærmere omtale av utgiftene til petroleumsvirksomheten er gitt i avsnitt 4.5.

Tabell 3.5 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten (mill. kroner)

	Saldert budsjett 2001	Anslag på regnskap 2001	Gul bok 2002
Inntekter SDØE	104 700	147 200	99 800
Utgifter SDØE	-16 870	-16 872	-16 040
Skatt og avgift på utvinning inkl CO ₂ -avgift	97 300	109 100	117 500
Aksjeutbytte og renteinntekter fra Statoil	4 000	5 734	4 600
Andre inntekter og utgifter	-150	-310	-390
Netto kontantstrøm	188 980	244 852	205 470

Kilde: Finansdepartementet

3.6 Andre inntekter

Inntektsbevilgninger som kommer inn under andre inntekter er salg av materiell, leieinntekter, oppdragsinntekter, salg av eiendommer, overføringer fra andre statsregnskap og inntekter under folketrygden, jf. boks 1.1. Av større inntektsbevilgninger som er gruppert under andre inntekter, kan nevnes:

- Overføring fra Norges Bank
- Spilleoverskudd Norsk Tipping AS
- Rettsgebyr
- Inntekter under folketrygden.

Andre inntekter inkluderer også bevilgningen for kapittel 5309 Ymse inntekter. Under post 29 foreslås det bevilget 0,5 mrd. kroner, jf. omtale i avsnitt 2.2.17 Ymse utgifter og inntekter.

3.7 Lånetransaksjoner

Postene fra 90 til 99 på statsbudsjettets inntektside inneholder avdrag på lån fra staten, salg av statens aksjer og obligasjoner samt opptak av lån. Postene beskriver endringer i sammensetningen av statens formue som framkommer i statens kapitalregnskap. Først og fremst dreier det seg om avdrag og tilbakebetalinger fra statsbanker og statsbedrifter. Tilbakebetalingene anslås å utgjøre 55,3 mrd. kroner i 2002.

Tabell 3.6 Avdrag 2002 (mill. kroner)

Avdrag, Husbanken	6 380
Avdrag, Statens lånekasse for utdanning	4 600
Avdrag, Statens nærings- og distriktsutviklingsfond	42 400
Avdrag, Statkraft SF	425
Avdrag, Statnett SF	400
Andre tilbakebetalinger	1 129
Sum	55 334

Kilde: Finansdepartementet

3.8 Saldering av statsbudsjettet

3.8.1 Overføringer til og fra Statens petroleumsfond

Loven om Statens petroleumsfond slår fast at fondet skal underbygge de langsiktige hensyn ved anvendelse av petroleumsinntektene. Statens samlede netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet skal i sin helhet overføres til fondet fra statsbudsjettets utgiftsside på kapittel 2800. Sammen med avkastningen på fondets kapital utgjør denne overføringen fondets inntekter. Den delen av fondets inntekter som forutsettes anvendt over statsbudsjettet til å dekke opp det oljekorrigerede underskuddet, overføres deretter fra fondet til statsbudsjettets inntektsside. Det blir

dermed avsatt midler i fondet dersom overføringen fra fondet til statsbudsjettet er lavere enn netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten. Det er akkumulert kapital i fondet fra og med 1995. Anslagene på overføringer til og fra Statens petroleumsfond vil bli endret i løpet av budsjettåret basert på oppdaterte anslag på kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten og statsbudsjettets oljekorrigerede underskudd. Tilbakeføringen fra fondet vil bli endelig fastsatt ut fra anslag på statsregnskapet i forbindelse med nysalderingen av budsjettet i desember 2001. Fondets forskrifter sier at statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten i sin helhet skal overføres til fondet. Denne overføringen fastlegges dermed først endelig ut fra de regnskapsførte netto petroleumsinntekter.

Tabell 3.7 Statens petroleumsfond. Inntekter og utgifter 2001-2002 (mill. kroner)

	Saldert budsjett 2001	Anslag på regnskap 2001	Gul bok 2002
Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet	188 980	244 852	205 470
- Overført til statskassen	11 958	3 766	36 100
+ Renter og utbytte	15 200	18 400	24 000
= Overskudd i Statens petroleumsfond	192 222	259 486	193 370
+ Salg av Statoil aksjer mv.		14 174	0
+ Netto verdipapir/valutakursgevinst (realiserte og urealiserte)		-10 555	18 026
= Kapitaløkning i løpet av året		262 905	211 396
Kapital i fondet per 31.12. (målt til markedsverdi)		649 750	861 146

3.8.2 Dekning av statens finansieringsbehov

Statsbudsjettet gjøres opp i balanse før lånetransaksjoner. Brutto finansieringsbehov bestemmes derfor av differansen mellom utlån og tilbakebetalinger og bevilges over kapittel 5999 Stats-

lånemidler post 90. Ved at det formelle budsjettet gjøres opp med et overskudd på 0,3 mrd. kroner reduseres det budsjetterte finansierings behovet tilsvarende. Brutto finansieringsbehov som dekkes til til 60,4 mrd. kroner i 2002.

4 Budsjettets utgifter

4.1 Innledning

Kapittel 4 inneholder en oversikt over statsbudsjettets utgifter, gruppert etter utgiftsart. I kapittel 2 er Regjeringens politiske prioriteringer i budsjettet beskrevet nærmere. Kapittel 2.2 inneholder en redegjørelse om utgiftene under de enkelte departementene. Fagproposisjonene gir mer utfyllende og detaljerte framstillinger. Beskrivelsen av utgiftene i dette kapitlet følger i grove trekk budsjettets artsinndeling, jf. boks 4.1, med unntak av at:

- driftsresultat i statlig forretningsdrift er utskilt fra de øvrige driftsutgiftene

- overføringene er delt opp i fire typer overføringer
- petroleumsutgiftene er skilt ut fra de øvrige utgiftsartene og danner en egen kategori.

De samlede forslag til utgiftsbevilgninger på statsbudsjettet for 2002 utgjør 890,4 mrd. kroner. Da er lånetransaksjoner og overføringer til Statens petroleumsfond inkludert. Statsbudsjettets utgifter, eksklusiv lånetransaksjonene og overføringen til petroleumsfondet, er på 568,9 mrd. kroner.

Boks 4.1 Statsbudsjettets inndeling

Statsbudsjettet blir inndelt i kapitler som igjen er inndelt i poster. Stortingets bevilgningsvedtak er knyttet til beløpet under den enkelte post. Kapitlene nummereres fortløpende i ulike nummerserier for de ulike departementene, mens nummereringen av postene følger et fastlagt mønster hvor postnummeret brukes som kode for hva slags type utgift eller inntekt det er tale om. Bevilgningsreglementet krever at de ulike utgiftene og inntektene skal inndeles i fire avdelinger. Dette skjer ved å inndeles postnummerseriene i følgende avdelinger:

Utgifter

1. Statens egne driftsutgifter: Postene 1-29
2. Nybygg og anlegg mv.: Postene 30-49
3. Overføringer til andre: Postene 50-89
4. Utlån, statsgjeld mv.: Postene 90-99

Inntekter

1. Salg av varer og tjenester: Postene 1-29
2. Inntekter i samband med nybygg, anlegg mv.: Postene 30-49
3. Overføringer fra andre: Postene 50-89
4. Tilbakebetalinger mv.: Postene 90-99

Tabell 4.1 Statsbudsjettets utgifter i 2002 (mill. kroner)

Statens egne driftsutgifter	89 373
Statlig forretningsdrift (driftsresultat)	-172
Investeringer	18 902
Petroleumsvirksomheten	16 430
Overføringer til andre statsregnskap	20 821
Overføringer til kommunesektoren	90 052
Overføringer til private ¹	316 275
Renteutgifter	17 248
Statsbudsjettets utgifter¹	568 929
Avdrag, utlån, aksjeinnskudd mv.	115 994
Overføring til Statens petroleumsfond	205 470
Sum, brutto utgiftbevilgninger¹	890 393

1) 250 mill. kroner i utgifter til pasientbehandling i utlandet som ble bevilget i 2000, men forventes regnskapsført først i 2002 er inkludert.

Kilde: Finansdepartementet

4.2 Driftsutgiftene

Driftsutgiftene er budsjettert over postene 1-29. Post 24 Driftsresultat er imidlertid behandlet i avsnitt 4.3 Forretningsdriften. Driftsutgiftene omfatter lønn til statsansatte og kjøp av varer og tjenester til statlige virksomheter. I forslaget til statsbudsjett for 2002 utgjør driftsutgiftene 89,4 mrd. kroner.

Det blir ikke bevilget driftsutgifter og driftsinntekter for statsaksjeselskap, statsforetak og statlige virksomheter som er omgjort til stiftelser da disse ikke er inkludert i statsbudsjettet. Føringsutgifter og inntekter innenfor statens forretningsdrift er underlagt egne bestemmelser, jf. avsnitt 4.3.

Tabell 4.2 gir en oversikt over de største utgiftsområdene innenfor statens driftsutgifter. De spesifiserte utgiftsgruppene summerer seg til 69,6 mrd. kroner eller 78 prosent av driftsutgiftene. Tabellen viser at store statsetater som Forsvaret, høgschooler, samferdselsetatene, politi- og rettsvesen og forvaltningen av skatte- og trygde-systemet representerer de største driftsutgiftene.

Reserveavsetningen under kapittel 2309 Tilfeldige utgifter post 1 Driftsutgifter foreslås bevilget med 7,5 mrd. kroner. Denne bevilgningen skal benyttes til å dekke utgifter til trygdeoppgjør, lønnsoppgjør for statstjenestemenn og til å dekke andre tilleggsbevilgninger i løpet av det kommende budsjettåret. Ved regnskapsavslutningen vil således bare en liten del av det bevilgede beløp på denne posten bli regnskapsført som driftsutgifter.

Tabell 4.2 Driftsutgifter i 2002 (mill. kroner)

Forsvaret	18 325
Høgschooler	5 043
Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av statens veger	5 312
Politi- og påtalemyndigheten	6 606
Rettsvesen og domstoler	1 279
Kriminalomsorg	1 603
Trygdeetaten og trygderetten	4 187
Skatte-, avgifts- og tolladministrasjon	4 351
Departementene og Statsministerens kontor	2 839
Jernbane	2 974
Arbeidsmarkedsetaten	2 405
Statens Pensjonskasse mv.	7 210
Reserveavsetning	7 451
Andre driftsutgifter	19 787
Sum driftsutgifter	89 373

Kilde: Finansdepartementet

Den største andelen av beløpet under Statens Pensjonskasse er utgifter til pensjoner til statsansatte som dekkes etter lov om Statens Pensjonskasse. Den resterende del av beløpet omfatter driftsbevilgninger til Statens Pensjonskasse, utgifter til tjenstepensjon gitt som gavpensjon av statskassen, arbeidsgiveravgift til folketrygden på pensjonsinnskuddet og utgifter under ventelønnsordningen.

4.3 Forretningsdriften

Driftsresultatet til statens forretningsdrift består av de ulike forvaltningsbedriftenes driftsinntekter fratrukket driftsutgifter, avskrivninger, renter og eventuelle fondsavsetninger. Driftsresultatet skal ifølge bevilgningsreglementet føres opp i statsbudsjettets utgiftsdel under post 24. Denne bestemmelsen omfatter forvaltningsbedriftene under kapitlene 2445 til 2490. I tillegg er kapittel 1320, post 24 Statens vegvesens produksjon nettobudsjettert.

Statsaksjeselskap, statsforetak eller andre statsbedrifter som er organisert som egne rettssubjekter, tas ikke med på statsbudsjettet med brutto inntekter og utgifter. Tabell 4.3 gir en oversikt over de budsjetterte driftsresultatene i statens forretningsdrift og Statens vegvesens produksjon, samt NVE Anlegg som er organisert som en resultat enhet innenfor NVE. Brutto driftsinntekter tas inn i budsjettet med minus foran siden det føres

på budsjettets utgiftsside. Et negativt tall betyr dermed at det er et netto driftsoverskudd. Unntaket fra bruttoprinsippet gjelder bare driftsbudsjettet. For investeringsutgifter, tilskudd mv. følges det vanlige bruttoprinsippet for føringer i statsbudsjettet også for forretningsdriften, og beløpene inngår i oversiktene over de ulike utgiftsartene. Selv om alle investeringer i forretningsdriften blir utgiftsført brutto, blir renter beregnet som om statens nettoinvestering skulle være et «lån» fra statskassen, og det foretas avskrivninger på grunnlag av bokført kapital. Avskrivninger og renter blir ført som underposter under post 24, og det samlede avskrivnings- og rentebeløp for alle forretninger tas til inntekt på statsbudsjettets inntektsside (det vises til avsnitt 3.3).

Tabell 4.3 Driftsresultat for forretningsdriften 2002 (mill. kroner)

Statsbygg	-55
Statens kartverk	-4
Statens vegvesens produksjon	-110
Statens Pensjonskasse	-9
NVE Anlegg	5
Sum driftsresultat av forretningsdriften	-172

Kilde: Finansdepartementet

4.4 Investeringer

Utgiftene til investeringer er ført under postene 30-49 og omfatter nybygg og anlegg, vedlikehold, ombygginger og utstyrsanskaffelser som er så betydelige at de har karakter av investering. Investeringer innenfor forretningsdriften vil også framkomme i statens balansekonto som fast kapital, mens investeringer i konsumkapital ikke aktiveres.

Størstedelen av statens investeringer foretas innenfor Forsvaret og i samferdselssektoren. I til-

legg utgjør de statlige byggebevilgningene, samlet under Statsbygg, en stor del av investeringsomfanget. Utgifter til vedlikehold, utstyrsanskaffelser og ombygginger er fordelt på de ulike etatenes utgiftskapitler. Nedenstående tabell viser de dominerende statlige investeringsformålene. De spesifiserte formålene utgjør 90 prosent av investeringsomfanget. Investeringer i petroleumsvirksomheten er ikke inkludert og omtales særskilt under avsnitt 4.5.

Tabell 4.4 Investeringer 2002 (mill. kroner)

Forsvaret	8 569
Riksveganlegg	4 654
Statsbygg	802
Bygg utenfor husleieordningen	894
Jernbaneverket	1 303
Flyplassanlegg	598
Universiteter og høyskoler	208
Andre bevilgninger til investeringer	1 873
Sum investeringer	18 902

Kilde: Finansdepartementet

4.5 Petroleumsvirksomheten

Utgiftene til petroleumsvirksomheten består av SDØEs andel av investeringene på norsk kontinentalsokkel, overføringer til Statens petroleumsforsikringsfond, utgifter til forvaltning av SDØE, og utgifter knyttet til disponering av innretninger på norsk kontinentalsokkel.

SDØEs andel av investeringene på sokkelen forventes i 2002 å bli 15 300 mill. kroner. Dette er en reduksjon på 900 mill. kroner i forhold til anslag på regnskap 2001. De største prosjektene (vedtatt utbygd) med hensyn til investeringsmidler i 2002 er Grane, Troll, Gullfaks med satellitter og Kvitebjørn.

Tabell 4.5 Utgifter til petroleumsvirksomheten (mill. kroner)

	Anslag på regnskap 2001	Gul bok 2002
SDØE – Investeringer	16 200	15 300
Fjerningsutgifter under SDØE.....	80	140
SDØE – Overføringer til Statens petroleumsforsikringsfond.....	592	600
Petoro AS.....	50	250
Fjerningsutgifter etter fjerningstilskuddsloven.....	260	140
Sum utgifter til petroleumsvirksomheten	17 182	16 430

Kilde: Finansdepartementet

Fjerningsutgifter under SDØE er budsjettert til 140 mill. kroner i 2002, noe som er en økning på 60 mill. kroner fra anslag på regnskap for 2001. Staten dekker også fjerningskostnader i henhold til fjerningstilskuddsloven. Disse utgiftene er for 2002 budsjettert med 140 mill. kroner.

Overføringene til Statens petroleumforsikringsfond anslås til 600 mill. kroner for 2002. Dette er omlag på samme nivå som anslag på regnskap 2001. Overføringene gjenspeiler hva SDØE alternativt måtte ha betalt i forsikringspremier i det private forsikringsmarkedet.

Petoro AS ble opprettet i 2001 for å forvalte SDØE-andelene, og overtok ansvaret fra Statoil 17. juni 2001. Utgiftene knyttet til drift av Petoro AS er anslått til 250 mill. kroner for 2002.

4.6 Overføringer til andre statsregnskap

Tabell 4.6 Overføringer til andre statsregnskap 2002 (mill. kroner)

Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND)	984
Tilskudd til Norges forskningsråd	2 880
Regional utvikling, diverse fond	727
Fond innen kultur, media, billedkunst	514
Jordbruksavtalen og Reindrifftsavtalen, fond	835
Støtte til skipsbygging	1 500
Universitetene	6 984
Høgskolene	2 412
Avsetning til utdanningsstipend	1 932
Andre overføringer	2 054
Sum overføringer til andre statsregnskap	20 821

Kilde: Finansdepartementet

Utgiftspostene fra 50 til 59 gjelder overføringer til andre statsregnskap. Disse overføringspostene brukes blant annet til overføringer til statlige fond eller avsetningskonti i Norges Bank. Når Stortinget har vedtatt en bevilgning, overfører det respektive departement midlene til et slikt fond, og utbetaling fra fondene skjer dels i det året tilsagn blir gitt og dels i påfølgende år. Viktige eksempler er overføringer til fond under SND som skal dekke framtidige tap på lån og garantier.

Postene brukes også til overføringer til statlige institusjoner hvor brutto drifts- og investeringsutgifter holdes utenom statsbudsjettet, men

som gis en netto bevilgning. Slike institusjoner er underlagt departemental instruksjonsmyndighet og kan ikke defineres som selvstendige rettssubjekter. Norges forskningsråd er en slik type statsinstitusjon. Forskningsrådet får sin basisbevilgning fra ulike departementer. I tillegg mottar forskningsrådet program- og prosjektbevilgninger fra alle departementene. Det ble innført nettobudsjettering for universitetene i 2001. Det foreslås at enkelte høgskoler innfører nettobudsjettering fra 2002. Bevilgningene føres derfor på 50-post slik det framgår av tabell 4.6.

Den dominerende bevilgningen på 50-post er overføring til Statens petroleumfond. Denne overføringen er ikke med i tabell 4.6, men er nærmere omtalt i avsnitt 3.8.1. Overføringen til Statens petroleumforsikringsfond er behandlet under petroleumsvirksomheten i avsnitt 4.5.

4.7 Overføringer til kommunesektoren

Kommunesektorens virksomhet styres først og fremst ved de rammene for kommunenes og fylkeskommunenes inntekter som Stortinget fastsetter. Kommunesektorens inntekter består av skatteinntekter, overføringer fra staten og gebyrinntekter som er betaling for enkelte kommunale tjenester. Rammene for kommunesektorens virksomhet bestemmes derfor i hovedsak ved omfanget av overføringene over statsbudsjettet, og maksimalsatser for de kommunale og fylkeskommunale skattørene. For 2002 anslås kommunesektorens samlede inntekter til 189 mrd. kroner, hvorav skatteinntektene utgjør vel 90,9 mrd. kroner og overføringer 65,8 mrd. kroner. Videre mottar kommunesektoren 5,5 mrd. kroner i tilskudd for å dekke utgifter til flyktninger, asylsøkere og kompensasjon for merverdiavgift. I tillegg gis i 2002 som et engangsbetrag 18,7 mrd. i kompensasjon til sletting av gjeld m.v. til fylkeskommuner ved statens overtakelse av ansvaret for spesialisthelsetjeneste. Oversikt over de viktigste overføringene til kommunesektoren er vist i boks 1.1. Det vises videre til avsnitt 3.3 i St.meld. nr. 1 Nasjonalbudsjettet 2002 og til Kommunal- og regionaldepartementets fagproposisjon for en mer detaljert redegjørelse.

Overføringene til kommunesektoren over statsbudsjettet føres opp på budsjettets utgiftsside på postnumrene 60-69. Overføringene består dels av ubundne rammetilskudd og dels av øremerkede rammetilskudd. I budsjettforslaget for 2002 utgjør de ubundne overføringene om lag 73 pst. av

de samlede overføringene (eksklusive gjeldslette).

Rammetilskuddene over statsbudsjettet var i saldert budsjett for 2001 på 52,4 mrd. kroner, fordelt med 34,3 mrd. kroner til kommunene og 18,1 mrd. kroner til fylkeskommunene. For 2002 foreslås det bevilget 38,1 mrd. kroner i rammetilskudd til kommunene og 14,1 mrd. kroner til fylkeskommunene (utenom sletting av gjeld), dvs. totalt 52,2 mrd. kroner. Reduksjonen i rammetilskuddet må sees i sammenheng med sykehusreformen, og den overføringen av midler fra fylkeskommunene til helseforetakene som følger av denne. På den annen side økes rammetilskuddet med om lag 4 mrd. kroner pga. innlemming av øremerkede tilskudd.

Øremerkede tilskudd

I budsjettforslaget for 2002 er det foreslått øremerkede tilskudd til kommunesektoren på 56 ulike budsjettposter. Totalt fordeles vel 19 mrd. kroner gjennom disse tilskuddene, som inkluderer utgifter til flyktninger, asylsøkere og kompensasjon for merverdiavgift. De største øremerkede bevilgningen gjelder barnehager, flyktninger og asylsøkere, samt kompensasjon for merverdiavgift. Det er også mange relativt små øremerkede tilskuddsordninger. Om lag 2/3 pst. av de øremerkede postene er på under 100 mill. kroner, og bevilgningene på disse utgjør under 10 pst. av det totale beløp som bevilges til øremerkede tilskudd.

De øremerkede tilskuddsordningene er forskjellige med hensyn til i hvilken grad kriteriene for fordeling av tilskuddsmidlene kan forventes å påvirke prioriteringene i de kommuner og fylkeskommuner som mottar tilskuddene. En del tilskuddsordninger er utformet som et tilskudd per produsert enhet av en viss tjeneste. Andre fordeles på ulike kommuner og fylkeskommuner etter objektive kriterier som kommunene selv på kort sikt i liten grad kan påvirke. Noen ordninger kan sees på som betaling fra staten for kommunale og fylkeskommunale tjenester som kun utføres i enkelte kommuner eller fylkeskommuner. Med noen unntak er de øremerkede ordningene ikke ment å skulle fullfinansiere den aktiviteten de er beregnet for.

Frie inntekter

Begrepet «kommunesektorens frie inntekter» omfatter sektorens skatteinntekter og de overføringene fra staten som ikke er øremerkede, dvs. rammetilskuddene. Rammetilskuddene til kom-

munene og fylkeskommunene består av innbyggertilskuddet med inntekts- og utgiftsutjevning, Nord-Norge-tilskuddet, regionaltilskuddet (kun til kommuner), skjønnstilskudd, forsøk med rammefinansiering av øremerkede tilskudd (kun til kommuner) og et hovedstadstillegg. Disse overføringene regnes som en del av de «frie inntektene» fordi staten som hovedregel ikke stiller betingelser for tildeling av midlene skal benyttes til bestemte formål. Den enkelte kommune og fylkeskommune kan derfor innenfor rammen av sine frie inntekter selv prioritere ressursinnsatsen mellom ulike formål, forutsatt at tjenestetilbudet oppfyller minimumskrav fastsatt i lov og forskrifter.

For 2002 anslås kommunesektorens frie inntekter til 143 mrd. kroner. Av dette anslås skatteinntektene å utgjøre 90,9 mrd. kroner. Nivået på skatteinntektene avhenger av skattegrunnlaget og av nivået på de kommunale og fylkeskommunale skattørene. For en nærmere omtale av forslagene til kommunale og fylkeskommunale skattører for 2002, vises det til kap. 2 i St.prp. nr. 1 (2001-2002) Skatte- og avgiftsvedtak.

Nærmere om merverdiavgiftsreformen

Merverdiavgiftsreformen ble iverksatt 1. juli 2001. I statsbudsjettet for 2001 ble det lagt til grunn at kommunesektoren vil få en årlig merutgift som følge av reformen på 280 mill. kroner. Nye beregninger viser at kommunesektorens merutgifter som følge av reformen må oppjusteres fra 280 til 600 mill. kroner. Av dette er 100 mill. kroner knyttet til de nye helseforetakene (sykehusreformen). Merutgiftene for inneværende år forutsettes finansiert innenfor merskatteveksten på 1,7 mrd. kroner. For 2002 er det lagt inn full kompensasjon for kommunesektorens merutgifter, jf. omtale under programkategori 13.70 i St.prp. nr. 1 for Kommunal- og regionaldepartementet.

4.8 Overføringer til private og utlandet

4.8.1 Folketrygdens utgifter

Folketrygdens utgifter er fordelt på fire programområder. Foreslått bevilgning under programområde 28 Fødsels- og adopsjonspenger er 8 445 mill. kroner. Programområde 29 Sosiale formål omfatter hovedsakelig kontantytelser under sykdom, uførhet og alderdom og til enslige forsørgere og etterlatte. Bevilgningen er foreslått satt til 154 752 mill. kroner. Programområde 30 Helsevern dek-

ker utgifter til bl.a. legehjelp, medisiner og syke-transport. Bevilgningen er foreslått satt til 19 529 mill. kroner. Ytelser under yrkesrettet attføring og arbeidsledighet føres under programområde 33 Arbeidsliv under Arbeids- og administrasjonsdepartementet, og bevilgningen for 2002 er foreslått satt til 14 615 mill. kroner. Det er videre foreslått 41 mill. kroner under Fiskeridepartementet. De foreslåtte bevilgningene under folketrygden er på til sammen 197 382 mill. kroner. Driftsutgifter og utgifter til investeringer er da inkludert.

Sykepenges

Sykepengeutgiftene antas å øke nominelt med 200 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2001. Etter å ha vist sterk økning hvert eneste år siden midten av 1990-tallet, ser veksttakten i sykefraværet nå ut til å avta. I 2000 utgjorde tallet på sykepengedager betalt av trygden 12,5 dager per sysselsatte lønnstaker, statsansatte inkludert. Dette tallet er klart høyere enn noen gang tidligere og klart over antallet i 1988, da en hadde det tidligere høyeste registrerte fraværet med 10,2 dager per sysselsatt.

Fraværsvæksten fra 2000 til 2001 anslås nå til 2½ pst. Dette er klart lavere enn årene før, og også lavere enn tidligere anslag for 2001. Også for 2002 er det lagt til grunn en vekst i fraværstilbøyeligheten på 2½ pst. Dette innebærer at folketrygden i 2001 vil dekke i gjennomsnitt 12,8 sykepengedager per sysselsatt lønnstaker inkludert statsansatte, og 13,1 sykepengedager i 2002.

Langtidsfraværet (utover 8 uker) økte jevnt i perioden 1995-2000. De langtidssykmeldte utgjorde i 2000 knapt 47 pst. av tilfellene, mot 45½ pst. året før. Andelen sykepengemottakere som går ut hele sykepengeperioden (52 uker), har imidlertid gått litt ned siden 1995. I 2000 gikk 4,1 pst. av alle sykmeldte ut hele sykmeldingsperioden, mot 4,6 pst. i 1995. Rundt 7 pst. av de sysselsatte sto for nærmere 80 pst. av sykepengedagene betalt av folketrygden i 1999. I 1999 mottok 19 pst. av lønnstakerne sykepenges fra folketrygden, mot 15 prosent i 1998. Regjeringen vil understreke arbeidsgivernes ansvar for sykdomsføbyggende tiltak og legger til grunn at samarbeidet mellom partene i arbeidslivet videreføres. Det ble i 1999 opprettet et 4-årig prosjekt som omfatter et sekretariat for en idébank for sykefraværarbeid, forankret hos partene i arbeidslivet.

På bakgrunn av den da sterke økningen i sykefraværet og tilgangen på nye uførepensjonister og de velferds- og budsjettmessige problemer dette så ut til å medføre, ble det i 1999 satt ned et offent-

lig utvalg under ledelse av fylkesrådmann Matz Sandman. Utvalget fikk i oppdrag å utrede årsakene til økningen i sykefraværet og nytilgang til uførepensjon, kartlegge ordningenes sosialpolitiske og samfunnsøkonomiske rolle, og foreslå tiltak som kan redusere sykefraværet og begrense uføretilgangen. Utvalget avga sin innstilling 15. september 2000. Innstillingen har vært ute på høring, og Regjeringen tar sikte på å følge den opp med en proposisjon til Stortinget høsten 2001. Det må understrekes at selv om veksttakten i sykefravær og uføretilgang nå ser ut til å avta, ligger både sykefravær og uføretilgang på et høyt nivå. Problemstillingene som Sandman-utvalget arbeidet med, er derfor fortsatt i høy grad aktuelle. Regjeringen legger til grunn at det fortsatt skal være full lønn under sykdom.

Medisinsk rehabilitering

Rehabiliteringspenges ytes etter utløpet av stønadstiden for sykepenges fra folketrygden. Rehabiliteringspenges gis bare mens personen er i aktiv behandling med utsikt til bedring av arbeids- evnen. Fra 1997 til 2000 har det vært en økning på 57 pst. målt i løpende kroner. Utviklingen må sees i sammenheng med økningen i antall langtidssykmeldte som har brukt opp sykepenge rettighetene. En stor andel av disse vil ha rett til rehabiliterings- penges. Fra 1999 til 2000 økte utgiftene til rehabiliteringspenges med 18 pst. i løpende kroner, og antall stønadsmottakere forventes å stige betydelig både i 2001 og 2002. Det legges til grunn en reell vekst på henholdsvis 19 og 16 pst. i 2001 og 2002. Dette skyldes bl.a. at en venter økt rekruttering til rehabiliteringspengeordningen som følge av tiltakene på uføreområdet som er vedtatt i 1999 og 2000. Et av tiltakene var en innskjerpning av kravet om at attføring eller behandling skal være forsøkt før uførepensjon kan tilstås.

I perioden 1997 til 2000 økte utgiftene til hjelpemidler til bedring av funksjonsevnen med 41 pst. nominelt. Ulikheter i brukermønster, geografi, driftsmåter og samhandling med førstelinjen fører til noe variasjon i utgiftsnivået mellom fylkene. I 1988 ble om lag 25 000 brukere betjent. Dette tallet var i 2000 steget til ca. 150 000. Økt antall eldre i befolkningen og det at eldre bor lengre i sine hjem, har også bidratt til denne etter- spørselsøkningen. Det ytes flere hjelpemidler per bruker og det har også vært en viss vridning mot dyrere og mer avanserte produkter. Det er antallet yngre brukere som har økt mest de siste par årene, særlig gjelder dette aldersgruppen 10-19 år. Dette har sammenheng med folketrygdens over-

takelse av ansvar for skolehjelpemidler. Overgang fra institusjon til åpen omsorg er også med på å øke folketrygdens utgifter til tekniske hjelpemidler. Økningen i utgiftene har vært sterkest når det gjelder elektriske rullestoler det siste året.

Etter en nedgang i utgiftene til bil fra 1995 til 1997, økte utgiftene med 85 pst. nominelt fra 1997 til 2000. Utgiftene i 2000 var snaut 1 pst. lavere enn i 1999. Utgiftsutviklingen de siste årene henger hovedsakelig sammen med at effekten av at innbyttetiden som ble utvidet fra 6 til 8 år fra 1995, nå er falt bort, mens utvidelsen av innbyttetiden fra 8 til 9 år fra 1. januar 1999 har gitt merkbart budsjettmessig effekt i 2000.

Beregningsreglene for rehabiliteringspenger og attføringspenger legges om fra 1. januar 2002. Det vises til omtale under *Yrkesrettet attføring* nedenfor.

Uførhet

Antallet nye uførepensjonister har økt fra 1993 til 1999, med unntak av en liten nedgang i 1996. Det siste året har det vært et brudd med denne trenden. Fra 1999 til 2000 var nytilgangen om lag 4000 færre enn i 1999. Det var ved utgangen av 2000 knapt 280 000 uførepensjonister. Dette er om lag 10 000 flere enn i 1999.

Sandmanutvalget hadde som en av sine hovedoppgaver å utrede årsaksforholdene for utviklingen i uføreantallet. Den økte tilgangen til og med 1995 kan bl.a. skyldes tidsbegrensningen på rehabiliteringspenger. Men det har også vært en sterk vekst i nytilgangen fra 1996 til 1998. Mens antallet nye uførepensjonister i 1996 var om lag 25 000, ble det nesten 33 500 nye uførepensjonister i 1999. I 2000 var antallet nye uførepensjonister om lag 29 500.

Den vedvarende økningen i antall uførepensjonerte etter 1993 antas å ha sammenheng med at stadig flere kommer inn i aldersgrupper som har høy uføretilbøyelighet. Den sterke økningen i sykefraværet i siste halvdel av 1990-årene har høyst sannsynlig også påvirket denne økningen. Et tredje forhold som trolig har påvirket økningen i antall uførepensjonerte etter 1996, er endringene i sysselsettingen på 1990-tallet.

Det er store variasjoner mellom fylkene i antall uførepensjonister og i tilgangen av nye uførepensjonister. Resultater fra Rikstrygdeverkets prosjekt «Geografiske variasjoner i tilgang til uførepensjon 1980-1997» viser at i fylker med høy uføretilgang er det noe lavere utdanningsnivå og høyere dødelighet enn gjennomsnittet. For menn betyr et høyt gjennomsnittlig ledighetsnivå i kom-

munen også høy uføretilgang. For kvinner er det ingen slik sammenheng.

Diagnosegruppene sykdommer i muskel- og skjelettsystemet og bindevevet samt mentale lidelser er klart den største årsaken til uførhet for begge kjønn. Andelen menn blant uførepensjonistene var 43 pst. ved utgangen av 2000.

Med utgangspunkt i dagens prognoser, regner en med at det vil være en brutto nytilgang på om lag 25 700 uførepensjonister i 2001 og 26 400 i 2002. På denne bakgrunn anslås antall uførepensjonister å komme opp i om lag 285 700 i løpet av 2001 og 292 300 innen utgangen av 2002.

Ved behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2000 ble det vedtatt en rekke tiltak innenfor gjeldende regelverk for å begrense veksten i nytilgangen til uføreordningen. Blant tiltakene er skjerpet kvalitetssikring i uføresaker og innskjerping av kravet om at attføring skal være forsøkt med mindre åpenbare grunner tilsier at attføring ikke er hensiktsmessig. Det ble også lagt opp til at en i større grad skal forsøke å reaktivisere personer som allerede er innvilget uførepensjon med sikte på tilbakeføring i arbeid.

I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2001 ble bevilgingen til utprøving på attføring og reaktivisering av uførepensjonister økt med 55 mill. kroner. Regjeringen foreslår at denne satsingen videreføres og forsterkes i 2002, ved at bevilgingen til slike tiltak økes med ytterligere om lag 240 mill. kroner. Dette er et viktig ledd i regjeringens oppfølging av Sandmanutvalgets rapport, der tiltak for å unngå varig uførepensjonering står sentralt.

I tillegg til tiltakene på uføreområdet som ble vedtatt i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2000, har Regjeringen i 2001 utvidet unntaksbestemmelsene for tidsbegrensning på rehabiliteringspenger slik at personer som har en utsikt til bedring, får lengre tid til avklaring av sin helsetilstand. For å sikre effektiv reaktivisering av uførepensjonister, vil det i 2002 bli igangsatt forsøk med lønnskudd.

Alderdom

Utgiftene til alderspensjon har steget jevnt de siste årene. Dette skyldes først og fremst større gjennomsnittlig utbetaling som følge av at nye pensjonister har større opptjening i tilleggspensjonssystemet enn eldre pensjonister. Andelen alderspensjonister med tilleggspensjon antas å bli 89,5 pst. ved utgangen av 2002. I løpet av 2001 forventes en liten nedgang i antallet alderspensjonister. Den økte opptjeningen av tilleggspensjon

fører isolert sett til at det blir færre minstepensjonister.

Folketrygdens minstepensjon økte med 1 000 kroner per måned fra 1. mai 1998. Særtillegget økte da til 79,33 pst. av grunnbeløpet. Som umiddelbar virkning økte antallet minstepensjonister, men disse fikk en høyere inntekt enn tidligere.

Fra 1. mai 2001 utgjør minstepensjonen 92 100 kroner for enslige, 79 260 kroner for minstepensjonist gift eller samboende med minstepensjonist og 76 524 kroner for minstepensjonist gift med tilleggspensjonist.

Siden folketrygden ble etablert i 1967, har det skjedd store endringer både i samfunnet og i det samlede pensjonssystemet. Folk lever lenger og har flere år som pensjonister, kvinnene har gått ut i arbeidslivet, og arbeidsmarkedet er i stadig endring. Samtidig har de økonomiske kårerne blitt vesentlig bedre. De siste årene er det gjennomført flere store utredninger om ulike pensjonsspørsmål i Norge. Med bakgrunn i dette ble det i forbindelse med Langtidsprogrammet 2002-2005 nedsett en pensjonskommisjon med representanter for partiene på Stortinget og uavhengige eksperter. Kommisjonen skal avklare hovedmål og prinsipper for et samlet pensjonssystem. Gjennom en tverrpolitisk kommisjon søker Regjeringen å sikre bred politisk oppslutning om det framtidige pensjonssystemet.

Regjeringens utgangspunkt for en slik gjennomgang er at framtidens pensjonssystem må

- sikre økonomisk trygghet i alderdommen
- virke omfordelende i favør av personer med lav inntekt over livsløpet
- ivareta hensynet til likestilling mellom kjønnene
- være mest mulig enkelt, oversiktlig og forutsigbart
- være enkelt å administrere
- avveie hensynet til at eldre arbeidstakere skal sikres valgfrihet med hensyn til pensjonerings-tidspunkt, samtidig som rettighetene sikres for arbeidstakere som har behov for å trappe ned eller slutte.

Aldringen av befolkningen, som gjør at det i tiårene framover blir stadig færre yrkesaktive for hver alderspensjonist, kombinert med høyere gjennomsnittlige ytelser, vil føre til en sterk økning i pensjonsutgiftene utover i dette århundret. Dette reiser betydelige utfordringer både samfunnsøkonomisk og i forhold til offentlig økonomi.

Enslige forsørgere

Fra 1. januar 1998 ble stønadsordningene for enslige forsørgere endret med en overgangsperiode fram til 1. januar 2001. Hensikten med omleggingen var å stimulere enslige forsørgere til å ta utdanning og komme i inntektsgivende arbeid etter en omstillingstid, og å bedre økonomien deres i omstillingsperioden. Stønadsnivået ble samtidig økt betraktelig. Den ordinære stønadstiden er nå tre år, med mulighet for to års forlengelse under nødvendig utdanning. Som hovedregel gis det ikke overgangsstønad etter at det yngste barnet er åtte år. Fra 1. juli 1999 opphørte adgang til overgangsstønad for enslige forsørgere i stabile samboerforhold, dersom forholdet har vart i mer enn 12 av de siste 18 månedene. Denne regelendringen har bidratt ytterligere til at antall mottakere av overgangsstønad har gått ned.

Fram til 1995 økte antallet enslige forsørgere med ytelser fra folketrygden, for deretter å avta hvert år fram til og med 2000. Overgangsregler for omlegging av ytelsene til enslige forsørgere utløp 1. januar 2001. Antall mottakere ble som følge av dette redusert. Hovedsakelig av denne grunn er det forutsatt at antall personer med overgangsstønad vil bli om lag 12 700 lavere i 2001 enn i 2000. Andelen enslige forsørgere under utdanning eller i arbeid økte fra 1993 til 1998. Fra 1998 til 2000 har andelen vært om lag den samme. Etter utløpet av overgangsperioden har det vært en sterk nedgang i antall aleneforsørgere og i antall personer med overgangsstønad. Virkninger av regelendringene vil ellers bli nærmere evaluert.

Finansiering av helsetjenester

Folketrygdens bidrag til finansiering av helsetjenester, bl.a. lege- og psykologhjelp, syketransport og medisiner på blå resept, er budsjettert under programområde 30 Helsevern. Programområdet har over lang tid vært preget av betydelig utgiftsvekst, og den underliggende veksten er fortsatt sterk. I budsjettet for 2002 er det oppført 19 529 mill. kroner, mot 17 093 mill. kroner i saldert budsjett for 2001.

For å bedre skjermingen av grupper som har store utgifter til egenbetaling, foreslås det at eldre over 67 år og uførepensjonister fritas for egenandel for legemidler og sykepleieartikler på blå resept fra 1. oktober 2002. Dette anslås å medføre netto merutgifter på statsbudsjettet i 2002 på om lag 100 mill. kroner. Videre foreslås det bevilget 25 mill. kroner til ytterligere utvidelse av diagnoselisten i forskriften om stønad til fysioterapi som

gir grunnlag for rett til fri fysikalsk behandling. I tillegg foreslås det avsatt 25 mill. kroner til utvidet refusjonsordning for pasienter som lider av periodontitt med virkning fra 1. juli 2002. Egenbetaling for opphold på oppføringsinstitusjoner foreslås redusert fra 190 kroner per døgn til 150 kroner per døgn. Kostnader ved dette er om lag 30 mill. kroner.

Samtidig foreslås enkelte andre egenandeler økt. Egenandelstaket foreslås økt fra 1 450 kroner i 2001 til 1 500 kroner i 2002. Egenandelene for legehjelp, psykologhjelp og fysioterapi foreslås justert med gjennomsnittlig 3,5 pst. fra 1. juli 2002. Egenandelen for syketransport foreslås økt med 5 kroner fra 85 til 90 kroner per reise. Det foreslås innført 50 pst. egenbetaling for kvinner og 100 pst. egenandel for menn for sterilisering og full egenbetaling for kunstig befruktning.

Dagpenger ved arbeidsledighet

Dagpengebevilgningen for 2001 er 6 519 mill. kroner. For 2002 foreslås det en dagpengebevilgning på 6 511 mill. kroner. Til grunn for dagpengebevilgningen ligger bl.a. utsikter til en fortsatt god utvikling på arbeidsmarkedet. Videre er det tatt hensyn til endringer i permitteringsreglene som reduserer trygdeperioden fra 52 uker til 26 uker.

Yrkesrettet attføring

Samlet bevilgning for 2002 under kap. 2543 Ytelser til yrkesrettet attføring foreslås satt til 7 754 mill. kroner. Mens det var om lag 31 300 personer med attføringspenger i 1999, er det anslått at dette tallet vil være om lag 39 000 i 2001. Det er videre lagt til grunn en økning i antall stønadsmottakere på ytterligere 12 pst. fra 2001 til 2002, til 43 700.

Stortinget vedtok 9.6.2000 endringer i folketrygdloven om rehabiliterings- og attføringspenger, jf. Ot.prp. nr. 48 (1998-99) og Innst. O. nr. 65 (1999-2000). Endringene er en oppfølging av St.meld. nr. 35 (1994-95) Velferdsmeldingen. Iverksettelse av det nye regelverket for beregning

av attføringspenger og rehabiliteringspenger har vært utsatt, men det er nå foreslått iverksatt fra 1.1.2002.

Endringene i regelverket er i sin helhet lagt opp til å være kostnadsnøytrale. I innføringsåret er det på grunn av overgangskostnader mv. beregnet en netto budsjettsvekkelse på om lag 150 mill. kroner. Nye beregningsregler vil medføre at rehabiliterings- og attføringspengene blir pensjonsgivende. Som en konsekvens vil trygdeavgiften øke for mottakerne, samt at dagens halve særfradag fjernes. Bruttoutgiftene til attføringspenger vil dermed øke som følge av kompensasjon for dette.

Når det gjelder endringene i regelverket for attføringsstønader, vil stønad til husholdsutgifter falle bort mens det innføres en stønad til barnetilsyn. Stønad skal gis til delvis dekning av nødvendige utgifter til tilsyn av barn under 10 år i den tiden personen deltar i aktive attføringstiltak. Stønad tilstås etter fastsatte satser, og er skattefri.

I Ot.prp. nr. 48 (1998-1999) ble det lagt opp til at det skulle lages overgangsregler som sikrer mottakerne av løpende ytelser mot nedgang i ytelse når de nye reglene trer i kraft, samtidig som det skulle være et mål at trygdestaten og arbeidsmarkedstaten ikke skal måtte opprettholde to ulike beregningssystemer i lang tid framover. Dersom ytelsene blir høyere etter nye regler skulle mottakeren kunne velge å gå over til nytt regelverk. Overgangsreglene skulle gjelde ut attføringsperioden.

Regjeringen legger nå til grunn at overgangsreglene skal utformes slik at personer som mottar attføringspenger når de nye reglene trer i kraft ikke skal gå ned i netto ytelse. Mottakeren av attføringspenger vil imidlertid ikke kunne velge en høyere ytelse dersom dette hadde blitt resultatet etter nytt regelverk.

I Ot.prp. nr. 48 (1998-1999) legges det opp til at mottakere av stønad til husholdsutgifter kan beholde stønaden ut attføringsperioden, dog ikke lenger enn tre år etter ikraftreden. Regjeringen foreslår at overgangsperioden for stønad til husholdsutgifter reduseres fra tre til ett år.

Utgiftsutviklingen i folketrygden

Sosial- og helsedepartementets del av folketrygdens utgifter omfatter programområde 29 Sosiale formål og programområde 30 Helsevern, mens Barne- og familiedepartementets utgifter omfatter programområde 28 Fødselspenger. Arbeids- og administrasjonsdepartementets utgifter omfatter utgifter under programkategori 33.30 Arbeidsliv, med dagpenger og ytelser til yrkesrettet attføring. I tabell 4.7 fremstilles realveksten i trygdeutgiftene fra år til år, i faste 2002-kroner og prosent. Det er benyttet en gruppering av utgiftsformål som sikrer et forholdsvis ensartet utgiftsforløp innen hver gruppe.¹ Dagpenger ved arbeidsledighet er ikke tatt med i tabellen. Det samme gjelder forskuttering av underholdsbidrag, idet denne ordningen har en stor, separat inntektsside.

Realveksten fremkommer ved at sykepenger og fødselspenger er korrigert for lønnsvekst, mens kontantytelsene ellers er korrigert for utviklingen i folketrygdens grunnbeløp (G). For de G-regulerte ytelsene vil regulering av grunnbeløpet utover konsumprisindeksen følgelig ikke fremkomme som realvekst. For de øvrige ytelsene er det gjort spesielle antakelser, jf. forklaringene i tabellen.

Tabellen illustrerer bl.a. endring i sykepengeutgiftene som følge av endring i fraværstilbøyeligheten og sysselsettingen. For uførepensjon gjenspeiler realveksten både økt uførepensjonering og økt poengopptjening.

I tabellen er tallene i 2002-kolonnen ikke justert for nye budsjettforslag med virkning fra 2002. Det budsjettforslaget som vil gi størst utslag, gjelder omlegging av beregningsreglene for attførings- og rehabiliteringspenger, jf. foregående avsnitt. De beløpsmessige utslag vil i hovedsak gjelde budsjett-tekniske tilpasninger.

Hovedtrekkene i tabellene er:

- Det er fortsatt en viss realvekst i sykepengeutgiftene. Fraværet per arbeidstaker har økt med opp mot 10 pst. i flere år, men veksttakten er nå avtakende. Det er lagt til grunn en årlig vekst i sykefraværet på 2½ pst. for 2001 og 2002. Arbeidsgiverperioden ble utvidet fra 14 til 16 kalenderdager fra 1. april 1998. Uten denne utvidelsen ville vekstratene for årene 1998 og 1999

begge vært høyere, til sammen om lag 4 prosentpoeng.

- Antallet personer på medisinsk rehabilitering er antatt å øke med 19 pst. i 2001 og 16 pst. i 2002. Antallet personer på yrkesrettet attføring er antatt å øke med om lag 14 pst. i 2001 og 12 pst. i 2002. Dette har sammenheng med økt satsing på de midlertidige ytelsene for å unngå varig uførepensjonering. (Beløpene i tabellen er beregnet med utgangspunkt i dagens regelverk for utmåling av rehabiliterings- og attføringspenger.)
- Utgiftene til uførepensjon har økt sterkt, særlig fra 1998. Antallet uførepensjonister var 236 000 ved utgangen av 1995 og forventes å være om lag 285 700 ved utgangen av 2001 og om lag 292 300 ved utgangen av 2002.
- Minstepensjonsøkningen fra 1. mai 1998 medfører en ekstra vekst i utgiftene til uførepensjon på vel 1½ pst. samlet for årene 1998 og 1999.
- Utgiftene til alderspensjon viser en moderat vekst. Det er fortsatt reell vekst i tilleggspensjonene på grunn av økt pensjonsopptjening, men antallet pensjonister er relativt stabilt. Det var omlag 625 000 alderspensjonister i 1995 og det forventes å bli omlag 622 000 i 2002, dvs. samlet en mindre nedgang over perioden. Fra om lag 2010 vil veksten i antall alderspensjonister bli høy. Økt minstepensjon fra 1. mai 1998 medfører en samlet utgiftsvekst i 1998 og 1999 på om lag 3 pst. for alderspensjon.
- Utgiftene til familiestønader har vært avtakkende de senere årene. Omleggingen av stønadsordningen for enslige forsørgere med høyere overgangsstønad, men kortere varighet, medførte vekst i utgiftene i 1998, men bidrar nå til en betydelig utgiftsreduksjon.
- Det er ellers en sterk vekst i utgiftene til medisiner og tekniske hjelpemidler, til tross for at det er innført omfattende innsparingstiltak bl.a. når det gjelder blåreseptmedisin.
- Utgiftsveksten på trygdeområdet har som helhet vært sterk over mange år. Dette skyldes både økt tilstrømning til ordningene, faktisk regelverkspraksis m.v. og teknisk og farmasøytisk utvikling. Veksten skyldes i mindre grad regelutvidelser eller satsøkninger. Utviklingen får dermed et preg av automatisk utgiftsvekst.

¹ Sykepenger gjelder kap. 2650. Rehabiliterings- og attføringspenger gjelder kap. 2663, 70-72 og kap. 2543, mens uførepensjon gjelder kap. 2660, postene 70-72 og kap. 2662 og alderspensjon kap. 2670. Familiestønader gjelder kap. 2680 og kap. 2683, unntatt post 76 Forskuttering av underholdsbidrag. Medisiner og tekniske hjelpemidler gjelder kap. 2751 (blåreseptmedisiner) og deler av kap. 2752 (refusjon egenbetaling for blåreseptmedisiner) og de hjelpemiddelrelaterte poster på kap. 2663. Andre helseformål gjelder programområde 30 Helsevern, unntatt ovennevnte medisinerutgifter under kap. 2751 og kap. 2752. Kontantstønader ellers gjelder de resterende stønadsordningene under programområde 29 Sosiale formål (bl.a. grunn- og hjelpestønad). Det er korrigert for større tekniske endringer i perioden. For regnskap 2002 vil G-reguleringen komme i tillegg under uførepensjon, alderspensjon og familiestønader.

Tabell 4.7 Realvekst¹ innenfor budsjettmessig sentrale ordninger i folketrygden før 2002-tiltak

	mill. faste 2002-kroner ¹					
	1997	1998	1999	2000	2001	2002
<i>Sykepenger</i>	18 755	19 824	21 431	23 722	24 843	25 594
- mill. kroner	1 944	1 069	1 607	2 291	1 121	751
- prosent	11,6	5,7	8,1	10,7	4,7	3,0
<i>Rehabiliterings- og attføringspenger</i>	8 454	8 743	9 163	10 109	11 780	13 468
- mill. kroner	351	289	420	946	1 670	1 688
- prosent	4,3	3,4	4,8	10,3	16,5	14,3
<i>Uførepensjon</i>	27 931	29 773	31 174	32 361	33 494	34 204
- mill. kroner	890	1 842	1 400	1 187	1 133	710
- prosent	3,3	6,6	4,7	3,8	3,5	2,1
<i>Alderspensjon</i>	65 219	67 685	68 933	69 377	69 680	69 830
- mill. kroner	1 129	2 467	1 248	444	303	150
- prosent	1,8	3,8	1,8	0,6	0,4	0,2
<i>Familiestønader</i>	6 336	6 769	6 365	6 089	5 306	5 287
- mill. kroner	-47	433	-404	-276	-782	-19
- prosent	-0,7	6,8	-6,0	-4,3	-12,9	-0,4
<i>Fødselspenger</i>	8 390	8 172	8 481	8 556	8 545	8 462
- mill. kroner	106	-218	309	75	-11	-83
- prosent	1,3	-2,6	3,8	0,9	-0,1	-1,0
<i>Kontantstønader ellers</i>	2 969	2 965	2 984	3 087	3 058	3 168
- mill. kroner	79	-4	19	102	-29	110
- prosent	2,7	-0,2	0,7	3,4	-0,9	3,6
<i>Medisiner og tekniske hjelpemidler</i>	8 666	9 895	10 666	11 589	12 465	13 694
- mill. kroner	704	1 229	771	923	876	1 229
- prosent	8,8	14,2	7,8	8,7	7,6	9,9
<i>Andre helseformål</i>	7 432	7 836	8 234	8 864	9 700	10 126
- mill. kroner	300	404	398	630	836	426
- prosent	4,2	5,4	5,1	7,7	9,4	4,4

1) For de G-regulerte ytelsene er alle beløp omregnet til någjeldende G (pr. 01.05.2001, kr. 51 360). For sykepenger og fødselspenger benyttes årslønnsvekst i alt. For andre helseformål benyttes konsumprisindeksen, i tråd med praksis på Sosial- og helsedepartementets budsjett. Vedrørende medisiner og tekniske hjelpemidler: for medisiner er det lagt til grunn at det ikke skjer reell prisstigning (siden den observerte prisstigningen motsvares av en kvalitetsforbedring, og de nominelle tall gir et dekkende bilde av realveksten), mens konsumprisen er benyttet for tekniske hjelpemidler.

Kilde: Finansdepartementet

4.8.2 Overføringer til andre

Utgiftspostene fra 70-89 omfatter overføringer til private, f. eks. husholdninger, organisasjoner, private bedrifter mv. Postene omfatter også overføringer til statlige og kommunale foretak som er organisert som selvstendige rettssubjekter, samt overføringer til utlandet, f. eks. statlig og regionale helseforetak, tilskudd til internasjonale organisasjoner og bistandsmidler. Utgifter under folketrygden er omtalt nærmere i avsnitt 4.8.1. Andre overføringer til private beløper seg i det foreslåtte

budsjettet for 2002 til 123,4 mrd. kroner. Overføringene inkluderer et bredt spekter av ordninger som er forskjellige med tanke på målgrupper, formål og bevilgningsstørrelse. Tabell 4.8 viser de store overføringene til private utenom folketrygden.

Overføringer som er forhandlingsbasert (jordbruksavtalen, takster for leger, psykologer og fysioterapeuter) er budsjettert som om gjeldende avtaler videreføres. Bevilgningene vil på vanlig måte bli korrigert når forhandlingene er sluttført.

Tabell 4.8 Overføringer til private utenom folke-trygden (post 70-89) (mill. kroner)

Statlig helsetjeneste	18 685
Regionale helseforetak	28 800
Pensjoner	1 814
Barnetrygd	14 960
Kontantstøtte	2 613
Jordbruksavtalen	11 685
Utviklingshjelp	11 710
Annen internasjonal bistand	422
Utdanningsstøtte	6 598
Betaling for transport- og posttjenester	3 406
Statens nærings- og distriktutviklingsfond (og fylkeskommunene)	217
Film- og pressestøtte	390
Kulturformål	1 923
Sysselsettingstiltak	1 185
Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede	2 880
Husbanken, bostøtte og andre tilskudd	2 649
Private skoler, folkehøgskoler og høgskoler	2 098
Pristilskudd	87
Pasientbehandling i utlandet	250
Andre overføringer	11 053
Sum overføringer til private	123 424

Kilde: Finansdepartementet

4.9 Renter

Statens renteutgifter består av renter på innenlandsk og utenlandsk statsgjeld samt andre renteutgifter. Statens renteutgifter på statsgjelden (kap. 1650) anslås til 17,2 mrd. kroner i 2002. Dette fordeles seg med 16,9 mrd. kroner til renter på innenlandsk gjeld og 0,4 mrd. kroner på uten-

landsgjelden. De samlede renteutgiftene anslås redusert med 0,3 mrd. kroner fra anslag på regnskap for 2001.

4.10 Låntransaksjoner

Postene fra 90 til 99 på statsbudsjettets utgiftsside inneholder bevilgninger som endrer sammensetningen av statens formuesportefølje i kapitalregnskapet. De største postene er avdrag på statsgjeld og utlån til statsbankene. Samlet utlån og avdrag er i 2002 budsjettet med 116,0 mrd. kroner.

Avdrag på statsgjeld i 2002 er budsjettet med 47,4 mrd. kroner. Avdrag på statsgjeld og andre låntransaksjoner vil bli finansiert ved opptak av nye lån og eventuelt ved trekk på kontantbeholdningen.

Tabell 4.9 Utlån og avdrag i 2002 (mill. kroner)

Avdrag innenlandsk statsgjeld	45 836
Avdrag utenlandsk statsgjeld	1 582
Lån til statsbankene	65 437
Andre låntransaksjoner	3 134
Sum utlån og avdrag	115 994

Kilde: Finansdepartementet

Tabell 4.10 Lån til statsbankene i 2002 (mill. kroner)

Husbanken	12 167
Statens lånekasse for utdanning	10 610
Statens nærings- og distriktutviklingsfond	42 400
Statens miljøfond	45
SIVA	215
Sum utlån	65 437

Kilde: Finansdepartementet

5 Statsbankene

Omtalen av statsbankene omfatter Husbanken, Statens lånekasse for utdanning og Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND). Landbruksbanken ble integrert i SND fra 1.1.2000, og Kommunalbanken ble omdannet til aksjeselskap 1.11.1999.

Utlånsvirksomheten til Husbanken og SND styres av innvilgningsrammer, dvs. rammer for hvor mye som kan innvilges av nye lån. Til forskjell fra de øvrige statsbankene har ikke Statens lånekasse for utdanning noen eksplisitt ramme knyttet til utlånene. Nye innvilgninger av lån i Statens lånekasse for utdanning følger av regler om bl.a. studenttall, kostnadsnorm og stipendandel.

Alle statsbankene finansierer sine utlån ved å låne fra staten. Bevilgningene til statsbankene er ført under kapitler på de respektive fagdepartementenes budsjetter. Det vises til proposisjonene til Kommunal- og regionaldepartementet, Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Landbruksdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet.

5.1 Statsbankenes utlånsrammer

Tabellen nedenfor viser faktiske innvilgninger av nye lån i 2000, saldert budsjett for 2001 og forslag til innvilgningsrammer for 2002 for statsbanker med utlånsramme.

For 2002 legges det til grunn en total innvilgningsramme for statsbankene på 28 250 mill. kroner. Dette innebærer en økning på 4 541 mill. kroner, eller 19,2 pst. i forhold til 2001. Økningen skyldes økt låneramme i Husbanken og endrede anslag for innvilgninger av nye lån i Statens lånekasse for utdanning.

Anslag for innvilgninger av nye lån i Statens lånekasse for utdanning settes til 10 610 mill. kroner. Økningen skyldes innføring av en ny konverteringsordning. Den nye konverteringsordningen innebærer at støttebeløpet ved studiestart blir utbetalt som lån, og etter hvert som studiene gjennomføres, blir deler av lånet gjort om til stipend.

Lån gjennom Husbanken er et effektivt virkemiddel for å nå boligpolitiske mål både når det gjelder boligetablering, kvalitet og miljø. Regjeringen foreslår derfor å øke utlånsrammen til 15 000 mill. kroner i 2002, og har med dette økt lånerammen i Husbanken med 4 000 mill. kroner siden 2000. Husbanken skal fortsatt stimulere til en nøktern og god boligbygging og utbedring, samtidig som det satses ytterligere på økt bruk av etableringslån og kjøpslån. Med økningen i lånerammen er det skapt rom for at opptil 16 000 kan bli tildelt etableringslån i 2002. Husbanken skal videre gi større lån (høyere låneutmåling) til prosjekter med gode miljøkvaliteter, prosjekter med god tilgjengelighet og til prosjekter bestående av mindre boliger (mindre enn 95 kvm).

Tabell 5.1 Lånerammer for Statsbankene i 2000, 2001 og 2002. Mill. kroner

Statsbank	Ramme 2000	Saldert	
		budsjett 2001	Forslag 2002
<i>Statens lånekasse for utdanning</i>	7 935	8 069	10 610
<i>Husbanken</i>	11 000	13 000	15 000
<i>SND</i>	2 417	2 640	2 640
Grunnfinansieringsordningen.....	654	800	
Lavrisikoordningen (inkl. lån til landbruksformål)	1 214	1 200	
«Ny» lavrisikolåneordning			2 000
Risikolåneordningene			
- Distriktsrettede.....	388	400	400
- Landsdekkende	162	240	240
Sum	21 352	23 709	28 250

Kilde: Finansdepartementet

Videre legger Regjeringen til grunn at innvilgingsrammen for SNDs grunnfinansieringsordning for fiskerilån integreres i SNDs lavrisikolåneordning, og at samlet ramme for den "nye" lavrisikolåneordningen settes til 2 000 mill. kroner. Dette er en videreføring av rammene for 2001 for de tre ordningene; grunnfinansieringsordningen, lavrisikolåneordningen og lån til landbruksformål.

Videre vises det til St. meld. nr. 36 (2000-2001) SND: Ny giv, ny vekst, nytt næringsliv, samt næringskomiteens innstilling til denne meldingen, jf. Innst. S. nr. 305 (2000-2001). I meldingen ble det lagt til grunn at prosjektutviklingstilskuddet, tilskuddet til tapsfond for landsdekkende risikolån og garantier, samt deler av utviklingstilskuddet, skulle samles i en ny innovasjonsordning. I tillegg ble det forutsatt at distriktsutviklingstilskuddet og tilskuddet til tapsfond for distriktsrettede risikolån skulle slås sammen til ny post 50 Bedrifts- og næringsutvikling i distriktene under kap. 2425. Dette innebærer at lånerammene for de to risikolåneordningene for 2002 i tabellen ovenfor ikke er bindende som tidligere, men kun er anslag for innvilgninger av nye risikolån. Det vises til nærmere omtale i Nærings- og handelsdepartementets og Kommunal- og regionaldepartementets fagproposisjoner.

5.2 Lån til landbruksformål inngått før 2001

I St.prp. nr. 1 (1999-2000) Tillegg nr. 3 Om overføring av Landbruksbankens oppgaver til SND m.m., ble det lagt opp til å harmonisere bankenes låneordninger for å oppnå besparelser og økt effektivitet og service.

Lån til landbruksformål som er gitt før 2001, blir i 2001 administrert av SND til samme vilkår som tidligere, dvs. til rentevilkår som til enhver tid gjelder i Husbanken. Utgifter til administrasjon, låneprovisjon til staten, tapsavsetninger og rentesubsidier for denne porteføljen av landbrukslån blir i 2001 som tidligere dekket over statsbudsjettet. Nye lån til bolig- og næringsformål i landbruket ble fra og med 2001 integrert i SNDs lavrisikolåneordning og tilbys til samme vilkår som øvrige næringslån.

Regjeringen legger til grunn at lån til landbruksformål inngått før 2001 tilbys til samme vilkår som nye lån til landbruksformål og øvrige næringslån fra 1.1.2002. Dette innebærer at alle utgifter til administrasjon, låneprovisjon til staten

og tapsavsetninger dekkes innenfor rentemarginen istedenfor over statsbudsjettet. Dette medfører om lag 0,6 pst. høyere rentemargin for disse kundene, og vil innebære effektivisering og besparelser på statsbudsjettet på om lag 28 mill. kroner i 2002, og i overkant av 200 mill. kroner i nåverdi i løpet av låneporteføljens levetid.

5.3 Beregningsgrunnlaget for flytende rente i Husbanken, Statens lånekasse for utdanning og tidligere Landbruksbanken/lån til landbruksformål – teknisk gjennomgang

Regjeringen har foretatt en teknisk gjennomgang av beregningene av de faste og flytende rentene i Husbanken, Statens lånekasse for utdanning og tidligere Landbruksbanken/lån til landbruksformål. Problemstillingen knyttet til beregningsgrunnlaget for flytende rente i disse statsbankene er omtalt i St.prp. nr. 84 (2000-2001) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2001.

I tråd med Innst. S. nr. 83 (1995-96) om endringer i Husbankens rente- og avdragsvilkår vedtok Stortinget at den flytende renten i Husbanken fra 1996 skulle fastsettes på bakgrunn av gjennomsnittlig rente på kortsiktige statspapirer. Dette ble også innført for Landbruksbanken fra 1996, og for Statens lånekasse for utdanning fra 1998. Da utlånssystemet ble etablert, ble det lagt til grunn at observasjoner av renteserier for effektiv rente på de aktuelle statspapirene skulle omregnes til kvartalsvis nominell rente (etterskuddsrente). Ved bruk av korrekte renteobservasjoner og beregningsmetoder skal den kvartalsvise renten som fastsettes innebære at staten dekker sine lånekostnader. Deretter legger den enkelte statsbank til en rentemargin.

I St.prp. nr. 84 (2000-2001) ble Stortinget informert om at renteseriene som i flere år hadde blitt benyttet for fastsettelse av den flytende renten i Husbanken, Statens lånekasse for utdanning og Landbruksbanken har vært nominelle renter og ikke effektive renter, slik en la til grunn da systemet ble etablert. Årsaken til dette er at Norges Bank i 1996 la om denne rentestatistikken uten å informere brukerne. Dette har medført at de ovennevnte statsbankene har priset lånene til kunder med flytende rente for lavt.

Et flertall av kundene i de nevnte statsbankene er ikke berørt bl.a fordi lån til fastrente har vært korrekt priset hele tiden. Lån med flytende rente har dermed også blitt priset for lavt sammenlignet med fastrentelånene.

I budsjettet er det lagt til grunn det samme tekniske beregningsgrunnlaget som ble forutsatt ved innføringen av rentesystemet, dvs. at statens innlånskostnader skal dekkes ved at bankene får låne til like gunstige vilkår som staten.

Bevilgningene på statsbudsjettet til renteutgifter og renteinntekter er basert på at statens inn-

lånskostnader er dekket når staten låner inn penger som lånes ut igjen til statsbankene.

Rentefastsettelsen skjer kvartalsvis etter-skuddsvis slik at rentefastsettelsen fra 2. kvartal 2002 baserer seg på renteobservasjoner i 4. kvartal 2001. En kan derfor ikke nå fastslå eksakt hva som vil være renten for flytende lån fra mars 2002. Kunder med fastrentelån vil uansett ikke bli berørt av eventuelle justeringer. For fastrentelån har rentefastsettelsen vært gjennomført i tråd med de opprinnelige forutsetningene. Regjeringen vil ut fra renteobservasjonene i 4. kvartal vurdere spørsmålet nærmere.

6 Bestillingsfullmakt, tilsagnsfullmakt og garantifullmakt

6.1 Gjennomgang av forslag til romertallsvedtak

Ved siden av forslag til bevilgningsvedtak, inneholder St.prp. nr. 1 også forslag til såkalte romertallsvedtak. Romertallsvedtakene gir departementene budsjettfullmakter og andre fullmakter som ikke følger direkte av bevilgningsvedtakene. Eksempler på romertallsvedtak er ulike fullmakter til å pådra staten forpliktelser for fremtidige budsjetterminer, til å overskride bevilgninger mot tilsvarende merinntekter og til å selge fast eiendom. De fleste fullmaktene gjentas uendret eller etter samme mønster fra år til år.

Gul bok inneholder alle forslag til romertallsvedtak, mens fagproposisjonene inneholder forslagene til vedtak innenfor vedkommende departements saksområde.

Presentasjonen av forslagene til romertallsvedtak i Gul bok og fagproposisjonene har hatt en del svakheter, for eksempel ved at like fullmakstyper delvis blir ulikt utformet og at forslagene til vedtak ikke blir presentert i en strukturert rekkefølge. Enkelte forslag har også vært noe uklart utformet, slik at innholdet av fullmakten ikke har vært tilstrekkelig presist. I forbindelse med forbedelsen av 2002-budsjettet er det derfor foretatt en særlig gjennomgang av forslagene til romertallsvedtak med sikte på større standardisering av fullmaktene, og i enkelte tilfelle klarere innhold.

Som ledd i standardiseringen, er fullmaktene under hvert departement delt inn i 3 hovedgrupper med hver sin deloverskrift:

- *Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger.* Under denne overskriften følger merinntektsfullmakter, omdisponeringsfullmakter og fullmakter til rene overskridelser eller utgiftsføring uten bevilgning.
- *Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger.* Her følger bestillingsfullmakter, tilsagnsfullmakter, garantifullmakter og andre fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger.
- *Andre fullmakter.* Her tas inn andre fullmakter enn de som faller inn under de to første fullmaktsgruppene.

De enkelte fullmaktene er i det alt vesentlige utformet etter følgende mønster:

- Romertallsvedtak gjelder normalt for ett år. Derfor er årstallet 2002 tatt inn i fullmaktene dersom det ikke unntaksvis er meningen at fullmakten skal gjelde for flere år.
- Fullmaktene gis til Kongen eller vedkommende departement, og ikke direkte til underliggende virksomheter. Det forutsettes imidlertid at fullmaktene normalt vil kunne delegeres.
- For bestillings-, tilsagns- og garantifullmakter er det presisert at fullmaktsbeløpet gjelder summen av nye forpliktelser og gammelt ansvar.
- Fullmakter som knytter seg til bestemte bevilgninger, for eksempel overskridelsesfullmakter eller fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger, har uttrykkelig henvisning til de aktuelle kapitler og poster. Ved henvisninger er det tatt inn full tekst på vedkommende kapittel og post, men unntak av stikkordsfullmakter. Det er ikke brukt kapittel- og posttekst i tabellene for merinntektsfullmakter, da det her i mange tilfeller dreier seg om svært mange henvisninger.
- Det brukes standardiserte tabeller for merinntektsfullmakter, bestillingsfullmakter og tilsagnsfullmakter. Dersom det er knyttet særlige vilkår til fullmaktene slik at de ikke lett kan framstilles i en tabell, er de utformet verbalt.
- Kronebeløp er angitt i mill. kroner.

I enkelte tilfelle er mønsteret for standardiseringen fraveket når praktiske grunner taler for det.

Innholdsmessige endringer i fullmaktene omtales i departementenes fagproposisjoner.

6.1.1 Bestillingsfullmakt og tilsagnsfullmakt

I sammenheng med budsjettforslaget for 2002 er det foreslått innhentet bestillings- og tilsagnsfullmakter for i alt 33 685 mill. kroner mot 33 513 mill. kroner i 2001.

Forslagene til bestillingsfullmakter utgjør i alt 25 974 mill. kroner mot 26 686 mill. kroner i

2001. Under Forsvarsdepartementet er det forelått bestillingsfullmakter på 24 406 mill. kroner mot 25 693 mill. kroner i 2001.

Det fremmes forslag om tilsagnsfullmakter på i alt 7 711 mill. kroner mot 6 827 mill. kroner i 2001. Utover fullmaktene i tabell 6.1 eksisterer det

enkelte tilsagnsfullmakter uten en beløpsramme, f.eks. en fullmakt som hjemler at Statens lånekasse for utdanning kan gi tilsagn om støtte for vårhalvåret 2003 etter de samme satser som for høsthalvåret 2002.

Tabell 6.1 Oversikt over bestillingsfullmakter og tilsagnsfullmakter (1 000 kroner)

Kap.	Betegnelse	Bestillingsfullmakter	Tilsagnsfullmakter
161	Næringsutvikling:		
	Nærings- og handelstiltak		100 000
	Finansieringsordning for utviklingstiltak		1 500 000
	Institusjonsutvikling i utviklingsland		80 000
163	Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter,		
	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 000	
164	Fred, forsoning og demokrati, ODA-godkjente land på		
	Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land	20 000	
170	FN-organisasjoner, Verdens matvareprogram (WFP)	10 000	
197	Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak,		
	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med		
	Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU		265 000
202	Læringscenteret, Tilskudd til læremiddel o.a.		20 000
226	Kvalitetsutvikling i grunnskolen og videregående opplæring,		
	Spesielle driftsutgifter		100 000
248	Særskilte IKT-tiltak i utdanningen, Spesielle driftsutgifter		15 000
270	Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter,		
	Tilskudd til bygging av studentboliger		196 000
285	Norges Forskningsråd, Forskningsformål		37 500
320	Allmenne kulturformål, Nasjonale kulturbygg		164 300
322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom,		
	Utsmykking av offentlige bygg		8 300
440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten, Driftsutgifter	80 000	
581	Bolig- og bomiljøtiltak:		
	Tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet		63 300
	Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger		207 800
586	Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser, Oppstartingsstilskudd		2 991 100
670	Tiltak for eldre, Tilskudd til omsorgstjenester		1 000
673	Tiltak for funksjonshemmede, Tiltak for døvblinde		2 000
707	Nasjonalt folkehelseinstitutt:		
	Driftsutgifter	4 000	
	Formidlingsvirksomhet	70 000	
743	Statlige stimuleringsstiltak for psykisk helse,		
	Omstrukturering og utbygging av psykisk helsevern		220 000
920	Norges forskningsråd, Tilskudd		107 500
923	Forsknings- og utviklingskontrakter, Tilskudd		140 000
930	Statens veiledningskontor for oppfinnere,		
	Utviklingsarbeider og stipend		750
1050	Diverse fiskeriformål, Kvinnerettede og kompetansehevede tiltak		3 000

Tabell 6.1 fortsetter

Kap.	Betegnelse	Bestillings- fullmakter	Tilsagns- fullmakter
1064	Havnetjenesten, Tilskudd til fiskerihavneanlegg		20 000
1148	Naturskade, erstatninger og sikring:		
	Tilskudd til sikringstiltak		2 000
	Naturskade, erstatninger		10 000
1320	Statens vegvesen, Statens vegvesens produksjon	100 000	
1350	Jernbaneverket, Drift, vedlikehold og investeringer	650 000	
1380	Post- og teletilsynet, Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.....	4 000	
1400	Miljøverndepartementet:		
	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk og lokal agenda 21		7 500
	Miljøtiltak i nikkerverkene på Kola		54 600
1427	Direktoratet for naturforvaltning:		
	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder		11 200
	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner.....		39 600
	Statlige erverv, barskogvern		230 300
	Statlige erverv, nasjonalparker		25 000
	Tilskudd til naturinformasjonssentra.....		2 000
1429	Riksantikvaren:		
	Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer		6 500
	Brannsikring og beredskapstiltak		2 000
1441	Statens forurensningstilsyn:		
	Oppryddingstiltak	1 800	
	Tilskudd til kommunale avløpstiltak		1 800
1443	Statens beredskapsansvar mot akutt forurensning, Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	3 000	
1591	Arbeidsmarkedstiltak		334 300
1592	Spesielle arbeidsmarkedstiltak, Arbeidsmarkedstiltak, drift		521 600
1700	Forsvarsdepartementet, Forskning og utvikling		5 000
1725	Fellesinstitusjoner og utgifter under Forsvarsdepartementet, Driftsutgifter.....	50 000	
1731	Hæren, Driftsutgifter	682 000	
1732	Sjøforsvaret, Driftsutgifter	350 000	
1733	Luftforsvaret, Driftsutgifter	984 000	
1760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg:		
	Driftsutgifter	242 000	
	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	22 039 000	
1790	Kystvakten, Driftsutgifter	25 000	
1791	Redningshelikoptertjenesten	34 000	
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat, Tilskudd til sikringstiltak.....		2 500
1825	Omlegging av energibruk og energiproduksjon:		
	Overføring til energifondet		130 000
	Naturgass.....		20 000
1830	Energiforskning, Norges forskningsråd.....		33 000
2422	Statens miljøfond, Statens miljøfond, lån.....		29 500
2450	Luftfartsverket, Flyplassanlegg	600 000	

Kilde: Finansdepartementet

6.2 Statlige garantier

For 2002 bes det om fullmakt til å gi nye garantier innenfor følgende totale garantirammer under disse ordningene:

Utenriksdepartementet

Import fra U-land	50 mill. kroner
Europarådets utviklingsbank	21,2 mill. euro

Nærings- og handelsdepartementet

Statens nærings- og distriktsutviklingsfond	147,8 mill. kroner
Svensk-norsk Industrifond GIEK	80 mill. SEK

- samfunnsdelen, inkl. gammel alminnelig ordning
  - SUS/Baltikum
  - eksport/investering i U-land
	40 000 mill. kroner
	3 000 mill. kroner
	1 500 mill. kroner

Samferdselsdepartementet

Ferger i riksvegsamband	1 140 mill. kroner
-------------------------	--------------------

Finansdepartementet

Den nordiske investeringsbank	
- prosjektinvesteringsslån	341 mill. euro

- miljølån
  - grunnkapital til Den nordiske investeringsbank
	63,5 mill. euro
	716 mill. euro

Det vises for øvrig til spesifisert oversikt over statens garantiansvar og utbetalinger i 2000 i St.meld. nr. 3 (2000-2001) Statsrekneskapen medrekna folketrygda for 2000, vedlegg 4.

Økonomireglementet for staten med tilhørende funksjonelle krav fastsetter normalvilkår for statlige garantier. Normalvilkårene er basert på tidligere generelle behandlinger i Stortinget av garantisaker, senest på grunnlag av Dokument nr. 3:6 (1995-96) Riksrevisjonens undersøkelse om forvaltningen av statlige garantiordninger, jf. Innst. S. nr. 218 (1995-96). Stortinget har imidlertid akseptert unntak fra normalvilkårene for flere av de eksisterende ordningene. Det forutsettes at de tidligere godtatte unntakene kan legges til grunn også for garantier som gis i 2002. De nærmere vilkårene for de enkelte garantiordningene er for øvrig omtalt i departementenes fagproposisjoner.

7 Statlig økonomistyring

7.1 Erfaringer med tilpasningen til Økonomiregelverket

Finansdepartementet har et overordnet ansvar for effektiv ressursbruk i statsforvaltningen. Dette ivaretas ved bl.a. å fastsette og forvalte felles regler for økonomiforvaltningen i departementene og i underliggende virksomheter (Økonomiregelverket) og ved å organisere et tjenestetilbud på dette området på overordnet nivå i staten. Tjenestetilbudet omfatter bl.a. økonomitjenester fra regnskapssentraler (ved hhv. Skattedirektoratet/skattefogdkontorene, Statens forvaltningstjeneste og Statens innkrevingssentral), oppfølging av leverandørene av økonomisystemer og kurstilbud fra Statskonsult.

Det någjeldende Økonomiregelverket for staten trådte i kraft i 1997. Økonomiregelverket består av hhv. et Økonomireglement for staten, fastsatt ved kongelig resolusjon, og utdypende bestemmelser i form av Funksjonelle krav til økonomiforvaltningen i staten, fastsatt av Finansdepartementet. Blant de største reformelementene i regelverket var krav om bruk av moderne økonomisystemer og en effektivisering av betalingsformidlingen.

Finansdepartementet ønsker å styrke brukerorienteringen av departementets arbeid innen statlig økonomistyring. Økt vekt på brukertilpasning ventes å bidra til økt kvalitet og effektivitet innen statlig økonomistyring og økonomiforvaltning. Som et ledd i dette arbeidet ble det i 2000 hentet inn erfaringer fra departementene og underliggende virksomheter om deres tilpasning til Økonomiregelverket, jf. foreløpig orientering i Gul bok 2001. Arbeidet var organisert som et prosjekt ledet av Finansdepartementet (Erfaringsprosjektet), med bistand fra bl.a. Statskonsult og Statistisk sentralbyrå. Formålet med erfaringsinnhenting var å styrke informasjonsgrunnlaget om henholdsvis status for statlige virksomheters arbeid innen økonomistyring, virksomhetenes erfaringer med tilpasningen til regelverket og erfaringer med det eksisterende tjenestetilbudet. Informasjonen danner grunnlag for å vurdere justeringer av selve Økonomiregelverket, endringer i det statlige tjenestetilbudet og av organiseringen

av tjenestetilbudet på konsernnivå i staten (jf. pkt. 7.2).

Viktige områder i erfaringsinnhenting var etatsstyring mellom departementene og statlige virksomheter, intern styring i virksomhetene, tilskuddsforvaltning, regnskapssentralenes tjenestetilbud og kompetansebehov. Gjennom en bred spørreundersøkelse fikk Finansdepartementet over 700 tilbakemeldinger. På dette grunnlaget la Erfaringsprosjektet fram resultater og tilrådinger til endringer i flere rapporter.

Hovedinntrykket fra erfaringsinnhenting er at tilpasningsarbeidet til Økonomiregelverket har ført til en kvalitativ forbedring av økonomifunksjonen i statlige virksomheter. I tilbakemeldingen framhever virksomhetene positive effekter som tydeliggjøring av roller, ansvar og fullmakter, og en høyere prioritering og kvalitet på økonomi- og regnskapsarbeidet. På andre områder viser resultatene at det er behov for videreutvikling.

Anbefalingene fra Erfaringsprosjektet omfatter kort- og langsiktige tiltak både for å forenkle regelverkets bestemmelser og for å bedre formidlingen av regelverket. De høyest prioriterte områdene er krav til rutiner for regnskapsføring og betalingsformidling, krav til lønns- og økonomisystemer og departementenes kontrollansvar. De kortsiktige tiltakene innenfor utviklingsområdene omfatter i hovedsak endringer og forenklinger i Økonomiregelverket. Av mer langsiktige tiltak innebærer anbefalingene prioritering av veiledningsmateriale på ulike deler av regelverket og samling av eksempler på hvordan virksomhetene på en god måte kan tilpasse seg regelverkets bestemmelser («beste praksis»-eksempler).

7.2 Oppfølgingen av Erfaringsprosjektet

Ved oppfølgingen av Erfaringsprosjektet har Finansdepartementet fulgt de hovedprioriteringene som prosjektet anbefaler. De kortsiktige tilrådingene er blitt konkretisert gjennom et eget prosjekt med vekt på forenkling og videreutvikling av kravene til rutiner ved regnskapsføring og betalingsformidling. Mulige forenklinger er samti-

dig vurdert i lys av behovet for å ivareta kvalitet og sikkerhet på regnskapsføringen og øvrig økonomiforvaltning i statlige virksomheter.

Finansdepartementet fastsatte på dette grunnlaget 23. august 2001 reviderte Funksjonelle krav til økonomiforvaltningen i staten (kap. 1-10). Det reviderte regelverket trådte i kraft fra 1. september. Siktemålet med endringene er raskt å oppnå redusert ressursbruk til grunnleggende regnskapsoppgaver i virksomhetene.

Ved revisjonen er det åpnet for elektronisk mottak av dokumenter og elektronisk viderebehandling internt i virksomheten. Dette vil gi mindre ressurskrevende rutiner ved f.eks. behandling av fakturaer, blant annet i tilfeller der virksomheten er lokalisert flere steder. Det gir også muligheter for regnskapsentralene til å tilby effektive løsninger uavhengig av virksomhetens lokalisering.

Videre har en klargjort mulighetene for å utøve skjønn i tilretteleggingen av økonomifunksjonen på virksomhetsnivå ut i fra vesentlighet og risiko. Dette skjer både ved nye formuleringer i regelverket og ved at noen obligatoriske krav er tatt ut eller forenklet. Gjennom dette er den enkelte virksomhetsleder sitt ansvar for å etablere økonomirutiner tilpasset virksomhetens behov blitt tydeligere.

For mindre virksomheter uten komplisert økonomiforvaltning gir adgangen til virksomhetstilpasning grunnlag for å vurdere forenkling av rutinene ved f.eks. utbetalinger. En har søkt å bidra til redusert ressursbruk og sårbarhet i økonomifunksjonen hos disse virksomhetene ved at færre personer behøver å være involvert ved en utbetaling fra virksomheten. Det åpnes også for at f.eks. en regnskapsentral kan ivareta noen flere enkeltoppgaver for virksomheten.

Finansdepartementet vil videreføre arbeidet med å forenkle og videreutvikle Økonomiregelverket med utgangspunkt i de mer langsiktige tilrådingene fra Erfaringsprosjektet. En gjennomgang av hele regelverket planlegges avsluttet innen utgangen av 2002. Parallelt vil det bli arbeidet med materiale i form av veiledninger og eksempler på beste praksis.

I tillegg til arbeidet med Økonomiregelverket og veiledningsmateriale, er Finansdepartementet i kontakt med regnskapsentralene om videreutvikling av deres tjenestetilbud overfor virksomhetene, bl.a. i lys av den foretatte revisjonen av Økonomiregelverket. Finansdepartementet tar også sikte på å bistå fagdepartementer ved vurdering av ulike tiltak som kan gi en mer effektiv organisering av økonomifunksjonen i deres underliggende

virksomheter, med særlig vekt på de mindre virksomhetene.

7.3 Andre tiltak for å styrke økonomistyringen

I Gul bok 2001 ble ulike utviklingstiltak for å bedre økonomistyringen og øke kompetansen på statlig regnskapsføring omtalt. Blant tiltakene var et seminar tilbud for ledere i departementene og underliggende virksomheter. Opplegget ble utarbeidet av Finansdepartementet i samarbeid med Skattedirektoratet, eksterne konsulenter og Statskonsult. Formålet med seminarerne var å øke fokus og bevisstheten rundt lederansvaret for økonomistyringen i egen virksomhet. I løpet av høsten 2000 og fram til slutføringen våren 2001 deltok om lag 1 000 personer på seminarerne.

Finansdepartementet har i samarbeid med Skattedirektoratet avholdt regionale seminarer for regnskapsmedarbeidere i staten. Formålet med seminarerne har vært å etablere læringsarenaer for medarbeiderne og gi anledning til gjensidig erfaringsutveksling mellom deltakerne. Finansdepartementet har gitt Skattedirektoratet i oppdrag å forberede en oppfølging i form av nye seminarer høsten 2001.

Finansdepartementet arbeider med et oppdatert veiledningsmateriale i statlig regnskapsføring. Veiledningen skal kunne brukes som hjelpemiddel i det løpende regnskapsarbeidet i den enkelte virksomhet. Veiledningen vil inneholde eksempler på hvordan den enkelte virksomhet kan velge å tilrettelegge sin økonomistyring. Deler av materialet har vært forelagt ulike aktører til kommentarer, og dette vil være allment tilgjengelig i første del av 2002.

Statens forvaltningstjeneste har inngått rammeavtaler med leverandører av i alt 3 ulike lønns- og personalsystemer (Agresso Lønn og Personal, Formula Lønn og Personal og SAP HR). Rammeavtalene er et tilbud til statlige virksomheter som velger å anskaffe slike systemer selv og bidrar til å forenkle deres anskaffelse. Avtalene bygger på Arbeids- og administrasjonsdepartementets funksjonelle kravspesifikasjon for statlige lønns- og personaldatasystemer.

Rammeavtalene om anskaffelse av økonomisystemer som Statens forvaltningstjeneste hadde inngått på vegne av staten, løp ut i 2000. Det er ikke inngått nye rammeavtaler for økonomisystemer. Oppfølgingen fra statens side vil i stedet skje i form av et tilbud overfor leverandørene om testing av systemene mot kravene i Finansdeparte-

mentets funksjonelle kravspesifikasjon for statlige økonomisystemer. Bakgrunnen for omleggingen er et ønske om et bredere tilbud av økonomisystemer tilpasset statens krav og at relativt få virksomheter benyttet rammeavtalene ved anskaffelse av nytt økonomisystem.

De omtalte tiltakene finansieres i hovedsak ved bevilgninger som er stilt til disposisjon over kap. 1630 Tiltak for å styrke den statlige økonomiforvaltningen.

7.4 Sentralt statsregnskap mv.

Erfaring med nytt system for føring av det sentrale statsregnskapet

Ny systemløsning for føringen av det sentrale statsregnskapet ble tatt i bruk høsten 1999. Rapporteringen til det sentrale statsregnskapet skal etter dette som hovedregel gjøres ved at regnskapsrapportene sendes inn elektronisk. I løpet av 2000 og 2001 er elektronisk rapportering gradvis blitt innført, og ved kommende årsskifte antas det at om lag 400 av samlet rundt 500 regnskapsrapporter vil være elektroniske. Erfaringene med den nye rapporteringsmåten er gode. Et samlet regnskap kan sammenstilles raskere og med mindre ressursbruk enn tidligere. Overgangen til nye økonomisystemer og elektronisk innrapportering har gitt automatiserte løsninger som bidrar til bedre kvalitet på innholdet i rapportene og at rapportene foreligger til rett tid.

Fond

En rekke fond har tidligere stått under Finansdepartementets fellesforvaltning med Norges Bank som regnskapsfører. Det enkelte fagdepartement har hatt ansvaret for bruken av midlene. Finansdepartementet fastsatte i 1999 nærmere regler for Økonomiregelverkets rekkevidde for forvaltning av fond. Samtidig ble det besluttet at ordningen med fellesforvaltning i Norges Bank skulle opphøre og at det enkelte departement selv skulle ha ansvaret for økonomiforvaltningen av fondene. Norges Bank tilbyr fortsatt tjenester til departementene knyttet til forvaltningen av fondene. De to siste årene har det blitt foretatt en fullstendig gjennomgang av alle de ordningene som var samlet under fellesforvaltningen, både for å skille ut fondene fra legater og stiftelser og å overføre ansvaret for fondene til det enkelte fagdepartement. Legatene og stiftelsene er skilt ut og vil bli

forvaltet i henhold til stiftelsesloven. Arbeidet med å avvikle fellesforvaltningen av fond antas å kunne avsluttes i inneværende år.

Andre forhold

Norges Bank utfører også en del andre oppgaver for sentralforvaltningen knyttet til bl.a. leieboerinnskudd, mindre utlån og andre fordringer. Finansdepartementet og Norges Bank foretar nå en felles gjennomgang av disse oppgavene med sikte på å forenkle og effektivisere rutineene.

7.5 Offentlig utvalg for å vurdere budsjetteringsprinsipper og flerårig budsjettering av statsbudsjettet

Dagens budsjetteringssystem baserer seg på «kontantprinsippet», dvs. et system der statens utgifter og inntekter budsjetteres og regnskapsføres det året de innbetales/utbetales. Dette systemet skiller seg fra bedriftsøkonomiske regnskapsprinsipper der inntekter og utgifter regnskapsføres det året de påløper. I bedriftsøkonomiske regnskap fordeles også kapitalutgifter utover investeringenes levetid i form av avskrivninger på kapital, mens statlige investeringer i sin helhet belastes statsbudsjettet det året investeringene foretas. Deler av statens årlige kapitalkostnader framkommer dermed ikke av statsbudsjettet eller statsregnskapet. Dagens kontantprinsipp innebærer at budsjett og regnskaper gir mangelfull informasjon til å følge opp og vurdere effektiviteten i offentlig forvaltning.

Budsjettbehandlingen i Norge er i hovedsak ettårig, selv om langsiktige budsjettspørsmål drøftes i nasjonalbudsjettet, revidert nasjonalbudsjett og langtidsprogrammet. En del land arbeider ut fra flerårige budsjetter, med ulik grad av bindinger for de budsjettene som ikke gjelder neste år, men de påfølgende årene. Behovet for å bedre kontrollen med utviklingen i budsjettet og for å skape mer forutsigbare rammebetingelser for de institusjoner som får sin økonomi fastlagt gjennom budsjettet, anføres ofte som et argument for at en i større grad bør se budsjettbehandlingen i et flerårig perspektiv. Spørsmålet om å integrere dagens langsiktige sektorplaner i den årlige budsjettprosessen bør også vurderes i en slik sammenheng.

Bruken av kontantprinsippet har sin bakgrunn i etterkrigstidens motkonjunkturpolitikk. Offentlig regnskapsføring var før 2. verdenskrig basert på en målsetning om balanse i de offentlige finans-

ene. Den engelske økonomen John Maynard Keynes kritiserte dette da han påpekte det offentliges ansvar for å føre en aktiv motkonjunkturpolitikk. I etterkrigstiden, med blant annet utviklingen av nasjonalregnskapet, har det på bakgrunn av denne kritikken vært lagt stor vekt på statlig økonomisk planlegging og offentlig stabiliseringspolitikk. Statsbudsjettets inntekter, hovedsakelig skatter og avgifter; er i en langsiktig sammenheng et virkemiddel for å frigjøre realressurser i samfunnet for å skape rom for offentlige velferdsgoder. Etterspørselsreguleringen i de årlige budsjettene har vært brukt aktivt i konjunkturpolitikken.

I de senere årene er det fokusert sterkere på mål- og resultatstyring i offentlig forvaltning. Det er imidlertid fortsatt vanskelig å definere og ikke minst verdsette offentlig tjenesteproduksjon. Offentlige regnskaper belyser i dag kostnadene ved tjenesteproduksjonen og ikke verdien av produktet. Dette vil fortsatt være en stor utfordring når en skal gjennomføre effektivitetsstudier for offentlig sektor.

Det er likevel viktig at de som foretar beslutninger knyttet til gjennomføring av statlig tiltak kan ta sine avgjørelser ut fra riktig prising av de ressurser som brukes. Mangelfull føring av kapitalkostnader stiller offentlig forvaltning overfor for lave alternativkostnader i bruk av kapital i forhold til andre innsatsfaktorer. En slik incentivstruktur kan føre til dårlig ressursutnyttelse og effektivitetstap.

I internasjonale organisasjoner som FN, OECD og IMF, og i flere av OECDs medlemsland, har det i noen år pågått en diskusjon og vurdering av prinsipper for budsjettering og regnskap i offentlig forvaltning. Per i dag har om lag halvparten av OECDs medlemsland enten i noen grad tatt i bruk bedriftsøkonomiske prinsipper eller planlegger å innføre dem. Det er vanlig at slike prinsipper først tas i bruk i regnskapet for så senere å bli introdusert i budsjettssammenheng.

De land som har gått over til bedriftsøkonomiske budsjetteringsprinsipper har vært opptatt av reformer i forvaltningen blant annet for å fremme ansvar for resultater ved bruk av offentlige midler. Det er da viktig å inkludere kapital-kostnader fullt ut, og periodisere disse kostnadene ved tjenesteproduksjon riktig.

Spørsmålet om langsiktig budsjettering er behandlet av utvalget som evaluerer Stortingets budsjettreform av 1997. Utvalget anbefaler at spørsmålet om mer langsiktighet i budsjettbehandlingen utredes nærmere, og foreslår at Regjeringen tar initiativ til at en slik utredning gjennomføres. OECD har ved flere anledninger,

blant annet ved landhøringen av Norge fra februar 2001, pekt på at en lengre tidshorisont i den norske budsjettprosessen ville være fordelaktig.

Utvalget mente at sentrale spørsmål i denne sammenheng er:

- Forholdet til grunnlovens § 75 pkt. a som fastsetter at vedtak om skatter og avgifter bare gjelder for ett år av gangen.
- Antall år som skal inngå i et ev. langtidsbudsjett.
- Om langtidsbudsjettene skal være detaljerte, eller om de skal presenteres på et mer overordnet nivå.
- Hvordan og når slike budsjett skal presenteres for Stortinget, og hva Stortinget bør inviteres til å fatte vedtak om.
- I hvilken grad et langtidsbudsjett skal binde opp framlegget av senere års budsjetter, og hvilke muligheter Regjeringen og Stortinget skal ha til å foreslå/gjøre endringer i budsjettet i løpet av budsjettåret.
- Muligheten for å integrere dagens langsiktige sektorplaner i den årlige budsjettprosessen i form av flerårig budsjettering.

Det er ikke utført noen systematisk gjennomgang av behovet for reform av det norske budsjettssystemet, og hvilke muligheter og problemer som kan fremkomme ved en eventuell slik reform. På denne bakgrunn har Regjeringen drøftet behovet for en faglig kartlegging av muligheter og konsekvenser av statlige budsjetteringsprinsipper og spørsmålet om langsiktig budsjettering, og har besluttet å sette ned et utvalg for å utrede problemstillingene nærmere.

Valget av budsjetteringsprinsipp for statsbudsjettet må baseres på hva slags informasjon vi ønsker å hente ut av budsjett og regnskap, og er i mindre grad et teknisk valg av «riktige» eller «beste» føringsprinsipper. I utvalgets mandat pekes det på tre formål for statsbudsjettet:

- Statsbudsjettet skal fungere som et administrativt system for å fordele budsjettmidler og gi et grunnlag for kontroll av at midlene er brukt i samsvar med forutsetningene.
- Det skal være et finanspolitisk verktøy som skal bidra til en forsvarlig makroøkonomisk utvikling.
- Det skal bidra til effektiv bruk av statens midler.

En eventuell overgang fra kontantprinsippet til bedriftsøkonomiske prinsipper vil være et stort løft for statsforvaltningen. Det vil kreve vesentlig høyere regnskapskompetanse i departementene,

og vil kreve omlegging av dagens IKT-systemer som brukes i budsjettarbeidet.

7.6 Styring av statlige investeringsprosjekter

Tiltak for å forbedre styringen med store statlige investeringsprosjekter er omtalt i avsnitt 7.4 i Gul Bok for 2000 og for 2001. I sistnevnte proposisjon ble det bl.a. redegjort for oppfølgingen av kravet om eksternt kvalitetssikring av alle investeringer med kostnadsanslag over 500 mill. kroner som ble innført med virkning fra 1. januar 2000. Det ble herunder opplyst at Finansdepartementet hadde inngått rammeavtale om kvalitetssikring med 4 navngitte firmaer den 22. juni 2000. Videre ble overgangsordninger ved oppstartingen av kvalitetssikringsregimet omtalt.

Ved fremleggelsen av Gul Bok for 2001 var det foretatt bestilling på rammeavtalen for 5 prosjekter. Ingen av oppdragene var fullført pr. 1. september 2000. Status per 1. september 2001 er at det er foretatt bestilling på 11 nye prosjekter, slik at det samlede antall er kommet opp i 16. Av disse er sluttrapport avgitt for 13 prosjekter.

Erfaringene med den eksterne kvalitetssikringen har så langt vært gode. Finansdepartementet er på denne bakgrunn innstilt på å benytte en opsjon på ett års forlengelse av rammeavtalen, dvs. til ut året 2002. Rammeavtalen inneholder ytterligere én opsjon på ett års forlengelse. Hvorvidt denne opsjonen skal benyttes vil det bli tatt stilling til i 2002.

Gjennom rammeavtalen er det instituert et Prosjektstyringsforum med deltagelse fra de 4 eksterne firmaene, de involverte fagdepartementer og Finansdepartementet. I tillegg til løpende erfaringsutveksling, arbeides det i forumet med bl.a. å forbedre beslutnings- og styringssystemer og -dokumentasjon på overordnet nivå. Dette er etter Finansdepartementets oppfatning viktige områder å prioritere. Kvalitetssikringene som har vært gjennomført indikerer også at det her er et forbedringspotensial generelt. Finansdepartementet vil, etter å ha innhentet fagdepartementenes råd, vurdere hvorledes en i praksis best mulig kan nyttiggjøre seg Prosjektstyringsforumets anbefalinger.

Ved siden av det løpende kvalitetsarbeidet gir erfaringene med kvalitetssikringsregimet også grunnlag for å bearbeide større problemstillinger av grunnleggende, langsiktig karakter med spesiell vekt på de tidlige fasene i store prosjekter. Finansdepartementet bidrar finansielt og ledelses-

messig i forprosjektet for et nytt forskningsprogram, Concept-programmet, som har fokus på nettopp dette problemkomplekset. Programmet er forankret ved NTNU, men vil også trekke inn et vidt spekter av andre forskningsmiljøer. Hovedfinansieringskilde er Norges forskningsråd.

7.7 Oppfølging av arbeidet med statens rolle som eier

Regjeringen varslet i Langtidsprogrammet 2002-2005 at organiseringen og formålet med statens eierskap skal gjennomgås som et ledd i arbeidet med fornyelse og effektivisering av offentlig sektor.

En klargjøring og styrking av eierrollen kan bidra til større legitimitet og effektivitet i utøvelsen av statens roller, og dermed gi større verdiskaping for fellesskapet. I tråd med omtalen i Langtidsprogrammet, har Regjeringen påbegynt arbeidet med å gjennomgå og klargjøre målene for de ulike statlige selskapene og formålet med statens eierskap i det enkelte selskapet. Med utgangspunkt i at en vurderer statens eierskap i hvert enkelt selskap for seg, vil Regjeringen også legge vekt på at selskapene bør gis en organisasjonsform som er tilpasset bedriftens formål og utfordringer. Regjeringen vil vurdere spørsmålet om å flytte eierskap til et eget eierdepartement for de selskapene hvor det forretningsmessige formålet er dominerende, og en vil vurdere spørsmålet om opprettelse av ett eller flere eierskapsorgan som ivaretaker av statens eierskap.

I denne proposisjonen redegjøres det for oppfølgingen av statens rolle som eier på følgende punkter:

- Hovedlinjer for statens eierstyring ved bruk av avkastningskrav, utbyttepolitikk, verdsetting av ikke-børsnoterte selskaper, evaluering av styrer og sammensetning av styrer, jf. punkt 7.7.1
- Mulighetene for å bidra til større fleksibilitet i eieroppfølgingen av enkelte selskap ved å utvide Regjeringens fullmakter (salg av aksjer mv), jf. punkt 7.7.2.

7.7.1 Generelle virkemidler for eierstyring

I St.meld. nr. 40 (1997-98) om eierskap i næringslivet omtales viktige faktorer for styring av statlige selskaper, herunder krav til avkastning og utbyttepolitikk. Også i de seneste årenes budsjettdokumenter er bruk av avkastningskrav og utbyttepoli-

tikk fremhevet som en vesentlig del av eierstyringen av statlige selskaper.

Med statlige selskaper forstås i denne sammenheng selskaper som helt eller delvis er eid av staten, herunder ordinære aksjeselskaper, statsaksjeselskaper, statsforetak og særlovselskaper. Dersom særskilte grunner taler for det, kan det for enkelte selskaper gjøres helt eller delvis unntak fra hovedprinsippene om avkastningskrav og utbyttepolitikk.

Avkastningskrav

Staten har som eier investert store beløp i de statlige selskapene i form av historisk innskutt kapital og tilbakeholdt overskudd. Denne kapitalen kunne staten alternativt brukt til andre formål. Kapitalen har derfor en kostnad som tilsvarer kapitalens alternative verdi. Staten bør på denne bakgrunn stille krav til avkastning i de statlige selskapene.

Avkastningskravet defineres som den forventede avkastningen eieren kunne ha oppnådd ved en alternativ plassering med tilsvarende risiko. Kravet bør stilles i forhold til selskapets avkastning etter skatt på egenkapitalen. Som hovedregel bør avkastningskravet konkretiseres gjennom en tallfesting, eventuelt ved et intervall. En praktisk tilnærming for beregning av avkastningskravet vil være å benytte den såkalte kapitalverdimodellen. Ved bruk av denne modellen må beregning av krav til avkastning ta utgangspunkt i anslåtte eller faktiske markedsverdier for selskapene.

Kravet til avkastning bør normalt ligge fast over en periode på 3-5 år før det revideres. Avkastningskravet bør imidlertid justeres før dersom det skjer vesentlige endringer i de faktorene som påvirker kravet.

Det er viktig å synliggjøre statens kostnad ved å ha verdier bundet i form av egenkapital for selskapet og for politiske beslutningstakere. Regjeringen, ved de ulike eierdepartementene, bør derfor formidle eiers krav til avkastning til selskapet og regelmessig omtale dette i dokumenter til Stortinget.

For børsnoterte selskaper måles oppnådd avkastning ved hjelp av markedsverdier. For ikke-børsnoterte selskaper må oppnådd avkastning måles ved eksterne verdianslag som innhentes med jevne mellomrom. For alle selskaper beregnes i tillegg regnskapsmessig avkastning.

Verdivurderinger foretas først og fremst for å få et anslag på markedsverdien og verdiutviklingen i selskapet, men har verdi utover dette. Eksempelvis er det viktig å få avdekket eksterne

faktorer som påvirker lønnsomheten. Dette er av betydning ved vurdering av styrets og ledelsens innsats i selskapet.

Dersom oppnådd avkastning ikke er tilfredsstillende bør det ansvarlige departement ta dette opp med styret slik at nødvendige tiltak blir gjennomført.

Hvis det er knyttet spesielle samfunnsmessige eller sektorpolitiske mål knyttet til eierskapet av enkelte selskap, bør eventuelle kostnader knyttet til disse målene kompenseres mest mulig direkte f.eks. ved at det inngås avtale om at staten betaler selskapet for å utføre oppgaver som ikke er bedriftsøkonomisk lønnsomme. Slike selskap bør ikke kompenseres gjennom redusert avkastningskrav. En slik form for subsidiering vil gjøre egenkapitalen rimeligere, noe som både kan føre til generelt dårligere ressursutnyttelse i hele selskapet og vridninger i selskapenes kostnadsstruktur. I tillegg er det viktig at regjering og Storting i størst mulig grad får seg forelagt de budsjettmessige konsekvensene av ulike beslutninger, og kan se disse i sammenheng med andre politiske prioriteringer.

Eventuelle utfordringer med å anslå kostnaden ved ulike sektorpolitiske oppgaver som pålegges statlige selskap blir den samme enten en velger å senke avkastningskravet til selskapet eller en foretar direkte kompensasjon.

Utbyttepolitikk

Det må utformes en konkret utbyttepolitikk for det enkelte selskap. Utbyttepolitikken bør ligge fast over en periode på 3-5 år. Vesentlige endringer i selskapets rammebetingelser kan imidlertid gi grunnlag for å endre utbyttepolitikken i perioden.

For de fleste statlige selskapene har det hittil enten vært praktisert en utbyttepolitikk hvor utbyttet beregnes som en andel av selskapets årsoverskudd, eller en utbyttepolitikk hvor utbyttet beregnes utfra en andel av egenkapitalen, begrenset oppad til en prosentandel av årsoverskuddet.

For å sikre god ressursutnyttelse, bør utbyttepolitikken utformes slik at den gir statlige selskaper insentiver til å oppnå høyest mulig langsiktig verdiskapning. Først og fremst for de ikke-børsnoterte selskapene vil insentivene til å oppnå gode resultater bli best ivaretatt når utbyttet beregnes uavhengig av overskuddet det enkelte år. Dette vil også gi større grad av forutsigbarhet for selskapet og staten som eier. Regjeringen mener derfor at utbyttet i mange tilfeller bør beregnes som en andel av verdien av selskapets egenkapital. For å

ta hensyn til år med dårlige resultater bør i tillegg utbyttet begrenses oppad til 75 pst. av overskuddet etter skatt. Dersom selskapet legger frem et dårlig resultat, får det beholde en relativt liten andel av overskuddet, mens selskapet får beholde alt det overskytende dersom resultatet overstiger et visst nivå.

Regjeringen vil åpne for at det kan benyttes ulike modeller for utbyttepolitikk i ulike selskaper. Avhengig av selskapenes finansielle stilling og situasjon forøvrig, kan utbytte fastsettes som andel av årsresultat.

Utbyttensnivået bør fastsettes etter en konkret vurdering av selskapets situasjon. Det bør bl.a. tas hensyn til selskapets lønnsomme investeringsmuligheter, utbyttensnivået i konkurrerende selskaper og hvordan aksjemarkedet forventes å oppfatte utbyttensnivået (for de børsnoterte selskapene).

Det er en sammenheng mellom utbyttepolitikk og avkastningskrav. For selskaper hvor det kan være vanskelig eller lite hensiktsmessig med aktiv eieroppfølging, kan utbyttepolitikken ha betydning som et bidrag til at avkastningskravet oppnås.

Det vises til kapittel 3.4 Renteinntekter og utbytte foran som gir oversikt over anslått utbytte fra de statlig eide selskapene i 2002.

Styrets rolle

Styrets forretningsmessige oppgave kan deles inn i strategisk ledelse, fastsettelse av rammebetingelser for organisasjonen og kontroll av operativ ledelse (jf. SNF 56/95 og NOU 1991:26). Styret kan vektlegge oppgavene ulikt avhengig av virksomhetens art, men alle bør i prinsippet utføres og kan hver for seg utgjøre uavhengige kriterier for å evaluere hvordan styret utfører sine oppgaver.

Aksjeloven inneholder formelle regler for styrets oppgaver, forhold mellom eiere, styret og daglig ledelse i aksjeselskaper.

Det ligger et betydelig ansvar på de enkelte selskapenes styre og bedriftsforsamlinger. Styret, sammen med administrerende direktør, er ansvarlig for forvaltningen av selskapets verdier. Utvikling og omstilling av selskapets drift og virksomhet, vurdering av større prosjekter og langsiktig strategi er viktige styreoppgaver. Styret er ansvarlig for å ansette, eventuelt om nødvendig også si opp, administrerende direktør. Et allsidig og kompetent styre gir bedriften ressurspersoner som administrerende direktør og bedriften ellers kan søke råd hos i spesielle saker. Valget av perso-

ner til disse verv er derfor en viktig arbeidsoppgave for eierdepartementene.

Det legges vekt på å velge personer til styrene med bred erfaring fra samfunnsliv, næringsliv og industri, gjerne også fra eksportvirksomhet, markedsføring, forretningsjuss og finansiering. Styret får også medlemmer valgt av og blant de ansatte. Ved dette søker man å få satt sammen et best mulig kvalifisert styre til å lede selskapets virksomhet.

I tillegg til de generelle forretningsmessige oppgavene som må antas å være felles for alle typer selskaper, kan det for statlig eide selskaper også være pålagt oppgaver for styret som er knyttet til bredere samfunnsinteresser, sektorpolitikk mv. For flere sentrale statselskaper har vedtekten en bestemmelse som pålegger styret å forelegge for generalforsamlingen saker som antas å være av vesentlig, prinsipiell, politisk eller samfunnsmessig betydning (§ 10). En bestemmelse med beslektet innhold er fastsatt for statsforetak i statsforetaksloven § 23 annet ledd.

Styret i statlige selskaper skal ivareta statens interesser innenfor de rammer som er gitt av regjering og Storting. Ved utvelgelse av styremedlemmer bør en bl. a. vurdere hvordan sammensetningen av styret kan bidra til å ivareta disse eierinteressene på best mulig måte:

- Unngå balanserende styreverv (ledere som sitter i hverandres styre)
- Unngå for lik bakgrunn, utdanning, kjønn og alder i styre og ledelse
- Passende blanding av styremedlemmer med kort og lang tjenestetid i forhold til ledelsens tjenestetid
- Høyt nok antall styremedlemmer til at samarbeidet med ledelsen ikke blir så tett at lederen kan «kontrollere» styremedlemmene.

For mange statlige selskaper, er det praksis at styrene fungerer relativt uavhengig av eierdepartementene. For å øke bevisstheten omkring styresammensetningens betydning, og for å undersøke hvordan det enkelte styre ivaretar eiers interesser, vil Regjeringen foreta jevnlig styreevalueringer. For ikke-børsnoterte selskaper kan en eventuelt gjennomføre slike vurderinger i sammenheng med at det foretas regelmessige verdivurderinger.

7.7.2 Utvidelse av fullmakter

Staten bør være i stand til å foreta eierdisposisjoner på en slik måte at ikke statens eierskap i seg selv blir en konkurranseulempe. I situasjoner med restrukturering, fusjoner og oppsplitting av sel-

skaper innenfor de bransjene hvor også statlige selskaper deltar, kan det være behov for at staten kan ta raske beslutninger om f.eks. aksjetransaksjoner. Det foreslås derfor at en legger til rette for at det kan fremmes forslag til Stortinget i form av romertallsvedtak som gir Regjeringen fullmakter til å f.eks. selge aksjer i et selskap inntil et gitt nivå. Slike fullmakter bør ikke utformes og praktiseres som et pålegg fra Stortinget, men bør innebære at Regjeringen gis handlefrihet til å foreta

eierdisposisjoner som ligger innenfor fullmakten hvis Regjeringen mener det vil være forretningsmessig forsvarlig.

Det tas sikte på at fullmakter av denne type presenteres samlet.

Regjeringen fremmer slike forslag til fullmaktsvedtak for enkelte av statens selskaper under Nærings- og handelsdepartementet, jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002) Nærings- og handelsdepartementet.

8 Gjennomføringen av inneværende års budsjett

8.1 Endringer på statsbudsjettet for 2001

8.1.1 Statsbudsjettets balanse

De samlede inntektene og utgiftene for 2001 som Stortinget vedtok ved budsjettbehandlingen høsten 2000, utgjorde henholdsvis 679,4 mrd. kroner og 502,4 mrd. kroner. Inntekter og utgifter fra petroleumsvirksomhet er inkludert mens overføringer til og fra Statens petroleumsfond og låne-transaksjoner er holdt utenom. Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten ble anslått til 189,0 mrd. kroner. Beløpet ble i sin helhet vedtatt overført til Statens petroleumsfond. Korrigert for petroleumsinntekter viste det salderte budsjettet et underskudd på 12,0 mrd. kroner. Dette underskuddet ble dekket ved en overfø-

ring fra Satens petroleumsfond. Netto avsetning i petroleumsfondet for 2001 ble dermed anslått til 177,0 mrd. kroner. Inkludert 15,2 mrd. kroner i renter og utbytte ble petroleumsfondets overskudd anslått til 192,2 mrd. kroner.

Anslag på regnskap for 2001 viser nå et oljekorrigert underskudd på 3,8 mrd. kroner, som er 8,2 mrd. kroner lavere enn da budsjettet ble vedtatt av Stortinget i fjor høst. Dette inkluderer 0,5 mrd. kroner i utgifter til pasientbehandling i utlandet som ble bevilget på 2000-budsjettet, men som ble overført til 2001. Samtidig anslås statsbudsjettets netto kontantstrøm fra oljevirkosomhet å bli 55,9 mrd. kroner høyere enn forutsatt i saldert budsjett. Inklusive renter og utbytte på 18,4 mrd. kroner forventes nå overskuddet i Statens petroleumsfond å bli 259,5 mrd. kroner i 2001.

Tabell 8.1 Statsbudsjettets og Statens petroleumsfonds inntekter og utgifter utenom lånetransaksjoner 2001 (mill. kroner)

	Saldert budsjett	Endring fra saldert budsjett	Anslag på regnskap
1. Statsbudsjettets stilling			
A Statsbudsjettets inntekter i alt	679 431	66 637	746 068
A.1 Inntekter fra petroleumsvirksomhet	206 000	56 034	262 034
A.2 Inntekter utenom petroleumsinntekter	473 431	10 603	484 034
B Statsbudsjettets utgifter i alt	502 409	2 573	504 982
B.1 Utgifter til petroleumsvirksomhet	17 020	162	17 182
B.2 Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	485 389	2 411	487 800
Statsbudsjettets oljekorrigerte overskudd (A.2-B.2)	-11 958	8 192	-3 766
+ Overført fra Statens petroleumsfond	11 958	-8 192	3 766
= Statsbudsjettets overskudd før lånetransaksjoner	0	0	0
2. Statens petroleumsfond			
Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet (A.1-B.1) (overføres til Statens petroleumsfond)	188 980	55 872	244 852
- Overført til statsbudsjettet	11 958	-8 192	3 766
+ Renteinntekter og utbytte i fondet	15 200	3 200	18 400
= Overskudd i Statens petroleumsfond	192 222	67 264	259 486
3. Statsbudsjettet og Statens petroleumsfond samlet			
Overskudd	192 222	67 264	259 486
4. Statsbudsjettets finansieringsbehov, brutto			
	61 047	-4 278	56 769

Kilde: Finansdepartementet

Statsbudsjettet gjøres opp i balanse etter tilbakeføring fra Statens petroleumsfond. Statsbudsjettets finansieringsbehov vil derfor være knyttet til netto utlån og gjeldsavdrag på tidligere opptatte lån. Brutto finansieringsbehov ble i saldert budsjett anslått til 61,0 mrd. kroner. Bruttofinansieringsbehovet anslås nå til 56,8 mrd. kroner.

Folketrygden

Folketrygdens inntekter og utgifter er inkludert i statsbudsjettet. Folketrygdens finansieringsbehov, som framkommer ved at folketrygdens inntekter bare delvis finansierer folketrygdens utgifter, dekkes ved et statstilskudd gitt gjennom et eget vedtak. Ved salderingen av budsjettet høsten 2000 samtykket Stortinget i at det anslåtte finansieringsbehovet på 54,7 mrd. kroner ble dekket.

Det vil bli fremmet et oppdatert anslag på finansieringsbehovet basert på bevilgningsendringer gjennom året i nysalderingsproposisjonen senere i høst. Tilleggsbevilgninger som er vedtatt hittil i år øker utgiftene under folketrygden med

3,5 mrd. kroner. For 2. halvår legges det til grunn en netto reduksjon i bevilgningene på 0,7 mrd. kroner under folketrygden. Folketrygdens inntekter fra trygdeavgiften og arbeidsgiveravgiften anslås å bli 0,4 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i saldert budsjett. Folketrygdens finansieringsbehov anslås derfor nå til 57,1 mrd. kroner.

Statens petroleumsfond

Av redegjørelsen foran framgår det at nettoinntektene fra petroleumsvirksomhet anslås å bli 55,9 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i saldert budsjett. Statsbudsjettets netto kontantstrøm skal etter lov om Statens petroleumsfond i sin helhet overføres til fondet. Anslaget for netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet ble i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2001 økt med 33,5 mrd. kroner, i hovedsak som følge av et høyere anslag for oljepriser enn i saldert budsjett. Oppdaterte anslag medfører at overføringen til Statens petroleumsfond på kapittel 2800 må økes med

ytterligere 22,4 mrd. kroner. Endringen skyldes hovedsakelig salg av andeler i Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE). I Ot. prp.nr. 102 (2000-2001) er det med virkning fra og med inntektsåret 2001 foreslått endring i inntektsføringen til Statens petroleumsfond. Endringen innebærer at petroleumsfondets inntekter også skal inkludere statsbudsjettets finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten. Salg av aksjer i Statoil ASA innebærer at finansinntekter fra petroleumsvirksomheten blir på 14,2 mrd. kroner i inneværende år. Forslaget om økt overføring til petroleumsfondet vil bli fremmet i nysalderingsproposisjonen.

I henhold til retningslinjene for petroleumsfondet, jf. St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 10 (1995-96), skal det ved framleggelsen av Gul bok for det kommende år vurderes om det er nødvendig å fremme egen proposisjon med forslag til endringer i kapittel 5800 Overføring fra fondet, eller om dette kan vente til nysalderingen. Kapittel 5800 skal økes hver gang det vedtas svekkelser av budsjettbalan-

sen, f.eks. gjennom tilleggsbevilgninger som ikke dekkes av avsetningen for tilleggsbevilgninger under kapittel 2309. Samlet overføring fra fondet er i saldert budsjett fastsatt til 12,0 mrd. kroner. Redegjørelsen i dette kapitlet viser at det oljekorrigerte underskuddet for 2001 nå anslås til 3,8 mrd. kroner eller 8,2 mrd. kroner lavere enn bevilget beløp. Det er derfor ikke nødvendig å fremme egen proposisjon med forslag om økt tilbakeføring fra Statens petroleumsfond til statskassen på kapittel 5800. Det er i anslag på regnskap for 2001 lagt til grunn at anslag på tilleggsbevilgninger som vil bli fremmet i 2. halvår dekkes ved reduserte avsetninger for ymse utgifter. Det er imidlertid fortsatt usikkerhet knyttet til behovet for tilleggsbevilgninger i 2. halvår og dermed også anslaget for det oljekorrigerte underskuddet i 2001. Finansdepartementet vil komme tilbake med oppdaterte anslag for og eventuelle forslag om endrede overføringer fra fondet til statskassen i nysalderingsproposisjonen for 2001.

8.1.2 Statsbudsjettets inntekter

I tabell 8.2 er det gitt en oversikt over inntektene i saldert budsjett og anslag på regnskap for 2001, mens det i tabell 8.3 er gitt en tilsvarende oversikt over budsjettets utgifter. I anslag på regnskap for 2001 er det bl.a. innarbeidet vedtatte tilleggsbe-

vilgninger i 1. halvår. Utover de endringer Stortinget allerede har vedtatt, er det også innarbeidet forventede tilleggsbevilgninger 2. halvår. I tillegg er det utarbeidet nye anslag for skatte- og avgiftsinntekter, renteinntekter og renteutgifter og inntekter fra petroleumsvirksomhet.

Tabell 8.2 Endringer i statsbudsjettets inntekter fra saldert budsjett 2001 til anslag på regnskap 2001 (mill. kroner)

	Saldert budsjett	Endring fra saldert budsjett	Anslag på regnskap
<i>Inntekter utenom petroleumsinntekter</i>	473 431	10 603	484 034
Skatter og avgifter	416 541	10 331	426 872
Renter og utbytte	22 160	1 108	23 268
Andre inntekter	34 730	-837	33 894
<i>Petroleumsinntekter</i>	206 000	56 034	262 034
Skatter og avgifter	97 300	11 800	109 100
Inntekter fra Statlig petroleumsvirksomhet (SDØE)	104 700	42 500	147 200
Aksjeutbytte fra Statoil	4 000	1 734	5 734
= Inntekter før lånetransaksjoner	679 431	66 637	746 068
+ Tilbakebetaling av utlån	56 391	16 619	73 009
+ Salg av aksjer i Statoil	0	14 194	14 194
+ Overført fra Statens petroleumsfond	11 958	-8 192	3 766
= Totale inntekter	747 780	89 257	837 037

Kilde: Finansdepartementet

Inntekter utenom petroleumsinntekter

Inntekter utenom petroleumsinntekter anslås nå å bli 10,6 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett.

Skatter og avgifter

Anslagene for skatter og avgifter fra Fastlands-Norge er satt opp med 10,3 mrd. kroner siden saldert budsjett. Direkte skatter og trygdeavgift er økt med 11,1 mrd. kroner. Merverdi- og investeringsavgiften har økt med 2,1 mrd. kroner, mens øvrige særavgifter og toll samlet sett er redusert med 2,9 mrd. kroner.

De reviderte tallene for 2001 er basert på en gjennomgang av statistikken for innbetalte skatter og avgifter hittil i år samt nye anslag for bl.a. selsksetting, etterspørsel, lønninger og priser.

Statens renteinntekter og utbytte i 2001

Bevilgningene for utbytte er i 1. halvår samlet sett økt med 0,5 mrd. kroner. Statens renteinntekter utenom renter fra statlig petroleumsvirksomhet er for 2001 anslått til 18,8 mrd. kroner. Dette er en økning på 0,6 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett for 2001.

Andre inntekter

Anslaget for andre inntekter er samlet anslått å bli redusert med 0,8 mrd. kroner etter saldert bud-

sjett. Hovedforklaringen på det reduserte anslaget er at bevilgningen under kapittel 5309 Tilfeldige inntekter forventes å bli 1 mrd. kroner lavere enn budsjettet. I saldert budsjett 2001 ble det bevilget 2,0 mrd. kroner i samlede inntekter ved salg av Oslo Børs Holding ASA og tildeling av konsesjoner for riksdekkende reklamefinansiert fjernsyn, annen generasjonssystemer for mobil kommunikasjon og matfiskoppdrett av laks og ørret. Siden behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2001 har anslaget for statsbudsjettets andre inntekter blitt redusert med 1,0 mrd. kroner som følge av 1,0 mrd. kroner i reduserte inntekter fra salg av disse konsesjonene, jf. avsnitt 2.2.17.

Petroleumsinntekter

Inntektene fra Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) omfatter i hovedsak driftsresultat, avskrivninger og renter. Inntektene fra SDØE anslås til 147,2 mrd. kroner i 2001. Salg av SDØE-andeler medførte en økning i petroleumsinntektene på 39,0 mrd. kroner. I saldert budsjett var inntektene fra SDØE anslått til 104,7 mrd. kroner.

Videre omfatter inntektene fra petroleumsvirksomheten skatt og avgift på utvinning, inkludert CO₂-avgift, samt aksjeutbytte fra Statoil. Betalte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten, inkludert CO₂-avgift, anslås å bli 109,1 mrd. kroner i 2001. Anslaget er 11,8 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett.

8.1.3 Statsbudsjettets utgifter

Tabell 8.3 Endringer i statsbudsjettets utgifter fra saldert budsjett 2001 til anslag på regnskap 2001 (mill. kroner)

	Saldert budsjett	Endring fra saldert budsjett	Anslag på regnskap
<i>Utgifter utenom petroleumsutgifter</i>	485 389	2 411	487 800
Driftsutgifter	90 175	1 227	91 402
Nybygg, anlegg mv.	9 684	122	9 806
Renter	17 165	395	17 560
Overføringer	360 104	8 853	368 957
Ymse utgifter	8 261	-8 186	75
<i>Utgifter til petroleumsvirksomhet</i>	17 020	162	17 182
Investeringer	16 200	0	16 200
Andre utgifter	820	162	982
= Utgifter før lånetransaksjoner	502 409	2 573	504 982
+ Lånetransaksjoner	117 438	12 341	129 778
+ Netto kontantstrøm, overført til Statens petroleumsfond	188 980	55 872	244 852
+ Netto finansinntekter, overført til Statens petroleumsfond	0	14 174	14 174
= Totale utgifter	808 827	84 960	893 786

Kilde: Finansdepartementet

Utgifter utenom petroleumsutgifter

Utgifter utenom lånetransaksjoner og utgifter til petroleumsvirksomhet forventes å øke med 2,4 mrd. kroner fra saldert budsjett til regnskap for 2001. Regjeringen foreslo i St.prp. nr. 84 (2000-2001) Omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet 2001 og St.prp. nr. 94 (2000-2001) å dekke inn tilleggsbevilgningene for 1. halvår. Økte utgifter ble dels dekket gjennom økte inntekter.

Driftsutgifter, utgifter til nybygg og anlegg og overføringer

Driftsutgifter anslås nå å bli 1,2 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett. Av dette utgjør lønnsoppjøret for statsansatte og statsbudsjettets bidrag til Statens pensjonskasse 0,9 mrd. kroner. Overføringer til private og kommuneforvaltningen er økt med 8,9 mrd. kroner siden saldert budsjett. Av dette utgjør trygdereguleringen fra 1. mai til sammen om lag 3,5 mrd. kroner. Utover dette er det bevilget bl.a. 1,0 mrd. kroner til støtte til skipsbygging.

Renteutgifter

Anslaget for renteutgifter på statens gjeld er økt med 0,4 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett.

Tilfeldige utgifter

I saldert budsjett var det avsatt 8,3 mrd. kroner under kapittel 2309 Tilfeldige utgifter. Lønns- og trygdeoppjørene er nå gjennomført og fordelt på driftsutgifter og overføringer til private. Bevilgningene til inntektsoppgjør utgjør samlet 4,5 mrd. kroner. Kapittel 2309 skal også dekke overskridelsestillatelser som Finansdepartementet har fullmakt til å gi. Beløpet skal være tilstrekkelig til å dekke gitte overskridelsesfullmakter og beløp som regnskapsføres direkte på posten. Det bør derfor normalt stå igjen 50-75 mill. kroner på kapitlet etter ny saldering av budsjettet i høst. I tabell 8.3 er det forutsatt at det settes av 75 mill. kroner.

Utgifter til petroleumsvirksomhet

Utgiftene til petroleumsvirksomhet består av andelen av investeringene på sokkelen for Statens direkte økonomiske engasjements overføringer til Statens petroleumsforsikringsfond og utgifter knyttet til disponering av innretninger på sokkelen.

Utgiftene til petroleumsvirksomheten anslås til 17,1 mrd. kroner i 2001. Dette er 0,2 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett 2001.

8.1.4 Statsbudsjettets finansieringsbehov

Tabell 8.4 Endring i statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov fra saldert budsjett 2001 til anslag på regnskap 2001 (mill. kroner)

	Saldert budsjett	Endring fra saldert budsjett	Anslag på regnskap
<i>Lånetransaksjoner utenom petroleumsvirksomhet</i>			
Utlån, aksjetegning mv.	73 023	12 341	85 363
- Tilbakebetalinger	56 391	16 619	73 009
= Netto finansieringsbehov	16 632	-4 278	12 354
+ Gjeldsavdrag	44 415	0	44 415
= Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov	61 047	-4 278	56 769
<i>Netto finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten</i>			
Salg av aksjer i Statoil ASA	0	14 194	14 194
- Utlån, aksjetegning mv.	0	20	20
= Netto finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten, overføres til Statens petroleumsfond	0	14 174	14 174

Kilde: Finansdepartementet

Netto finansieringsbehov

Anslaget for utlån, aksjetegning mv. er økt med 12,3 mrd. kroner siden saldert budsjett, hvorav 6,0 mrd. kroner kan tilskrives utvidelse av innskuddskapitalen i Statkraft. Utvidelse av fondskapitalen i Fondet for forskning og nyskaping utgjør 2,5 mrd. kroner av de økte utlånene. I tillegg er det bevilget 2,1 mrd. kroner som lån til NSB BA og 2,5 mrd. kroner til boliglån for statsansatte.

Tilbakebetalinger av lån forventes nå å bli økt med om lag 16,6 mrd. kroner. Tilbakeføring av midler fra Statens bankinvesteringsfond utgjør av dette 7,8 mrd. kroner mens tilbakebetalinger fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond utgjør 4,3 mrd. kroner.

Statsbudsjettet anslås på denne bakgrunn nå å ha et netto finansieringsbehov på 12,4 mrd. kroner mot anslått 16,6 mrd. kroner i saldert budsjett.

Brutto finansieringsbehov

Forventet nedbetaling av statsgjeld i 2001 anslås nå som i saldert budsjett til 44,4 mrd. kroner. Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov i 2001 anslås nå til 56,8 mrd. kroner.

Netto finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten, som overføres til Statens petroleumsfond er på 14,2 mrd. kroner. Overføringen skyldes salg av aksjer i Statoil ASA.

8.2 Statsregnskapet medregnet folketrygden for 1. halvår 2001

Gjennomgangen av anslag på regnskap for 2001 er dels basert på den informasjonen som ligger i regnskapet for 1. halvår. Dette avsnittet gir en oversikt over statsregnskapet per 30.6.2001. Regnskapstallene er sammenstilt med anslag på regnskap. Tabell 8.5 viser også hvor stor andel av bevilgningen som er regnskapsført.

8.2.1 Inntekter

De totale inntektene utenom lånetransaksjoner utgjør i perioden 1. januar - 30. juni 2001 251,1 mrd. kroner. Det utgjør 52 pst. av bevilgningen. Overføringen fra Statens petroleumsfond er da ikke inkludert. De største inntekstpostene framgår av tabell 8.5.

Tabell 8.5 Statsbudsjettets inntekter utenom lånetransaksjoner og overføring fra Statens petroleumsfond 2001. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp per 30.6.2001 (mill. kroner)

	Anslag på regnskap	Regnskap per 30.6.2001	Regnskap i pst. av bevilgning
<i>Inntekter utenom petroleumsinntekter</i>	484 034	251 055	51.9
Skatter og avgifter	426 872	220 459	51.6
Renter og utbytte	23 268	9 606	41.3
Andre inntekter	33 894	20 991	61.9
<i>Petroleumsinntekter</i>	262 034	160 156	61.1
Skatter og avgifter	109 100	49 762	45.6
Inntekter fra Statlig petroleumsvirksomhet (SDØE)	147 200	104 660	71.1
Aksjeutbytte og renteinntekter fra Statoil	5 734	5 734	100.0
= Inntekter før lånetransaksjoner	746 068	411 212	55,1

Kilde: Finansdepartementet

8.2.2 Utgifter

Statsregnskapet medregnet folketrygden viser at det per 30. juni 2001 er regnskapsført utgifter på 247,3 mrd. kroner utenom lånetransaksjoner og overføring til Statens petroleumsfond. Det utgjør 51 pst. av bevilgningen. Tabell 8.6 viser hvordan beløpet fordeler seg på utgiftsarter.

Tabell 8.6 Statsbudsjettets utgifter utenom lånetransaksjoner og overføringer til Statens petroleumsfond 2001. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp per 30.6.2001 (mill. kroner)

	Anslag på regnskap	Regnskap per 30.6.2001	Regnskap i pst. av bevilgning
<i>Utgifter utenom petroleumsutgifter</i>	487 800	247 319	50.7
Driftsutgifter	91 402	44 004	48.4
Nybygg, anlegg mv.	9 806	4 562	46.5
Renteutgifter	17 560	10 151	57.8
Overføringer	368 957	188 582	51.1
Ymse utgifter	75	19	25.2
<i>Utgifter til petroleumsvirksomhet</i>	17 182	9 577	55.7
Investeringer	16 200	8 970	55.4
Andre utgifter	982	607	61.8
= Utgifter før lånetransaksjoner	504 982	256 896	50.9

Kilde: Finansdepartementet

8.2.3 Resultat

Tabell 8.7 Statsbudsjettets inntekter og utgifter utenom lånetransaksjoner og overføring til/ fra Statens petroleumsfond 2001. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp per 30.6.2001. (mill. kroner)

	Anslag på regnskap	Regnskap per 30.6.2001	Regnskap i pst. av bevilgning
<i>A Statsbudsjettets inntekter i alt</i>	746 068	411 212	55,1
A.1 Inntekter fra petroleumsvirksomhet	262 034	160 156	61,1
A.2 Inntekter utenom petroleumsinntekter	484 034	251 055	51,9
<i>B Statsbudsjettets utgifter i alt</i>	504 982	256 896	50,9
B.1 Utgifter til petroleumsvirksomhet	17 182	9 577	55,7
B.2 Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	487 800	247 319	50,7
Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet (A.1-B.1)	244 852	150 579	61,5
Statsbudsjettets oljekorrigerede overskudd (A.2-B.2)	-3 766	3 737	-99,2

Kilde: Finansdepartementet

Utenom oljevirksomheten viser regnskapet for 1. halvår 2001 et overskudd før lånetransaksjoner på 3,7 mrd. kroner. Brutto finansieringsbehov for å finansiere utlån og gjeldsavdrag var 39,7 mrd. kroner i 1. halvår. Netto finanstransaksjoner knyt-

tet til petroleumsvirksomheten, som overføres til Statens petroleumsfond, er i anslag på regnskap 14,2 mrd. kroner. Dette beløpet var ikke regnskapsført ved utgangen av 1. halvår.

Tabell 8.8 Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov 2001. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp per 30.6.2001 (mill. kroner)

	Anslag på regnskap	Regnskap per 30.6.2001	Regnskap i pst. av bevilgning
<i>Lånetransaksjoner utenom petroleumsvirksomhet</i>			
Utlån, aksjetegning mv.	85 363	55 832	65,4
- Tilbakebetalinger	73 009	57 449	78,7
= Netto finansieringsbehov	12 354	-1 617	-13,1
+ Gjeldsavdrag	44 415	41 337	93,1
= Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov	56 769	39 720	70,0
<i>Netto finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten</i>			
Salg av aksjer i Statoil ASA	14 194	0	-
-Utlån, aksjetegning mv.	20	0	-
= Netto finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten overføres til Statens petroleumsfond	14 174	0	-

Kilde: Finansdepartementet

For nærmere detaljer vedrørende statsregnskapet for 1. halvår 2001 vises til tabellene i vedlegg 2.

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2002.

Vi HARALD, Norges Konge,

---

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2002 i samsvar med et vedlagt forslag.

**Forslag
til vedtak om statsbudsjettet medregnet folketrygden for
budsjetterterminen 1. januar til 31. desember 2002**

VIII

Oversikt over statsbudsjettet medregnet folketrygden for budsjetterminen 2002 i 1000 kroner

Utgifter					
	Samlede utgifter	Drifts- utgifter	Nybygg, anlegg m.v.	Overfør- inger til andre	Utlån, gjelds- avdrag m.v.
Det kongelige hus	87 410	8 500	-	78 910	-
Regjering	177 470	177 470	-	-	-
Stortinget og underliggende institusjoner	892 400	771 200	54 300	66 900	-
Høyesterett	48 734	48 734	-	-	-
Utenriksdepartementet	16 284 000	2 786 753	20 215	13 169 172	307 860
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	26 853 580	8 134 770	229 902	17 288 700	1 200 208
Kulturdepartementet	4 102 555	1 027 353	36 203	3 038 965	34
Justis- og politidepartementet	11 726 103	10 801 961	62 313	861 829	-
Kommunal- og regionaldepartementet	82 133 717	1 912 727	5 400	80 205 590	10 000
Sosial- og helsedepartementet	57 412 850	1 917 750	26 400	55 468 700	-
Barne- og familiedepartementet	24 241 283	337 240	-	23 904 043	-
Nærings- og handelsdepartementet	5 327 300	987 600	14 200	4 296 700	28 800
Fiskeridepartementet	2 593 260	1 552 720	615 100	424 780	660
Landbruksdepartementet	14 424 500	1 023 194	7 802	13 393 504	-
Samferdselsdepartementet	18 161 400	8 572 600	5 994 500	3 594 300	-
Miljøverndepartementet	2 834 711	1 316 949	202 711	1 315 051	-
Arbeids- og administrasjonsdepartementet	18 608 724	11 132 403	1 287 291	4 689 030	1 500 000
Finansdepartementet	71 507 100	5 335 150	186 950	18 477 000	47 508 000
Forsvarsdepartementet	27 656 918	18 472 055	8 569 108	614 755	1 000
Olje- og energidepartementet	1 347 400	785 500	6 500	555 400	-
Ymse utgifter	7 450 629	7 450 629	-	-	-
Statsbankene	75 566 713	522 685	4 000	9 603 028	65 437 000
Petroleumsvirksomheten	16 430 000	140 000	15 300 000	990 000	-
Statens forretningsdrift	1 422 643	-61 904	1 439 547	45 000	-
Folketrygden	197 381 600	4 187 400	140 000	193 054 200	-
Statens petroleumsfond	205 470 000	-	-	205 470 000	-
Sum utgifter	890 143 000	89 341 439	34 202 442	650 605 557	115 993 562
			Statsbudsjet- tet Folke- trygden ikke medregnet	Folke- trygden	Statsbud- sjettet medregnet Folke- trygden
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger m.v. og overføringer fra Statens Petroleumsfond)			599 200 238	139 099 200	738 299 438
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld m.v.)			576 767 838	197 381 600	774 149 438
Driftsutgifter			85 154 039	4 187 400	89 341 439
Nybygg anlegg m.v.			34 062 442	140 000	34 202 442
Overføringer til andre			252 081 357	193 054 200	445 135 557
Overføringer til Statens petroleumsfond			205 470 000	-	205 470 000
3. Overskudd før lånetransaksjoner før overføring fra Statens petroleumsfond (1-2)			22 432 400	-58 282 400	-35 850 000
4. Overføring fra Statens petroleumsfond			36 100 000	-	36 100 000
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)			58 532 400	-58 282 400	250 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Inntekter

	Samlede inntekter	Drifts-inntekter	Inntekter i samband med nybygg, anlegg m.v.	Skatter, avgifter og andre overføringer	Tilbakebetalinger m.v.
Skatt på formue og inntekt.....	129 330 000	-	-	129 330 000	-
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift.....	135 800 000	-	-	135 800 000	-
Tollinntekter.....	1 789 000	-	-	1 789 000	-
Merverdiavgift og avgift på investeringer	130 400 000	-	-	130 400 000	-
Avgifter på alkohol.....	8 696 700	-	-	8 696 700	-
Avgifter på tobakk.....	7 501 000	-	-	7 501 000	-
Avgifter på motorvogner	32 834 000	-	-	32 834 000	-
Andre avgifter.....	19 102 000	-	-	19 102 000	-
Sum skatter og avgifter	465 452 700	-	-	465 452 700	-
Renter av statens forretningsdrift	67 047	-	-	67 047	-
Avskrivninger,avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg m.v.	2 232 624	17 760	1 802 464	412 400	-
Sum inntekter av statens forretningsdrift	2 299 671	17 760	1 802 464	479 447	-
Renter fra statsbankene	13 078 500	-	-	13 078 500	-
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer.....	6 548 100	-	-	6 548 100	-
Utbytte ekskl. Statoil	4 794 052	-	-	4 794 052	-
Renteinntekter og utbytte (eksl. statens forretningsdrift og Statoil)	24 420 652	-	-	24 420 652	-
Inntekter under departementene	15 369 114	9 864 659	527 486	4 976 969	-
Overføring fra Norges Bank.....	8 857 301	-	-	8 857 301	-
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	-	-	-	-	-
Sum andre inntekter.....	24 226 415	9 864 659	527 486	13 834 270	-
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet.....	99 800 000	75 200 000	17 600 000	7 000 000	-
Skatt og avgift på utvinning av petroleum.....	117 500 000	-	-	117 500 000	-
Aksjeutbytte fra Statoil	4 600 000	-	-	4 600 000	-
Sum petroleumsinntekter	221 900 000	75 200 000	17 600 000	129 100 000	-
Tilbakebetalinger.....	55 333 562	-	-	-	55 333 562
Statens petroleumsfond	36 100 000	-	-	36 100 000	-
Sum inntekter.....	829 733 000	85 082 419	19 929 950	669 387 069	55 333 562
			Statsbudsjettet Folketrygden ikke medregnet	Folketrygden	Statsbudsjettet medregnet Folketrygden
Låntransaksjoner:					
6. Utlån gjeldsavdrag, aksjetegning m.v i alt			115 993 562	-	115 993 562
Utlån til statsbanken.....			65 437 000	-	65 437 000
Gjeldsavdrag.....			47 418 000	-	47 418 000
Andre utlån, aksjetegning m.v.....			3 138 562	-	3 138 562
7. Tilbakebetalinger m. v.....			55 333 562	-	55 333 562
8. Utlån m.v. (netto) (6 - 7)			60 660 000	-	60 660 000
9. Samlet finansieringsbehov dekket av kontantbeholdning og lånemidler (8 - 5)			2 127 600	58 282 400	60 410 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
Utgifter:		
Det kongelige hus		
1	H. M. Kongen og H. M. Dronningen:	
1	Apanasjer	6 000 000
50	Hofforvaltningen m.v.	74 050 000
		80 050 000
2	H. K. H. Kronprinsen og H. K. H. Kronprinsessen:	
1	Apanasje	2 500 000
50	H. K. H. Kronprinsens og H. K. H. Kronprinsessens stab m.v.	4 860 000
	Sum Det kongelige hus	87 410 000
Regjering		
20	Statsministerens kontor (jf. kap. 3020):	
1	Driftsutgifter	51 370 000
		51 370 000
21	Statsrådet (jf. kap. 3021):	
1	Driftsutgifter	89 800 000
		89 800 000
24	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3024):	
1	Driftsutgifter	31 400 000
21	Spesielle driftsutgifter	4 900 000
	Sum Regjering	177 470 000
Stortinget og underliggende institusjoner		
41	Stortinget (jf. kap. 3041):	
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	478 200 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	54 300 000
70	Tilskudd til partigruppene	66 900 000
		599 400 000
42	Forsvarets ombudsmannsnemnd:	
1	Driftsutgifter	3 500 000
		3 500 000
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 3043):	
1	Driftsutgifter	26 900 000
		26 900 000
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, over- våkings- og sikkerhetstjeneste:	
1	Driftsutgifter	3 200 000
		3 200 000
51	Riksrevisjonen (jf. kap. 3051):	
1	Driftsutgifter	259 400 000
	Sum Stortinget og underliggende institusjoner	892 400 000
Høyesterett		
61	Høyesterett (jf. kap. 3061):	
1	Driftsutgifter	48 734 000
	Sum Høyesterett	48 734 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Utenriksdepartementet			
Administrasjon av utenriktjenesten			
100	Utenriksdepartementet:		
1	Driftsutgifter	347 052 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 537 000	
70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	700 000	
71	Diverse tilskudd	30 320 000	390 609 000
101	Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101):		
1	Driftsutgifter	822 435 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 715 000	
70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	120 000	
90	Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	360 000	839 630 000
102	Særavtale i utenriktjenesten:		
1	Driftsutgifter	150 558 000	150 558 000
103	Regjeringens fellesbevilgning for representasjon:		
1	Driftsutgifter	5 400 000	5 400 000
104	Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet:		
1	Driftsutgifter	8 150 000	8 150 000
	Sum administrasjon av utenriktjenesten		<u>1 394 347 000</u>
Utenriksformål			
115	Presse-, kultur- og informasjonsformål:		
1	Driftsutgifter	19 875 000	
70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	41 785 000	61 660 000
116	Deltaking i internasjonale organisasjoner:		
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	685 793 000	
71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	195 000 000	880 793 000
	Sum utenriksformål		<u>942 453 000</u>
Administrasjon av utviklingshjelpen			
140	Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen:		
1	Driftsutgifter	142 588 000	142 588 000
141	Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD):		
1	Driftsutgifter	167 360 000	167 360 000
142	NORADs administrasjon av utenriksstasjonene:		
1	Driftsutgifter	207 370 000	
42	Krise- og evakueringstiltak, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 000 000	210 870 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
143	Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene:		
1	Driftsutgifter	104 328 000	104 328 000
	Sum administrasjon av utviklingshjelpen		625 146 000
Bilateral bistand			
150	Hovedsamarbeidsland:		
70	Malawi, <i>kan overføres</i>	85 000 000	
71	Mosambik, <i>kan overføres</i>	230 000 000	
72	Tanzania, <i>kan overføres</i>	190 000 000	
73	Uganda, <i>kan overføres</i>	130 000 000	
74	Zambia, <i>kan overføres</i>	120 000 000	
75	Bangladesh, <i>kan overføres</i>	130 000 000	
76	Nepal, <i>kan overføres</i>	85 000 000	970 000 000
151	Regionbevilgning for Afrika:		
70	Helse og urdanning m.v., <i>kan overføres</i>	186 000 000	
71	Hiv/aids, <i>kan overføres</i>	36 000 000	
72	Økonomisk utvikling og handel, <i>kan overføres</i>	165 000 000	
73	Miljø og energi, <i>kan overføres</i>	212 000 000	
74	Godt styresett, <i>kan overføres</i>	154 000 000	
75	Regionalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	94 000 000	
76	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	57 900 000	904 900 000
152	Regionbevilgning for Asia:		
70	Helse og utdanning m.v., <i>kan overføres</i>	20 000 000	
71	Hiv/aids, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
72	Økonomisk utvikling og handel, <i>kan overføres</i>	56 000 000	
73	Miljø og energi, <i>kan overføres</i>	73 500 000	
74	Godt styresett, <i>kan overføres</i>	72 000 000	
75	Regionalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	15 500 000	
76	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	7 800 000	254 800 000
153	Regionbevilgning for Midtøsten:		
70	Helse og utdanning m.v., <i>kan overføres</i>	37 000 000	
71	Hiv/aids, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
72	Økonomisk utvikling og handel, <i>kan overføres</i>	17 000 000	
73	Miljø og energi, <i>kan overføres</i>	28 000 000	
74	Godt styresett, <i>kan overføres</i>	14 000 000	
75	Regionalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	65 500 000	165 500 000
154	Regionbevilgning for Mellom-Amerika:		
70	Helse og utdanning m.v., <i>kan overføres</i>	26 000 000	
71	Hiv/aids, <i>kan overføres</i>	7 000 000	
72	Økonomisk utvikling og handel, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
73	Miljø og energi, <i>kan overføres</i>	14 000 000	
74	Godt styresett, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
75	Regionalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	13 000 000	
76	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	6 000 000	122 000 000
	Sum bilateral bistand		2 417 200 000
Globale ordninger			
160	Sivilt samfunn og demokratiutvikling:		
1	Driftsutgifter	16 500 000	
50	Fredskorpset	83 000 000	
70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	850 000 000	

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
71	Hiv/aids-tiltak via frivillige organisasjoner, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
72	Demokratistøtte/partier, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
73	Kultur, <i>kan overføres</i>	78 600 000	
75	Internasjonale frivillige organisasjoner, <i>kan overføres</i>	104 700 000	1 187 800 000
161	Næringsutvikling (jf. kap. 3161):		
70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	64 000 000	
72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	195 000 000	
73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i> ...	18 000 000	
75	NORFUND - tapsavsetning	127 500 000	
90	NORFUND - grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland	307 500 000	712 000 000
162	Overgangsbiand (gap):		
70	Overgangsbiand (gap), <i>kan overføres</i>	300 000 000	300 000 000
163	Nødhjelp, humanitær biand og menneskerettigheter:		
70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	190 000 000	
71	Humanitær biand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	1 076 000 000	1 266 000 000
164	Fred, forsoning og demokrati:		
70	Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	223 000 000	
71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	855 000 000	
72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	1 700 000	1 079 700 000
165	Forskning, kompetanseheving og evaluering:		
1	Driftsutgifter	102 100 000	
70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	252 500 000	354 600 000
166	Tilskudd til ymse tiltak:		
70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	41 554 000	
71	Internasjonale prosesser og konvensjoner m.v., <i>kan overføres</i>	62 000 000	103 554 000
167	Flyktingetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA):		
21	Spesielle driftsutgifter	680 500 000	680 500 000
	Sum globale ordninger		5 684 154 000

Multilateral biand

170	FN-organisasjoner:		
70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	708 000 000	
71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	227 000 000	
72	FNs barnefond (UNICEF)	320 000 000	
73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	220 000 000	
74	FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000	
75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	100 000 000	
78	Bidrag andre FN-organisasjoner	51 000 000	1 796 000 000
171	Multilaterale finansinstitusjoner:		
70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	500 000 000	
71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	506 500 000	1 006 500 000
172	Gjeldslette:		
70	Gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	350 000 000	350 000 000
173	Støtte til prioriterte temaer via multilaterale kanaler:		
70	Helse og utdanning m.v., <i>kan overføres</i>	780 000 000	
71	Hiv/aids, <i>kan overføres</i>	230 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
72	Økonomisk utvikling og handel, <i>kan overføres</i>	210 000 000	
73	Miljø og energi, <i>kan overføres</i>	172 000 000	
74	Godt styresett, <i>kan overføres</i>	140 000 000	
77	Institusjons- og systemreform, <i>kan overføres</i>	49 000 000	
79	Eksperter, junioreksperter og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	45 000 000	1 626 000 000
	Sum multilateral bistand		<u>4 778 500 000</u>
Øvrig bistand			
197	Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak:		
70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU, <i>kan overføres</i>	369 000 000	
71	Fred og demokratitiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i>	5 000 000	
76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	48 200 000	422 200 000
198	Frivillige bidrag FN-operasjoner:		
70	Fredsbevarende operasjoner og internasjonal strafferettspleie	20 000 000	20 000 000
	Sum øvrig bistand		<u>442 200 000</u>
	Sum Utenriksdepartementet		<u>16 284 000 000</u>

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet

Administrasjon

200	Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 3200):		
1	Driftsutgifter	152 676 000	
21	Spesielle driftsutgifter	2 065 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 392 000	157 133 000
202	Læringssenteret (jf. kap. 3202):		
1	Driftsutgifter	68 151 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	7 051 000	
70	Tilskudd til læremidler m.v., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	33 813 000	109 015 000
203	Statens utdanningskontorer (jf. kap. 3203):		
1	Driftsutgifter	104 927 000	
21	Spesielle driftsutgifter	1 200 000	106 127 000
204	Foreldreutvalget for grunnskolen (jf. kap. 3204):		
1	Driftsutgifter	5 395 000	5 395 000
206	Samisk utdanningsadministrasjon:		
50	Tilskudd til Sametinget	25 687 000	25 687 000
210	Tilskudd til trossamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg:		
70	Tilskudd til trossamfunn og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	94 535 000	
76	Tilskudd til råd for tro og livssyn	1 824 000	96 359 000
	Sum administrasjon		<u>499 716 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Grunnskolen og videregående opplæring			
221	Grunnskolen (jf. kap. 3221):		
1	Driftsutgifter	10 046 000	
60	Tilskudd til virkemiddeltiltak i Nord-Norge, <i>kan overføres</i>	17 982 000	
61	Tilskudd til institusjoner	33 798 000	
62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	3 802 000	
63	Tilskudd til skolefritidsordninger, <i>kan overføres</i>	434 915 000	
65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen	727 409 000	
66	Tilskudd til leirskoleopplæring	29 790 000	
67	Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	88 009 000	
69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	546 864 000	
70	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskolene ...	7 308 000	1 899 923 000
222	Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 3222):		
1	Driftsutgifter	41 767 000	41 767 000
223	Videregående opplæring:		
1	Driftsutgifter	6 925 000	
62	Læremidler	103 250 000	
65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i videregående opplæring	25 244 000	
70	Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger med spesielle behov	6 700 000	
71	Tilskudd til drift av opplæringsråd	8 039 000	
72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram	37 400 000	
73	Tilskudd til studieopphold i utlandet	7 044 000	
74	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	19 520 000	214 122 000
224	Fellestiltak i grunnskolen og videregående opplæring:		
1	Driftsutgifter	98 238 000	
61	Tilskudd til opplæring innenfor kriminalomsorgen ..	94 702 000	
64	Tilskudd til opplæring i finsk	7 079 000	
68	Det samiske utdanningsområdet, <i>kan overføres</i>	30 938 000	
70	Tilskudd	7 949 000	238 906 000
226	Kvalitetsutvikling i grunnskolen og videregående opplæring:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	355 268 000	355 268 000
232	Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 3232):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 60</i>	99 309 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 812 000	103 121 000
	Sum grunnskolen og videregående opplæring		2 853 107 000
Andre tiltak i utdanningen			
240	Private skoler m.v.:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 315 844 000	
75	Tilskudd til privatskoleorganisasjoner	469 000	1 316 313 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
243	Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 3243):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 21 og 60</i>	672 940 000	
21	Spesielle driftsutgifter	38 403 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 379 000	
60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>kan overføres</i>	82 600 000	
75	Til disposisjon for departementet	2 828 000	803 150 000
248	Særskilte IKT-tiltak i utdanningen:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	193 709 000	
70	Tilskudd til IKT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	2 895 000	196 604 000
249	Andre tiltak i utdanningen:		
21	Spesielle driftsutgifter	16 626 000	
61	Tilskudd til Nordland kunst- og filmskole	2 065 000	
62	Moskvaskolen	1 000 000	
72	Tilskudd til den franske og den tyske skolen i Oslo	5 000 000	
73	Tilskudd til internatdriften ved Krokeide yrkesskole	16 402 000	
75	Særskilt tilskudd til toppidrettsgymnas	11 256 000	52 349 000
	Sum andre tiltak i utdanningen		<u>2 368 416 000</u>

Voksenopplæring

253	Folkehøgskoler:		
21	Spesielle driftsutgifter	2 390 000	
60	Tilskudd til fylkeskommunale folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 70</i>	42 475 000	
70	Tilskudd til andre folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 60</i>	364 128 000	408 993 000
254	Tilskudd til voksenopplæring (jf. kap. 3254):		
60	Tilskudd til norskopplæring for innvandrere	601 835 000	
62	Tilskudd til grunnskoleopplæring for innvandrere 16-20 år	48 255 000	
70	Tilskudd til studieforbund	210 485 000	
71	Tilskudd til fjernundervisning	28 513 000	
72	Tilskudd til kvinneuniversitetene, Norsk fredssenter og Studiesenteret Finnsnes	5 884 000	
73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	8 735 000	903 707 000
256	VOX - Voksenopplæringsinstituttet (jf. kap. 3256):		
1	Driftsutgifter	48 906 000	
21	Spesielle driftsutgifter	16 354 000	65 260 000
258	Forskning, utviklingsarbeid og fellestiltak i voksen- opplæringen:		
21	Spesielle driftsutgifter	80 063 000	80 063 000
259	Kompetanseutviklingsprogrammet:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	100 718 000	100 718 000
	Sum voksenopplæring		<u>1 558 741 000</u>

Høgre utdanning

260	Universitetet i Oslo:		
50	Statstilskudd	2 553 165 000	2 553 165 000
261	Universitetet i Bergen:		
50	Statstilskudd	1 552 737 000	1 552 737 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
262	Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet:		
50	Statstilskudd	2 011 902 000	2 011 902 000
263	Universitetet i Tromsø:		
50	Statstilskudd	865 846 000	865 846 000
264	Norges handelshøgskole:		
50	Statstilskudd	184 254 000	184 254 000
265	Arkitektthøgskolen i Oslo (jf. kap. 3265):		
1	Driftsutgifter	45 646 000	
21	Spesielle driftsutgifter	4 478 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 604 000	51 728 000
268	Norges idrettshøgskole:		
50	Statstilskudd	82 625 000	82 625 000
269	Norges musikkhøgskole (jf. kap. 3269):		
1	Driftsutgifter	94 720 000	
21	Spesielle driftsutgifter	1 200 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 322 000	98 242 000
270	Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter:		
70	Tilskudd til lengre reiser, <i>overslagsbevilgning</i>	42 028 000	
71	Tilrettelegging av studier i utlandet	7 941 000	
73	Tilskudd til studentbarnehager	73 494 000	
74	Tilskudd til velferdsarbeid	54 971 000	
75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	192 453 000	370 887 000
273	Statlige høyskoler (jf. kap. 3273):		
1	Driftsutgifter	161 900 000	
21	Spesielle driftsutgifter	1 407 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	35 497 000	198 804 000
274	Statlige høyskoler (jf. kap. 3274):		
1	Driftsutgifter	3 972 755 000	
21	Spesielle driftsutgifter	192 629 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	133 056 000	
50	Statstilskudd	1 805 542 000	
70	Tilskudd	7 329 000	6 111 311 000
278	Norges landbrukshøgskole:		
50	Statstilskudd	339 471 000	339 471 000
279	Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 3279):		
1	Driftsutgifter	165 438 000	
21	Spesielle driftsutgifter	59 099 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 046 000	226 583 000
281	Fellesutgifter for universiteter og høyskoler (jf. kap. 3281):		
1	Driftsutgifter	342 447 000	
21	Spesielle driftsutgifter	1 731 000	
30	Fellesmidler, <i>kan overføres</i>	25 200 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 997 000	
70	Tilskudd til utgivelse av lærebøker	6 938 000	
71	Tilskudd til Stiftelsen for helsetjenesteforskning ved Sentralsykehuset i Akershus	4 837 000	
72	Stipendmidler for etterutdanning av kunstnere	1 951 000	
73	Tilskudd til internasjonale programmer	58 500 000	
75	Tilskudd til UNIK	12 731 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
76	Tilskudd til NORDUnet, <i>kan overføres</i>	33 632 000	
77	Tilskudd til Falstadsenteret	2 060 000	
78	Tilskudd til Universitets- og høgskolerådet	6 275 000	
79	Tilskudd til RiT2000, <i>kan overføres</i>	190 923 000	
90	Kapitalinnskudd i forskningsstiftelser m.v.	208 000	695 430 000
282	Privat høgskoleutdanning:		
70	Tilskudd	418 021 000	418 021 000
	Sum høgre utdanning		<u>15 761 006 000</u>
Forskning			
283	Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 3283):		
1	Driftsutgifter	231 455 000	
21	Spesielle driftsutgifter	65 701 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	9 597 000	
72	Internasjonale samarbeidsprosjekter, <i>kan overføres</i> ..	49 129 000	355 882 000
285	Norges forskningsråd:		
52	Forskningsformål	705 805 000	
55	Administrasjon	179 808 000	885 613 000
286	Fondet for forskning og nyskaping:		
50	Overføring til Norges forskningsråd	350 462 000	
90	Fondskapital	1 000 000 000	1 350 462 000
287	Forskningsinstitutter og andre tiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	5 369 000	
50	NOVA	20 872 000	
52	Norsk Utenrikspolitisk Institutt	14 931 000	
54	Forskningsstiftelser	36 984 000	
71	Tilskudd til andre private institusjoner	16 325 000	
72	Til disposisjon for departementet	2 225 000	
90	Niels Henrik Abels minnefond	200 000 000	296 706 000
288	Internasjonale samarbeidstiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	2 105 000	
72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	127 900 000	130 005 000
	Sum forskning		<u>3 018 668 000</u>
Den norske kirke			
294	Kirkelig administrasjon (jf. kap. 3294):		
1	Driftsutgifter	96 396 000	
21	Spesielle driftsutgifter	3 239 000	
71	Tilskudd til kirkelige formål	126 863 000	
73	Tilskudd til virksomheten ved Nidaros domkirke	3 000 000	
79	Til disposisjon for departementet, <i>kan overføres</i>	500 000	229 998 000
295	Presteskapet (jf. kap. 3295):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 294 post 71</i>	529 857 000	
21	Spesielle driftsutgifter	2 428 000	532 285 000
297	Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 3297):		
1	Driftsutgifter	31 643 000	31 643 000
	Sum Den norske kirke		<u>793 926 000</u>
	Sum Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet		<u>26 853 580 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Kulturdepartementet			
Administrasjon m.m.			
300	Kulturdepartementet:		
1	Driftsutgifter	76 505 000	76 505 000
301	Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 3301):		
1	Driftsutgifter	4 720 000	
21	Spesielle driftsutgifter	266 000	
74	De Forente Nasjoners organisasjon for undervisning, vitenskap og kultur (UNESCO)	18 497 000	
75	Tilskudd til internasjonalt samarbeid	678 000	24 161 000
305	Lotteritilsynet (jf. kap. 3305):		
1	Driftsutgifter	52 394 000	52 394 000
	Sum administrasjon m.m.		153 060 000
Kulturformål			
320	Allmenne kulturformål:		
1	Driftsutgifter	37 767 000	
50	Norsk kulturfond	230 167 000	
51	Fond for lyd og bilde	27 500 000	
52	Norges forskningsråd	1 971 000	
53	Samiske kulturformål	29 109 000	
60	Kulturbygg og bredbånd i folkebibliotekene, <i>kan overføres</i>	47 870 000	
73	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	83 950 000	
74	Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, <i>kan overføres</i>	86 751 000	
75	Kulturprogram, <i>kan overføres</i>	6 621 000	
76	Hundreårsmarkeringen 1905-2005, <i>kan overføres</i>	23 500 000	
78	Ymse faste tiltak	20 421 000	
79	Til disposisjon	5 333 000	
80	Tilskuddsordning for frivillige organisasjoner	27 295 000	
81	Kulturell skolesekk, <i>kan overføres</i>	18 300 000	646 555 000
321	Kunstnerformål:		
1	Driftsutgifter	10 719 000	
73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	87 353 000	
74	Garantiinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	78 913 000	
75	Vederlagsordninger	86 782 000	263 767 000
322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom (jf. kap. 3322):		
1	Driftsutgifter	103 287 000	
21	Store utstillinger	1 162 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 313 000	
50	Utsmykking av offentlige bygg	7 000 000	
72	Knutepunktinstitusjoner	29 500 000	
73	Nasjonalt kunstmuseum	6 000 000	
75	Offentlig rom, kunsthåndverk og design	17 345 000	
78	Ymse faste tiltak	38 279 000	214 886 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
323	Musikkformål (jf. kap. 3323):		
1	Driftsutgifter	104 937 000	
70	Nasjonale institusjoner	138 754 000	
71	Region-/landsdelsinstitusjoner	91 880 000	
72	Knutepunktinstitusjoner	20 299 000	
74	Landsdelsmusikere i Nord-Norge	12 624 000	
78	Ymse faste tiltak	31 407 000	399 901 000
324	Teater- og operaformål (jf. kap. 3324):		
1	Driftsutgifter	83 936 000	
70	Nasjonale institusjoner	470 214 000	
71	Region-/landsdelsinstitusjoner	175 529 000	
73	Region- og distriktsopera	15 349 000	
78	Ymse faste tiltak	25 461 000	770 489 000
325	Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer:		
1	Driftsutgifter	37 035 000	
73	Prosjekt- og utviklingstiltak	22 485 000	59 520 000
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 3326):		
1	Driftsutgifter	196 373 000	
21	Spesielle driftsutgifter	8 040 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	17 246 000	
73	Noregs Mållag	1 402 000	
74	Det Norske Samlaget	6 348 000	
75	Språkteknologi, Norsk Ordbok m.v.	8 396 000	
78	Ymse faste tiltak	52 181 000	289 986 000
328	Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 3328):		
1	Driftsutgifter	29 896 000	
21	Arkeologiske og andre oppdrag	13 561 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 807 000	
60	Tilskuddsordning for museer	145 160 000	
70	Nasjonale institusjoner	154 949 000	
72	Knutepunktinstitusjoner	17 695 000	
73	Museumsreformen	23 600 000	
78	Ymse faste tiltak	34 189 000	421 857 000
329	Arkivformål (jf. kap. 3329):		
1	Driftsutgifter	150 026 000	
21	Spesielle driftsutgifter	5 500 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 837 000	
78	Ymse faste tiltak	3 951 000	163 314 000
	Sum kulturformål		<u>3 230 275 000</u>

Film- og medieformål

334	Film- og medieformål (jf. kap. 3334):		
1	Driftsutgifter	103 306 000	
21	Spesielle driftsutgifter	7 923 000	
50	Norsk filmfond, <i>kan nyttes under post 71</i>	216 733 000	
71	Filmproduksjon m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	28 653 000	
72	Knutepunktinstitusjoner	5 566 000	
75	Medieprogrammet, <i>kan overføres</i>	11 976 000	
78	Ymse faste tiltak	19 820 000	
79	Til disposisjon	1 266 000	
90	Kjøp av aksjer	34 000	395 277 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
335	Pressestøtte:		
52	Norges forskningsråd	1 400 000	
71	Produksjonstilskudd	267 800 000	
73	Anvendt medieforskning og etterutdanning	14 119 000	
75	Tilskudd til samiske aviser	11 000 000	
76	Tilskudd til ymse publikasjoner	25 400 000	
77	Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	1 530 000	321 249 000
336	Informasjonsberedskap - Norsk rikskringkasting:		
70	Informasjonsberedskap	2 694 000	2 694 000
	Sum film- og medieformål		719 220 000
	Sum Kulturdepartementet		4 102 555 000

Justis- og politidepartementet

Administrasjon

400	Justisdepartementet (jf. kap. 3400):		
1	Driftsutgifter	200 862 000	
71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	9 534 000	210 396 000
	Sum administrasjon		210 396 000

Rettsvesen

405	Lagmannsrettene (jf. kap. 3405):		
1	Driftsutgifter	142 363 000	142 363 000
410	Herreds- og byrettene (jf. kap. 3410):		
1	Driftsutgifter	920 961 000	
21	Spesielle driftsutgifter	96 220 000	1 017 181 000
414	Domsutgifter:		
1	Driftsutgifter	70 278 000	70 278 000
	Sum rettsvesen		1 229 822 000

Kriminalomsorg

430	Kriminalomsorg (jf. kap. 3430):		
1	Driftsutgifter	1 450 910 000	
21	Spesielle driftsutgifter	44 098 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	46 852 000	
70	Tilskudd	8 555 000	1 550 415 000
432	Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) (jf. kap. 3432):		
1	Driftsutgifter	108 047 000	108 047 000
	Sum kriminalomsorg		1 658 462 000

Politi og påtalemyndighet

440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441, post 1</i>	5 248 904 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner
21 Spesielle driftsutgifter	53 913 000	
22 Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	14 594 000	
70 Tilskudd	4 212 000	5 321 623 000
441 Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441):		
1 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440, post 1</i>	1 059 666 000	1 059 666 000
442 Politihøgskolen (jf. kap. 3442):		
1 Driftsutgifter	161 234 000	161 234 000
443 Oppfølging av innsynsloven:		
1 Driftsutgifter	5 112 000	
70 Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 000 000	7 112 000
445 Den høyere påtalemyndighet (jf. kap. 3445):		
1 Driftsutgifter	74 518 000	74 518 000
446 Kontrollen med den militære påtale- og disiplinær- myndighet (jf. kap. 3446):		
1 Driftsutgifter	4 365 000	4 365 000
448 Grensekommisssæren:		
1 Driftsutgifter	3 829 000	3 829 000
Sum politi og påtalemyndighet		<u>6 632 347 000</u>

Redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap

450 Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450):		
1 Driftsutgifter	230 883 000	230 883 000
451 Samfunnssikkerhet og beredskap (jf. kap. 3451):		
1 Driftsutgifter	259 443 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 461 000	
70 Overføringer til private	327 000	266 231 000
455 Redningstjenesten (jf. kap. 3455):		
1 Driftsutgifter	36 669 000	
21 Spesielle driftsutgifter	5 240 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
71 Tilskudd til frivillige organisasjoner i rednings- tjenesten	4 635 000	
72 Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	56 000 000	106 544 000
456 TETRA - felles radiosamband for nødetatene (jf. kap. 3456):		
1 Driftsutgifter	25 000 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000	30 000 000
Sum redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap		<u>633 658 000</u>

Andre virksomheter

460 De særskilte etterforskningsorganene:		
1 Driftsutgifter	6 706 000	6 706 000
466 Særskilte straffesaksutgifter m.m.:		
1 Driftsutgifter	493 600 000	493 600 000
467 Norsk Lovtidend:		
1 Driftsutgifter	2 332 000	2 332 000
Sum andre virksomheter		<u>502 638 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Erstatninger, tilskudd m.v.			
470	Fri rettshjelp (jf. kap. 3470):		
1	Driftsutgifter	6 219 000	
70	Fri sakførsel	278 777 000	
71	Fritt rettsråd	187 510 000	
72	Tilskudd til spesielle rettshjelptiltak	17 643 000	490 149 000
471	Statens erstatningsansvar:		
1	Driftsutgifter	725 000	
70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	47 389 000	
71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	72 381 000	120 495 000
474	Konfliktråd:		
1	Driftsutgifter	3 104 000	
60	Overføringer til kommunene, <i>kan overføres</i>	26 873 000	29 977 000
475	Bobehandling:		
1	Driftsutgifter	38 638 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	32 528 000	71 166 000
477	Erstatning til nordmenn som satt i japansk fangenskap under 2.verdenskrig:		
1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
70	Erkjentlighetsbeløp, <i>overslagsbevilgning, kan overføres</i>	45 000 000	46 000 000
	Sum erstatninger, tilskudd m.v.		<u>757 787 000</u>

Svalbardbudsjettet

480	Svalbardbudsjettet:		
50	Tilskudd	100 993 000	100 993 000
	Sum Svalbardbudsjettet		<u>100 993 000</u>
	Sum Justis- og politidepartementet		<u>11 726 103 000</u>

Kommunal- og regionaldepartementet

Administrasjon m.m.

500	Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500):		
1	Driftsutgifter	152 400 000	
21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag	9 200 000	
22	KOSTRA-rapporteringssystem for kommunene og fylkeskommunene, <i>kan overføres</i>	12 900 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 400 000	
50	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	16 300 000	196 200 000
502	Valgutgifter:		
1	Driftsutgifter	5 000 000	
60	Refusjon til kommuner	5 400 000	10 400 000
503	Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m. (jf. kap. 3503):		
1	Driftsutgifter	10 050 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner
21 Spesielle driftsutgifter	1 500 000	11 550 000
Sum administrasjon m.m.		218 150 000
Innvandring		
520 Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520):		
1 Driftsutgifter	344 627 000	
21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak	1 108 700 000	
22 Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	99 300 000	1 552 627 000
521 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521):		
60 Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	2 717 175 000	
62 Kommunale innvandrertiltak	12 000 000	
70 Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 350 000	
71 Kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	16 700 000	
72 Tilbakevending for flyktninger, <i>kan overføres</i>	10 815 000	
73 Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	21 600 000	
74 Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	1 500 000	
75 Transport av flyktninger / reiseutgifter til og fra utlandet	27 200 000	2 809 340 000
522 Senter mot etnisk diskriminering (jf. kap. 3522):		
1 Driftsutgifter	6 000 000	6 000 000
523 Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene (jf. kap. 3523):		
1 Driftsutgifter	3 650 000	3 650 000
524 Utlendingsnemnda:		
1 Driftsutgifter	76 500 000	
21 Spesielle driftsutgifter, nemdbehandling	33 300 000	109 800 000
Sum innvandring		4 481 417 000
Nasjonale minoriteter		
526 Nasjonale minoriteter:		
70 Tilskudd til nasjonale minoriteter	2 700 000	2 700 000
Sum nasjonale minoriteter		2 700 000
Samiske formål		
540 Sametinget (jf. kap. 3540):		
50 Sametinget	120 100 000	
54 Avkastning av Samefolkets fond	7 400 000	127 500 000
541 Tilskudd til samiske formål:		
70 Tilskudd til samiske formål	1 300 000	
71 Kompetansesenter for urfolks rettigheter	1 800 000	
72 Samisk språk, informasjon, o.a.	2 500 000	5 600 000
Sum samiske formål		133 100 000
Regional- og distriktpolitikk		
550 Lokal næringsutvikling:		
61 Kommunale næringsfond	93 300 000	93 300 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
551	Regional næringsutvikling i fylker og kommuner:		
51	Tilrettelegging for næringsutvikling, fond, <i>kan nyttes under kap. 2425, post 50</i>	290 000 000	
55	Etablererstipend, fond	124 000 000	
57	Tilskudd til INTERREG, inkl. pilotprosjekter, fond ...	77 000 000	
58	Regionale samordningstiltak, fond	61 500 000	552 500 000
552	Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling:		
21	Kunnskapsutvikling, informasjon, m.v.	9 300 000	
53	Programmer for kompetanseutvikling, fond	60 400 000	
54	Program for vannforsyning, fond	30 000 000	
56	Omstilling og nyskaping, fond	84 000 000	
70	SIVA - utviklingsarbeid, inkubatorprogram, m.v.	34 000 000	
71	Næringshager	30 000 000	
90	SIVA - innskuddskapital	10 000 000	257 700 000
	Sum regional- og distriktpolitikk		903 500 000

Overføringer gjennom inntektssystemet til kommuner og fylkeskommuner

571	Rammetilskudd til kommuner (jf. kap.3571):		
21	Kunnskapsutvikling og drift av inntektssystemet	5 000 000	
60	Innbyggertilskudd	32 286 372 000	
62	Nord-Norge-tilskudd	1 080 987 000	
63	Regionaltilskudd	575 118 000	
64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572 post 64</i>	3 214 800 000	
65	Hovedstadstilskudd	152 609 000	
68	Forsøk med rammefinansiering av øremerkede tilskudd	770 114 000	38 085 000 000
572	Rammetilskudd til fylkeskommuner (jf. kap. 3572):		
60	Innbyggertilskudd	12 456 810 000	
62	Nord-Norge-tilskudd	407 656 000	
64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571 post 64</i>	1 169 900 000	
65	Hovedstadstilskudd	69 634 000	14 104 000 000
573	Kompensasjon til fylkeskommuner ved statens overtakelse av ansvaret for spesialisthelsetjenesten:		
60	Tilskudd til sletting av gjeld m.v.	15 645 600 000	
61	Tilskudd til feriepenger/likviditetsstyrking	2 295 000 000	
62	Tilskudd til utstyr	764 000 000	18 704 600 000
	Sum overføringer gjennom inntektssystemet til kommuner og fylkeskommuner		70 893 600 000

Bolig og bomiljø

580	Bostøtte:		
70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	1 737 000 000	1 737 000 000
581	Bolig- og bomiljøtiltak:		
60	Handlingsprogram for Oslo indre øst	51 800 000	
71	Tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet, <i>kan overføres</i>	106 000 000	
73	Tilskudd til opplysning, informasjon m.m.	12 800 000	
75	Boligitilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger, <i>kan overføres</i>	680 000 000	
78	Tilskudd til utvikling av bomiljø, boligforvaltning og boligpolitikk, <i>kan overføres</i>	36 500 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner
79 Tilskudd til radonforebyggende tiltak i boliger, <i>kan overføres</i>	10 050 000	897 150 000
582 Skoleanlegg:		
60 Rentekompensasjon	70 000 000	70 000 000
585 Husleietvistutvalget i Oslo (jf. kap. 3585):		
1 Driftsutgifter	4 000 000	4 000 000
586 Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser:		
60 Oppstartingsstilskudd, <i>kan overføres</i>	1 696 200 000	
63 Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag	1 065 600 000	2 761 800 000
Sum bolig og bomiljø		<u>5 469 950 000</u>
Bygningssaker		
587 Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 3587):		
1 Driftsutgifter	31 300 000	31 300 000
Sum bygningssaker		<u>31 300 000</u>
Sum Kommunal- og regionaldepartementet		<u>82 133 717 000</u>
Sosial- og helsedepartementet		
Administrasjon		
600 Sosial- og helsedepartementet (jf. kap. 3600):		
1 Driftsutgifter	182 900 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 600 000	189 500 000
Sum administrasjon		<u>189 500 000</u>
Sosialtjenesten, forebygging av rusmiddelmissbruk m.v.		
612 Statens institutt for rusmiddelforskning (jf. kap. 3612):		
1 Driftsutgifter	23 100 000	23 100 000
614 Utvikling av sosialtjenesten, tiltak for rusmiddelmissbrukere m.v.:		
21 Spesielle driftsutgifter	32 300 000	
50 Norges forskningsråd	7 200 000	
63 Utvikling av sosialtjenesten og rusmiddeltiltak, <i>kan overføres</i>	240 400 000	
70 Tilskudd	39 200 000	319 100 000
Sum sosialtjenesten, forebygging av rusmiddelmissbruk m.v.		<u>342 200 000</u>
Kontantytelser		
660 Krigspensjon:		
70 Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	279 000 000	
71 Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	683 000 000	962 000 000
664 Pensjonstrygden for sjømenn:		
70 Tilskudd	178 600 000	178 600 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
666	Avtalefestet pensjon (AFP):		
70	Tilskudd	589 000 000	589 000 000
	Sum kontantytelser		1 729 600 000
Eldre og funksjonshemmede			
670	Tiltak for eldre:		
61	Tilskudd til omsorgstjenester, <i>kan overføres</i>	50 800 000	
70	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner m.m.	4 900 000	
72	Tilskudd til opphold i institusjon for eldre med særskilte behov	5 800 000	61 500 000
673	Tiltak for funksjonshemmede:		
1	Driftsutgifter	11 500 000	
60	Tilskudd til driftsomlegging	32 000 000	
61	Oppfølging av ansvarsreformen for mennesker med psykisk utviklingshemming	890 400 000	
62	Tilskudd til utskrivning av unge funksjonshemmede, <i>kan overføres</i>	31 800 000	
65	Prøveløslatelse, <i>kan overføres</i>	87 500 000	
71	Tilskudd til Landsbystiftelsen	52 900 000	
72	Tiltak for døvblinde	44 500 000	
73	Tilskudd til likemannsarbeid	13 200 000	
75	Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner	87 900 000	1 251 700 000
674	Handlingsplan for funksjonshemmede:		
60	Tilskudd til assistenter for funksjonshemmede	45 600 000	45 600 000
675	Tiltak for eldre og funksjonshemmede:		
1	Driftsutgifter	13 300 000	
21	Spesielle driftsutgifter	36 600 000	
50	Norges forskningsråd	29 400 000	
70	Tilskudd til spesielle formål	15 400 000	94 700 000
676	Kompetansesentra for funksjonshemmede:		
1	Driftsutgifter	6 700 000	
21	Nasjonalt kompetansenettverk for autisme	16 100 000	
70	Kompetansesentra m.m.	49 100 000	71 900 000
	Sum eldre og funksjonshemmede		1 525 400 000
Sosial- og helseforvaltning m.m.			
700	Statens helsetilsyn og fylkeslegene (jf. kap. 3700):		
1	Driftsutgifter	240 500 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	500 000	241 000 000
701	Forsknings- og forsøksvirksomhet:		
21	Spesielle driftsutgifter	119 600 000	
50	Norges forskningsråd	32 700 000	152 300 000
703	Helsetjenesten for innsatte i fengsel:		
60	Tilskudd til kommuner	67 200 000	67 200 000
705	Kursvirksomhet og stipendier:		
60	Rekruttering m.m. av helsepersonell	34 800 000	
61	Utdanningstiltak, turnustjeneste m.m.	110 300 000	
71	Tilskudd til kurs og stipendier til personell innen helsevesenet m.m.	12 400 000	
73	Bedriftsinterne videreutdanninger	20 300 000	177 800 000
706	Sosial- og helsedirektoratet:		
1	Driftsutgifter	204 900 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
70	Tilskudd til frivillighetsentraler	54 450 000	
71	Frivillig rusmiddelforebyggende arbeid, <i>kan overføres</i>	59 950 000	319 300 000
707	Nasjonalt folkehelseinstitutt:		
1	Driftsutgifter	254 200 000	
21	Formidlingsvirksomhet	116 900 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 200 000	377 300 000
	Sum sosial- og helseforvaltning m.m.		<u>1 334 900 000</u>

Kommunehelsetjeneste, forebygging og rehabilitering

711	Statens rettstoksikologiske institutt (jf. kap. 3711):		
1	Driftsutgifter	47 100 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 100 000	55 200 000
715	Statens strålevern (jf. kap. 3715):		
1	Driftsutgifter	49 500 000	
21	Oppdragsutgifter	31 000 000	80 500 000
716	Kreftregisteret (jf. kap. 3716):		
70	Tilskudd	33 800 000	33 800 000
718	Rehabilitering:		
21	Spesielle driftsutgifter	18 350 000	18 350 000
719	Helsefremmende og forebyggende arbeid:		
1	Driftsutgifter	300 000	
21	Tilskudd til helsefremmende og forebyggende tiltak i helse- og sosialsektoren, <i>kan overføres</i>	38 100 000	
50	Norges forskningsråd	29 600 000	
70	Handlingsplan mot HIV/AIDS-epidemien og smittevern, <i>kan overføres</i>	26 600 000	
71	Tilskudd til opplysningstiltak, forebyggelse av uønskede svangerskap m.v.	17 200 000	
72	Stiftelsen AAN-Alternativ til abort i Norge	12 100 000	123 900 000
	Sum kommunehelsetjeneste, forebygging og rehabilitering		<u>311 750 000</u>

Spesialisthelsetjenester

730	Statlig helsetjeneste:		
70	Innsatsstyrt finansiering av sykehus, <i>overslagsbevilgning</i>	13 250 000 000	
71	Refusjon poliklinisk virksomhet ved sykehus m.v., <i>overslagsbevilgning</i>	3 450 000 000	
72	Tilskudd til regionsykehus	1 985 000 000	18 685 000 000
732	Regionale helseforetak:		
21	IT og elektronisk samhandling m.m.	106 000 000	
70	Tilskudd til helseforetakene, <i>kan overføres</i>	28 800 000 000	28 906 000 000
739	Andre utgifter:		
21	Forsøk og utvikling i sykehussektoren, <i>kan nyttes under post 75</i>	202 000 000	
50	Norges forskningsråd	37 400 000	
61	Tilskudd til driftsavtaler	36 000 000	
70	Behandlingsreiser til utlandet	65 400 000	
71	Tilskudd til Norsk Pasientforening m.fl.	4 700 000	
72	Tilskudd til Norsk Pasientskadeerstatning	372 300 000	

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
74	Reiseutgifter, turnuskandidater	9 100 000	
75	Kreftbehandling m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	347 200 000	
76	Tilskudd til RIT 2000, <i>kan overføres</i>	445 600 000	
77	Tilskudd til helsepersonellbemanning i luftambulanse-tjenesten	6 500 000	1 526 200 000
	Sum spesialisthelsetjenester		<u>49 117 200 000</u>

Psykisk helse

742	Forpleining, kontroll og tilsyn med psykiatriske pasienter:		
1	Driftsutgifter	22 000 000	
70	Tilskudd	<u>3 900 000</u>	25 900 000
743	Statlige stimulerings tiltak for psykisk helse:		
21	Spesielle driftsutgifter	25 300 000	
62	Tilskudd til psykisk helsearbeid i kommuner, <i>kan overføres</i>	1 062 000 000	
70	Kompetanse, utredninger og utviklingsarbeid, <i>kan overføres</i>	236 800 000	
72	Tilskudd til Modum bads nervesanatorium	71 900 000	
73	Tilskudd til psykososialt arbeid for flyktninger, <i>kan overføres</i>	21 700 000	
75	Tilskudd til styrking av psykisk helsevern, <i>kan overføres</i>	1 028 800 000	
76	Omstrukturering og utbygging av psykisk helsevern, <i>kan overføres</i>	<u>158 600 000</u>	2 605 100 000
744	Tvungen omsorg for psykisk utviklingshemmede:		
70	Fagenhet for tvungen omsorg	<u>30 000 000</u>	30 000 000
	Sum psykisk helse		<u>2 661 000 000</u>

Legemidler

750	Statens legemiddelverk (jf. kap. 3750 og 5578):		
1	Driftsutgifter	107 200 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>5 000 000</u>	112 200 000
751	Apotekvesenet (jf. kap. 3751 og 5577):		
70	Tilskudd til apotek	<u>76 800 000</u>	76 800 000
	Sum legemidler		<u>189 000 000</u>

Helse- og sosialberedskap

797	Helse- og sosialberedskap:		
1	Driftsutgifter	<u>12 300 000</u>	12 300 000
	Sum helse- og sosialberedskap		<u>12 300 000</u>
	Sum Sosial- og helsedepartementet		<u>57 412 850 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Barne- og familiedepartementet			
Administrasjon			
800	Barne- og familiedepartementet (jf. kap. 3800):		
1	Driftsutgifter	75 946 000	
21	Spesielle driftsutgifter	2 945 000	78 891 000
	Sum administrasjon		<u>78 891 000</u>
Tiltak for familie og likestilling			
830	Foreldreveiledning og samlivstiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	3 055 000	
70	Tilskudd	3 600 000	6 655 000
840	Krisetiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	1 700 000	
60	Tilskudd til kommuner til krisetiltak, <i>overslagsbevilgning</i>	54 212 000	
70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak m.v.	1 200 000	57 112 000
841	Familievern og konfliktløsning:		
21	Spesielle driftsutgifter	13 530 000	
70	Utviklings- og opplysningsarbeid m.v.	7 191 000	20 721 000
844	Kontantstøtte:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 846 post 50</i>	2 278 000	
70	Tilskudd, <i>kan nyttes under kap. 856 post 60, overslagsbevilgning</i>	2 612 914 000	2 615 192 000
845	Barnetrygd:		
70	Tilskudd	14 960 000 000	14 960 000 000
846	Familie- og likestillingspolitisk forskning, opplysningsarbeid m.v.:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 50</i>	14 000 000	
50	Forskning, <i>kan nyttes under post 21, kap. 844 post 21 og kap. 856 post 21</i>	7 000 000	
70	Tilskudd	3 860 000	
71	Særlige familiepolitiske tiltak	825 000	
72	Tiltak for lesbiske og homofile	2 500 000	28 185 000
847	Kompetansesenter for likestilling:		
50	Basisbevilgning	5 530 000	5 530 000
848	Likestillingsombudet:		
1	Driftsutgifter	5 468 000	5 468 000
	Sum tiltak for familie og likestilling		<u>17 698 863 000</u>
Tiltak for barn og ungdom			
850	Barneombudet (jf. kap. 3850):		
1	Driftsutgifter	7 289 000	7 289 000
852	Adopsjonsstøtte:		
70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	15 330 000	15 330 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet:		
1	Driftsutgifter	68 959 000	
50	Forskning, <i>kan nyttes under post 71</i>	9 599 000	
63	Særskilte tiltak, <i>kan overføres</i>	15 008 000	
64	Tilskudd for enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere, <i>overslagsbevilgning</i>	170 432 000	
70	Tilskudd til Rostad ungdomsheim og Rostad ettervernsheim	2 025 000	
71	Utvikling og opplysningsarbeid m.v., <i>kan nyttes under post 50</i>	28 946 000	294 969 000
856	Barnehager:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 846 post 50</i>	21 184 000	
50	Tilskudd til samiske barnehagetilbud	8 113 000	
60	Driftstilskudd til barnehager, <i>overslagsbevilgning, kan nyttes under kap. 844 post 70</i>	5 809 945 000	
64	Prøveprosjekt Oslo indre Øst	7 079 000	5 846 321 000
857	Barne- og ungdomstiltak:		
50	Forskning, <i>kan nyttes under post 71</i>	5 124 000	
70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	60 274 000	
71	Utviklingsarbeid, <i>kan nyttes under post 50</i>	3 866 000	
72	Styrking av oppvekstmiljøet m.v., <i>kan overføres</i>	5 860 000	
73	Ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i>	18 539 000	
75	Frivillig barne- og ungdomsarbeid lokalt	43 500 000	
79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid m.v., <i>kan overføres</i>	20 661 000	157 824 000
858	Statens ungdoms- og adopsjonskontor (jf. kap. 3858):		
1	Driftsutgifter	14 327 000	14 327 000
859	UNG i Europa (jf. kap. 3859):		
1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 729 000	4 729 000
	Sum tiltak for barn og ungdom		<u>6 340 789 000</u>

Forbrukerpolitikk

860	Forbrukerrådet (jf. kap. 3860):		
1	Driftsutgifter	74 566 000	
21	Spesielle driftsutgifter	2 111 000	76 677 000
862	Positiv miljømerking:		
70	Driftstilskudd til offentlig stiftelse for positiv miljømerking	2 458 000	2 458 000
865	Forbrukerpolitiske tiltak og internasjonalt samarbeid:		
21	Spesielle driftsutgifter, forskning, utviklings- og opplysningsarbeid	9 397 000	9 397 000
866	Statens institutt for forbruksforskning:		
50	Basisbevilgning	18 452 000	18 452 000
867	Forbrukertvistutvalget:		
1	Driftsutgifter	3 057 000	3 057 000
868	Forbrukerombudet:		
1	Driftsutgifter	12 699 000	12 699 000
	Sum forbrukerpolitikk		<u>122 740 000</u>
	Sum Barne- og familiedepartementet		<u>24 241 283 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Nærings- og handelsdepartementet			
Administrasjon			
900	Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 3900):		
1	Driftsutgifter	134 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	33 500 000	
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	15 600 000	
71	Tilskudd til Skipsfartens beredskapssekretariat	3 000 000	186 100 000
	Sum administrasjon		<u>186 100 000</u>
Informasjonsteknologi, infrastruktur og rammebetingelser			
901	Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 3901):		
1	Driftsutgifter	169 300 000	169 300 000
902	Justervesenet (jf. kap. 3902):		
1	Driftsutgifter	84 750 000	
21	Spesielle driftsutgifter	100 000	84 850 000
904	Brønnøysundregistrene (jf. kap. 3904):		
1	Driftsutgifter	153 700 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 600 000	160 300 000
905	Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 3905):		
1	Driftsutgifter	103 700 000	
21	Spesielle driftsutgifter	32 600 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 200 000	139 500 000
906	Bergvesenet (jf. kap. 3906):		
1	Driftsutgifter	9 450 000	
30	Sikrings- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	4 400 000	13 850 000
907	Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 3907):		
1	Driftsutgifter	216 300 000	
21	Spesielle driftsutgifter	8 300 000	224 600 000
908	Skipsregistrene (jf. kap. 3908):		
1	Driftsutgifter	7 450 000	7 450 000
909	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	129 300 000	
71	Tilskudd til fergereederier i utenriksfart i NOR, <i>kan overføres, overslagsbevilgning</i>	120 000 000	249 300 000
912	Bedriftsrettet informasjonsformidling:		
70	Tilskudd	13 000 000	13 000 000
913	Standardisering:		
70	Tilskudd	26 000 000	26 000 000
914	Spesielle IT-tiltak:		
21	Senter for informasjonssikring, <i>kan overføres</i>	4 500 000	
22	Samordning av IT-politikken, <i>kan overføres</i>	7 900 000	
50	Tilskudd til høyhastighetskommunikasjon, <i>kan overføres</i>	53 500 000	65 900 000
	Sum informasjonsteknologi, infrastruktur og rammebetingelser		<u>1 154 050 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Forskning, nyskaping og internasjonalisering			
920	Norges forskningsråd:		
50	Tilskudd	939 000 000	939 000 000
922	Norsk Romsenter:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	259 100 000	259 100 000
923	Forsknings- og utviklingskontrakter:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	165 000 000	165 000 000
924	Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	25 900 000	
71	EUs rammeprogram for forskning og teknologi, <i>kan overføres</i>	557 900 000	583 800 000
929	Bedriftsrettet kompetanseoverføring:		
70	Tilskudd	50 800 000	50 800 000
930	Statens veiledningskontor for oppfinnere:		
1	Driftsutgifter	7 550 000	
70	Utviklingsarbeider og stipend, <i>kan overføres</i>	8 100 000	15 650 000
934	Internasjonaliseringstiltak:		
70	Eksporthremmende tiltak, <i>kan overføres</i>	194 000 000	
71	Internasjonalt teknologisamarbeid	20 000 000	
73	Støtte ved kapitalvareeksport	40 200 000	254 200 000
935	Internasjonale investeringstiltak:		
70	Tilskudd til Nordisk Prosjekteksportfond, <i>kan overføres</i>	3 800 000	
92	Innskudd i Den europeiske bank for gjenoppbygging og utvikling (EBRD)	28 800 000	32 600 000
937	Reiselivstiltak:		
1	Driftsutgifter	2 000 000	
70	Tilskudd til internasjonal markedsføring	117 500 000	
71	Tilskudd til Svalbard Reiseliv AS	2 000 000	121 500 000
938	Omstillingstiltak:		
71	Omstillingstilskudd til Sør-Varanger, <i>kan overføres</i>	40 000 000	40 000 000
939	Støtte til skipsbygging:		
50	Overføring til fond for støtte ved skipskontrakter	1 500 000 000	1 500 000 000
	Sum forskning, nyskaping og internasjonalisering		<u>3 961 650 000</u>
Statlig eierskap			
950	Forvaltning av statlig eierskap (jf. kap. 3950 og 5656):		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 500 000	12 500 000
953	Kings Bay AS:		
70	Tilskudd	13 000 000	13 000 000
	Sum statlig eierskap		<u>25 500 000</u>
	Sum Nærings- og handelsdepartementet		<u>5 327 300 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Fiskeridepartementet			
Administrasjon			
1000	Fiskeridepartementet (jf. kap.4000):		
1	Driftsutgifter	69 500 000	
70	Tilskudd diverse formål	500 000	70 000 000
1001	Deltakelse i internasjonale organisasjoner:		
70	Tilskudd	6 330 000	6 330 000
	Sum administrasjon		<u>76 330 000</u>
Forskning og utvikling			
1020	Havforskningsinstituttet (jf. kap. 4020):		
1	Driftsutgifter	195 200 000	
21	Spesielle driftsutgifter	122 000 000	
90	Innskudd aksjekapital PROTEVS AS	330 000	317 530 000
1021	Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 4021):		
1	Driftsutgifter	91 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter	45 580 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	307 000 000	443 580 000
1023	Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU (jf. kap. 4023):		
1	Driftsutgifter	26 200 000	
21	Spesielle driftsutgifter	8 500 000	
50	Tilskudd Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	234 500 000	
70	Tilskudd Fiskeriforskning i Tromsø, <i>kan overføres</i> ...	48 000 000	
71	Tilskudd til utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	32 000 000	
90	Innskudd aksjekapital PROTEVS AS	330 000	349 530 000
	Sum forskning og utvikling		<u>1 110 640 000</u>
Fiskeri- og havbruksforvaltning			
1030	Fiskeridirektoratet (jf. kap. 4030):		
1	Driftsutgifter	298 160 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 600 000	299 760 000
1050	Diverse fiskeriformål:		
71	Sosiale tiltak, <i>kan overføres</i>	3 000 000	
73	Tilskudd til Fiskerinæringens Kompetansesenter, <i>kan overføres</i>	13 000 000	
74	Erstatninger, <i>kan overføres</i>	1 950 000	
78	DNA-register for vågehval, <i>kan overføres</i>	3 500 000	
79	Informasjon ressursforvaltning	2 500 000	23 950 000
	Sum fiskeri- og havbruksforvaltning		<u>323 710 000</u>

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
Kystforvaltning			
1060	Kystadministrasjon (jf. kap. 4060):		
1	Driftsutgifter	90 000 000	
47	Innkjøp av EDB-utstyr, <i>kan overføres</i>	2 500 000	
70	Tilskudd Redningsselskapet	54 500 000	147 000 000
1064	Havnetjenesten (jf. kap. 4064):		
30	Fiskerihavneanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 24, 33, 45 og 60</i>	159 300 000	
33	Farleder, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 24, 30, 45 og 60</i>	35 000 000	
45	Vedlikehold av fiskerihavneanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 24, 30, 33 og 60</i>	10 000 000	
60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 24, 30, 33 og 45</i>	23 000 000	227 300 000
1065	Fyrtjenesten (jf. kap. 4065):		
1	Driftsutgifter	191 780 000	
30	Nyanlegg, <i>kan overføres</i>	25 250 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	25 300 000	242 330 000
1066	Lostjenesten (jf. kap. 4066):		
1	Driftsutgifter	359 300 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	14 150 000	373 450 000
1067	Trafikksentraler (jf. kap. 4067):		
1	Driftsutgifter	28 400 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	35 000 000	63 400 000
1070	Elektroniske navigasjonshjelpemidler (jf. kap. 4070):		
1	Driftsutgifter	27 100 000	
70	Tilskudd til utbygging og drift av Loran C, <i>kan overføres</i>	2 000 000	29 100 000
	Sum kystforvaltning		1 082 580 000
	Sum Fiskeridepartementet		2 593 260 000

Landbruksdepartementet

Mat- og landbruksforvaltning m.m.

1100	Landbruksdepartementet (jf. kap. 4100):		
1	Driftsutgifter	107 532 000	
45	Store utstyrskjøp og vedlikehold - ordinære forvaltningsorgan, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	4 741 000	
50	Store utstyrskjøp og vedlikehold - forvaltningsorgan med særskilte fullmakter	200 000	
70	Tilskudd til driften av Staur gård	300 000	112 773 000
	Sum mat- og landbruksforvaltning m.m.		112 773 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Matvarekvalitet, dyrehelse og plantehelse			
1107	Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 4107):		
1	Driftsutgifter	186 901 000	
70	Tilskudd til veterinær beredskap	45 416 000	
73	Tilskudd til tiltak mot dyresykdommer, <i>overslagsbevilgning</i>	16 166 000	248 483 000
1110	Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 4110):		
1	Driftsutgifter	116 430 000	116 430 000
1112	Forvaltningsstøtte, utviklingsoppgaver og kunnskapsutvikling m.m.:		
50	Forvaltningsstøtte og utviklingsoppgaver, Veterinær- instituttet	106 848 000	
51	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskapsformid- ling, Planteforsk	49 107 000	
52	Støtte til fagsentrene, Planteforsk	12 821 000	168 776 000
1114	Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 4114):		
1	Driftsutgifter	245 644 000	245 644 000
	Sum matvarekvalitet, dyrehelse og plantehelse		<u>779 333 000</u>
Forskning og utvikling			
1137	Forskning og utvikling:		
50	Forskningsaktivitet	131 214 000	
51	Basisbevilgninger til forskningsinstitutter m.m.	150 523 000	281 737 000
	Sum forskning og utvikling		<u>281 737 000</u>
Næringsutvikling, miljø og arealforvaltning			
1140	Miljø- og næringstiltak i jordbruket (jf. kap. 4140):		
50	Driftsøkonomiske analyser m.m., NILF	18 633 000	
77	Miljørettet prosjektarbeid m.m., <i>kan overføres</i>	36 281 000	54 914 000
1142	Miljø- og næringstiltak i skogbruket:		
50	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskapsfor- midling i skogbruket, Skogforsk	12 740 000	
51	Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket	3 381 000	
71	Tilskudd til langsiktige investeringer og nærings- tiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	100 439 000	
76	Ressurs- og miljøtiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	23 415 000	139 975 000
1143	Statens landbruksforvaltning (jf. kap. 4143):		
1	Driftsutgifter	139 673 000	
70	Tilskudd til beredskap i kornsektoren, <i>kan overføres</i>	13 045 000	
71	Omstillingsstøtte til slakteri, <i>kan overføres</i>	9 100 000	
72	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	100 000	161 918 000
1145	Jordskifterettene (jf. kap. 4145):		
1	Driftsutgifter	135 811 000	135 811 000
1146	Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 4146):		
1	Driftsutgifter	63 167 000	63 167 000
1147	Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 4147):		
1	Driftsutgifter	28 036 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 061 000	

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
70	Tilskudd til fjellstuer	625 000	
71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	2 109 000	33 831 000
1148	Naturskade - erstatninger og sikring:		
70	Tilskudd til sikringstiltak m.m., <i>kan overføres</i>	20 016 000	
71	Naturskade, erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	41 481 000	61 497 000
1150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 4150):		
50	Fondsavsetninger, <i>overslagsbevilgning</i>	784 960 000	
70	Markedsregulering, <i>kan overføres</i>	222 500 000	
73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	2 456 417 000	
74	Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	6 873 558 000	
77	Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	359 000 000	
78	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 773 854 000	12 470 289 000
1151	Til gjennomføring av reindrifftsavtalen:		
51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	49 700 000	
72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	5 300 000	
75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	46 200 000	
79	Velferdsordninger	1 800 000	103 000 000
1161	Statskog SF - forvaltningsdrift:		
70	Tilskudd til forvaltningsdrift	16 299 000	
71	Distriktsrettet næringsutvikling	3 031 000	
73	Avviklingskostnader	212 000	
75	Oppsyn i statsallmenninger	6 713 000	26 255 000
	Sum næringsutvikling, miljø og arealforvaltning		13 250 657 000
	Sum Landbruksdepartementet		14 424 500 000

Samferdselsdepartementet

Administrasjon m.m.

1300	Samferdselsdepartementet (jf. kap 4300):		
1	Driftsutgifter	88 200 000	
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	12 900 000	
71	Tilskudd til trafikksikkerhetsformål m.v.	14 100 000	115 200 000
1301	Forskning og utvikling m.v.:		
21	Utredninger vedrørende miljø, trafikksikkerhet m.v.	21 600 000	
50	Samferdselsforskning, <i>kan overføres</i>	84 000 000	
70	Tilskudd til rasjonell og miljøvennlig transport m.v., <i>kan overføres</i>	7 500 000	
71	Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser for funksjonshemmede, <i>kan overføres</i>	10 000 000	123 100 000
	Sum administrasjon m.m.		238 300 000

Luftfartsformål eksklusive forretningsdriften

1310	Flytransport:		
70	Godtgjørelse for innenlandske flyruter, <i>kan nyttes under kap. 1311 post 71</i>	412 400 000	412 400 000
1311	Tilskudd til regionale flyplasser:		
70	Tilskudd til Luftfartsverkets regionale flyplasser	97 000 000	
71	Tilskudd til ikke-statlige flyplasser, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1310 post 70</i>	10 100 000	107 100 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1313	Luftfartstilsynet (jf. kap 4313):		
1	Driftsutgifter	116 300 000	116 300 000
1314	Havarikommisjonen for sivil luftfart:		
1	Driftsutgifter	20 200 000	20 200 000
	Sum luftfartsformål eksklusive forretningsdriften		656 000 000
Vegformål			
1320	Statens vegvesen (jf. kap. 4320):		
23	Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av riksveger m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 30 og post 72</i>	5 312 000 000	
24	Statens vegvesens produksjon, <i>kan overføres</i>	-110 000 000	
30	Riksveginvesteringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23 og post 72</i>	4 404 600 000	
31	Rassikring, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i>	146 600 000	
33	Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres</i>	102 900 000	
72	Tilskudd til riksvegferjedrift, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23 og post 30</i>	1 050 300 000	10 906 400 000
	Sum vegformål		10 906 400 000
Særskilte transporttiltak			
1330	Særskilte transporttiltak:		
70	Tilskudd til Hurtigruten	180 800 000	
71	Tilskudd til ekspressbusser, <i>kan overføres</i>	25 000 000	205 800 000
	Sum særskilte transporttiltak		205 800 000
Jernbaneformål			
1350	Jernbaneverket (jf. kap. 4350):		
23	Drift og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i>	2 864 900 000	
25	Drift og vedlikehold av Gardermobanen, <i>kan overføres</i>	88 500 000	
30	Investeringer i linjen, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23</i>	1 303 300 000	4 256 700 000
1351	Overføringer til NSB BA:		
70	Betaling for persontransporttjenester	1 293 000 000	1 293 000 000
1354	Statens jernbanetilsyn:		
1	Driftsutgifter	20 900 000	20 900 000
	Sum jernbaneformål		5 570 600 000
Samferdselsberedskap			
1360	Samferdselsberedskap:		
1	Driftsutgifter	4 900 000	
30	Transport- og sambandsanlegg, utstyr m.v., <i>kan overføres</i>	12 900 000	
70	Beredskapslagring, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
71	Tilskudd til samfunnspålagte oppgaver vedr. Totalforsvaret	23 200 000	43 000 000
	Sum samferdselsberedskap		43 000 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
Post og telekommunikasjoner			
1370	Kjøp av posttjenester:		
70	Betaling for ulønnsomme posttjenester	372 000 000	372 000 000
1380	Post- og teletilsynet (jf. kap. 4380):		
1	Driftsutgifter	145 100 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	24 200 000	169 300 000
	Sum post og telekommunikasjoner		541 300 000
	Sum Samferdselsdepartementet		18 161 400 000

Miljøverndepartementet

Fellesoppgaver, regional planlegging, forskning, internasjonalt arbeid m.m.

1400	Miljøverndepartementet (jf. kap. 4400):		
1	Driftsutgifter	151 248 000	
21	Spesielle driftsutgifter	62 252 000	
60	Omstillingsprogram for å gjennomføre kommune- reformen, <i>kan overføres</i>	5 200 000	
70	Driftstilskudd til frivillige miljøvernorganisasjoner ...	31 050 000	
71	Internasjonale organisasjoner, <i>kan overføres</i>	32 175 000	
72	Miljøverntiltak i nordområdene, <i>kan overføres</i>	8 000 000	
73	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk og lokal agenda 21, <i>kan overføres</i>	38 925 000	
74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	2 200 000	
75	Miljøvennlig byutvikling, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
76	Støtte til internasjonale miljøtiltak og nasjonale energiltak, <i>kan overføres</i>	9 081 000	
78	Miljøtiltak i nikkilverkene på Kola, <i>kan overføres</i>	170 000 000	515 131 000
1410	Miljøvernforskning og miljøovervåkning (jf. kap. 4410):		
21	Miljøovervåkning og miljødata	89 257 000	
50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	84 710 000	
51	Forskningsprogrammer m.m.	126 018 000	
52	Rekutteringsstipend til kvinnelige miljøvern- forskere	1 100 000	
53	Internasjonalt miljøvernforskningssamarbeid	5 000 000	
60	Kommunal overvåking og kartlegging av biologisk mangfold, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene .	22 151 000	
79	Diverse tilskudd	2 500 000	336 736 000
	Sum fellesoppgaver, regional planlegging, forskning, internasjonalt arbeid m.m.		851 867 000

Biomangfold og friluftsliv

1425	Vilt- og fisketiltak (jf. kap. 4425):		
1	Driftsutgifter	31 500 000	
61	Tilskudd til kommunale vilttiltak, <i>kan overføres</i>	5 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	6 200 000	
71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	25 645 000	68 345 000
1426	Statens naturoppsyn (jf. kap. 4426):		
1	Driftsutgifter	49 495 000	
30	Tiltak i nasjonalparkene, <i>kan overføres</i>	3 791 000	
31	Tiltak i naturvern- og friluftsområder, <i>kan overføres</i> ..	12 971 000	
32	Skjærgårdsparker m.v., <i>kan overføres</i>	14 195 000	
70	Tilskudd til naturoppsyn, <i>kan overføres</i>	500 000	
71	Bru til Tautra	5 000 000	85 952 000
1427	Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427):		
1	Driftsutgifter	68 646 000	
21	Spesielle driftsutgifter	32 333 000	
30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	30 905 000	
32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	17 750 000	
33	Statlige erverv, barskogvern, <i>kan overføres</i>	70 926 000	
34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	2 100 000	
70	Tilskudd til kalking og lokale fiskeformål, <i>kan overføres</i>	92 200 000	
72	Erstatninger for rovviltskader, <i>overslagsbevilgning</i>	83 123 000	
73	Forebyggende tiltak mot rovviltskader og omstillingstiltak, <i>kan overføres</i>	34 500 000	
74	Tilskudd til friluftslivstiltak, <i>kan overføres</i>	11 670 000	
75	Internasjonale avtaler og medlemskap	1 010 000	
77	Tilskudd til naturinformasjonssentra, <i>kan overføres</i> ..	6 400 000	
78	Friluftsrådernes landsforbund og interkommunale friluftsråd, <i>kan overføres</i>	5 300 000	456 863 000
	Sum biomangfold og friluftsliv		611 160 000

Kulturminner og kulturmiljø

1429	Riksantikvaren (jf. kap. 4429):		
1	Driftsutgifter	74 323 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 72 og 73</i>	28 150 000	
70	Tilskudd til samarbeidsprosjekt mellom offentlig og privat sektor innenfor kulturminnefeltet, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
72	Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 21</i>	90 684 000	
73	Brannsikring og beredskapstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	5 453 000	
75	Internasjonalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	900 000	209 510 000
	Sum kulturminner og kulturmiljø		209 510 000

Forurensning

1441	Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 4441):		
1	Driftsutgifter	193 368 000	
39	Opprydningstiltak, <i>kan overføres</i>	33 880 000	
63	Tilskudd til kommunale avløpstiltak, <i>kan overføres</i> ...	70 820 000	
65	Tilskudd til helhetlig vannforvaltning, <i>kan overføres</i> ..	2 000 000	
73	Tilskudd til biloppsamlingssystemet	97 786 000	
75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i>	151 252 000	

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
76	Refusjonsordninger	50 000 000	
77	Tilskudd til innsamling av PCB-holdig isolerglass- ruter, <i>kan overføres</i>	10 000 000	609 106 000
1443	Statens beredskapsansvar mot akutt forurensning:		
1	Driftsutgifter	37 430 000	
21	Spesielle driftsutgifter	3 595 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 193 000	57 218 000
1444	Produktregisteret:		
1	Driftsutgifter	12 213 000	12 213 000
	Sum forurensning		678 537 000

Kart og geodata

1465	Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk:		
21	Betaling for statsoppdraget	376 220 000	376 220 000
	Sum kart og geodata		376 220 000

Nord- og polarområdene

1471	Norsk Polarinstitut (jf. kap. 4471):		
1	Driftsutgifter	106 919 000	
50	Stipend	498 000	107 417 000
	Sum nord- og polarområdene		107 417 000
	Sum Miljøverndepartementet		2 834 711 000

Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Administrasjon m.v.

1500	Arbeids- og administrasjonsdepartementet (jf. kap. 4500):		
1	Driftsutgifter	146 312 000	
21	Spesielle driftsutgifter	113 891 000	260 203 000
1503	Midler til tjenstemannsorganisasjonenes opplærings- og utviklingsarbeid:		
70	Tilskudd	151 111 000	151 111 000
1507	Datatilsynet (jf. kap. 4507):		
1	Driftsutgifter	17 357 000	17 357 000
	Sum administrasjon m.v.		428 671 000

Fylkesmannsembetene

1510	Fylkesmannsembetene (jf. kap. 4510):		
1	Driftsutgifter	729 258 000	729 258 000
	Sum fylkesmannsembetene		729 258 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Forvaltningspolitikk og statlige fellestjenester			
1520	Statskonsult (jf. kap. 4520):		
1	Driftsutgifter	98 386 000	
21	Spesielle driftsutgifter	21 247 000	119 633 000
1522	Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 4522):		
1	Driftsutgifter	227 314 000	
21	Spesielle driftsutgifter	25 258 000	
22	Fellesutgifter for R-kvartalet	47 100 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	10 771 000	310 443 000
	Sum forvaltningspolitikk og statlige fellestjenester		<u>430 076 000</u>
Partistøtte			
1530	Tilskudd til de politiske partier:		
70	Tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner	142 037 000	
71	Tilskudd til kommunepartiene, <i>overslagsbevilgning</i> ...	24 575 000	
72	Tilskudd til kommunestyregruppene, <i>overslagsbevilgning</i>	19 360 000	
73	Tilskudd til fylkespartiene, <i>overslagsbevilgning</i>	50 530 000	
74	Tilskudd til fylkestingsgruppene, <i>overslagsbevilgning</i>	7 515 000	
76	Tilskudd til de politiske partiers sentrale ungdomsorganisasjoner, <i>overslagsbevilgning</i>	5 700 000	249 717 000
	Sum partistøtte		<u>249 717 000</u>
Pensjoner m.m.			
1541	Pensjoner av statskassen:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	26 156 000	26 156 000
1542	Tilskudd til Statens Pensjonskasse og Pensjonsordningen for apoteketaten:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	6 806 826 000	
70	For andre medlemmer av Statens Pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	84 095 000	6 890 921 000
1543	Arbeidsgiveravgift til folketrygden:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	270 589 000	
70	For andre medlemmer av Statens Pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	5 356 000	275 945 000
1544	Boliglån til statsansatte:		
90	Lån, <i>overslagsbevilgning</i>	1 500 000 000	1 500 000 000
1546	Yrkesskadeforsikring (jf. kap. 4546):		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	36 800 000	36 800 000
1547	Gruppelivsforsikring (jf. kap. 4547):		
1	Driftsutgifter	69 224 000	69 224 000
	Sum pensjoner m.m.		<u>8 799 046 000</u>
Konkurrans- og prispolitikk			
1550	Konkurransetilsynet (jf. kap. 4550):		
1	Driftsutgifter	64 214 000	64 214 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
1560	Pristilskudd:		
70	Til regulering av forbrukerprisene	87 000 000	87 000 000
	Sum konkurranse- og prispolitikk		<u>151 214 000</u>
Arbeidsmiljø og sikkerhet			
1570	Arbeidstilsynet (jf. kap. 4570):		
1	Driftsutgifter	243 717 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 700 000	247 417 000
1571	Direktoratet for brann- og elsikkerhet (jf. kap. 4571):		
1	Driftsutgifter	117 054 000	
21	Spesielle driftsutgifter	700 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	800 000	
70	Tilskudd til Norsk Brannvern Forening	500 000	
71	Tilskudd til Norsk Elektrotekniske Komite	2 600 000	121 654 000
1573	Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 4573):		
1	Driftsutgifter	57 774 000	
21	Oppdrag	6 600 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	68 374 000
1575	Forskning og utredning:		
21	Forsknings- og utredningsoppdrag, m.m., <i>kan overføres</i>	8 200 000	
50	Norges forskningsråd	43 700 000	
70	Tilskudd til forskning og informasjon	700 000	52 600 000
1577	Norges brannskole:		
1	Driftsutgifter	34 950 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 000 000	35 950 000
	Sum arbeidsmiljø og sikkerhet		<u>525 995 000</u>
Bygg utenfor husleieordningen			
1580	Bygg utenfor husleieordningen:		
31	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	762 870 000	
32	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	116 400 000	
33	Reserve for byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	4 320 000	
36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	10 560 000	894 150 000
1581	Eiendommer til kongelige formål:		
1	Driftsutgifter	17 628 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 700 000	24 328 000
1582	Utvikling av Fornebuområdet:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	10 220 000	
30	Investeringer på Fornebu, <i>kan overføres</i>	165 690 000	175 910 000
1583	Utvikling av Pilestredet Park (jf. kap. 4583):		
30	Investeringer Pilestredet Park, <i>kan overføres</i>	700 000	700 000
	Sum bygg utenfor husleieordningen		<u>1 095 088 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Arbeidsmarked			
1590	Aetat (jf. kap. 4590):		
1	Driftsutgifter	1 631 360 000	
21	Spesielle driftsutgifter	1 716 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	199 780 000	1 832 856 000
1591	Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 4591):		
21	Evaluering, utviklingstiltak m.v., <i>kan overføres</i>	22 474 000	
70	Arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres</i>	1 184 558 000	1 207 032 000
1592	Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede:		
70	Arbeidsmarkedstiltak, drift, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1591 post 70</i>	2 740 246 000	
73	Arbeidsmarkedstiltak, investeringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	103 447 000	
74	Lønnssubsidium ved reaktivisering, <i>overslagsbevilgning</i>	36 000 000	2 879 693 000
1593	Aetats salg av bedriftstjenester (jf. kap. 4593):		
1	Driftsutgifter	11 000 000	11 000 000
1595	Ventelønn m.v. (jf. kap. 4595):		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	269 078 000	269 078 000
	Sum arbeidsmarked		6 199 659 000
	Sum Arbeids- og administrasjonsdepartementet		18 608 724 000

Finansdepartementet

Finansadministrasjon

1600	Finansdepartementet (jf. kap. 4600):		
1	Driftsutgifter	198 800 000	
21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag, <i>kan overføres</i>	23 950 000	
90	Finansmarkedsfond	90 000 000	312 750 000
1602	Kredittilsynet (jf. kap. 4602):		
1	Driftsutgifter	119 600 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	700 000	120 300 000
	Sum finansadministrasjon		433 050 000

Skatte- og avgiftsadministrasjon

1610	Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610):		
1	Driftsutgifter	808 300 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	4 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	54 500 000	866 800 000
1618	Skatteetaten (jf. kap. 4618):		
1	Driftsutgifter	3 103 600 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	58 700 000	
22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	376 400 000	

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	124 100 000	3 662 800 000
	Sum skatte- og avgiftsadministrasjon		4 529 600 000
Offisiell statistikk			
1620	Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 4620):		
1	Driftsutgifter	312 950 000	
21	Spesielle driftsutgifter	106 000 000	
22	Folke- og bolig telling mv., <i>kan overføres</i>	32 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 650 000	458 600 000
	Sum offisiell statistikk		458 600 000
Andre formål			
1630	Tiltak for å styrke den statlige økonomiforvaltning:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	9 400 000	9 400 000
1632	Kompensasjon for merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner:		
60	Tilskudd	1 217 000 000	1 217 000 000
1634	Statens innkrevingsentral (jf. kap. 4634):		
1	Driftsutgifter	169 200 000	169 200 000
1637	EU-opplysning:		
70	Tilskudd til frivillige organisasjoner	2 000 000	2 000 000
	Sum andre formål		1 397 600 000
Statsgjeld, renter og avdrag			
1650	Statsgjeld, renter m.m. (jf. kap. 5606):		
1	Driftsutgifter	12 250 000	
88	Renter og provisjon m.m. på utenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	355 000 000	
89	Renter og provisjon m.m. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	16 893 000 000	17 260 250 000
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning:		
90	Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	45 836 000 000	
91	Avdrag og innløsning av statens grunnkjøpsobligasjoner, <i>overslagsbevilgning</i>	21 000 000	
92	Avdrag på utenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i> .	1 561 000 000	47 418 000 000
	Sum statsgjeld, renter og avdrag		64 678 250 000
Statlige fordringer, avsetninger mv.			
1670	Avsetninger til Den nordiske investeringsbank:		
50	Tapsfond for miljølåneordningen	10 000 000	10 000 000
	Sum statlige fordringer, avsetninger mv.		10 000 000
	Sum Finansdepartementet		71 507 100 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Forsvarsdepartementet			
1700	Forsvarsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	146 658 000	
73	Forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	7 500 000	154 158 000
1719	Fellesutgifter og tilskudd til foretak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4719):		
1	Driftsutgifter	47 826 000	
43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet	20 000 000	
51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	160 458 000	
71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	52 133 000	
78	Norges tilskudd til NATOs driftsbudsjett, <i>kan overføres</i>	99 000 000	379 417 000
1720	Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 4720):		
1	Driftsutgifter	1 123 294 000	1 123 294 000
1723	Sikkerhetstjenesten (jf. kap. 4723):		
1	Driftsutgifter	58 750 000	58 750 000
1725	Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 4725):		
1	Driftsutgifter	2 294 356 000	
50	Overføring til Statens Pensjonskasse, <i>kan overføres</i> ..	66 069 000	
70	Renter låneordningen, <i>kan overføres</i>	8 500 000	
90	Lån til private, <i>kan overføres</i>	1 000 000	2 369 925 000
1731	Hæren (jf. kap. 4731):		
1	Driftsutgifter	4 354 933 000	4 354 933 000
1732	Sjøforsvaret (jf. kap. 4732):		
1	Driftsutgifter	2 647 003 000	2 647 003 000
1733	Luftforsvaret (jf. kap. 4733):		
1	Driftsutgifter	3 691 716 000	3 691 716 000
1734	Heimevernet (jf. kap. 4734):		
1	Driftsutgifter	699 342 000	699 342 000
1735	Forsvarets etterretningstjeneste:		
21	Spesielle driftsutgifter	600 539 000	600 539 000
1760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4760):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1760 postene 45 og 47</i>	620 393 000	
44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 47</i>	147 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 266 846 000	
47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 postene 1 og 44</i>	1 839 819 000	
48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	270 443 000	
75	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 44</i>	180 000 000	9 324 501 000
1790	Kystvakten (jf. kap. 4790):		
1	Driftsutgifter	625 725 000	625 725 000
1791	Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 4791):		
1	Driftsutgifter	191 896 000	191 896 000
1792	Norske styrker i utlandet (jf. kap. 4792):		
1	Driftsutgifter	1 242 385 000	1 242 385 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
1795	Kulturelle og allmenntilgittige formål (jf. kap. 4795):		
1	Driftsutgifter	127 239 000	
47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 47</i>	25 000 000	
60	Tilskudd til kommuner, <i>kan overføres</i>	40 100 000	
72	Overføringer til andre	995 000	193 334 000
	Sum Forsvarsdepartementet		<u>27 656 918 000</u>

Olje- og energidepartementet

Administrasjon

1800	Olje- og energidepartementet:		
1	Driftsutgifter	98 650 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	22 000 000	
22	Beredskapslagre for drivstoff, <i>kan overføres</i>	21 000 000	
70	Internasjonalisering av petroleumsvirksomheten, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	1 000 000	158 650 000
	Sum administrasjon		<u>158 650 000</u>

Petroleumsforvaltning

1810	Oljedirektoratet (jf. kap. 4810):		
1	Driftsutgifter	241 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter	67 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 500 000	314 500 000
	Sum petroleumsforvaltning		<u>314 500 000</u>

Energi- og vassdragsforvaltning

1820	Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 4820 og 4829):		
1	Driftsutgifter	209 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	48 700 000	
22	Forbygningsarbeider og oppryddingstiltak, <i>kan overføres</i>	55 350 000	
70	Tilskudd til lokale el-forsyningsanlegg, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
75	Tilskudd til sikringstiltak, <i>kan overføres</i>	2 600 000	326 650 000
1825	Omlegging av energibruk og energiproduksjon:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
50	Overføring til energifondet	269 000 000	
73	Produksjonsstøtte til vindkraft	3 500 000	
74	Naturgass	30 000 000	308 500 000
	Sum energi- og vassdragsforvaltning		<u>635 150 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Forskningsformål			
1830	Energiforskning (jf. kap. 4829):		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	16 800 000	
50	Norges forskningsråd	214 100 000	
70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	8 200 000	239 100 000
	Sum forskningsformål		239 100 000
	Sum Olje- og energidepartementet		1 347 400 000
Ymse utgifter			
2309	Tilfeldige utgifter:		
1	Driftsutgifter	7 450 629 000	7 450 629 000
	Sum ymse utgifter		7 450 629 000
Statsbankene			
2410	Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 5310):		
1	Driftsutgifter	268 285 000	
50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	1 932 000 000	
70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	2 790 800 000	
71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	914 800 000	
72	Rentestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 579 400 000	
73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	474 000 000	
74	Tap på utlån	464 000 000	
75	Særskilte tilretteleggingstiltak for utdanning i utlandet	4 528 000	
90	Lån til Statens lånekasse for utdanning, <i>overslagsbevilgning</i>	10 610 000 000	19 037 813 000
2412	Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 5312 og 5615):		
1	Driftsutgifter	254 400 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
72	Rentestøtte	67 000 000	
90	Lån til Husbanken, <i>overslagsbevilgning</i>	12 167 000 000	12 492 400 000
2415	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak:		
73	Rentestøtte stønadslån	1 000 000	
74	Tilskudd til næringsutvikling i marin sektor, <i>kan overføres</i>	30 000 000	31 000 000
2420	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 5320 og 5620):		
50	Programvirksomhet, fond	114 000 000	
55	Landsdekkende innovasjonsordning, fond	175 000 000	
70	Administrasjon, <i>kan overføres</i>	185 500 000	
91	Lån til risikolåneordningen, <i>overslagsbevilgning</i>	5 400 000 000	
92	Lån til grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen, <i>overslagsbevilgning</i>	37 000 000 000	42 874 500 000
2422	Statens miljøfond:		
70	Statens miljøfond, rentestøtte	1 000 000	
90	Statens miljøfond, lån, <i>kan overføres</i>	45 000 000	46 000 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
2425	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskommunene:		
50	Bedrifts- og næringsutvilking i distiktene, fond, <i>kan nyttes under kap. 551 post 51</i>	870 000 000	870 000 000
2426	SIVA (jf. kap. 5326 og 5613):		
90	Lån til SIVA, <i>overslagsbevilgning</i>	215 000 000	215 000 000
	Sum statsbankene		<u>75 566 713 000</u>

Petroleumsvirksomheten

2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 5440):		
22	Fjerningsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	140 000 000	
30	Investeringer	15 300 000 000	
50	Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond	600 000 000	16 040 000 000
2442	Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	140 000 000	140 000 000
2443	Petoro AS:		
70	Administrasjon	250 000 000	250 000 000
	Sum petroleumsvirksomheten		<u>16 430 000 000</u>

Statens forretningsdrift

2445	Statsbygg (jf. kap. 5445):		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-2 117 673 000	
	2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	871 629 000	
	3 Avskrivninger	293 176 000	
	4 Renter av statens kapital	24 000 000	
	5 Til investeringsformål	710 000 000	
	6 Til reguleringsfondet	164 320 000	-54 548 000
30	Igangsetting av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	32 100 000	
31	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	493 780 000	
32	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	75 030 000	
33	Reserve for byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	9 110 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	92 154 000	
49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>	100 030 000	747 656 000
2450	Luftfartsverket (jf. kap. 5450, 5491 og 5603):		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	-2 430 700 000	
	2 Inntekter regionale flyplasser	-221 000 000	
	4 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 785 700 000	
	5 Driftsutgifter regionale flyplasser, <i>overslagsbevilgning</i>	231 600 000	
	6 Avskrivninger	360 000 000	
	7 Renter av statens kapital	36 000 000	
	8 Til investeringsformål	238 400 000	0
30	Flyplassanlegg, <i>kan overføres</i>	598 400 000	598 400 000
2460	Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (jf. kap. 5460):		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter, refusjon av driftsutgifter fra risikoavsetningsfond	-40 500 000	
	2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	40 500 000	0

Kap. Post		Kroner	Kroner
50	Tilskudd til risikoavsetningsfond for SUS/Baltikum-ordningen	45 000 000	45 000 000
2463	Forsvarsbygg:		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	-4 261 270 000	
	2 Driftsutgifter	4 261 270 000	0
2465	Statens kartverk (jf. kap. 5491 og 5603):		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	-561 220 000	
	2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	538 954 000	
	3 Avskrivninger	14 746 000	
	4 Renter av statens kapital	3 520 000	-4 000 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13 896 000	9 896 000
2470	Statens Pensjonskasse:		
24	Driftsresultat		
	1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-258 257 000	
	2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	200 322 000	
	3 Avskrivninger	28 342 000	
	4 Renter av statens kapital	1 727 000	
	5 Til reguleringsfond	19 210 000	-8 656 000
45	Investeringer i medlemsdatabasen	19 047 000	10 391 000
2490	NVE Anlegg (jf. kap. 5490):		
24	Driftsresultat		
	1 Driftsinntekter	-43 000 000	
	2 Driftsutgifter	40 000 000	
	3 Avskrivninger	4 500 000	
	4 Renter	1 800 000	
	5 Til reguleringsfond	2 000 000	5 300 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 000 000	11 300 000
	Sum statens forretningsdrift		<u>1 422 643 000</u>

Folketrygden

Stønad ved fødsel og adopsjon

2530	Fødselspenger og adopsjonspenger:		
70	Fødselspenger til yrkesaktive, <i>overslagsbevilgning</i>	7 706 000 000	
71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	410 000 000	
72	Feriepenger av fødselspenger til arbeidstakere, <i>overslagsbevilgning</i>	223 000 000	
73	Adopsjonspenger m.v., <i>overslagsbevilgning</i>	106 000 000	8 445 000 000
	Sum stønad ved fødsel og adopsjon		<u>8 445 000 000</u>

Arbeidsliv

2540	Stønad under arbeidsløyse til fiskere og fangstmenn:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	40 800 000	40 800 000
2541	Dagpenger:		
70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	6 511 000 000	6 511 000 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
2542	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v. (jf. kap. 5704):		
70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v., <i>overslagsbevilgning</i>	350 000 000	350 000 000
2543	Ytelser til yrkesrettet attføring:		
70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	5 697 000 000	
71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 057 000 000	7 754 000 000
	Sum arbeidsliv		<u>14 655 800 000</u>

Sosiale formål

2600	Trygdeetaten:		
1	Driftsutgifter	4 112 900 000	
21	Spesielle driftsutgifter	29 900 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	140 000 000	
50	Norges forskningsråd	5 800 000	
70	Tilskudd	3 200 000	4 291 800 000
2603	Trygderetten:		
1	Driftsutgifter	42 700 000	
21	Klagenemnd for utenlandsbehandling	1 900 000	44 600 000
2650	Sykepenger:		
70	Sykepenger for arbeidstakere m.v., <i>overslagsbevilgning</i>	22 630 000 000	
71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 710 000 000	
75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 222 000 000	25 562 000 000
2660	Uførehet:		
70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	13 277 500 000	
71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	19 580 000 000	
72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	1 287 000 000	
74	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 341 000 000	
75	Hjelpstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 455 000 000	
76	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i> ...	121 000 000	37 061 500 000
2662	Yrkesskadetrygd, gml. lovgivning:		
70	Pensjoner, <i>overslagsbevilgning</i>	81 000 000	81 000 000
2663	Medisinsk rehabilitering m.v.:		
70	Rehabiliteringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	6 408 000 000	
71	Rehabiliteringspenger i påvente av attføring, <i>overslagsbevilgning</i>	100 000	
72	Foreløpig uførestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	218 000 000	
73	Attføringshjelp	80 000 000	
74	Tilskudd til biler	924 000 000	
75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	2 584 000 000	
76	Bedring av funksjonsevnen, andre formål	40 000 000	
79	Høreapparater	320 000 000	10 574 100 000
2670	Alderdom:		
70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	27 880 000 000	
71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	36 645 000 000	
72	Ventetilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	160 000 000	
73	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	5 205 000 000	69 890 000 000
2680	Etterlatte:		
70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 155 000 000	
71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	990 000 000	
72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	67 000 000	
74	Utdanningsstønad	3 000 000	
75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	14 000 000	2 229 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
2683	Stønad til enslig mor eller far (jf. kap. 5701):		
70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 192 000 000	
72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	741 000 000	
73	Utdanningsstønad	138 100 000	
75	Stønad til flytting for å komme i arbeid	500 000	
76	Forskuttering av underholdsbidrag	1 700 000 000	4 771 600 000
2686	Gravferdsstønad:		
70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	246 500 000	246 500 000
	Sum sosiale formål		<u>154 752 100 000</u>

Helsevern

2711	Diverse tiltak i spesialisthelsetjenesten:		
70	Refusjon spesialisthjelp	970 000 000	
71	Refusjon psykologhjelp	170 000 000	
72	Refusjon tannlegehjelp	311 000 000	
73	Sykestønadsutgifter i utlandet	127 000 000	
74	Tilskudd til Glittreklubben AS og Granheim Lunge- senter	105 200 000	
76	Private laboratorier og røntgeninstitutt	423 000 000	
77	Pasienter fra gjensidighetsland m.v.	30 000 000	
78	Opptreningsinstitusjoner m.fl.	661 500 000	2 797 700 000
2750	Sykefrakt m.v.:		
71	Skyssvederlag for leger m.v.	379 000 000	
72	Luftambulansetransport	312 000 000	
73	Kiropraktorbehandling	14 000 000	
75	Logopedisk og ortoptisk behandling	34 000 000	
77	Sykefrakt	1 491 500 000	
78	Oppholdsutgifter	49 000 000	2 279 500 000
2751	Medisiner m.v.:		
70	Legemidler	7 140 000 000	
72	Sykepleieartikler	1 020 000 000	
73	Ortopediske hjelpemidler m.v.	494 000 000	8 654 000 000
2752	Refusjon av egenbetaling:		
70	Refusjon av egenbetaling	1 718 000 000	1 718 000 000
2755	Helsetjeneste i kommunene:		
62	Tilskudd til fastlønsordning fysioterapeuter, <i>kan nyttes under post 71</i>	195 000 000	
70	Refusjon allmennlegehjelp	2 358 000 000	
71	Refusjon fysioterapi, <i>kan nyttes under post 62</i>	985 000 000	3 538 000 000
2790	Andre helsetiltak:		
70	Bidrag, lokalt	530 500 000	
72	Sykebehandling i utlandet	11 000 000	541 500 000
	Sum helsevern		<u>19 528 700 000</u>
	Sum Folketrygden		<u>197 381 600 000</u>

Statens petroleumsfond

2800	Statens petroleumsfond (jf. kap. 5800):		
50	Overføring til fondet	205 470 000 000	205 470 000 000
	Sum statens petroleumsfond		<u>205 470 000 000</u>

Totale utgifter:

890 143 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Inntekter:			
Inntekter under departementene			
Regjering			
3024	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 24):		
1	Erstatning for utgifter i rettssaker	2 570 000	
3	Oppdrag	300 000	2 870 000
	Sum Regjering		<u>2 870 000</u>
Stortinget og underliggende institusjoner			
3041	Stortinget (jf. kap. 41):		
1	Salgsinntekter	66 000	
3	Leieinntekter	5 984 000	6 050 000
3051	Riksrevisjonen (jf. kap. 51):		
1	Refusjon innland	250 000	
2	Refusjon utland	250 000	500 000
	Sum Stortinget og underliggende institusjoner		<u>6 550 000</u>
Utenriksdepartementet			
3101	Utenriksstasjonene (jf. kap. 101):		
1	Gebyrer	9 300 000	
4	Leieinntekter	1 682 000	
5	Refusjon spesialutsendinger m.m.	4 000 000	
90	Tilbakebetaling av nødlån i utlandet	318 000	15 300 000
3161	Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 161):		
70	Tilbakeføringer av støtte	50 000	
71	Tilbakeføringer tilskudd blandede kreditter	8 410 000	8 460 000
	Sum Utenriksdepartementet		<u>23 760 000</u>
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet			
3200	Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 200):		
5	Refusjon utdanningsbistand NORAD o.a.	2 500 000	2 500 000
3202	Læringscenteret (jf. kap. 202):		
1	Inntekter ved oppdrag	6 741 000	
2	Salgsinntekter mv.	12 762 000	19 503 000
3203	Statens utdanningskontorer (jf. kap. 203):		
1	Inntekter ved oppdrag	1 200 000	
2	Salgsinntekter m.v.	3 688 000	
11	Kursavgifter	6 767 000	11 655 000
3204	Foreldreutvalget for grunnskolen (jf. kap. 204):		
2	Salgsinntekter m.v.	212 000	212 000
3221	Grunnskolen (jf. kap. 221):		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	46 388 000	46 388 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
3222 Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 222):		
2 Salgsinntekter m.v.	350 000	350 000
3232 Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 232):		
2 Salgsinntekter m.v.	5 209 000	
61 Refusjoner fra fylkeskommuner	742 000	5 951 000
3243 Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 243):		
1 Inntekter ved oppdrag	38 243 000	
2 Salgsinntekter m.v.	4 487 000	
11 Kursavgift ved voksenopplæring og etterutdanning .	2 117 000	
60 Betaling fra kommuner og fylkeskommuner	3 658 000	48 505 000
3254 Tilskudd til voksenopplæring (jf. kap. 254):		
4 Refusjon av ODA-godkjente utgifter	20 074 000	20 074 000
3256 VOX - Voksenopplæringsinstituttet (jf. kap. 256):		
1 Inntekter ved oppdrag	12 531 000	
2 Salgsinntekter m.v.	5 657 000	18 188 000
3265 Arkitektthøgskolen i Oslo (jf. kap. 265):		
1 Inntekter ved oppdrag	4 500 000	
2 Salgsinntekter m.v.	171 000	4 671 000
3269 Norges musikkhøgskole (jf. kap. 269):		
1 Inntekter ved oppdrag	1 200 000	
2 Salgsinntekter m.v.	300 000	1 500 000
3273 Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 273):		
1 Inntekter ved oppdrag	1 430 000	
2 Salgsinntekter m.v.	4 362 000	5 792 000
3274 Statlige høyskoler (jf. kap. 274):		
1 Inntekter ved oppdrag	198 425 000	
2 Salgsinntekter m.v.	127 028 000	325 453 000
3279 Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 279):		
1 Inntekter ved oppdrag	59 099 000	
2 Salgsinntekter m.v.	21 692 000	
4 Refusjon gebyrstipend	1 208 000	81 999 000
3281 Fellesutgifter for universiteter og høyskoler (jf. kap. 281):		
1 Inntekter ved oppdrag	173 000	
2 Salgsinntekter m.v.	1 112 000	1 285 000
3283 Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 283):		
1 Inntekter ved oppdrag	65 585 000	
2 Salgsinntekter m.v.	11 478 000	
4 Refusjon av ODA-godkjente utgifter	59 000	
5 Refusjon for flyværtjenester	70 092 000	147 214 000
3286 Fondet for forskning og nyskaping (jf. kap. 286):		
80 Avkastning	525 462 000	525 462 000
3294 Kirkelig administrasjon (jf. kap. 294):		
1 Inntekter ved oppdrag	3 239 000	
2 Salgsinntekter m.v.	1 532 000	
4 Refusjoner	2 269 000	
54 Overføringer fra Opplysningsvesenets fond	12 260 000	19 300 000
3295 Presteskapet (jf. kap. 295):		
1 Inntekter ved oppdrag	2 428 000	
4 Husleieinnbetalinger m.v.	3 471 000	5 899 000
3297 Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 297):		
2 Salgsinntekter m.v.	6 269 000	

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
4	Leieinntekter m.v.	2 676 000	8 945 000
	Sum Kirke-, utdannings- og forsknings- departementet		<u>1 300 846 000</u>
Kulturdepartementet			
3300	Kulturdepartementet (jf. kap. 300):		
1	Ymse inntekter	<u>50 000</u>	50 000
3301	Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 301):		
1	Ymse inntekter	4 417 000	
2	Inntekter ved oppdrag	<u>266 000</u>	4 683 000
3305	Inntekter fra spill og lotterier (jf. kap. 305):		
1	Spilleoverskudd fra Norsk Tipping AS	1 706 640 000	
2	Gebyr	58 962 000	
3	Refusjon	<u>7 620 000</u>	1 773 222 000
3320	Allmene kulturformål (jf. kap. 320):		
1	Ymse inntekter	<u>250 000</u>	250 000
3322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom (jf. kap. 322):		
1	Ymse inntekter	4 600 000	
2	Inntekter fra store utstillinger	<u>1 162 000</u>	5 762 000
3323	Musikkformål (jf. kap. 323):		
1	Inntekter ved Rikskonsertene	<u>15 383 000</u>	15 383 000
3324	Teater- og operaformål (jf. kap. 324):		
1	Inntekter ved Riksteatret	<u>10 000 000</u>	10 000 000
3325	Samordningsiltak for arkiv, bibliotek og museer:		
1	Ymse inntekter	<u>712 000</u>	712 000
3326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 326):		
1	Ymse inntekter	4 069 000	
2	Inntekter ved oppdrag	<u>8 040 000</u>	12 109 000
3328	Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 328):		
1	Ymse inntekter	1 336 000	
2	Inntekter ved oppdrag	<u>13 561 000</u>	14 897 000
3329	Arkivformål (jf. kap. 329):		
1	Ymse inntekter	1 200 000	
2	Inntekter ved oppdrag	<u>5 500 000</u>	6 700 000
3334	Film- og medieformål (jf. kap. 334):		
1	Ymse inntekter	5 000 000	
2	Inntekter ved oppdrag	7 923 000	
70	Gebyr	<u>10 000 000</u>	22 923 000
	Sum Kulturdepartementet		<u>1 866 691 000</u>

Justis- og politidepartementet

3400	Justisdepartementet (jf. kap. 400):		
1	Diverse inntekter	<u>949 000</u>	949 000
3410	Rettsgebyr (jf. kap. 410):		
1	Rettsgebyr	808 800 000	
4	Lensmennenes gebyrinntekter	<u>137 000 000</u>	945 800 000
3430	Kriminalomsorg (jf. kap. 430):		
2	Arbeidsdriftens inntekter	40 631 000	
3	Andre inntekter	<u>8 362 000</u>	48 993 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3432	Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) (jf. kap. 432):		
3	Andre inntekter	365 000	365 000
3440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440):		
1	Gebyrer	186 460 000	
3	Salgsinntekter	7 463 000	
4	Gebyrer - vaktelskap	199 000	194 122 000
3441	Oslo politidistrikt (jf. kap. 441):		
3	Salgsinntekter	983 000	
5	Personalbarnehage	2 122 000	3 105 000
3442	Politihøgskolen (jf. kap. 442):		
2	Diverse inntekter	5 038 000	5 038 000
3450	Sivile vernepliktige, driftsinntekter (jf. kap. 450):		
1	Inntekter av arbeid	55 936 000	
2	Salgs- og leieinntekter	388 000	56 324 000
3451	Samfunnsikkerhet og beredskap (jf. kap. 451):		
3	Diverse inntekter	15 548 000	15 548 000
3470	Fri rettshjelp (jf. kap. 470):		
1	Egenandeler m.m.	24 493 000	24 493 000
	Sum Justis- og politidepartementet		1 294 737 000

Kommunal- og regionaldepartementet

3520	Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520):		
2	Gebyr nødvisum	90 000	
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	514 066 000	514 156 000
3521	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 521):		
1	Tilbakevending for flyktninger	10 815 000	
3	Transport av flyktninger / reiseutgifter til og fra utlandet	27 200 000	
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	61 988 000	100 003 000
3540	Sametinget (jf. kap. 540):		
51	Avkastning av Samefolkets fond	7 400 000	7 400 000
3571	Tilbakeføring av forskudd (jf. kap. 571):		
90	Tilbakeføring av forskudd	34 000 000	34 000 000
3585	Husleietvistutvalget i Oslo (jf. kap. 585):		
1	Gebyrer	200 000	200 000
3587	Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 587):		
4	Gebyrer, godkjenningensordning for foretak for ansvarsrett	12 200 000	12 200 000
	Sum Kommunal- og regionaldepartementet		667 959 000

Sosial- og helsedepartementet

3600	Sosial- og helsedepartementet (jf. kap. 600):		
2	Salg av publikasjoner m.v.	5 000	5 000
3612	Statens institutt for rusmiddelforskning (jf. kap. 612):		
2	Oppdragsinntekter	340 000	340 000
3700	Statens helsetilsyn og fylkeslegene (jf. kap. 700):		
2	Gebyrinntekter m.v.	10 300 000	
70	Refusjon av kontrollutgifter	800 000	11 100 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
3706	Sosial- og helsedirektoratet:		
2	Salg- og leieinntekter	1 400 000	
4	Gebyrinntekter	7 900 000	9 300 000
3707	Nasjonalt folkehelseinstitutt:		
2	Salgs- og leieinntekter	72 300 000	72 300 000
3711	Statens rettsstoksikologiske institutt (jf. kap. 711):		
3	Diverse inntekter	800 000	800 000
3715	Statens strålevern (jf. kap. 715):		
2	Salgs- og leieinntekter	1 400 000	
5	Oppdragsinntekter	30 900 000	32 300 000
3739	Behandlingsreiser til utlandet (jf. kap. 739):		
2	Egenandeler og refusjoner	10 300 000	10 300 000
3750	Statens legemiddelverk (jf. kap. 750):		
2	Gebyrinntekter	1 000 000	1 000 000
3751	Apotekvesenet (jf. kap. 751):		
3	Tilbakebetaling av lån	200 000	200 000
	Sum Sosial- og helsedepartementet		<u>137 645 000</u>

Barne- og familiedepartementet

3859	UNG i Europa (jf. kap. 859):		
1	Tilskudd fra Europakommisjonen	1 850 000	1 850 000
3860	Forbrukerrådet (jf. kap. 860):		
1	Salg av Forbrukerrapporten	7 420 000	
2	Salg av opplysningsmateriell	2 688 000	
3	Oppdragsinntekter og refusjoner	2 061 000	
5	Andre inntekter	250 000	12 419 000
	Sum Barne- og familiedepartementet		<u>14 269 000</u>

Nærings- og handelsdepartementet

3900	Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 900):		
1	Salgsinntekter fra beredskapslagre	1 500 000	
2	Ymse inntekter	1 500 000	3 000 000
3901	Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 901):		
1	Patentavgifter	103 000 000	
2	Varemerkeavgifter	51 400 000	
3	Mønsteravgifter	2 500 000	
4	Forskjellige avgifter	6 800 000	
5	Inntekt av informasjonstjenester	5 500 000	169 200 000
3902	Justervesenet (jf. kap. 902):		
1	Justergebyrer	39 600 000	
3	Kontroll- og godkjenningsgebyr	19 700 000	
4	Oppdragsinntekter	100 000	59 400 000
3904	Brønnøysundregistrene (jf. kap. 904):		
1	Gebyrinntekter	386 100 000	
2	Oppdragsinntekter og andre inntekter	11 850 000	397 950 000
3905	Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 905):		
1	Oppdragsinntekter	10 400 000	
2	Tilskudd til samfinansieringsprosjekter	22 200 000	
3	Ymse inntekter	600 000	33 200 000
3906	Bergvesenet (jf. kap. 906):		
1	Produksjonsavgifter m.v.	750 000	750 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3907	Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 907):		
1	Gebyrer for skip og offshoreinstallasjoner i NOR	102 000 000	
3	Diverse inntekter	100 000	
4	Gebyrer for skip i NIS	45 900 000	
5	Inntekter av velferdstiltak	3 000 000	151 000 000
3908	Skipsregistrene (jf. kap. 908):		
1	Gebyrer NOR	4 700 000	
2	Gebyrer NIS	5 500 000	10 200 000
3950	Forvaltning av statlig eierskap (jf. kap. 950):		
90	Salg av aksjer	10 000 000	10 000 000
	Sum Nærings- og handelsdepartementet		<u>834 700 000</u>

Fiskeridepartementet

4000	Fiskeridepartementet (jf. kap. 1000):		
1	Refusjoner	10 000	10 000
4020	Havforskningsinstituttet (jf. kap. 1020):		
3	Oppdragsinntekter	122 000 000	122 000 000
4021	Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 1021):		
1	Oppdragsinntekter	45 580 000	45 580 000
4023	Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU (jf. kap. 1023):		
1	Inntekter Ernæringsinstituttet	8 500 000	8 500 000
4030	Fiskeridirektoratet (jf. kap. 1030):		
1	Oppdragsinntekter	10 000	
2	Salg av registre, diverse tjenester	80 000	
4	Fangstinntekter overvåkingsprogrammet	10 000	
6	Tvangsmulkt oppdrettsvirksomhet	600 000	
7	Inntekter ved laboratoriene	2 840 000	
8	Gebyr havbruk	12 500 000	
9	Gebyr Merkerregisteret	3 600 000	
10	Gebyr kvalitetskontroll	23 500 000	
11	Avgift fiskefôrkontroll	4 000 000	
12	Gebyr ervervstillatelse	2 560 000	
14	Refusjoner	10 000	49 710 000
4060	Kystadministrasjon (jf. kap. 1060):		
1	Salg av fyr- og merkelister	45 000	
7	Refusjoner	10 000	55 000
4064	Havnetjenesten (jf. kap. 1064):		
7	Refusjoner	10 000	10 000
4065	Fyrtjenesten (jf. kap. 1065):		
2	Alminnelig kystgebyr	73 480 000	
7	Refusjoner	10 000	
42	Salg av bygninger, inventar og andre inntekter	250 000	73 740 000
4066	Lostjenesten (jf. kap. 1066):		
1	Losgebyr	373 450 000	
4	Salg/avhendelse av losbåter	10 000	
7	Refusjoner	10 000	373 470 000
4067	Trafikksentraler (jf. kap. 1067):		
1	Sikkerhetsgebyr Grenland	6 250 000	
2	Sikkerhetsgebyr Sture og Mongstad	5 280 000	
4	Sikkerhetsgebyr trafikkentral Oslofjorden	11 870 000	23 400 000
4070	Elektroniske navigasjonshjelpemidler (jf. kap. 1070):		
7	Refusjoner	3 000 000	3 000 000
	Sum Fiskeridepartementet		<u>699 475 000</u>

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
Landbruksdepartementet			
4100	Landbruksdepartementet (jf. kap. 1100):		
1	Refusjon og gebyr	386 000	386 000
4107	Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 1107):		
3	Gebyr- og analyseinntekter m.m.	38 302 000	38 302 000
4110	Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 1110):		
1	Gebyr og analyseinntekter m.m.	88 114 000	88 114 000
4114	Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 1114):		
1	Gebyr og analyseinntekter m.m.	256 413 000	256 413 000
4143	Statens landbruksforvaltning (jf. kap. 1143):		
1	Driftsinntekter m.m.	22 999 000	22 999 000
4145	Jordskifterettene (jf. kap. 1145):		
1	Saks- og gebyrinntekter	12 687 000	12 687 000
4146	Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 1146):		
2	Driftsinntekter	16 749 000	16 749 000
4147	Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 1147):		
1	Driftsinntekter m.m.	1 500 000	1 500 000
4150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 1150):		
80	Markedsordningen for korn	122 000 000	122 000 000
	Sum Landbruksdepartementet		559 150 000
Samferdselsdepartementet			
4300	Samferdselsdepartementet (jf. kap. 1300):		
1	Refusjon fra Utenriksdepartementet	1 800 000	1 800 000
4313	Luftfartstilsynet (jf. kap. 1313):		
1	Gebyrinntekter	41 000 000	41 000 000
4320	Statens vegvesen (jf. kap. 1320):		
1	Salgsinntekter m.m.	16 400 000	
2	Diverse gebyrer	255 000 000	271 400 000
4350	Jernbaneverket (jf. kap. 1350):		
1	Kjørevegsavgift	61 800 000	
2	Salg av utstyr og tjenester m.v.	133 900 000	
6	Videresalg av elektrisitet til togdrift	155 900 000	
7	Betaling for bruk av Gardermobanen	88 500 000	
37	Anleggsbidrag	29 300 000	
91	Nedbetaling av lån til BaneTele AS	196 000 000	665 400 000
4380	Post- og teletilsynet (jf. kap. 1380):		
1	Diverse avgifter og gebyrer	159 300 000	159 300 000
	Sum Samferdselsdepartementet		1 138 900 000
Miljøverndepartementet			
4400	Miljøverndepartementet (jf. kap. 1400):		
2	Ymse inntekter	661 000	
21	Oppdragsinntekter	662 000	1 323 000
4410	Miljøvernforskning og miljøovervåkning (jf. kap. 1410):		
50	Refusjon av diverse fond	4 668 000	4 668 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
4425	Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond (jf. kap. 1425):		
51	Viltfondet	52 145 000	
52	Statens fiskefond	16 200 000	68 345 000
4426	Statens naturoppsyn (jf. kap. 1426):		
1	Ymse inntekter	106 000	106 000
4427	Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 1427):		
1	Ymse inntekter	7 000 000	
9	Internasjonale oppdrag	1 700 000	
54	Gebyrer	2 300 000	11 000 000
4429	Riksantikvaren (jf. kap. 1429):		
2	Refusjon og diverse inntekter	1 804 000	
9	Internasjonale oppdrag	2 074 000	3 878 000
4441	Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 1441):		
1	Refusjon av kontrollutgifter	6 533 000	
2	Inntekter, SFTs beredskaps- og kontrollavdeling i Horten	2 143 000	
4	Gebyrer	12 559 000	
5	Leieinntekter	825 000	
8	Inntekter fra salg av bilvrak	29 447 000	
9	Internasjonale oppdrag	4 184 000	55 691 000
4471	Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 1471):		
1	Salgs- og utleieinntekter	16 071 000	
3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	15 936 000	
4	Refusjon fra Svalbardbudsjettet	2 450 000	34 457 000
	Sum Miljøverndepartementet		179 468 000

Arbeids- og administrasjonsdepartementet

4500	Arbeids- og administrasjonsdepartementet (jf. kap. 1500):		
2	Salg av personalhåndboka	588 000	588 000
4507	Datatilsynet (jf. kap. 1507):		
1	Kursavgifter	1 023 000	1 023 000
4520	Statskonsult (jf. kap. 1520):		
2	Andre inntekter	1 695 000	
3	Inntekter fra prosjektoppdrag	1 825 000	
5	Inntekter fra sentral opplæring	16 956 000	
6	Inntekter fra rådgivning	9 777 000	30 253 000
4522	Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 1522):		
1	Inntekter fra generell rådgivning overfor departe- mentene innen EDB-drift	138 000	
3	Driftsvederlag - Akademika	1 000 000	
4	Inntekter - Norsk lysingsblad	48 696 000	
5	Inntekter fra publikasjoner	764 000	
7	Parkeringsinntekter	1 125 000	51 723 000
4546	Yrkesskadeforsikring (jf. kap. 1546):		
1	Premie yrkesskadeforsikring	54 288 000	54 288 000
4547	Gruppelivsforsikring (jf. kap. 1547):		
1	Premieinntekter gruppelivsforsikring	23 035 000	23 035 000
4570	Arbeidstilsynet (jf. kap. 1570):		
1	Diverse inntekter	1 800 000	
4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	3 800 000	
5	Tvangsmulkt	1 600 000	
7	Byggesaksbehandling, gebyrer	12 600 000	19 800 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
4571	Direktoratet for brann- og elsikkerhet (jf. kap. 1571):		
2	Gebyrer	93 000 000	93 000 000
4573	Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 1573):		
1	Laboratorievirksomhet	1 000 000	
2	Informasjon, kurs og tjenesteyting	1 100 000	
3	Oppdrag	6 600 000	8 700 000
4577	Norges brannskole:		
1	Diverse inntekter	7 153 000	7 153 000
4583	Salg av eiendom i Pilestredet Park (jf. kap. 1583):		
39	Salg av eiendom	115 300 000	115 300 000
4590	Aetat (jf. kap. 1590):		
4	Salgsinntekter m.m.	343 000	
80	Innfordret misbruk av dagpenger	30 000 000	
81	Innfordret feilutbetalte attføringsytelser	14 000 000	44 343 000
4591	Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 1591):		
1	Utleieinntekter	53 080 000	
2	Opplærings tjenester	1 710 000	54 790 000
4592	Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede (jf. kap. 1592):		
1	Utleieinntekter	14 477 000	14 477 000
4593	Aetats salg av bedriftstjenester (jf. kap. 1593):		
1	Driftsinntekter	30 000 000	30 000 000
4595	Ventelønn m.v. (jf. kap. 1595):		
1	Refusjon statlig virksomhet m.v.	21 522 000	21 522 000
	Sum Arbeids- og administrasjonsdepartementet		569 995 000

Finansdepartementet

4602	Kredittilsynet (jf. kap. 1602):		
1	Bidrag fra tilsynsenhetene	120 300 000	120 300 000
4610	Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 1610):		
1	Ekspedisjonsgebyr	16 300 000	
2	Andre inntekter	1 800 000	
3	Pante- og tinglysingsgebyrer	1 000 000	
4	Gebyr for registrering av småbåter	13 900 000	
5	Gebyr ved kontroll av teknisk sprit	400 000	
11	Gebyr på kredittdeklarasjoner	113 700 000	
13	Gebyr ved avskilting av kjøretøy	300 000	147 400 000
4618	Skatteetaten (jf. kap. 1618):		
1	Pante- og tinglysingsgebyr (Namsmannen)	24 200 000	
2	Andre inntekter	14 500 000	
3	Lignings-ABC	400 000	
4	Gebyr for folkeregisteropplysninger	1 030 000	
5	Gebyr for utleggsforretninger	8 300 000	
6	Økonomitjenester	11 000 000	
7	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser	2 000 000	61 430 000
4620	Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 1620):		
1	Salgsinntekter	4 900 000	
2	Spesialoppdrag	106 000 000	
4	Tvangsmulkt	5 100 000	116 000 000
4634	Statens innkrevingsentral (jf. kap. 1634):		
2	Refusjoner	15 900 000	
81	Bøter, inndragninger	550 000 000	
82	Vegadministrasjonsgebyr	49 000 000	
84	Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m.	57 700 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
85	Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning ..	85 000 000	757 600 000
	Sum Finansdepartementet		<u>1 202 730 000</u>
Forsvarsdepartementet			
4720	Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 1720):		
1	Driftsinntekter	<u>19 309 000</u>	19 309 000
4723	Sikkerhetstjenesten (jf. kap. 1723):		
1	Driftsinntekter	<u>285 000</u>	285 000
4725	Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 1725):		
1	Driftsinntekter	83 956 000	
70	Renter låneordningen	1 965 000	
90	Lån til boligformål	<u>4 527 000</u>	90 448 000
4731	Hæren (jf. kap. 1731):		
1	Driftsinntekter	<u>74 609 000</u>	74 609 000
4732	Sjøforsvaret (jf. kap. 1732):		
1	Driftsinntekter	<u>42 805 000</u>	42 805 000
4733	Luftforsvaret (jf. kap. 1733):		
1	Driftsinntekter	<u>100 511 000</u>	100 511 000
4734	Heimevernet (jf. kap. 1734):		
1	Driftsinntekter	<u>2 467 000</u>	2 467 000
4760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 1760):		
47	Salg av eiendom	80 000 000	
48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsinntekter	270 000 000	
49	Salg av boliger	<u>20 636 000</u>	370 636 000
4790	Kystvakten (jf. kap. 1790):		
1	Driftsinntekter	<u>327 000</u>	327 000
4791	Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 1791):		
1	Driftsinntekter	<u>17 025 000</u>	17 025 000
4795	Kulturelle og allmenntilgode formål (jf. kap. 1795):		
1	Driftsinntekter	<u>5 266 000</u>	5 266 000
4799	Militære båter:		
80	Militære båter	<u>1 109 000</u>	1 109 000
	Sum Forsvarsdepartementet		<u>724 797 000</u>
Olje- og energidepartementet			
4810	Oljedirektoratet (jf. kap. 1810):		
1	Gebyr- og avgiftsinntekter	2 400 000	
2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	32 000 000	
3	Refusjon av tilsynsutgifter	55 000 000	
4	Salg av undersøkelsesmateriale	5 000 000	
5	Salg av publikasjoner	1 000 000	
6	Ymse inntekter	2 000 000	
8	Inntekter barnehage	<u>3 400 000</u>	100 800 000
4820	Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 1820):		
1	Gebyr- og avgiftsinntekter	12 700 000	
2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	43 500 000	
40	Forbygningsvirksomhet	<u>12 000 000</u>	68 200 000
4829	Konsesjonsavgiftsfondet (jf. kap. 1820 og 1830):		
50	Overføring fra fondet	<u>125 000 000</u>	125 000 000

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
4860	Statsforetak under Olje- og energidepartementet:		
90	Avdrag, Statnett SF	400 200 000	
91	Avdrag Statkraft SF	425 000 000	825 200 000
	Sum Olje- og energidepartementet		<u>1 119 200 000</u>
Ymse inntekter			
5309	Tilfeldige inntekter:		
29	Ymse	450 253 000	450 253 000
5310	Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410):		
3	Diverse inntekter	54 000	
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	9 500 000	
72	Gebyr	130 000 000	
90	Avdrag	4 600 000 000	
91	Tap og avskrivninger	709 000 000	5 448 554 000
5312	Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412):		
1	Gebyrer	29 900 000	
4	Tilkjente saksomkostninger	100 000	
9	Salg av datatjenester	1 550 000	
10	Husleie, tjenesteboliger	60 000	
90	Avdrag	6 380 000 000	6 411 610 000
5316	Kommunalbanken AS:		
70	Garantiprovisjon	16 800 000	16 800 000
5320	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420):		
50	Tilbakeføring av utviklingstilskudd	5 000 000	
51	Tilbakeføring fra tapsfond	5 000 000	
70	Låneprovisjon, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen	40 000 000	
71	Garantiprovisjon, grunnfinansieringsordningen	200 000	
73	Låneprovisjon, risikolåneordningen	10 000 000	
76	Tilbakeføring av tilskudd til dekning av tap på eldre lån og garantier	4 800 000	
91	Avdrag på utestående fordringer, risikolåneordningen	5 400 000 000	
93	Avdrag på utestående fordringer, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen	37 000 000 000	42 465 000 000
5322	Statens miljøfond, avdrag:		
91	Innbetaling av avdrag	10 000 000	10 000 000
5326	SIVA (jf. kap. 2426):		
71	Låneprovisjon	3 000 000	
90	Avdrag på utestående fordringer	145 000 000	148 000 000
5327	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond og fylkeskommunene m.v.:		
50	Tilbakeføring av tilskudd	70 000 000	
51	Tilbakeføring av tapsfond	20 000 000	90 000 000
5341	Avdrag på utestående fordringer:		
91	Alminnelige fordringer	19 517 000	19 517 000
5351	Overføring fra Norges Bank:		
70	Overføring	8 857 301 000	8 857 301 000
	Sum ymse inntekter		<u>63 917 035 000</u>
	Sum inntekter under departementene		<u>76 260 777 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Inntekter fra petroleumsvirksomheten			
5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 2440):		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter.....	118 900 000 000	
	2 Driftsutgifter	-17 600 000 000	
	3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 500 000 000	
	4 Avskrivninger	-17 600 000 000	
	5 Renter	-7 000 000 000	75 200 000 000
30	Avskrivninger		17 600 000 000
80	Renter		7 000 000 000
	Sum inntekter fra petroleumsvirksomheten		<u>99 800 000 000</u>

Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg m.v.

5445	Statsbygg (jf. kap. 2445):		
39	Avsetning til investeringsformål	710 000 000	710 000 000
5446	Salg av eiendom, Fornebu:		
1	Leieinntekter, Fornebu	3 560 000	
2	Refusjon fra Luftfartsverket for oppryddingskostnader	13 000 000	
40	Salgsinntekter	153 300 000	169 860 000
5450	Luftfartsverket (jf. kap. 2450):		
35	Til investeringsformål	238 400 000	238 400 000
5460	Garanti-Instituttet for Eksporthkreditt (jf. kap. 2460):		
50	Tilbakeføring fra risikoavsetningsfond for SUS/Baltikum-ordningen	5 000 000	
71	Tilbakeføring fra Gammel alminnelig ordning	201 500 000	
72	Tilbakeføring fra Gammel særordning for utviklingsland	203 900 000	
80	Utbytte fra GIEK Kredittforsikring AS	2 000 000	412 400 000
5490	NVE Anlegg (jf. kap. 2490):		
1	Salg av utstyr m.v.	1 200 000	1 200 000
5491	Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2481):		
30	Avskrivninger	700 764 000	700 764 000
	Sum avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg m.v.		<u>2 232 624 000</u>

Skatter og avgifter

5501	Skatter på formue og inntekt:		
70	Toppskatt m.v.	20 100 000 000	
72	Fellesskatt	107 800 000 000	127 900 000 000
5506	Avgift av arv og gaver:		
70	Avgift	1 430 000 000	1 430 000 000
5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum:		
71	Ordinær skatt på formue og inntekt	42 000 000 000	
72	Særskatt på oljeinntekter	70 300 000 000	

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner	
	73	Produksjonsavgift	1 200 000 000	
	74	Arealavgift m.v.	600 000 000	114 100 000 000
5508		Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen:		
	70	Avgift	3 400 000 000	3 400 000 000
5511		Tollinntekter:		
	70	Toll	1 770 000 000	
	71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	19 000 000	1 789 000 000
5521		Merverdiavgift og avgift på investeringer m.v.:		
	70	Avgift	130 400 000 000	130 400 000 000
5526		Avgift på alkohol:		
	71	Produktavgift på brennevin, vin m.m.	4 966 000 000	
	72	Produktavgift på øl	3 699 000 000	8 665 000 000
5527		Vinmonopolavgiften m.m.:		
	72	Gebyr på statlige skjenkebevillinger	400 000	
	73	Vinmonopolavgiften	31 300 000	31 700 000
5531		Avgift på tobakkvarer:		
	70	Avgift	7 501 000 000	7 501 000 000
5536		Avgift på motorvogner m.m.:		
	71	Engangsavgift på motorvogner m.m.	12 855 000 000	
	72	Årsavgift	5 356 000 000	
	73	Vektårsavgift	347 000 000	
	75	Omregistreringsavgift	1 574 000 000	
	76	Avgift på bensin	8 772 000 000	
	77	Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift)	3 930 000 000	32 834 000 000
5537		Avgifter på båter m.v.:		
	71	Avgift på båtmotorer	119 000 000	119 000 000
5541		Avgift på elektrisk kraft:		
	70	Forbruksavgift	6 336 000 000	6 336 000 000
5542		Avgift på mineralolje m.v.:		
	70	Avgift på mineralolje	890 000 000	
	71	Avgift på smøreolje	97 000 000	987 000 000
5543		Miljøavgift på mineralske produkter m.v.:		
	70	CO ₂ -avgift	3 618 000 000	
	71	Svovelavgift	98 000 000	3 716 000 000
5545		Miljøavgifter i landbruket:		
	71	Miljøavgift, plantevernmidler	40 000 000	40 000 000
5546		Avgift på sluttbehandling av avfall:		
	70	Avgift på sluttbehandling av avfall	470 000 000	470 000 000
5547		Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier:		
	70	Trikloretten (TRI)	24 000 000	
	71	Tetrakloretten (PER)	16 000 000	40 000 000
5555		Sjokolade- og sukkervareavgift:		
	70	Avgift	835 000 000	835 000 000
5556		Avgift på alkoholfrie drikkevarer m.m.:		
	70	Avgift på alkoholfrie kullsyreholdige drikkevarer	870 000 000	870 000 000
5557		Avgift på sukker:		
	70	Avgift	209 000 000	209 000 000
5558		Avgift på kullsyrefrie alkoholfrie drikkevarer m.m.:		
	70	Produktavgift	36 000 000	36 000 000
5559		Avgift på drikkevareemballasje:		
	70	Grunnavgift på engangsemballasje	363 000 000	
	71	Miljøavgift på kartong	14 000 000	
	72	Miljøavgift på plast	17 000 000	
	73	Miljøavgift på metall	106 000 000	
	74	Miljøavgift på glass	51 000 000	551 000 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
5565 Dokumentavgift:		
70 Avgift	2 800 000 000	2 800 000 000
5571 Totalisatoravgift:		
70 Avgift	98 000 000	98 000 000
5577 Avgift til staten av apotekenes omsetning (jf. kap. 751):		
70 Avgift	131 300 000	131 300 000
5578 Avgift på farmasøytiske spesialpreparater (jf. kap. 750):		
70 Registreringsavgift	56 600 000	
71 Kontrollavgift	42 100 000	98 700 000
5580 Avgift på flyging av passasjerer:		
72 Avgift	1 655 000 000	1 655 000 000
5583 Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser:		
70 Inntekter fra telesektoren	110 000 000	110 000 000
Sum skatter og avgifter		<u>447 152 700 000</u>

Renter og utbytte mv.

5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2481):		
80 Renter av statens faste kapital	67 047 000	67 047 000
5605 Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer:		
81 Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	5 000 000	
82 Av innenlandske verdipapirer	100 000	
83 Av alminnelige fordringer	130 000 000	
86 Av statskassens foliokonto i Norges Bank	4 885 000 000	5 020 100 000
5607 Renter av boliglånsordningen til statsansatte:		
80 Renter	685 000 000	685 000 000
5608 Renter av lån til statsforetak under Olje- og energi- departementet:		
80 Renter, Statnett SF	87 000 000	
81 Renter, Statkraft SF	138 000 000	225 000 000
5612 Renter av lån til Posten Norge BA:		
81 Renter av ansvarlig lån	28 000 000	28 000 000
5613 Renter fra SIVA (jf. kap. 2426):		
80 Renter	46 700 000	46 700 000
5615 Renter fra Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412):		
80 Renter	6 660 000 000	6 660 000 000
5616 Renter og utbytte i Kommunalbanken AS:		
81 Aksjeutbytte	29 200 000	29 200 000
5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410):		
80 Renter	5 451 800 000	5 451 800 000
5618 Innskuddskapital i Posten Norge BA:		
80 Utbytte	124 000 000	124 000 000
5619 Renter av lån til Oslo Lufthavn AS:		
80 Renter	466 000 000	466 000 000
5620 Renter og utbytte fra Statens nærings- og distrikts- utviklingsfond (jf. kap. 2420):		
81 Renter, risikolåneordningen	180 000 000	
83 Utbytte, grunnfinansierings- og lavrisikolåne- ordningen	30 000 000	
84 Utbytte fra SND Invest AS	90 000 000	
85 Rentemargin, risikolåneordningen	5 000 000	

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Kap. Post		Kroner	Kroner
86	Renter, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen	735 000 000	1 040 000 000
5621	Statens miljøfond, renteinntekter:		
80	Renteinntekter	6 500 000	6 500 000
5623	Aksjer i SAS AB:		
80	Utbytte	100 000 000	100 000 000
5630	Aksjer i Norsk Eiendomsinformasjon as:		
80	Utbytte	5 000 000	5 000 000
5631	Aksjer i A/S Vinmonopolet:		
80	Statens overskuddsandel	33 100 000	
81	Utbytte	2 000	33 102 000
5651	Aksjer i selskaper under Landbruksdepartementet:		
80	Utbytte	750 000	750 000
5652	Innskuddskapital i Statskog SF:		
80	Utbytte	8 500 000	8 500 000
5656	Aksjer i selskaper under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning (jf. kap. 950):		
80	Utbytte	1 568 500 000	1 568 500 000
5670	Renter og utbytte fra Entra Eiendom AS:		
80	Renter	110 000 000	
81	Utbytte	80 000 000	190 000 000
5671	Renter og utbytte fra BaneTele AS:		
80	Renter	7 500 000	
81	Utbytte	8 000 000	15 500 000
5680	Utbytte fra statsforetak under Olje- og energidepartementet:		
80	Utbytte, Statnett SF	80 000 000	
81	Utbytte, Statkraft SF	1 750 000 000	1 830 000 000
5685	Aksjer i Statoil ASA:		
80	Utbytte	4 600 000 000	4 600 000 000
5691	Avkastning på bevilget kapital i Statens Bankinvesteringsfond:		
80	Avkastning på bevilget kapital	828 000 000	828 000 000
5692	Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank:		
80	Utbytte	59 000 000	59 000 000
	Sum renter og utbytte mv.		<u>29 087 699 000</u>

Folketrygden

5700	Folketrygdens inntekter:		
71	Trygdeavgift	57 400 000 000	
72	Arbeidsgiveravgift	78 400 000 000	135 800 000 000
5701	Diverse inntekter:		
1	Administrasjonsvederlag	27 600 000	
2	Diverse inntekter	150 000 000	
3	Hjelpemiddelsentraler m.m.	61 300 000	
70	Refusjon ved trafikkskade	805 800 000	
71	Refusjon ved yrkesskade	830 000 000	
73	Refusjon fra bidragspliktige	1 130 000 000	
74	Refusjon medisinsk behandling	500 000	
75	Refusjon overskytende bidrag	201 000 000	
80	Renter	25 000 000	3 231 200 000
5704	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v. (jf. kap. 2542):		
2	Dividende	50 000 000	50 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
5705	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs, dagpenger:		
1	Refusjon dagpenger	18 000 000	18 000 000
	Sum Folketrygden		<u>139 099 200 000</u>
Statens petroleumsfond			
5800	Statens petroleumsfond (jf. kap. 2800):		
50	Overføring fra fondet	36 100 000 000	36 100 000 000
	Sum Statens petroleumsfond		<u>36 100 000 000</u>
Statslånemidler			
5999	Statslånemidler:		
90	Lån	60 410 000 000	60 410 000 000
	Sum statslånemidler		<u>60 410 000 000</u>
	Totale inntekter:		890 143 000 000

Folketrygden

II

Stortinget samtykker i at statstilskudd til finansiering av folketrygden, jf. folketrygdlovens

§ 23-10, gis med 58 282 400 000 kroner, hvorav 14 635 000 000 kroner gis til dekning av utgifter som fullt ut skal dekkes ved tilskudd fra staten, jf. § 23-10 tredje ledd.

Utenriksdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2002 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 71	kap. 3100 post 01
kap. 101 post 01 og kap. 102 post 01	kap. 3101 post 05
kap. 142 post 01	kap. 3142 post 05

2. overskride bevilgningen under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd mot tilsvarende inntekter under kap. 3166 Ymse inntekter, post 01 Salgsinntekter fra salg av bistandseiendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet, og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overførbart beløp under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd.

fra kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd til øvrige ODA-godkjente bevilgninger. Beslutning om bruk av midler utover dette og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen.

7. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 173 Støtte til prioriterte temaer via multilaterale kanaler.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2002 kan overskride bevilgningen over kap. 101 Utenriksstasjonene, post 90 Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn, ved behov for bistand fra aktuelle transportselskaper ved evakuering av norske borgere i kriserammede land. Fullmakten gjelder i de tilfeller og på de betingelser som gjelder for denne typen bistand.

V

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 142/3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene, post 89 Agio/Disagio.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2002 kan:

1. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 151 Regionbevilgning for Afrika.
2. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 152 Regionbevilgning for Asia.
3. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 153 Regionbevilgning for Midtøsten.
4. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 154 Regionbevilgning for Mellom-Amerika.
5. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 161 Næringsutvikling.
6. omdisponere med inntil 2 mill. kroner per tiltak

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2002 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 mill. kroner
164		Fred, forsoning og demokrati	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land	20 mill. kroner
170		FN-organisasjoner	
	73	Verdens matvareprogram (WFP)	10 mill. kroner

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2002 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
161		Næringsutvikling	
	70	Nærings- og handelstiltak	100 mill. kroner
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	1 500 mill. kroner
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland	80 mill. kroner
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU	265 mill. kroner

VIII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2002 kan:

- gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 161 Næringsutvikling. Garantiordningen begrenses til import fra Norges hovedsamarbeidsland og andre land i kategorien minst utviklede land.
- dekke garantier gitt under NORADs tidligere låneordning for utvikling av næringslivet i utviklingsland innenfor en ramme for gammelt ansvar på inntil 32 mill. kroner under kap. 161 Næringsutvikling, post 72 Finansieringsordning for utviklingstiltak.

- øke Norges garantiforpliktelser med 21 191 000 euro i forbindelse med kapitalutvidelse i Euro-parådets utviklingsbank.

IX

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2002 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 1 200 mill. kroner.

X

Forskuttering av nødhjelpsleveranser til FN

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i samråd med Finansdepartementet i 2002 kan forskuttere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner. Utbetaling til FN,

samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd.

Eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til bokført verdi pr. 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

Andre fullmakter

XI

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2002 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvarende med kriteriene i gjeldeplanen av 1998 for inntil 1 100 mill. kroner under Garanti-Instituttet for

XII

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi- og samfinansieringsprosjekter kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte multilaterale organisasjonen.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 200 post 01	kap. 3200 post 02
kap. 202 post 01	kap. 3202 post 02
kap. 203 post 01	kap. 3203 postene 02 og 11
kap. 204 post 01	kap. 3204 post 02
kap. 222 post 01	kap. 3222 post 02
kap. 232 post 01	kap. 3232 postene 02 og 61
kap. 243 post 01	kap. 3243 postene 02, 11 og 60
kap. 256 post 01	kap. 3256 post 02
kap. 265 post 01	kap. 3265 postene 02 og 11
kap. 269 post 01	kap. 3269 postene 02, 06 og 11
kap. 270 post 75	kap. 3270 post 49
kap. 273 post 01	kap. 3273 postene 02, 06 og 11
kap. 274 post 01	kap. 3274 postene 02 og 11
kap. 279 post 01	kap. 3279 post 02, 04 og 11
kap. 281 post 01	kap. 3281 post 02
kap. 283 post 01	kap. 3283 postene 02 og 05
kap. 283 post 45	kap. 3283 post 02
kap. 294 post 01	kap. 3294 post 02, 04 og 54
kap. 294 post 21	kap. 3294 postene 60 og 70
kap. 295 post 01	kap. 3295 post 04
kap. 297 post 01	kap. 3297 postene 02 og 04

2. overskride bevilningene til oppdragsvirksomhet under postene 21 i 2002 mot tilsvarende merinntekter.
3. nytte inntekter av salg av leilighet i Barlindveien 15 c til kjøp av leilighet tilrettelagt for fysisk funksjonshemmede, jf. kap. 243 Kompetansesentra for spesialundervisning, post 01 Driftsutgifter.
4. nytte inntekter av salg av eiendommer ved universitetene og Norges landbrukshøgskole til kjøp, vedlikehold og bygging av andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål ved samme institusjon.
5. nytte inntekter ved salg av hybelhus i Schultz' gate til bygging av nye studentboliger, jf. kap. 270 Studium i utlandet og sosiale formål for elever og studenter, post 75 Tilskudd til bygging av studentboliger.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kirke- utdannings- og forskningsdepartementet i 2002 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
202		Læringscenteret	
	70	Tilskudd til læremiddel o.a.	20,0 mill. kroner
226		Kvalitetsutvikling i grunnskolen og videregående opplæring	
	21	Spesielle driftsutgifter	100,0 mill. kroner
248		Særskilte IKT-tiltak i utdanningen	
	21	Spesielle driftsutgifter.	15,0 mill. kroner
270		Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	196,0 mill. kroner
285		Norges Forskningsråd	
	52	Forskningsformål	37,5 mill. kroner

2. gi tilsagn om tilskudd til opplæring for elever med annet morsmål enn norsk og samisk i grunnskolen for 1. halvår 2003 (2. halvdel av skoleåret 2002-03) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 2002 (1. halvdel av skoleåret 2002-03), jf. kap. 221 Grunnskolen, post 65 Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen.
3. gi tilsagn om tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler for 1. halvår 2003 (2. halvdel av skoleåret 2002-03) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 2002 (1. halvdel av skoleåret 2002-03), jf. kap. 221 Grunnskolen, post 67 Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler.
4. gi tilsagn om tilskudd til opplæring i finsk som andrespråk i grunnskolen for 1. halvår 2003 (2. halvdel av skoleåret 2002-03) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 2002 (1. halvdel av skoleåret 2002-03), jf. kap. 224 Fellestiltak i grunnskolen og videregående opplæring, post 64 Tilskudd til opplæring i finsk.
5. gi tilsagn om tilskudd til videreutdanning i finsk for lærere i grunnskolen tilsvarende 2 studiepermisjoner for 1. halvår 2003 (2. halvdel av skoleåret 2002-03) etter gjeldende regler, jf. kap. 224 Fellestiltak i grunnskolen og videregående opplæring, post 64 Tilskudd til opplæring i finsk.
6. gi tilsagn om å utbetale støtte for 1. halvår 2003 (2. halvdel av undervisningsåret 2002-03) etter de satser som blir fastsatt 2. halvår 2002 (1. halvdel av undervisningsåret 2002-03) jf. kap. 240 Private skoler mv., post 70 Tilskudd og kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 70 Utdanningsstipend, post 71 Andre stipend, post 72 Rentestønad, post 90 Lån til Statens lånekasse for utdanning og kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning, post 80 Renter.

7. gi tilsagn om å konvertere lån til stipend 1. halvår 2003 (2. halvdel av undervisningsåret 2002-03) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 2002 (1. halvdel av undervisningsåret 2002-03), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 50 Avsetning til utdanningsstipend.
8. gi tilsagn om å utbetale tillegg til utdanningslånet for 2002 med kr 3 575 per måned i opptil to måneder for studenter som tar del i undervisning som er omfattet av ordningen med sommerundervisning, jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 72 Rentestønad, post 90 Lån til Statens lånekasse for utdanning og kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning, post 80 Renter.

Andre fullmakter

IV

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. privatister som melder seg til eksamen, og kandidater som melder seg til fag-/svenneprøver etter opplæringslova § 3-5, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret skal betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg til eksamen, skal betale kr 270 dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og kr 550 ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg til fag-/svenneprøver etter opplæringslova § 3-5, skal betale kr 550 per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og kr 1090 ved senere forsøk.
2. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet kan organisere innkreving av Kopinoravgift og utgifter til papir/kopier fra studenter ved underliggende institusjoner.
3. institusjoner under lov om universiteter og høyskoler etter nærmere retningslinjer fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet kan gis adgang til å ta egenandeler av kursdeltakere for studier.
4. kap. 264 Norges handelshøgskole, kap. 268 Norges idrettshøgskole, kap. 278 Norges landbrukshøgskole, Høgskolen i Agder, Høgskolen i Bodø, Høgskolen i Stavanger og Høgskolen i Oslo under kap. 274 Statlige høyskoler gis unntak fra Bevilgningsreglementets § 4.
5. forvaltningsorganet til Opplysningsvesenets fond gis unntak fra Bevilgningsreglementets § 4.
6. ubrukte bevilgninger for 2001 under kap. 264 Norges handelshøgskole, kap. 268 Norges idrettshøgskole, kap. 278 Norges landbrukshøgskole og Høgskolen i Agder, Høgskolen i Bodø, Høgskolen i Stavanger og Høgskolen i Oslo under kap. 274 Statlige høyskoler, postene 01 Driftsutgifter, 21 Spesielle driftsutgifter og 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres i samsvar med vanlige regler til 2002 til post 50 Statstilskudd under henholdsvis kap. 264 Norges handelshøgskole, kap. 268 Norges idrettshøgskole, kap. 278 Norges landbrukshøgskole og kap. 274 Statlige høyskoler.

Kulturdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 300 post 01	kap. 3300 post 01
kap. 301 post 01	kap. 3301 post 01
kap. 305 post 01	kap. 3305 post 02 og 03
kap. 320 post 01	kap. 3320 post 01 og 03
kap. 322 post 01	kap. 3322 post 01
kap. 323 post 01	kap. 3323 post 01
kap. 324 post 01	kap. 3324 post 01
kap. 325 post 01	kap. 3325 post 01
kap. 326 post 01	kap. 3326 post 01
kap. 328 post 01	kap. 3328 post 01
kap. 329 post 01	kap. 3329 post 01
kap. 334 post 01	kap. 3334 post 01
kap. 301 post 21	kap. 3301 post 02
kap. 322 post 21	kap. 3322 post 02
kap. 326 post 21	kap. 3326 post 02
kap. 328 post 21	kap. 3328 post 02
kap. 329 post 21	kap. 3329 post 02
kap. 334 post 21	kap. 3334 post 02

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2002 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
320		Allmenne kulturformål	
	73	Nasjonale kulturbygg	164,3 mill. kroner
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	
	50	Utsmykking av offentlige bygg	8,3 mill. kroner

IV

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2002 kan inngå avtaler om forsikringsansvar i forbindelse med

utenlandske utstillinger innenfor en samlet ramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 750 mill. kroner.

Andre fullmakter

V

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd
Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler for 2002:

1. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikkformål og kap. 324 Teater- og operaformål.
2. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de nordnorske knutepunktinstitusjonene med unntak av Nordnorsk Kunstmuseum, fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom, kap. 323 Musikkformål og kap. 334 Film- og medieformål.
3. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de øvrige knutepunktinstitusjonene fordeles mel-

lom de offentlige tilskuddspartene med 60 pst. på staten og 40 pst. på regionen, jf. kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom, kap. 323 Musikkformål og kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål.

VI

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i at for 2002 skal:

1. gebyret for merking av hver kopi av et videogram for utleie eller salg være kr 1,40. Kulturdepartementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfelle.
2. avgiften pr. videogram for omsetning i næring til Norsk kino- og filmfond være kr 3,50.
3. kringkastingsavgiften for fjernsynsmottakere være kr 1 775. Tilleggsavgiften ved forsinket betaling av kringkastingsavgiften og når melding ikke blir gitt etter reglene i lov av 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting § 8-1 andre ledd, skal være 15 pst. av kringkastingsavgiften.

Justis- og politidepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 410 post 01	kap. 3410 post 03
kap. 430 post 01	kap. 3430 post 03
kap. 430 post 01	kap. 3430 post 14
kap. 440 post 01	kap. 3440 post 02
kap. 440 post 01	kap. 3440 post 03
kap. 441 post 01	kap. 3441 post 02
kap. 441 post 01	kap. 3441 post 03
kap. 442 post 01	kap. 3442 post 02
kap. 451 post 01	kap. 3451 post 03

2. overskride bevilgningen under kap. 451 Sivilt beredskap, post 01 Driftsutgifter, med inntil 75 pst. av inntekter ved salg av sivilforsvarsanlegg. Inntekter inntektsføres under kap. 3451 Samfunnsikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2002 kan bestille varer ut over den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overskrider følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440		Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten	
	01	Driftsutgifter	80 mill. kroner

IV

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2002 kan bestemme at:

1. det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 7 mill. kroner, men slik at totalrammen for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 25 mill. kroner.
2. det i forbindelse med fortsatt bobehandling i Anders Jahres dødsbo pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 50 mill. kroner.

Andre fullmakter

V

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2002 kan:

1. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 01 Driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.
2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.
3. trekke salgskostnader ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kap. 3451 Samfunnsikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

VI

Førtidsdimittering i siviltjenesten

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2002 kan bestemme førtidsdimittering av mannskaper slik det fremgår i omtalen under kap. 450 Sivile vernepliktige.

Kommunal- og regionaldepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 585 post 01	kap. 3585 post 01
kap. 587 post 01	kap. 3587 post 04
kap. 2412 post 01	kap. 5312 post 01

III

Omdisponeringsfullmakter i forbindelse med forsøk med regionale utviklingsprogram

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2002 i forbindelse med videreutvikling av regionale utviklingsprogrammer i Hedmark og Oppland fylkeskommuner, får adgang til å omdisponere mellom følgende bevilgninger:

1. kap. 550 Lokal næringsutvikling, post 61 Kommunale næringsfond.
2. kap. 551 Regional næringsutvikling i fylker og kommuner, post 51 Tilrettelegging for næringsutvikling, fond.
3. kap. 551 Regional næringsutvikling i fylker og kommuner, post 55 Etablererstipend, fond.
4. kap. 551 Regional næringsutvikling i fylker og kommuner, post 58 Regionale samordningstiltak, fond.
5. kap. 2425 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskommunene, post 50 Bedrifts- og næringsutvikling i distriktene, fond, begrenset til maksimalt 20 pst.

IV

Omdisponeringsfullmakter i forbindelse med forsøk med rammefinansiering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2002 i samråd med Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Sosial- og helsedepartementet og Barne- og familiedepartementet, får adgang til å omdisponere mellom bevilgningen under kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 68 Forsøk med rammefinansiering av øremerkede tilskudd på den ene siden og bevilgningene under:

1. kap. 221 Tilskudd til grunnskolen, post 63 Tilskudd til skolefritidsordninger.

2. kap. 221 Tilskudd til grunnskolen, post 65 Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen.
3. kap. 221 Tilskudd til grunnskolen, post 66 Tilskudd til leirskoleopplæring.
4. kap. 221 Tilskudd til grunnskolen, post 67 Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler.
5. kap. 254 Tilskudd til voksenopplæring, post 60 Tilskudd til norskopplæring for innvandrere.
6. kap. 521 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere, post 60 Integreringstilskudd.
7. kap. 550 Lokal næringsutvikling, post 61 Kommunale næringsfond.
8. kap. 586 Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser, post 63 Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag.
9. kap. 673 Tiltak for funksjonshemmede, post 61 Oppfølging av ansvarsreformen for mennesker med psykisk utviklingshemming.
10. kap. 743 Statlige stimuleringsiltak for psykisk helsevern, post 62 Tilskudd til psykiatri i kommuner.
11. kap. 840 Tilskudd til krisetiltak, post 60 Tilskudd til kommuner til krisetiltak.
12. kap. 856 Barnehager, post 60 Driftstilskudd til barnehager.

V

Forskudd på rammetilskudd

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2002 kan utgiftsføre uten bevilgning:

1. inntil 150 mill. kroner under kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd, som forskudd på rammetilskudd for 2003 til kommuner.
2. inntil 50 mill. kroner under kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 90 Forskudd

på rammetilskudd, som forskudd på rammetilskudd for 2003 til fylkeskommuner.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2002 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	71	Tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet	63,3 mill. kroner
	75	Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger	207,8 mill. kroner
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	
	60	Oppstartingsstilskudd	2 991,1 mill. kroner

VII

Fullmakt om midlertidig innkvartering
av asylsøkere og flyktninger

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2002 kan inngå avtaler om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger med varighet utover 2002. Dersom behovet for mottaksplasser for asylsøkere og flyktninger blir større enn antatt i budsjettet for 2002, samtykker Stortinget i at Kommunal- og regionaldepartementet kan øke antall plasser i statlige mottak innenfor gjeldende rammer for etablering og drift av det statlige mottaksapparatet, selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov under kap.

520 Utledningsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak.

Andre fullmakter

VIII

Garantiprovisjon fra Kommunalbanken AS

Stortinget samtykker i at Kommunalbanken AS i 2002 betaler en provisjon på statsgarantien på 0,1 prosent av bankens lån opptatt før 1. november 1999.

Sosial- og helsedepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Sosial- og helsedepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 01	kap. 3600 post 02
kap. 612 post 01	kap. 3612 post 02
kap. 700 post 01	kap. 3700 postene 02, 03, 04 og 70
kap. 706 post 01	kap. 3706 post 02
kap. 707 postene 01 og 21	kap. 3707 post 02
kap. 711 post 01	kap. 3711 post 03
kap. 715 postene 01 og 21	kap. 3715 postene 02, 03 og 05.
kap. 716 post 01	kap. 3716 post 03

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Sosial- og helsedepartementet i 2002 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overskrider følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
707		Nasjonalt folkehelseinstitutt	
	01	Driftsutgifter	4 mill. kroner
	21	Formidlingsvirksomhet	70 mill. kroner

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Sosial- og helsedepartementet i 2002 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
670		Tiltak for eldre	
	61	Tilskudd til omsorgstjenester	1,0 mill. kroner
673		Tiltak for funksjonshemmede	
	72	Tiltak for døvblinde	2,0 mill. kroner
743		Statlige stimulerings tiltak for psykisk helse	
	76	Omstrukturering og utbygging av psykisk helsevern	220,0 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. statens andel i 2002 av driftoverskuddet i A/S Vinmonopolet fastsettes til 40 pst. av resultatet i 2001, før ekstraordinære poster og etter vinmonopolavgiften.
2. det av avgiftspliktig omsetning fra legemiddelgrossister i 2002 skal betales avgift tilsvarende 1,4 pst.

Folketrygden*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Sosial- og helsedepartementet i 2002 kan:

---

overskride bevilgningen under
kap. 2600 post 01

---

mot tilsvarende merinntekter under
kap. 5701 postene 04 og 05

Andre fullmakter

III

Folketrygdytelser

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2002 skal følgende ytelser etter folketrygdloven utgjøre¹:

	kroner
1a. Grunnstønad for ekstrautgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	6 396
1b. Ved ekstrautgifter utover laveste sats, kan grunnstønaden forhøyes til	9 768
1c. eller til	12 840
1d. eller til	18 900
1e. eller til	25 620
1f. eller til (ny sats)	32 016
2a-1. Hjelpstønad til uføre som må ha hjelp i huset ^{2, 3}	10 656
2a-2. Hjelpstønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ³	11 460
2b. Forhøyet hjelpstønad etter lovens § 6-5 til uføre som må ha særskilt tilsyn og pleie ⁴	22 920
2c. eller til	45 840
2d. eller til	68 760
3a. Gravferdsstønad etter lovens § 7-2 (ordinær sats)	4 000
3b. Behovsprøvet gravferdstillegg (utover ordinær sats) inntil ⁵	8 250
4. Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-11 og 17-9 (ordinære satser) for første barn	30 852
for hvert av de øvrige barn ⁶	-
for to barn	40 248
for tre og flere barn	45 612

1) Henvisningene er til folketrygdloven av 1. mai 1997. Satsene under pkt. 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

2) Stønad til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992.

3) Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønad til hjelp i huset og stønad til særskilt tilsyn og pleie.

4) Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

5) Gjelder fra 1. september 1997.

6) Til og med 1997. Fra 1. januar 1998 dekkes 70 prosent av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønaden inntektsprøvet.

Barne- og familiedepartementet*Andre fullmakter*

II

Sats for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Rikstrygdeverket for 2002 i medhold av lov 24. oktober 1946 nr. 2 om barnetrygd, § 2, første ledd, kan utbetale barnetrygd med kr 11 664 per barn per år.

For hvert stønadsberettiget barn mellom 1 og 3 år ytes et tillegg i barnetrygden, det såkalte småbarnstillegget, på kr 7 884 per år. Tillegget ytes fra og med kalendermåneden etter at barnet fyller 1 år til og med den kalendermåneden barnet fyller 3 år.

Enslige forsørgere som fyller vilkårene for rett til utvidet stønad etter barnetrygdloven og full overgangsstonad etter folketrygdloven, og som har barn i alderen 0-3 år, har rett til ett ekstra småbarnstillegg på kr 7 884 per år, det såkalte Finnmarkstillegget. Dette tillegget gis per enslig forsørger, uavhengig av hvor mange barn i alderen 0-3 år vedkommende faktisk forsørger.

For stønadsmottakere bosatt i Finnmark og Nord-Troms (Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lingen, Nordreisa, Skjærvøy og Storfjord) ytes et tillegg i barnetrygden på kr 3 792 per barn per år, det såkalte Finnmarkstillegget.

Ved utbetaling av barnetrygd for barn på barnehjem, spesialskole eller lignende institusjon skal institusjonen i tillegg til generell barnetrygd

også ha utbetalt eventuelt tillegg for barn mellom 1 og 3 år. Finnmarkstillegget skal utbetales for barn i barnehjem, spesialskoler m.v. i de aktuelle kommunene.

III

Sats for kontantstøtte

Stortinget samtykker i at Rikstrygdeverket for 2002 i medhold av lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre kan utbetale kontantstøtte med følgende beløp for 1- og 2-åringer:

Oppholdstid i barnehage	Prosentandel av full sats	Kontantstøtte i kroner
Ikke bruk av barnehage	100	36 000
Til og med 8 timer per uke	80	28 800
9-16 timer per uke	60	21 600
17-24 timer per uke	40	14 400
25-32 timer per uke	20	7 200
33 timer eller mer per uke	0	0

IV

Sats for engangsstonad ved fødsel og adopsjon og stønad ved fødsel utenfor institusjon

Stortinget samtykker i at Rikstrygdeverket for 2002 i medhold av lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd, kan utbetale:

- Engangsstonad ved fødsel og adopsjon, lovens §§ 14-12 og 14-20 ..... kr 32 138
- Stønad ved fødsel utenfor institusjon, lovens § 5-13..... kr 1 765

Nærings- og handelsdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 901 post 01	kap. 3901 postene 01 og 02
kap. 902 post 01	kap. 3902 postene 01 og 03
kap. 902 post 21	kap. 3902 post 04
kap. 904 post 01	kap. 3904 postene 01 og 02
kap. 905 post 21	kap. 3905 postene 01 og 02
kap. 907 post 01	kap. 3907 post 03
kap. 907 post 21	kap. 3907 post 05

III

Utbetaling under garantiordninger
(trekkfullmakter)

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2002 kan foreta utbetalinger til Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (GIEK) uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger under den enkelte garantiordning overstiger innestående likvide midler tilknyttet ordningen innenfor følgende rammer:

1. Saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen for gammel SUS/Baltikum-ordning skal ikke overstige 10 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Garanti-Instituttet for Eksportkreditt, post 96 Utbetaling iflg. trekkfullmakt – gammel SUS/Baltikum-ordning.
2. Saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen for ny SUS/Baltikum-ordningen skal ikke overstige 10 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Garanti-Instituttet for Eksportkreditt, post 97 Utbetaling iflg. trekkfullmakt – ny SUS/Baltikum-ordning.

IV

Tap på garantier og garantiliknende ordninger

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2002 uten bevilgning kan:

1. utgiftsføre fastslåtte tap på garantier for lån til miljøverntiltak til NOAH AS under kap. 945 NOAH AS, post 70 Dekning av garantiansvar for miljøvernlån.
2. utgiftsføre refusjonsutbetalinger for utførte miljøtiltak på tomte til tidligere Norsk Koksverk under kap. 955 Norsk Koksverk, post 71 Refusjon for miljøtiltak.
3. utgiftsføre refusjonsutbetalinger for utførte miljøtiltak på tomte til Norsk Jern Eiendom A/S under kap. 956 Norsk Jern Eiendom A/S, post 70 Refusjon for miljøtiltak.

V

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kongen i 2002 kan overskride bevilgningen under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2002 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
920		Norges forskningsråd	
	50	Tilskudd	107,50 mill. kroner
923		Forsknings- og utviklingskontrakter	
	70	Tilskudd	140,00 mill. kroner
930		Statens veiledningskontor for oppfinnere	
	70	Utviklingsarbeider og stipend	0,75 mill. kroner

2. gi Eksportfinans ASA tilsagn om statlig dekning av framtidig underskudd på avregningskontoen for eksisterende eksportkreditordning, den såkalte 108-ordningen. Fullmakten gjelder for samlede framtidige underskudd som oppstår som følge av tilsagn om lån fram til 31. desember 2002. Fullmakten har som forutsetning at:

- a) Eksportfinans ASA fram til 31. desember 2002 kan gi tilsagn om lån ved eksport av kapitalvarer og skip til de gunstigste rentevilkår og kredittider som OECD (Consensus-reglene) tillater.
- b) de enkelte innlån til Eksportfinans ASA under ordningen må godkjennes av Nærings- og handelsdepartementet. Nærings- og handelsdepartementet kan for øvrig utarbeide nærmere retningslinjer for ordningen.

til 40 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at totalrammen for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 147,8 mill. kroner.

2. garanti for låneopptak til Svensk-Norsk Industrifond for inntil motverdien av SEK 80 000 000.
3. Garanti-Instituttet for Eksportkredit (GIEK) fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på inntil 40 000 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utlandet innenfor den alminnelige ordning (tidligere Samfunnsdelen) og inkludert gammel alminnelig ordning. Garantivirkomheten skal finne sted innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Alminnelig ordning skal drives i balanse på lang sikt. Nærings- og handelsdepartementet kan gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.
4. GIEK fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 3 000 mill. kroner ved eksport til og investeringer i SUS-landene og de baltiske land. Garantivirkomheten skal finne sted innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til risikoavsetningsfond. Nærings- og handelsdepartementet kan gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.
5. GIEK fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 1 500 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland. Garantivirkomheten skal finne sted innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Virksomheten

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser utover gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2002 kan inngå forpliktelser for inntil 2,5 mill. kroner til utredninger o.l. ut over gitt bevilgning under kap. 900 Nærings- og handelsdepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter.

VIII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2002 kan gi:

1. Statens nærings- og distriktsutviklingsfond fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inn-

skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til grunnfondet. Nærings- og handelsdepartementet kan i samråd med Utenriksdepartementet gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.

IX

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2002 kan gi tilsagn til Institutt for energiteknikk og Statsbygg om dekning av forsikringsansvar for inntil 60 000 000 spesielle trekkrettigheter (SDR) overfor tredjeperson for instituttets og Statsbyggs ansvar etter lov av 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet, kapittel III.

Andre fullmakter

X

Endring i statlige eierposter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2002 kan:

1. redusere den statlige eierandelen i Cermaq ASA knyttet til havbruksvirksomheten ned til 34 pst. Den statlige eierandelen i Cermaq ASA knyttet til landbruksvirksomheten kan reduseres ned til 51 pst. Stortinget samtykker i at kommende virksomheter kan noteres ved Oslo Børs.
2. selge statens aksjer i Moxy Trucks AS.
3. justere statens eierandel i Nammo AS i intervallet 34-51 pst.
4. kjøpe aksjer i Norsk Hydro ASA opp til 51 pst. statlig eierandel.
5. redusere statens eierandel i Raufoss ASA ned til 34 pst.
6. overdra statens aksjer i Svalbard Samfunnsdrift AS vederlagsfritt til Longyearbyen lokalstyre pr. 1. januar 2002.
7. redusere statens eierandel i Telenor ASA ned til 34 pst.

Fiskeridepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1020 postene 01 og 21	kap. 4020 post 03
kap. 1021 postene 01 og 21	kap. 4021 post 01
kap. 1023 postene 01 og 21	kap. 4023 post 01
kap. 1060 post 01	kap. 4060 postene 01 og 07
kap. 1064	kap. 4064 post 07
kap. 1065 post 01	kap. 4065 post 07
kap. 1066 post 01	kap. 4066 post 01

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 2002 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1050		Diverse fiskeriformål	
	73	Tilskudd til Fiskerinæringens Kompetansesenter	3 mill. kroner
1064		Havnetjenesten	
	60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg	20 mill. kroner

Andre fullmakter

IV

Fullmakt til å etablere aksjeselskap

Stortinget samtykker i at Havforskningsinstituttet og Ernæringsinstituttet i samarbeid med Universitetet i Bergen får fullmakt til å etablere aksjeselskapet PROTEVS AS.

Landbruksdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 2002 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1100 post 01	kap. 4100 post 01
kap. 1107 post 01	kap. 4107 post 03
kap. 1110 post 01	kap. 4110 post 01
kap. 1114 post 01	kap. 4114 post 01
kap. 1143 post 01	kap. 4143 post 01
kap. 1145 post 01	kap. 4145 post 01
kap. 1146 post 01	kap. 4146 post 02
kap. 1147 post 01	kap. 4147 post 01

2. overskride kap. 1100 Landbruksdepartementet, post 45 Store utstyrskjøp og vedlikehold med et beløp som svarer til merinntektene fra salg av eiendom. Ubrukte merinntekter fra salg av eiendom kan regnes med ved utregning av overførbart beløp under bevilgningen.

III

Forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein
Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 2002 kan overskride bevilgningen under kap.

1147 Reindrifftsforvaltningen, post 01 Driftsutgifter med inntil kr 500 000 i sammenheng med forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 2002 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1148		Naturskade, erstatninger og sikring	
	70	Tilskudd til sikringstiltak	2 mill. kroner
	71	Naturskade, erstatninger	10 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Salg av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 2002 kan selge innkjøpt og opprinnelig stats-eiendom for inntil 5 mill. kroner.

VI

Avvikling av fond

Stortinget samtykker i at Kornfondet avvikles og at eventuelle gjenværende midler i fondet blir overført til kap. 1150 Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m., post 73 Pristilskudd.

Samferdselsdepartementet

Luffartsformål

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 2450 post 30	kap. 5450 postene 36 og 37

III

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002, såfremt det er dekning på reguleringsfondet, kan:

1. avvike Luffartsverkets driftsbudsjett.
2. overskride Luffartsverkets investeringsbudsjett med inntil 50 mill. kroner.

IV
Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002 kan omdisponere inntil 10 mill. kro-

ner av bevilgningen på kap. 2450 Luftfartsverket, post 30 Flyplassanlegg, til post 94 Aksjeinnskudd, i forbindelse med erverv eller tegning av aksjer i andre selskaper.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

V
Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002 kan bestille rullende materiell og flynavigasjonsanlegg utover den gitte bevilgningen, samt inngå forpliktelser vedrørende bygg og anlegg, likevel slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
2450		Luftfartsverket	
	30	Flyplassanlegg	600 mill. kroner

VI
Forskutteringer

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002 kan inngå avtaler om forskuttering av flyplassanlegg, likevel slik at samlet, løpende refusjonsforpliktelse til enhver tid ikke overstiger 50 mill. kroner. Opplegget for slik forskuttering er nærmere beskrevet i St.prp. nr. 1 (1998-99), s. 59, jf. Budsjett-Innst. S.nr. 13 (1998-99).

Andre fullmakter

VII
Eksterne tilskudd

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002 kan motta anleggsbidrag/eksterne tilskudd til flyplassanlegg. Opplegget for mottak av slike bidrag/tilskudd er nærmere beskrevet i St.prp. nr. 1 (1998-99), s. 59-60, jf. Budsjett-Innst. S. nr. 13 (1998-99).

Vegformål

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

VIII
Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1320 postene 23 og 30	kap. 4320 postene 01 og 02

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IX

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002 kan bestille maskiner, materiell og driftsbygninger m.v., likevel slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1320		Statens vegvesen	
	24	Statens vegvesens produksjon	100 mill. kroner

X

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002 kan gi tilsagn om statsgaranti for 2. prioritetslån til anskaffelse og ombygging av ferjer i tilskuddsberettiget riksvegferjedrift, likevel slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 1 140 mill. kroner.

XI

Fullmakt til forskuttering

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002 kan inngå avtaler om forskuttering av midler til vegformål utover gitt bevilgning på kap. 1320 Statens vegvesen, post 30 Riksveginvesteringer, likevel slik at samlet, løpende refusjonsforpliktelse ikke overstiger 1 800 mill. kroner. Forskutteringene skal refunderes uten kompensasjon for renter og prisstigning.

XII

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser knyttet til investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002 kan forplikte staten for framtidige budsjetterminer utover gitt bevilgning på kap. 1320 Statens vegvesen, post 30 Riksveginvesteringer, for investeringsprosjekter som ikke er omtalt med kostnadsoverslag overfor Stortinget, likevel slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 1 500 mill. kroner.

Andre fullmakter

XIII

Fullmakter til å kreve inn bompenger

Stortinget samtykker i at bompengeselskapet får tillatelse til å kreve inn bompenger til:

1. delvis finansiering av planlagt opprusting av Ev 39 over Stord i Hordaland. Vilklårene framgår av denne proposisjonen. Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå avtale med bompengeselskapet og fastsette nærmere regler for finansieringsordningen.
2. delvis finansiering av utbyggingen av prosjektet Ev 39 Teigen – Bogen i Sogn og Fjordane. Vilklårene framgår av denne proposisjonen. Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå avtale med bompengeselskapet og fastsette nærmere regler for finansieringsordningen.
3. delvis finansiering av utbyggingen av prosjektet Ev 134 Rullestadvjuvet i Hordaland. Vilklårene framgår av denne proposisjonen. Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå avtale med bompengeselskapet og fastsette nærmere regler for finansieringsordningen.
4. å videreføre innkrevingen av bompenger i bompengeringen i Bergen i 2002. Vilklårene framgår av denne proposisjonen. Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå avtale med bompengeselskapet for 2002 og fastsette nærmere regler for finansieringsordningen.

Jernbaneformål

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

XIV

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1350 postene 23 og 30	kap. 4350 postene 02 og 06
kap. 1350 post 25	kap. 4350 post 07
kap. 1350 post 30	kap. 4350 post 37

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

XV

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002 kan bestille materiell utover bevilgningen, likevel slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1350		Jernbaneverket	
	23, 25 og 30	Drift, vedlikehold og investeringer	650 mill. kroner

XVI

Forskutteringer

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002 kan inngå avtale om forskuttering av 50 mill. kroner fra LKAB til utbygging av nytt kryssingsspor ved Katterat stasjon på Ofofbanen mot tilbakebetaling, uten renter, i 2004.

jen, for investeringsprosjekter som ikke er omtalt med kostnadsoverslag overfor Stortinget, likevel slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 150 mill. kroner.

Andre fullmakter

XVII

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser knyttet til investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002 kan forplikte staten for fremtidige budsjetterminner utover gitt bevilgning på kap. 1350 Jernbaneverket, post 30 Investeringer i lin-

XVIII

Opprettelse av aksjeselskap

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002 kan opprette aksjeselskap under Jernbaneverket med aksjekapital tilsvarende minimumskravet i aksjeloven.

Post og telekommunikasjoner*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger*

XIX

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002 kan bestille materiell utover bevilgningen, likevel slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1380		Post- og teletilsynet	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	4 mill. kroner

Andre fullmakter

XX

Overføringer til og fra reguleringsfondet

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002 kan overføre inntil 10 mill. kroner til eller fra Post- og teletilsynets reguleringsfond.

Miljøverndepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 01	kap. 4400 post 02
kap. 1400 post 21	kap. 4400 post 21
kap. 1427 post 21	kap. 4427 post 01
kap. 1427 post 21	kap. 4427 post 09
kap. 1427 post 21	kap. 4427 post 54
kap. 1429 post 01	kap. 4429 post 02
kap. 1429 post 01	kap. 4429 post 09
kap. 1441 post 01	kap. 4441 post 04
kap. 1441 post 01	kap. 4441 post 09
kap. 1471 post 01	kap. 4471 post 01
kap. 1471 post 01	kap. 4471 post 03
kap. 1471 post 01	kap. 4471 post 04

2. overskride bevilgingen under kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større anskaffelser og vedlikehold, med et beløp som tilsvare regnskapsførte inntekter fra salg av anleggsmidler under kap. 5465 Statens kartverk, post 49 Salg av anleggsmidler. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overført beløp.
3. overskride bevilgingen under kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning, post 33 Statlige erverv, barskogvern, med et beløp som tilsvare regnskapsførte inntekter fra salg av makeskiftearealer under kap. 4427 Direktoratet for naturforvaltning, post 40 Inntekter fra salg av makeskiftearealer. Ubenyttede merinntekter fra salg av makeskiftearealer kan tas med ved beregning av overført beløp.

III

Fullmakter til overskridelser

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2002 kan:

1. avvike driftsbudsjettet til Statens kartverk mot dekning av reguleringsfondet.

2. overskride bevilgingen under kap. 1443 Statens beredskapsansvar mot akutt forurensning, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 15 mill. kroner dersom det er nødvendig å iverksette tiltak uoppholdelig og før Kongen kan gi slikt samtykke.

IV

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2002 kan utgiftsføre uten bevilgning fastslåtte tap på garantier for lån til miljøverntiltak og energiøkonomiseringsformål som staten er juridisk forpliktet til å dekke, under kap. 1400 Miljøverndepartementet, post 77 Oppfyllelse av garantiansvar.

V

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2002 kan omdisponere inntil 3 mill. kroner mellom kap. 1465 Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk, post 21 Betaling for statsoppdraget og kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2002 kan foreta bestillinger:

1. av materiell o.l. utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1441		Statens forurensningstilsyn	
	39	Opprydningstiltak	1,8 mill. kroner
1443		Statens beredskapsansvar mot akutt forurensning	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	3,0 mill. kroner

2. av sjømålingsdata og kartgrunnlag ut over gitt bevilgning under kap. 1465 Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk post 21 Betaling for

statsoppdraget, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 180 mill. kroner.

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2002 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1400		Miljøverndepartementet	
	73	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk og lokal agenda 21	7,5 mill. kroner
	78	Miljøtiltak i nikkerverkene på Kola	54,6 mill. kroner
1427		Direktoratet for naturforvaltning	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	11,2 mill. kroner
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	39,6 mill. kroner
	33	Statlige erverv, barskogvern	230,3 mill. kroner
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	25,0 mill. kroner
	77	Tilskudd til naturinformasjonssentra	2,0 mill. kroner
1429		Riksantikvaren	
	72	Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer	6,5 mill. kroner
	73	Brannsikring og beredskapstiltak	2,0 mill. kroner
1441		Statens forurensningstilsyn	
	63	Tilskudd til kommunale avløpstiltak	1,8 mill. kroner
2422		Statens miljøfond	
	90	Statens miljøfond, lån	29,5 mill. kroner

Andre fullmakter

VIII

Kjøp av makeskiftearealer

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2002 kan nytte inntil 8 mill. kroner av bevilgningen under kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning, post 33 Statlige erverv, barskogvern til kjøp av areal som senere kan makeskiftes med barskogsareal som blir vernet.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet**Arbeids- og administrasjonsdepartementets alminnelige fullmakter***Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1507 post 01	kap. 4507 post 01
kap. 1570 post 01	kap. 4570 post 01, 06, 07
kap. 1571 post 01	kap. 4571 post 06
kap. 1573 post 01	kap. 4573 post 02
kap. 1573 post 21	kap. 4573 post 03
kap. 1577 post 01	kap. 4577 post 01

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2002 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1591		Arbeidsmarkedstiltak	
	70	Arbeidsmarkedstiltak	334,3 mill. kroner
1592		Spesielle arbeidsmarkedstiltak	
	70	Arbeidsmarkedstiltak, drift	521,6 mill. kroner

Andre fullmakter

IV

Unntak fra bruttoprinsippet

Stortinget samtykker i at det enkelte departement eller den virksomhet departementet bemyndiger som et ledd i ordningen med bonus og rabatter, i 2002 kan nettoføre som utgiftsreduksjon på vedkommende utgiftspost tilbakebetalt bonus og rabatt, også om tilbakebetalingen refererer seg til kjøp i tidligere år.

V

Partistøtte

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2002 på bakgrunn av valgresultatet ved kommune- og fylkestingsvalget i 1999 og bevilgning på kap. 1530 Tilskudd til de politiske partier, postene 71, 72, 73 og 74, kan beregne nye satser for 2002 for:

1. støtte per stemme til de politiske partiers kommuneorganisasjoner
2. grunnbeløp til kommunestyregruppene
3. representanttillegg til kommunestyregruppene

4. støtte per stemme til de politiske partiers fylkesorganisasjoner der det foreligger søknad fra ungdomsorganisasjonene
5. støtte per stemme til de politiske partiers fylkesorganisasjoner der det ikke foreligger søknad fra ungdomsorganisasjonene
6. grunnbeløp til fylkestingsgruppene
7. representanttillegg til fylkestingsgruppene.

VI

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2002 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

VII

Fullmakt til å omgjøre Arbeidsforskningsinstituttet til stiftelse

Stortinget samtykker i at Arbeidsforskningsinstituttet omgjøres fra forvaltningsorgan til stiftelse med virkning fra 1. januar 2002.

VIII

Særaldersgrense for fengselsbetjenter/
fengselsførstebetjenter

Stortinget samtykker i at offentlige tjenestemenn ansatt i følgende stillingskoder på lønnsplan 08.200 gis en særaldersgrense på 63 år med virkning fra 1.1.2002:

- 0264 Fengselsbetjent
- 0265 Fengselsførstebetjent.

Bygge- og eiendomsfullmakter*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

IX

Fullmakter til å overskride

Stortinget samtykker i at Arbeid- og administrasjonsdepartementet i 2002 kan:

1. avvike Statsbyggs driftsbudsjett mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30-49, med inntil 175 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
3. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30-49, med beløp som tilsvarer inntekter fra salg av eiendommer, samt medregne ubenyttede inntekter fra salg av eiendom ved beregning av overført beløp.
4. overskride andre departementers byggebevilgninger som stilles til disposisjon for Statsbygg mot tilsvarende innsparing under kap. 1580 Bygg utenfor husleieordningen/kap. 2445 Statsbygg, post 33 Reserve for byggeprosjekter.

X

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2002 kan omdisponere:

1. mellom postene 30-38 under kap. 1580 Bygg utenfor husleieordningen
2. mellom postene 01 og 45 under kap. 1581 Eiendommer til kongelige formål
3. mellom postene 30-49 under kap. 2445 Statsbygg
4. fra post 21 Spesielle driftsutgifter til post 30 Investeringer på Fornebu under kap. 1582 Utvikling av Fornebuområdet
5. fra post 21 Spesielle driftsutgifter til post 30 Investeringer Pilestredet Park under kap. 1583 Utvikling av Pilestredet Park.

*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser
utover gitte bevilgninger*

XI

Fullmakter til å igangsette eller utvide
byggeprosjekter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2002 kan iverksette nye prosjekter eller utvide igangsatte prosjekter der bruker/fagdepartement har nødvendige leiemidler innenfor eget budsjett på følgende vilkår:

1. For prosjekter inntil 25 mill. kroner (fullmaktsprosjekter) er fullmakten begrenset til å inngå forpliktelser innenfor en samlet ramme på 150 mill. kroner til igangsetting av prosjekter utover bevilgningen under kap. 2445 Statsbygg, postene 30-49.
2. For kurante prosjekter er fullmakten begrenset til å inngå forpliktelser innenfor en samlet ramme på 1 000 mill. kroner til videreføring/ferdigstilling av prosjekter som igangsettes innenfor bevilgningen under kap. 2445 Statsbygg, post 30 Igangsetting av byggeprosjekter.

Andre fullmakter

XII

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2002 kan:
  - a) godskrive det enkelte bygge- og eiendomsprosjekt med innbetalt dagmulkt, konvensjonalbot og erstatning for misligholdt entrepriser, ved at innbetalingen blir postert i statsregnskapet på vedkommende investeringspost som en utgiftsreduksjon.
  - b) godkjenne salg, makeskifte og bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av andre statlige etater som ikke har egen fullmakt til å avhende eiendom, til en verdi av 150 mill. kroner i hvert enkelt tilfelle og for inntil 300 mill. kroner totalt i terminen.
  - c) godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 75 mill. kroner i hvert enkelt tilfelle, og for inntil 150 mill. kroner totalt, utover bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49 Kjøp av eiendom.

- d) overdra til underpris eller vederlagsfritt eiendommer og bygninger som har vært disponert av statlige spesialskoler, grunnskoler og videregående skoler, til kommuner og fylkeskommuner. Fullmakten gjelder kun når ansvaret for virksomheten overtas av kommunen/fylkeskommunen eller det ikke er mulig å oppnå full pris.
- e) foreta bortfeste, salg og makeskifter av eiendommer som er nødvendig ved disponering av statens eiendommer på Fornebu for inntil 500 mill. kroner, samt reinvestere inntekter ved bortfeste, salg, makeskifter i samme område for inntil 25 mill. kroner.
- f) godkjenne at staten v/Statsbygg i forbindelse med etterbruksarbeidet på Fornebu inngår i selskapsdannelser med formål å påvirke en gunstig eiendomsutvikling på Fornebu, slik at den langsiktige økonomiske avkastning for staten øker.
- g) foreta de salg og makeskifter som er nødvendig ved disponering og avvikling av statens eiendommer i Pilestredet Park.
- h) feste bort til underpris en nærmere spesifisert statlig eiendom i Pilestredet Park og/eller på Haugerud (begge i Oslo) til Studentsamskipnaden for utbygging av studentboliger.
2. Kongen i 2002 kan avhende statlig eiendom til lavere pris enn markedspris der særlige hensyn tilsier det.

Finansdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1620 post 21	kap. 4620 post 02
kap. 1634 post 01	kap. 4634 post 02

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2002 kan overskride bevilgningen på kapittel 21 Statsrådet for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for statsministeren og regjeringens øvrige medlemmer.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2002 kan gi garantier for:

1. grunnkapitalen til Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og

gammelt ansvar som ikke må overstige 715 959 651 euro.

2. lån fra Den nordiske investeringsbank vedrørende ordningen med prosjektinvesteringsslån innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 340 991 000 euro.
3. miljølån til Nordens nærområder gjennom Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 63 500 000 euro.

V

Fullmakt til fortsatt bobehandling

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet for 2002 kan bestemme at det under ordningen med oppfølging av statens krav i konkursbo pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 21,5 mill. kroner. Utbetalinger dekkes av bevilgningene under henholdsvis

kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Andre fullmakter

VI

Fullmakt til å korrigere uopklarte differanser og feilposter i tidligere års statsregnskap

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2002 i enkeltsaker kan korrigere uopklarte differanser i regnskapene og feilposter i statsregnskapet som gjelder tidligere års regnskaper, ved postering over konto for forskyvninger i balansen i det sentrale statsregnskapet i det inneværende års regnskap. Fullmakten gjelder inntil 1 mill. kroner.

VII

Mindreinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at inntektene under kap. 4602 Kredittilsynet kan bli lavere enn i saldert budsjett 2002, da bidrag fra tilsynsenhetene for dekning av Kredittilsynets utgifter i 2002 skjer etterskuddsvis, og ikke vil bli innbetalt før i 2003.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2002 kan:

- foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1725		Fellesinstitusjoner og utgifter under Forsvarsdepartementet	
	01	Driftsutgifter	50 mill. kroner
1731		Hæren	
	01	Driftsutgifter	682 mill. kroner
1732		Sjøforsvaret	
	01	Driftsutgifter	350 mill. kroner
1733		Lufforsvaret	
	01	Driftsutgifter	984 mill. kroner
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	
	01	Driftsutgifter	242 mill. kroner

VIII

Omdisponering fra kap. 2309 Tilfeldige utgifter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2002 gis fullmakt til å fordele 100 mill. kroner fra kap. 2309 Ymse utgifter, post 01 Driftsutgifter, til andre kapitler og poster for å gi frivillige organisasjoner kompensasjon for merkostnadene som følge av merverdiavgiftsreformen.

Forsvarsdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2002 kan benytte alle merinntekter til å overskride enhver utgiftsbevilgning under Forsvarsdepartementet, med følgende unntak:

- Inntekter fra militære båter kan ikke benyttes som grunnlag for overskridelse.
- Inntekter ved salg av større materiell kan benyttes med inntil 75 pst. til overskridelse av bevilgningen under kap. 1760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	22 039 mill. kroner
1790		Kystvakten	
	01	Driftsutgifter	25 mill. kroner
1791		Redningshelikoptertjenesten	
	01	Driftsutgifter	34 mill. kroner

2. gi Forsvarets forskningsinstitutt fullmakt til å ha økonomiske forpliktelser på inntil 50 mill. kroner utover det som dekkes av egne avsetninger.

IV

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2002 kan gi tilsagn om økonomisk støtte utover bevilgningen, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1700		Forsvarsdepartementet	
	73	Forskning og utvikling	5 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Nettobudsjettering av salgsomkostninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2002 kan trekke salgsomkostninger ved salg av materiell og fast eiendom fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kap. 4760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg, henholdsvis post 45 Store nyanskaffelser og vedlikehold og post 47 Salg av eiendom.

VI

Organisasjon og verneplikt

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2002 kan:

1. fastsette Forsvarets organisasjon slik det går fram av redegjørelsen i foreliggende proposisjon.
2. fastsette lengden på førstegangstjenesten, repetisjonstjenesten og heimeverntjenesten slik det går fram av foreliggende proposisjon.
3. gi øvrige bestemmelser slik det går fram av foreliggende proposisjon.
4. verve personell innenfor rammen av de foreslåtte bevilgninger.

VII

Investeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 2002 kan:

1. starte opp nye investeringsprosjekter, herunder kategori-1 materiellprosjekter og større bygg- og eiendomsprosjekter, som presentert under Nye prosjekter i foreliggende proposisjon, innen de kostnadsrammer som er anført.
2. endre tidligere godkjente prosjekter som anført i foreliggende proposisjon, herunder endrede kostnadsrammer.
3. starte opp og gjennomføre materiellinvesteringsprosjekter av lavere kategori, samt byggeprosjekter med en nasjonal andel som ikke overstiger 100 mill. kroner.
4. nytte bevilgningen på den enkelte investeringspost, hhv. post 45, 44, 47 og 48 fritt mellom objekter, bygg- og eiendoms kategorier, anskaffelser og prosjekter som presentert i foreliggende proposisjon.
5. gjennomføre konsept- og definisjonsfasen av planlagte materiellanskaffelser.
6. igangsette prosjektering av byggeprosjekter med en samlet utgift tilsvarende 5 pst. av bevilgningen på de respektive poster.

VIII

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at:

1. Kongen for 2002 kan overdra eiendommer, bygg og anlegg som Forsvaret ikke lenger har behov for til kommuner eller til overtallig personell i Forsvaret i forbindelse med utnyttelse av etablissementer til næringsutvikling. Overdragelsen kan skje vederlagsfritt, eller med redusert vederlag der dette anses hensiktsmessig.
2. Forsvarsdepartementet for 2002 kan:

- a) avhende fast eiendom uansett verdi til markedspris.
- b) avhende fast eiendom til en verdi av inntil kr 100 000 vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.
- c) gi forskudd til befal og sivile som må flytte grunnet organisasjonsendringer ved nyetablering av egen bolig, jf. Innst. S. nr. 182 (1990-91). Forskudd belastes kap. 1725 Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarets overkommando, post 90 Lån til private og tilbakeføres kap. 4725 Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarets overkommando, post 90 Lån til boligformål.

Olje- og energidepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1810 post 01	kap. 4810 postene 05 og 06
kap. 1810 post 21	kap. 4810 post 02
kap. 1820 post 21	kap. 4820 post 02
kap. 1820 post 22	kap. 4820 post 40
kap. 2490 post 45	kap. 5490 post 01

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2002 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	75	Tilskudd til sikringstiltak	2,5 mill. kroner
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon	
	50	Overføring til energifondet	130,0 mill. kroner
	74	Naturgass	20,0 mill. kroner
1830		Energiforskning	
	50	Norges forskningsråd	33,0 mill. kroner

IV

Fullmakt til å inngå forpliktelser
utover gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2002 kan pådra forpliktelser for inntil 2,5 mill. kroner utover gitt bevilgning under kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter til utredninger o.l.

Andre fullmakter

V

Utbyggingsprosjekter på norsk
kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Kongen i 2002 kan godkjenne prosjekter på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 10 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.
4. Det må være bevilgningsmessig dekning for investeringene under kap. 2440 Statens direkte

økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.

VI

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2002 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Kongen har fått fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

VII

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Kongen i 2002 kan godkjenne overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE i utvinningstillatelser der det antas at samlede utvinnbare ressurser i forekomstene er mindre enn 10 mill. tonn oljeekvivalenter.

Vedlegg 1**Statsbudsjettet medregnet folketrygden**

Tabell 1.1 Hovedtallene i statsbudsjettet for perioden 1996-2002 i mill. kroner

	Regnskap					Saldert budsjett 2001	Anslag på regn- skap 20. 09.2001	Forslag 2002
	1996	1997	1998	1999	2000			
Driftsutgifter og investeringer ekskl. petroleumsvirksomhet	92690	95 041	102 488	104 849	106 051	108 412	102 549	108 276
Driftsresultat forretningsdriften	-162	-132	-231	-723	-142	-291	-266	-172
Renter av statsgjeld	20110	18 411	18 273	15 615	15 401	17 165	17 560	17 248
Overføringer til andre	255129	277 112	295 601	316 306	345 659	360 104	367 957	426 898
Utgifter ekskl. lån og petroleumsvirksomhet	367767	390 432	416 131	436 047	466 969	485 390	487 800	552 250
Inntekter ekskl. oljeskatter og petroleumsvirksomhet	345 037	370 365	398 678	423 981	459 026	473 432	484 034	516 400
Oljekorrigert overskudd	-22 730	-20 067	-17 453	-12 066	-7 943	-11 958	-3 766	-35 850
Oljeskatter	33078	44 898	27 600	18 736	61 455	97 300	109 100	117 500
Utbytte og rentinntekter fra Statoil	1850	1 600	2 940	135	1 702	4 000	5 734	4 600
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet...	26 182	23 326	42 109	56 718	121 466	104 700	147 203	99 800
Utgifter til statlig petroleumsvirksomhet...	-8 776	-16 983	27 609	30 962	23 2500	17 020	17 182	16 430
Netto oljeinntekter	69 886	86 807	45 040	44 627	161 373	188 980	244 852	205 470
Overskudd før avsetning til Statens petroleumsfond	47 156	66 740	27 587	32 561	153 430	177 022	241 086	169 620
Netto kontantstrøm overført til Statens petroleumsfond	-44 213	-64 019	-27 982	-26 133	-151 905	-177 022	-241 086	-169 370
Overskudd før lånetransaksjoner	2 943	2 721	-395	6 428	1 525	0	0	250
Utlån og avdrag, brutto	99 000	75 828	98 035	90 983	56 715	117 438	129 778	115 994
Tilbakebetalinger ¹⁾	54 789	46 131	43 119	54 848	51 024	56 391	73 009	55 334
Utlån, netto	44 211	29 697	54 916	36 135	5 691	61 047	56 769	60 660
Samlet finansieringsbehov	41 268	26 976	55 311	29 707	4 166	61 047	56 769	60 410

1) Inkluderer ikke netto finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten

Tabell 1.2 Samlede utgifter etter departement 1996-2002 i mill. kroner

Departement	Regnskap					Budsjett	
	1996	1997	1998	1999	2000	2001 ¹⁾	2002 ²⁾
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering, Stortinget og Høyesterett	789	880	933	1 049	1 078	1 114	1 206
Utenriksdepartementet	11 404	11 545	12 778	12 723	13 367	14 938	16 284
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	19 934	22 366	22 753	27 455	26 913	28 304	26 584
Kulturdepartementet	3 984	3 027	3 248	3 518	3 574	3 772	4 102
Justisdepartementet.....	8 956	9 310	9 793	10 724	11 381	10 747	11 726
Kommunal- og arbeidsdepartementet	44 684	58 551	0	0	0	0	0
Kommunal- og regionaldepartementet	0	0	53 543	57 110	63 459	63 041	82 134
Sosial- og helsedepartementet	16 826	19 229	24 651	27 941	29 877	31 983	57 413
Barne- og familiedepartementet.....	17 365	17 825	18 714	20 288	20 779	23 409	24 241
Nærings- og energidepartementet.....	8 095	0	0	0	0	0	0
Nærings- og handelsdepartementet	0	5 010	5 468	3 963	4 541	6 301	5 327
Fiskeridepartementet	1 745	1 871	1 948	2 031	2 208	2 214	2 593
Landbruksdepartementet.....	14 623	13 781	14 217	14 419	16 487	14 312	14 425
Samferdselsdepartementet	32 996	21 919	24 341	17 951	24 764	16 977	18 161
Miljøverndepartementet.....	3 449	2 817	2 511	2 657	2 654	2 572	2 835
Administrasjonsdepartementet	7 469	0	0	0	0	0	0
Planleggings- og samordningsdepartementet	0	7 199	0	0	0	0	0
Arbeids- og administrasjonsdepartementet ...	0	0	16 114	20 503	21 082	17 461	18 609
Finansdepartementet.....	70 393	49 304	69 116	49 955	25 217	67 850	71 507
Forsvarsdepartementet	24 094	25 443	25 536	26 138	25 818	27 125	27 657
Olje- og energidepartementet.....	0	1 584	1 200	5 616	1 157	1 318	1 347
Ymse utgifter	62	29	20	24	25	8 261	7 451
Statsbankene	43 350	52 457	53 796	61 632	51 883	74 537	75 567
Statlig petroleumsvirksomhet	-8 776	-16 983	27 609	31 062	23 300	17 070	16 430
Statens forretningsdrift	4 014	2 754	2 638	3 944	2 014	1 659	1 423
Statens petroleumsfond.....	69 886	86 808	45 041	44 627	161 373	188 980	205 470
Sum statsbudsjettet	395 342	396 726	435 968	440 330	532 950	623 945	692 761
Folketrygden	132 535	139 359	150 848	162 289	175 357	184 882	197 382
Utgifter i alt.....	527 877	536 085	586 816	602 619	708 307	808 827	890 143

1) Saldert budsjett 2001 (Vedtatt budsjett)

2) Forslag 2002. St. prp. nr. 1 (2001-2002)

Tabell 1.3 Driftsutgifter (postene 1-29) etter departement 1996-2002 i mill. kroner

Departementet	Regnskap					Budsjett	
	1996	1997	1998	1999	2000	2001 ¹⁾	2002 ²⁾
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering , Stortinget og Høyesterett.....	727	786	836	890	945	1 007	1 006
Utenriksdepartementet.....	1 625	1 455	2 024	2 074	2 736	2 803	2 787
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	13 549	14 804	15 598	16 808	17 500	10 595	8 135
Kulturdepartementet.....	677	723	790	896	923	962	1 027
Justisdepartementet.....	8 054	8 492	9 000	9 609	10 396	9 836	10 802
Kommunal- og arbeidsdepartementet.....	2 493	2 669	0	0	0	0	0
Kommunal- og regionaldepartementet.....	0	0	1 327	2 116	2 202	2 369	1 913
Sosial- og helsedepartementet.....	3 710	4 270	4 676	1 915	1 954	1 882	1 918
Barne- og familiedepartementet.....	250	258	245	269	311	308	337
Nærings- og energidepartementet.....	1 098	0	0	0	0	0	0
Nærings- og handelsdepartementet.....	0	612	655	692	740	883	988
Fiskeridepartementet.....	1 134	1 206	1 311	1 367	1 466	1 415	1 553
Landbruksdepartementet.....	1 771	842	923	1 018	1 231	908	1 023
Samferdselsdepartementet.....	7 559	7 875	7 857	8 050	8 968	9 186	8 573
Miljøverndepartementet.....	1 165	1 244	1 298	1 352	1 381	1 244	1 317
Administrasjonsdepartementet.....	5 492	0	0	0	0	0	0
Planleggings- og samordningsdepartementet	0	5 685	0	0	0	0	0
Arbeids- og administrasjonsdepartementet ...	0	0	8 327	8 713	9 437	10 270	11 132
Finansdepartementet.....	3 822	3 958	4 072	4 420	4 642	4 951	5 335
Forsvarsdepartementet.....	15 296	16 134	16 889	18 453	18 951	18 787	18 472
Olje- og energidepartementet.....	0	693	674	738	770	813	786
Ymse utgifter.....	62	29	20	24	25	8 261	7 451
Statsbankene.....	412	423	435	467	448	457	523
Statlig petroleumsvirksomhet.....	-26 774	-38 019	2	23	11	70	140
Statens forretningsdrift.....	-94	-37	-66	-434	-166	-181	-62
Sum statsbudsjettet.....	42 028	34 102	76 893	79 460	84 871	86 826	85 154
Folketrygden.....	3 069	3 164	3 425	3 617	3 714	3 936	4 187
Utgifter i alt.....	45 097	37 266	80 318	83 077	88 585	90 762	89 341

1) Saldert budsjett 2001 (Vedtatt budsjett)

2) Forslag 2002. St. prp. nr. 1 (2001-2002)

Tabell 1.4 Nybygg, anlegg m.v. (postene 30-49) etter departement 1996-2002 i mill. kroner

Departement	Regnskap					Budsjett	
	1996	1997	1998	1999	2000	2001 ¹⁾	2002 ²⁾
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering, Stortinget og Høyesterett.....	41	64	73	134	104	80	54
Utenriksdepartementet	48	104	56	81	19	20	20
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	770	1 045	509	627	709	383	230
Kulturdepartementet	39	25	38	36	33	41	36
Justisdepartementet.....	455	383	321	352	301	296	62
Kommunal- og arbeidsdepartementet	48	56	0	0	0	0	0
Kommunal- og regionaldepartementet.....	0	0	6	11	27	13	5
Sosial- og helsedepartementet.....	790	903	153	25	31	28	26
Barne- og familiedepartementet.....	0	0	0	0	0	0	0
Nærings- og energidepartementet	138	0	0	0	0	0	0
Nærings- og handelsdepartementet	0	14	21	16	11	14	14
Fiskeridepartementet	196	240	236	225	289	273	615
Landbruksdepartementet.....	58	28	18	28	37	11	8
Samferdselsdepartementet	5 487	5 242	7 304	5 644	5 415	5 385	5 995
Miljøverndepartementet.....	127	102	111	128	148	128	203
Administrasjonsdepartementet	97	0	0	0	0	0	0
Planleggings- og samordningsdepartementet	0	10	0	0	0	0	0
Arbeids- og administrasjonsdepartementet ...	0	0	2 318	4 803	1 974	1 103	1 287
Finansdepartementet.....	65	64	68	118	206	173	187
Forsvarsdepartementet	8 247	8 637	8 107	7 024	6 224	7 734	8 569
Olje- og energidepartementet.....	0	89	102	94	70	7	7
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	4	4	5	3	4	4	4
Statlig petroleumsvirksomhet	16 782	20 342	27 251	30 337	22 647	16 200	15 300
Statens forretningsdrift	4 014	2 571	2 444	1 666	1 646	1 596	1 440
Sum statsbudsjettet	37 406	39 923	49 141	51 352	39 895	33 489	34 062
Folketrygden	33	43	51	57	87	139	140
Utgifter i alt.....	37 439	39 966	49 192	51 409	39 982	33 628	34 202

1) Saldert budsjett 2001 (Vedtatt budsjett)

2) Forslag 2002. St prp nr 1 (2001-2002)

Tabell 1.5 Overføringer til andre (postene 50-89) etter departement 1996-2002 i mill. kroner

Departement	Regnskap					Budsjett	
	1996	1997	1998	1999	2000	2001 ¹⁾	2002 ²⁾
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering, Stortinget og Høyesterett	21	30	24	25	28	27	146
Utenriksdepartementet	9 652	9 863	10 490	10 389	10 467	11 946	13 169
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	5 615	6 517	6 575	7 017	7 696	13 826	17 289
Kulturdepartementet	2 268	2 279	2 420	2 586	2 618	2 769	3 039
Justis- og politidepartementet.....	447	435	472	763	685	615	862
Kommunal- og arbeidsdepartementet	42 120	55 740	0	0	0	0	0
Kommunal- og regionaldepartementet.....	0	0	52 081	54 918	60 744	60 485	80 206
Sosial- og helsedepartementet	12 317	14 049	19 815	26 001	27 892	30 072	55 469
Barne- og familiedepartementet.....	17 115	17 567	18 469	20 020	20 468	23 101	23 904
Nærings- og energidepartementet.....	3 709	0	0	0	0	0	0
Nærings- og handelsdepartementet	0	4 314	4 764	2 877	3 355	2 925	4 297
Fiskeridepartementet	415	425	401	440	453	526	425
Landbruksdepartementet.....	12 786	12 907	13 276	13 372	13 894	13 393	13 394
Samferdselsdepartementet	3 288	3 402	3 200	3 119	9 711	2 406	3 594
Miljøverndepartementet.....	2 157	1 440	1 037	1 176	1 125	1 199	1 315
Administrasjonsdepartementet	2 201	0	0	0	0	0	0
Planleggings- og samordningsdepartementet	0	1 725	0	0	0	0	0
Arbeids- og administrasjonsdepartementet ...	0	0	5 196	4 372	4 465	4 588	4 689
Finansdepartementet.....	20 253	18 782	18 963	16 571	16 583	18 286	18 477
Forsvarsdepartementet.....	551	642	540	662	638	603	615
Olje- og energidepartementet.....	0	802	424	934	317	498	555
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	10 779	8 352	8 255	7 852	8 280	9 102	9 603
Statlig petroleumsvirksomhet	1 216	694	356	701	642	800	990
Statens forretningsdrift	113	100	100	115	35	45	45
Statens petroleumsfond.....	69 886	86 808	45 041	44 627	161 373	188 980	205 470
Sum statsbudsjettet	216 909	246 873	211 899	218 535	351 469	386 192	457 552
Folketrygden	129 432	136 152	147 372	158 615	171 556	180 807	193 054
Utgifter i alt.....	346 341	383 025	359 271	377 150	523 025	566 999	650 606

1) Saldert budsjett 2001 (Vedtatt budsjett)

2) Forslag 2002. St prp nr 1 (2001-2002)

Tabell 1.6 Utlån, gjeldsavdrag m.v. (postene 90-99) etter departement 1996-2002 i mill. kroner

Departement	Regnskap					Budsjett	
	1996	1997	1998	1999	2000	2001 ¹⁾	2002 ²⁾
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering, Stortinget og Høyesterett.....	0	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	79	123	208	180	145	169	308
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	0	0	71	3 003	1 008	3 501	1 200
Kulturdepartementet	1 000	0	0	0	0	0	0
Justisdepartementet.....	0	0	0	0	0	0	0
Kommunal- og arbeidsdepartementet	23	86	0	0	0	0	0
Kommunal- og regionaldepartementet.....	0	0	129	64	486	175	10
Sosial- og helsedepartementet.....	9	7	7	0	0	0	0
Barne- og familiedepartementet.....	0	0	0	0	0	0	0
Nærings- og energidepartementet	3 150	0	0	0	0	0	0
Nærings- og handelsdepartementet	0	70	28	379	435	2 479	29
Fiskeridepartementet	0	0	0	0	0	0	1
Landbruksdepartementet.....	8	4	0	0	1 325	0	0
Samferdselsdepartementet	16 662	5 400	5 980	1 138	670	0	0
Miljøverndepartementet.....	0	31	65	1	0	0	0
Administrasjonsdepartementet	-321	0	0	0	0	0	0
Planleggings- og samordningsdepartementet	0	-221	0	0	0	0	0
Arbeids- og administrasjonsdepartementet ...	0	0	273	2 614	5 206	1 500	1 500
Finansdepartementet.....	46 253	26 500	46 013	23 846	3 785	44 439	47 508
Forsvarsdepartementet	0	30	0	0	6	1	1
Olje- og energidepartementet.....	0	0	0	3 850	0	0	0
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	32 155	43 678	45 101	53 310	43 151	64 974	65 437
Statlig petroleumsvirksomhet	0	0	0	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	-19	120	160	2 597	499	200	0
Sum statsbudsjettet	98 999	75 828	98 035	90 983	56 715	117 438	115 994
Folketrygden	1	0	0	0	0	0	0
Utgifter i alt.....	99 000	75 828	98 035	90 983	56 715	117 438	115 994

1) Saldert budsjett 2001 (Vedtatt budsjett)

2) Forslag 2002. St prp nr 1 (2001-2002)

Tabell 1.7 Skatter og avgifter i perioden 1996-2002 i mill. kroner

Kapitel	Regnskap					Budsjett		
	1996	1997	1998	1999	2000	2001 ¹⁾	2002 ²⁾	
5501	Skatter på formue og inntekt	11 712	65 742	79 979	87 643	96 871	93 125	127 900
5506	Avgift av arv og gaver	1 028	1 035	1 179	1 024	1 273	1 120	1 430
5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum	30 291	41 855	24 372	15 475	58 408	94 200	114 100
5508	Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen	2 787	3 043	3 229	3 261	3 047	3 100	3 400
5511	Tollinntekter	2 455	2 436	2 589	2 409	2 029	2 380	1 789
5521	Merverdiavgift og avgift på investeringer m.v.	94 692	102 901	110 615	114 076	121 710	126 271	130 400
5526	Avgifter på alkohol	6 539	7 106	7 433	8 607	8 670	8 786	8 665
5527	Driftsoverskudd i A/S Vinmonopolet m.m.....	154	54	22	28	41	20	32
5531	Avgift på tobakkvarer.....	5 430	5 988	6 558	6 644	6 914	7 775	7 501
5536	Avgift på motorvogner m.m.:							
	Engangsvgift på motorvogner m.m.....	8 945	9 771	10 078	8 705	9 629	10 418	12 855
	Årsavgift	3 403	3 687	4 247	4 442	4 636	5 284	5 356
	Vektårsavgift.....	315	271	214	226	273	345	347
	Kilometeravgift m.m.	14	4	1	8	1	0	0
	Omregistreringsavgift.....	1 229	1 307	1 348	1 402	1 410	1 563	1 574
	Avgift på bensin.....	10 154	10 903	11 312	9 666	9 762	9 091	8 772
	Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift).....	2 912	3 406	3 763	4 465	4 802	4 203	3 930
5537	Avgift på båtmotorer	67	84	107	87	111	97	119
5541	Avgift på elektrisk kraft	4 420	4 765	2 901	3 269	4 205	6 530	6 336
5542	Avgift på mineralolje m.v.	1 733	1 727	1 765	69	578	792	987
5543	Miljøavgift på mineralske produkter m.v.....	0	0	0	3 987	3 638	4 076	3 716
5544	Avgift på kull og koks	11	6	2	0	0	0	0
5545	Miljøavgifter i landbruket.....	193	192	189	144	55	60	40
5546	Avgift på sluttbehandling av avfall.....	0	0	0	443	484	491	470
5547	Avgift på helse og miljøskadelige kjemikalier	0	0	0	0	4	38	40
5555	Sjokolade- og sukkervareavgift.....	714	742	781	785	789	868	835
5556	Avgift på alkoholfrie kullsyreholdige drikkevarer	604	689	822	900	883	962	870
5557	Avgift på sukker	186	193	234	227	230	252	209
5558	Avgift på kullsyrefrie, alkoholfriedrikkevarer m.m.	53	56	55	53	54	27	36
5559	Avgift på drikkevareemballasje.....	193	245	231	0	336	479	551
5563	Honoraravgift m.v.	20	14	2	0	0	0	0
5565	Dokumentavgift.....	1 798	2 258	2 057	3 006	2 750	2 500	2 800
5570	Lotteriavgift.....	214	0	0	0	0	0	0
5571	Totalisatoravgift.....	65	62	76	79	88	98	98
5577	Avgift til staten av apotekenes omsetning	78	77	77	94	105	105	131
5578	Avgift på farmasøytiske spesialpreparater.....	51	65	63	66	76	91	98
5580	Avgift på flyging av passasjerer	605	666	1 056	1 197	1 298	1 490	1 655
5581	Avgift på utstyr for opptak og/eller gjengivelse av lyd eller bilder	296	336	320	323	329	26	0
5583	Særskilte avgifter i telesektoren	0	0	32	32	625	118	110
	Sum skatter og avgifter, statsbudsjettet.....	193 361	271 686	277 709	282 842	346 114	386 781	447 153
	Trygdeavgift.....	39 579	42 006	45 600	48 585	51 890	53 160	57 400
	Arbeidsgiveravgift.....	51 953	56 186	61 696	67 018	70 116	73 900	78 400
	Sum skatter og avgifter til folketrygden	91 532	98 192	107 296	115 603	122 006	127 060	135 800
	Sum skatter og avgifter i alt	284 893	369 878	385 005	398 445	468 120	513 841	582 953

1) Saldert budsjett 2001 (Vedtatt budsjett)

2) Forslag 2002. St prp nr 1 (2001-2002)

Tabell 1.8 Samlede inntekter i perioden 1996-2002 i mill. kroner

	Regnskap					Saldert budsjett 2001	Anslag regn- skap 20. 09.2001	Forslag 2002
	1996	1997	1998	1999	2000			
Skatter på formue og inntekt ¹⁾	48 741	66 777	81 158	88 667	98 144	94 245	103 900	129 330
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift.....	91 531	98 192	107 297	115 603	122 006	127 060	128 500	135 800
Tollinntekter.....	2 455	2 437	2 589	2 409	2 029	2 380	1 818	1 789
Merverdiavgift og avgift på investeringer	94 691	102 902	110 615	114 076	121 710	126 271	128 400	130 400
Avgifter på alkohol.....	6 888	7 405	7 687	8 635	8 711	8 806	8 420	8 697
Avgifter på tobakk.....	5 430	5 988	6 558	6 644	6 914	7 775	7 200	7 501
Avgifter på motorvogner	26 972	29 350	30 963	28 914	30 513	30 904	30 036	32 834
Andre avgifter.....	11 109	11 934	10 538	14 760	16 638	19 100	19 598	19 102
Sum skatter og avgifter	287 817	324 985	357 405	379 709	406 666	416 541	426 872	465 453
Renter av statens forretningsdrift	520	170	171	203	91	151	151	67
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift...	3 349	2 689	3 337	5 166	3 550	2 732	2 749	2 233
Sum inntekter av statens forretningsdrift	3 869	2 859	3 508	5 370	3 641	2 883	2 900	2 300
Renter fra statsbankene	13 164	9 419	7 946	10 771	10 258	11 886	11 433	13 079
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer.....	6 978	5 683	4 118	3 176	4 369	6 110	7 398	6 548
Utbytte ekskl. Statoil	2 924	4 197	3 303	3 847	3 603	3 977	4 438	4 794
Renteinntekter og utbytte (ekskl. statens forretningsdrift og Statoil).	23 066	19 299	15 367	17 794	18 230	21 972	23 269	24 421
Inntekter under departementene	18 830	18 011	18 205	17 567	19 623	17 065	15 992	15 369
Overføring fra Norges Bank	7 239	4 236	3 811	3 401	10 685	10 685	10 685	8 857
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	4 216	975	382	140	182	4 285	4 316	0
Sum andre inntekter.....	30 285	23 222	22 398	21 108	30 490	32 035	30 993	24 226
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet ²⁾	26 182	23 326	42 109	56 718	121 466	104 700	147 203	99 800
Skatt og avgift på utvinning av petroleum.....	33 078	44 898	27 600	18 736	61 455	97 300	109 100	117 500
Aksjeutbytte og renteinntekter fra Statoil.....	1 850	1 600	2 940	135	1 702	4 000	5 734	4 600
Sum petroleumsinntekter	61 110	69 824	72 649	75 589	184 623	206 000	262 034	221 900
Tilbakebetalinger	54 789	46 131	43 119	54 848	51 024	56 391	73 009	55 334
Salg av aksjer i Statoil, avdrag m.m	0	0	0	0	0	0	14 194	0
Statens petroleumsfond.....	25 673	22 789	17 059	18 494	9 468	11 958	3 766	36 100
Sum inntekter.....	486 609	509 109	531 505	572 911	704 141	747 780	837 037	829 733

1) Fra 1996 er overføringer fra Skattefordelingsfondet til statsbudsjettet inkludert i tallene. I 1997 ble Skattefordelingsfondet avvirket, og fellesskatten inngår i tallet.

2) Fra 1998 inkluderer driftsresultatet fra statlig petroleumsvirksomhet. Driftsresultatet for tidligere år er ført på statsbudsjettets utgiftsside.

Tabell 1.9 Saldert budsjett 2001

Utgifter fordelt etter departement og grupper av postnummer i 1000 kroner.

	Statens egne driftsutgifter					Overføringer					Utlån gjeldsav- drag m.v. (postnr. 90-99)
	Samlede utgifter	I alt	Driftsut- gifter (postnr. 01)	Spesielle driftsut- gifter (postnr. 21-23)	Driftsre- sultat for- retnings- driften (postnr. 24)	Nybygg, anlegg (postnr. 30-49)	I alt	Andre statsregn- skaper (postnr. 50-59)	Kom- muner (postnr. 60-69)	Andre over- føringer (postnr. 70-89)	
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen ...	93495	65677	65677	0	0	27818	0	0	0	0	0
Regjering.....	155300	155300	151000	4300	0	0	0	0	0	0	0
Stortinget og underliggende institusjoner.....	819100	740000	737000	3000	0	52000	27100	0	0	27100	0
Høyesterett	45994	45994	45994	0	0	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	14938000	2803135	1942319	860816	0	20215	11945540	19000	0	11926540	169110
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	28304065	10594789	9303956	1290833	0	382705	13826363	7225365	2939507	3661491	3500208
Kulturdepartementet	3772023	962527	929491	33036	0	40708	2768788	318147	203429	2247212	0
Justisdepartementet.....	10747036	9835727	9593817	241910	0	296406	614903	61230	24700	528973	0
Kommunal- og regionaldepartementet.....	63041470	2368892	1070183	1298709	0	12650	60484928	827500	57050798	2606630	175000
Sosial- og helsedepartementet.....	31983230	1882210	1331210	551000	0	28530	30072490	1438400	26068600	2565490	0
Barne- og familiedepartementet	23408748	307816	247122	60694	0	0	23100932	43621	5112694	17944617	0
Nærings- og handelsdepartementet.....	6300500	882750	795450	87300	0	13916	2924634	961000	0	1963634	2479200
Fiskeridepartementet	2213600	1414750	1256050	158700	0	273300	525550	210000	50000	265550	0
Landbruksdepartementet.....	14312300	908172	908172	0	0	10652	13393476	2085477	0	11307999	0
Samferdselsdepartementet	16977009	9296140	367840	8928300	-110000	5385300	2405569	72800	0	2332769	0
Miljøverndepartementet.....	2571539	1244489	811570	432919	0	128530	1198520	205722	164625	828173	0
Arbeids- og administrasjonsdepartementet...	17461345	10270459	10086648	183811	0	1102608	4588278	0	0	4588278	1500000
Finansdepartementet.....	67850100	4951400	4424600	526800	0	173300	18286200	2000	1117200	17167000	44439200
Forsvarsdepartementet	27124948	18786581	18239191	547390	0	7734186	603181	251181	173	351827	1000
Olje- og energidepartementet.....	1318100	813150	536425	276725	0	6500	498450	180700	0	317750	0
Ymse utgifter	8261353	8261353	8261353	0	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	74536503	456807	456807	0	0	4000	9101696	1145400	0	7956296	64974000
Petroleumsvirksomhet	17070000	70000	0	70000	0	16200000	800000	650000	0	150000	0
Statens forretningsdrift.....	1659454	0	0	0	-181446	1595900	45000	45000	0	0	200000
Folketrygden	184881836	3935800	3896400	39400	0	138700	180807336	5600	359000	180442736	0
Statens petroleumsfond.....	188980000	0	0	0	0	0	188980000	188980000	0	0	0
Sum utgifter	808827048	91053918	75458275	15595643	-291446	33627924	566998934	204728143	93090726	269180065	117437718

Tabell 1.10 Forslag for 2002

Utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer i 1000 kroner.

	Statens egne driftsutgifter					Overføringer					
	Samlede utgifter	I alt	Driftsutgifter (postnr. 01)	Spesielle driftsutgifter (postnr. 21-23)	Driftsresultat for retningsdriften (postnr. 24)	Nybygg, anlegg (postnr. 30-49)	I alt	Andre statsregnskaper (postnr. 50-59)	Kommuner (postnr. 60-69)	Andre overføringer (postnr. 70-89)	Utlån gjeldsavdrag m.v. (postnr. 90-99)
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen	87410	8500	8500	0	0	0	78910	78910	0	0	87410
Regjering	177470	177470	172570	4900	0	0	0	0	0	0	177470
Stortinget og underliggende institusjoner.....	892400	771200	771200	0	0	54300	66900	0	0	66900	892400
Høyesterett	48734	48734	48734	0	0	0	0	0	0	0	48734
Utenriksdepartementet	16284000	2786753	2093716	693037	0	20215	13169172	83000	0	13086172	16284000
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	26853580	8134770	6981537	1153233	0	229902	17288700	10730091	2922012	3636597	26853580
Kulturdepartementet	4102555	1027353	990901	36452	0	36203	3038965	513880	193030	2332055	4102555
Justisdepartementet.....	11726103	10801961	10555368	246593	0	62313	861829	100993	26873	733963	11726103
Kommunal- og regionaldepartementet.....	82133717	1912727	633527	1279200	0	5400	80205590	870700	76600075	2734815	82133717
Sosial- og helsedepartementet.....	57412850	1917750	1175500	742250	0	26400	55468700	136300	2688800	52643600	57412850
Barne- og familiedepartementet	24241283	337240	267040	70200	0	0	23904043	53818	6056676	17793549	24241283
Nærings- og handelsdepartementet.....	5327300	987600	888200	99400	0	14200	4296700	2492500	0	1804200	5327300
Fiskeridepartementet	2593260	1552720	1376640	176080	0	615100	424780	234500	23000	167280	2593260
Landbruksdepartementet.....	14424500	1023194	1023194	0	0	7802	13393504	1320127	0	12073377	14424500
Samferdselsdepartementet	18161400	8682600	395600	8287000	-110000	5994500	3594300	84000	0	3510300	18161400
Miljøverndepartementet.....	2834711	1316949	725142	591807	0	202711	1315051	217326	89020	1008705	2834711
Arbeids- og administrasjonsdepartementet...	18608724	11132403	10874997	257406	0	1287291	4689030	43700	0	4645330	18608724
Finansdepartementet.....	71507100	5335150	4724700	610450	0	186950	18477000	10000	1217000	17250000	71507100
Forsvarsdepartementet	27656918	18472055	17871516	600539	0	8569108	614755	226527	40100	348128	27656918
Olje- og energidepartementet.....	1347400	785500	548650	236850	0	6500	555400	483100	0	72300	1347400
Ymse utgifter	7450629	7450629	7450629	0	0	0	0	0	0	0	7450629
Statsbankene	75566713	522685	522685	0	0	4000	9603028	3091000	0	6512028	75566713
Petroleumsvirksomheten.....	16430000	140000	0	140000	0	15300000	990000	600000	0	390000	16430000
Statens forretningsdrift.....	1422643	0	0	0	-61904	1439547	45000	45000	0	0	1422643
Folketrygden	197381600	4187400	4155600	31800	0	140000	193054200	5800	195000	192853400	197381600
Statens petroleumsfond.....	205470000	0	0	0	0	0	205470000	205470000	0	0	205470000
Sum utgifter	890143000	89513343	74256146	15257197	-171904	34202442	650605557	226891272	90051586	333662699	890143000

Tabell 1.11 Statsbankenes innvilgninger 1996-2000, saldert budsjett 2001 og forslag til rammer for 2002 i mill. kroner

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Lånekassen for utdanning.....	6 196	6 196	6 418	6 645	7 935	8 069	10 610
Husbanken	7 776	8 712	8 004	9 000	11 000	13 000	15 000
- Oppføringslån/ barnehagelån/ utleielån .	5 213	0 ¹⁾					
- Etableringslån/erhvervsloan/ utbedringslån, byfornyelse m.v.....	2 563	0 ¹⁾					
Landbruksbanken ⁷⁾	161	350	249	377			
- Boliglån	84	0 ¹⁾					
- Landbruksformål	77	0 ¹⁾					
Fiskarbanken ²⁾	290	0					
- Nybygg og større ombygginger	165	0					
- Øvrige formål	125	0					
SND	3 057	1 874	1 443	2 221	2 417	2 640	2 640
- Grunnfinansiering	2 126	1 107 ³⁾	500	800	653	800	
- Risikolåneordn. (landsomf.)	381	280	235	160	162	240	240
- Risikolåneordn. (distriktsr.)	550	487	308	461	388	400	400
- Lavrisikordningen.....	0	0	400	800	800	800	
- Lån til landbruksformål.....	0	0	0	0	414	400	
- "Ny" lavrisikolåneordning ⁸⁾	0	0	0	0	0	0	2 000
Kommunalbanken ⁶⁾	3 172	2 920 ⁴⁾	3 324 ⁴⁾	5 997 ⁵⁾			
Sum	20 652	20 052	19 438	24 240	21 352	23 709	28 250

1) Rammene ble sammenslått fra 1997

2) Fiskarbanken ble integrert i SND fra 1997.

3) SNDs innvilgninger av lån under den ordinære grunnfinansieringsordningen, den nye låneordningen som hadde ramme på 300 mill kroner 2. halvår 1997 og fiskerilån (407 mill kroner)

4) Utbetaling av nye lån i Kommunalbanken i 1997 med en ramme for netto utlånsvekst på null og utbetalinger i 1998 med en ramme for nettoutlånsvekst på 700 mill. kroner.

5) Utbetalinger i Kommunalbanken i 1999.

6) Kommunalbanken er omdannet til aksjeselskap 1.10.1999. Banken har således ingen utlånsramme f.o.m. 2000.

7) Integrert i SND fra 1.1.2000

8) "Ny" lavrisikolåneordning består av lavrisikolån, grunnfinansieringsordningen og lån til landbruksformål.

Vedlegg 2**Bevilgningsregnskapet**

Tabell 2.1 Hovedoversikt over bevilgningsregnskapet for 1. halvår 2001 i mill. kroner

	Overført fra forrige termin	Budsjettets stilling 2001	Samlet til disposisjon	Regnskap	Rest til disposisjon
UTGIFTER					
Det kongelige hus.....	41	96	137	69	68
Regjering.....	1	163	164	84	80
Stortinget og underliggende institusjoner	35	819	854	414	440
Høyesterett	0	46	46	24	22
Utenriksdepartementet	143	14 912	15 055	6 990	8 065
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.....	910	31 806	32 717	16 758	15 959
Kulturdepartementet.....	41	3 807	3 848	2 403	1 445
Justisdepartementet	301	10 863	11 165	5 767	5 398
Kommunal- og regionaldepartementet.....	1 224	64 212	65 436	36 261	29 175
Sosial- og helsedepartementet	303	32 483	32 786	16 596	16 190
Barne- og familiedepartementet.....	5	23 511	23 516	11 966	11 550
Nærings- og handelsdepartementet	218	7 974	8 192	2 170	6 022
Fiskeridepartementet	145	2 262	2 402	1 152	1 255
Landbruksdepartementet.....	165	14 483	14 648	9 560	5 088
Samferdselsdepartementet.....	1 001	19 929	20 930	10 663	10 267
Miljøverndepartementet.....	83	2 778	2 861	1 238	1 623
Arbeids- og administrasjons- departementet.....	894	20 785	21 679	10 871	10 808
Finansdepartementet.....	284	68 614	68 898	55 305	13 593
Forsvarsdepartementet	988	27 175	28 163	12 290	15 873
Olje- og energidepartementet	295	7 475	7 770	20 508	-12 738
Ymse utgifter	0	607	607	19	588
Statsbankene	84	72 754	72 838	32 615	40 223
Statlig petroleumsvirksomhet	0	17 132	17 132	9 588	7 544
Statens forretningsdrift	360	1 643	2 003	77	1 926
Folketrygden	1 163	188 431	189 595	90 678	98 917
Statens petroleumsfond.....	0	244 852	244 852	145 000	99 852
Sum utgifter.....	8 685	879 612	888 293	499 065	389 228
Nedgang i diverse beholdninger.....				-26 699	
Totalsum.....	8 685	879 612	888 293	472 366	389 228

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

INNTEKTER	Budsjettets stilling 2001	Regnskap	Rest til disposisjon
Skatt på formue og inntekt.....	103 400	56 251	47 149
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift.....	128 500	65 912	62 588
Tollinntekter.....	1 818	833	985
Merverdiavgift	128 400	63 563	64 837
Avgifter på alkohol	8 420	4 123	4 297
Avgifter på tobakk	7 200	3 587	3 613
Avgifter på motorvogner	30 036	17 134	12 902
Andre avgifter	19 098	9 057	10 041
Sum skatter og avgifter	426 872	220 459	206 413
Renter av statens forretningsdrift	151	30	121
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.....	2 749	1 168	1 582
Sum inntekter av statens forretningsdrift.....	2 900	1 198	1 702
Renter fra statsbankene	11 377	5 831	5 546
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	7 446	490	6 956
Aksjeutbytte ekskl. Statoil	4 446	3 252	1 194
Renteinntekter og utbytte (ekskl statens forretningsdrift og Statoil) ..	23 269	9 573	13 696
Inntekter under departementene	15 992	9 141	6 851
Overføring fra Norges Bank	10 685	10 685	0
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	4 316	0	4 316
Sum andre inntekter	30 993	19 826	11 167
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	147 200	104 660	42 540
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	109 100	49 762	59 338
Aksjeutbytte fra Statoil	5 734	5 734	0
Sum petroleumsinntekter	262 037	160 156	101 878
Tilbakebetalinger	73 009	57 449	15 560
Statens petroleumsfond.....	3 766	0	3 766
Sum inntekter.....	822 843	468 660	354 183

Tabell 2.2 Bevilgningsregnskapet for 1. halvår 2000 og 2001 i mill. kroner

UTGIFTER	Samlede utgifter		Driftsutgifter		Nybygg, anlegg mv.		Overføringer til andre		Utlån, gjelds-avdrag mv.	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
Det kongelige hus.....	59	69	34	39	25	30	0	0	0	0
Regjering.....	74	84	74	84	0	0	0	0	0	0
Stortinget og underliggende institusjoner.....	362	414	334	385	10	12	18	17	0	0
Høyesterett	22	24	22	24	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	5 131	6 990	846	936	5	8	4 166	5 878	114	169
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	13 750	16 758	8 413	5 509	263	137	4 074	7 613	1 000	3 500
Kulturdepartementet.....	2 175	2 403	474	501	16	23	1 685	1 879	0	0
Justisdepartementet.....	5 546	5 767	5 159	5 325	120	161	267	281	0	0
Kommunal- og regionaldepartementet	36 752	36 261	1 054	823	11	10	35 632	35 410	55	17
Sosial- og helsedepartementet	14 964	16 596	849	924	17	10	14 098	15 662	0	0
Barne- og familie-departementet	10 353	11 966	144	161	0	0	10 209	11 805	0	0
Nærings- og handels-departementet	2 541	2 170	335	515	4	6	1 929	1 560	273	89
Fiskeridepartementet	1 066	1 152	736	790	88	128	242	234	0	0
Landbruksdepartementet.....	9 602	9 560	575	475	9	5	9 018	9 080	0	0
Samferdselsdepartementet...	8 161	10 663	4 273	4 920	2 376	2 459	1 512	1 149	0	2 135
Miljøverndepartementet.....	1 180	1 238	615	575	44	68	521	596	0	0
Arbeids- og administrasjons-departementet	8 696	10 871	4 370	5 475	1 013	658	2 241	2 525	1 072	2 212
Finansdepartementet	13 380	55 305	2 293	2 601	178	73	9 517	11 269	1 392	41 362
Forsvarsdepartementet	12 075	12 290	9 125	8 663	2 632	3 372	318	256	0	0
Olje- og energidepartementet	446	20 508	352	399	32	2	62	66	0	20 040
Ymse utgifter	15	19	15	19	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	27 232	32 615	203	223	1	1	4 548	4 955	22 480	27 436
Statlig petroleumsvirksomhet	10 509	9 588	8	0	10 501	8 970	0	607	0	10
Statens forretningsdrift	760	77	-714	-798	794	630	35	45	645	200
Folketrygden	85 009	90 678	1 838	2 083	18	141	83 153	88 454	0	0
Statens petroleumsfond	71 385	145 000	0	0	0	0	71 385	145 000	0	0
Sum utgifter.....	341 245	499 065	41 427	40 652	18 157	16 905	254 630	344 340	27031	97 169

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

INNEKTER	Samlede inntekter		Salgsinntekter		Inntekter i samband med nybygg og anlegg		Skatter, avgifter og andre overføringer		Tilbakebetalinger	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	1999	2000
Skatt på formue og inntekt.....	48 492	56 251	0	0	0	0	48 492	56 251	0	0
Arbeidsgiveravgift og folketrygdavgift.....	61 149	65 912	0	0	0	0	61 149	65 912	0	0
Tollinntekter.....	1 032	833	0	0	0	0	1 032	833	0	0
Merverdiavgift.....	60 357	63 563	0	0	0	0	60 357	63 563	0	0
Avgifter på alkohol.....	4 261	4 123	0	0	0	0	4 261	4 123	0	0
Avgifter på tobakk.....	3 494	3 587	0	0	0	0	3 494	3 587	0	0
Avgifter på motorvogner.....	17 055	17 134	0	0	0	0	17 055	17 134	0	0
Andre avgifter.....	7 455	9 057	0	0	0	0	7 455	9 057	0	0
Sum skatter og avgifter	203 295	220 459	0	0	0	0	203 295	220 459	0	0
Renter av statens forretningsdrift	20	30	0	0	0	0	20	30	0	0
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg m.v.	1 831	1 168	6	22	455	824	1 370	322	0	0
Sum inntekter av statens forretningsdrift.....	1 851	1 198	6	22	455	824	1 390	352	0	0
Renter fra statsbankene	5 196	5 831	0	0	0	0	5 196	5 831	0	0
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer.....	365	490	0	0	0	0	365	490	0	0
Aksjeutbytte ekskl. Statoil	2 707	3 252	0	0	0	0	2 707	3 252	0	0
Renteinntekter og utbytte (ekskl statens forretningsdrift og Statoil)	8 268	9 573	0	0	0	0	8 268	9 573	0	0
Inntekter under departementene	8 813	9 141	6 345	6 697	135	190	2 333	2 253	0	0
Overføring fra Norges Bank.....	10 685	10 685	0	0	0	0	10 685	10 685	0	0
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond.....	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum andre inntekter	19 498	19 826	6 345	6 697	135	190	13 018	12 938	0	0
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet.....	56 111	104 660	43 069	51 067	8 471	49 553	4 571	4 039	0	0
Skatt og avgift på utvinning av petroleum.....	16 180	49 762	0	0	0	0	16 180	49 762	0	0
Aksjeutbytte fra Statoil.....	1 702	5 734	0	0	0	0	1 702	5 734	0	0
Sum petroleumsinntekter ...	73 993	160 156	43 069	51 067	8 471	49 553	22 453	59 535	0	0
Tilbakebetalinger.....	21 534	57 449	0	0	0	0	0	0	21 534	57 449
Statens petroleumsfond.....	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum inntekter.....	328 439	468 660	49 420	57 786	9 061	50 567	248 424	302 857	21 534	57 449

LÅNETRANSAKSJONER	Regnskap 2000	Budsjettets stilling 20.9.2001	Endringer i pst.	Regnskap 30.6.2000	Regnskap 30.6.2001	Endringer i pst.
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføring fra statens petroleumsfond	643 649	746 068	15,9	306 905	411 212	34,1
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld)	651 592	749 834	15,1	314 214	401 896	27,9
Driftsutgifter	88 585	83 803	-5,4	41 427	40 652	-1,9
Nybygg, anlegg mv.	39 982	37 699	-5,7	18 157	16 905	-6,9
Overføringer til andre	361 652	383 480	6,0	183 245	199 340	8,8
Overføring til statens petroleumsfond.	161 375	244 852	51,7	71 385	145 000	103,1
3. Overskudd før lånetransaksjoner før overføring fra Statens petroleumsfond (1-2).....	-7 943	-3 766		-7 309	9 315	
4. Overføring fra Statens petroleumsfond	9 468	3 766		0	0	
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	1 525	0		-7 309	9 315	
6. Utlån, gjeldsavdrag, aksjetegning mv. i alt.	56 715	129 778	128,8	27 031	97 169	259,5
Utlån m.v. til statsbankene	43 151	63 274	46,6	22 480	27 436	22,0
Gjeldsavdrag	3 761	44 415	1 080,9	1 367	41 337	2 923,9
Andre utlån, aksjetegning mv.	9 803	22 089	125,3	3 184	28 396	791,8
7. Tilbakebetalinger m.v.	51 024	73 009	43,1	21 534	57 449	166,8
8. Utlån mv. netto (6-7)	5 691	56 769	897,5	5 497	39 720	622,6
9. Samlet finansieringsbehov dekket av kontantbeholdning og lån (8-5) ¹⁾	4 166	56 769	1 262,7	12 806	30 405	
10. Statslånemidler	0	0		2 320	3 705	
11. Endring i diverse beholdninger (9-10)	4 166	56 769		-10 486	-26 699	

1) Inkluderer ikke finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten

Tabell 2.3 Statens utgifter pr 30. juni 2000 og 2001 fordelt etter programområde i mill. kroner

PROGRAMOMRÅDE	Regnskap 1. halvår		Endringer i pst.
	2000	2001	
00 Konstitusjonelle institusjoner	494	567	14,8
01 Fellesadministrasjon	5 631	7 025	24,8
02 Utenriksformål	1 036	1 115	7,6
03 Utviklingshjelp	4 096	5 875	43,4
04 Militært forsvar	12 122	12 235	0,9
05 Sivil beredskap	171	0	-100,0
06 Rettsvesen, politi og kriminalomsorg	5 434	5 791	6,6
07 Kirke-, utdannings- og forskningsformål	20 762	24 424	17,6
08 Kulturformål	2 173	2 403	10,6
09 Sosiale formål	3 606	3 882	7,7
10 Helsevern	11 364	12 708	11,8
11 Familie- og forbrukerpolitikk	10 353	11 966	15,6
12 Miljøvern og regional planlegging	1 263	1 304	3,2
13 Innvandring, arbeidsmiljø og distriktsutbygging	35 635	35 189	-1,3
14 Bolig, bomiljø og bygningssaker	6 603	8 169	23,7
15 Landbruk	9 602	9 560	-0,4
16 Fiskeri-, havbruks- og kystforvaltning	1 105	1 190	7,7
17 Nærings- og handelsformål	17 882	20 195	12,9
18 Olje- og energiformål	10 946	30 099	175,0
19 Arbeidsmarked	2 745	3 468	26,3
21 Innenlands transport	7 994	10 547	31,9
22 Post og telekommunikasjoner	439	352	-19,8
23 Finansadministrasjon	3 526	3 789	7,5
24 Renter og avdrag på statsgjeld	9 854	51 516	422,8
Herav:			
Renter	8 487	10 151	19,6
Avdrag	1 367	41 365	2926,0
26 Ymse utgifter	15	19	26,7
28 Fødselspenger, folketrygden	3 698	3 876	4,8
29 Sosiale formål, folketrygden	67 505	71 590	6,1
30 Helsevern, folketrygden	7 676	8 263	7,6
33 Arbeidsliv, folketrygden	6 130	6 949	13,4
Sum utgifter ekskl. Statens petroleumsfond	269 860	354 065	31,2

Vedlegg 3**Antall arbeidstakere/årsverk i staten per 1. mars 2001***A. Generelt*

Forbruker og administrasjonsdepartementet etablerte per 1. oktober 1973 Statens Sentrale Tjenestemannsregister (SST). Registeret gir grunnlag for løpende produksjon av lønns- og personalstatistiske oppgaver til bruk under forhandlinger om tjenestemennenes lønns- og arbeidsvilkår, lønns- og kostnadsanalyser, personalplanlegging, budsjettarbeid o.l.

I tillegg ble ansvaret for drift og vedlikehold av Sentralt Tjenestemannsregister for Skoleverket (STS) overført fra Kirke- og undervisningsdepartementet til Forbruker- og administrasjonsdepartementet fra og med 1. oktober 1978. Departementet har i forbindelse med endring av oppgaver skiftet navn fem ganger siden 1973, og fra 1. januar 1998 ble Arbeids- og administrasjonsdepartementet (samme benevnelse som fra 1990-1993) etablert. Departementet har det overordnede ansvaret for SST og STS, mens Statistisk sentralbyrå har gjennomført innsamling og ajourføring av dataene til SST i år.

Med tjenestemannsregistrene som grunnlag utarbeider Statistisk sentralbyrå den årlige offisielle lønnsstatistikk for statens embets- og tjenestemenn, og for tilsatte i skoleverket.

Stortinget vedtok den 19. juni 1997 bl.a. å oppheve bevilgningsreglementets § 10 om stillinger som budsjettrettslig begrep. Forutsetningen i Innst. S. nr. 243 (1996-97) fra Stortingets presidentskap er at det i tilknytning til hvert års budsjettforslag gis en oversikt over antall tilsatte i statlige virksomheter.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Finansdepartementet har derfor blitt enige om et nytt tellingsmønster. Per 1. mars hvert år skal det innhentes opplysninger om *antall tilsatte/årsverk*, for å få en mer ajourført telling av dette i løpende termin i St.prp. nr. 1.

Tellingen per 1. oktober må for øvrig fortsette av hensyn til de detaljerte data som skal innhentes til bruk ved lønnsforhandlingene den påfølgende vårtermin.

B. Arbeidstakere som lønnes etter statens lønnsregulativ

Merk: Statens jernbanetrafikkselskap (NSB BA) og Posten Norge BA innrapporteres til SST, men er fra 1. oktober 1999 *ikke* med i statistikkgrunnlaget. På grunn av at BA-selskapene i løpet av 2001 går ut av det statlige tariffområdet, er de ikke ført opp under pkt. E.

SST omfatter alle arbeidstakere i statsforvaltningen som lønnes etter Lønnsregulativ for statens arbeidstakere, dvs. faste og midlertidige (engasjerte) heltids- og deltidstilsatte arbeidstakere.

Statistikken for statsforvaltningen omfatter i alt 133 700 *regulativlønnete* arbeidstakere per 1. mars 2001. Av disse er 110 798 *heltidstilsatte* og 22 902 *deltidstilsatte*.

Av de *heltidstilsatte* er 40 697 (36,7%) *kvinner* og 70 101 (63,3%) *menn*. Av de som er tilsatt på *deltid* er 17 115 (74,7%) *kvinner* og 5 787 (25,3%) *menn*.

Ovennevnte grupper utførte 124 190 årsverk, fordelt på 51 334 (41,3%) *årsverk for kvinner* og 72 856 (58,7%) *årsverk for menn*.

Tilsatte i *lederstillinger* som ble tatt ut av regulativet i 1990, er innrapportert til SST, men er holdt utenfor statistikkgrunnlaget. Det samme gjelder *Stortingets ombudsmann for forvaltningen* (30,2 årsverk) og *Ombudsmannsnemnda for forsvaret* (3,6 årsverk), som også er tatt ut av statistikkgrunnlaget fordi de avviker fra statens lønnsystem. Samme forhold var det for *Riksrevisjonen* fra 1. oktober 1991. Riksrevisjonen følger imidlertid statens lønnsystem igjen, og er registrert i SST fra 1. mars 1998. De private helsefaghøgskolene ble tidligere innrapportert til SST, men dette opphørte per 1. oktober 1997.

Tilsatte lønnet etter overenskomst holdes også utenfor statistikkgrunnlaget.

Per 1. mars 2001 var det en økning på 9 årsverk for staten totalt i forhold til per 1. oktober 2000.

På grunn av bl.a. organisasjonsmessige endringer kan det være vanskelig å sammenligne data fra år til år på virksomhetsnivå.

Per 1. mars 2001 hadde 64 arbeidstakere *permisjon med redusert lønn*. Disse er holdt utenfor statistikkgrunnlaget og 2 159 arbeidstakere hadde *fødselspermisjon* på tellingstidspunktet, men 16 av disse er overenskomstlønnet og er derfor ikke med i statistikkgrunnlaget.

Alle som er holdt utenfor statistikkgrunnlaget er med under pkt. E.

C. Statlig tilsatte registrert i STS

Statstjenestemenn som er tilsatt i statlige skoler er ikke registrert i Statens Sentrale Tjenestemanns-

register (SST), men i Sentralt Tjenestemannsregister for Skoleverket (STS).

Per 1. mars 2001 omfattet disse 944 *heltidstilsatte* og 386 *deltidstilsatte*, i alt 1 174 årsverk.

D. Arbeidstakere lønnet etter overenskomst (f.eks. verksted-, apoteker- eller annen overenskomst)

Fra og med 1979 er også arbeidstakere lønnet etter overenskomst registrert i SST og STS.

Per 1. mars 2001 var det i SST registrert 1 908 i denne gruppen (inkl. 1 617 i Forsvaret), mens 2 var registrert i STS.

E. Sammendrag - antall tilsatte i staten per 1. mars 2001 målt i antall personer og i årsverk

	Antall	Årsverk
Faste og midlertidige regulativlønnete arbeidstakere i SST	133 700	124 190
Statlige regulativlønnete arbeidstakere i STS	1 330	1 174
Tilsatte lønnet etter overenskomst:		
SST ¹⁾	1 908	1 774
STS	2	2
Tilsatte ved Stortingets ombudsmann for forvaltningen, Ombudsmannnemnda for Forsvaret, lederstillinger og dommerstillinger som faller utenfor den statlige tariffavtalen og de som hadde permisjon med redusert lønn.	870	839
Statlige arbeidstakere i alt	137 810	127 979

1) Årsverktallet for SST er et anslag

Statsaksjeselskaper, statsforetak og statlige virksomheter som er omgjort til stiftelser er ikke registrert i SST.

Tabell 3.1 viser tilsatte etter kjønn, tjenesteforhold, årsverk og etat/institusjon i SST. Utførte årsverk er beregnet på grunnlag av innrapportert dellønnsprosent (stillingsandel) for den enkelte arbeidstaker.

Tabell 3.2 viser tilsatte etter tjenesteforhold, kjønn, fylke og kommune. I denne tabellen er folketallet registrert per 1. januar 2001, mens antall statlige arbeidstakere er per 1. mars 2001. Tjenestemenn som figurerer under *uspesifisert kommune* gjelder i hovedsak arbeidstakere ved utedriften i Vegvesenet. Tjenestemenn som står under *uoppgitt fylke* er i hovedsak de militære og sivile stillingene i Forsvaret.

Tabell 3.1 Tilsatte etter kjønn, tjenesteforhold og etat/institusjon per 1. mars 2001

Departement/etat/institusjon	Tilsatte	Menn				Kvinner			
		I alt	Herav		Års- verk per 1.3.2001	I alt	Herav		Års- verk per 1.3.2001
			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte	
I alt	133 700	75 888	70 101	5 787	72 856	57 812	40 697	17 115	51 334
Statsministerens kontor	50	22	22	0	22	28	20	8	26
Arbeids- og administrasjons- departementet	197	86	82	4	85	111	91	20	106
Arbeidsmarkedsetaten	3 962	1 486	1 370	116	1 438	2 476	1 673	803	2 179
Arbeidsdirektoratet	282	133	125	8	130	149	122	27	143
Aetat servicenheter	317	130	120	10	125	187	132	55	169
Fylkesarbeidskontorene	381	153	142	11	148	228	168	60	207
Aetat arbeidslivstjeneste i fylkene	92	39	38	1	39	53	38	15	48
Aetat arbeidskontorene	2 769	964	884	80	932	1 805	1 170	635	1 561
Aetat arbeidsrådgivning	121	67	61	6	64	54	43	11	50
Datatilsynet	26	11	10	1	11	15	14	1	15
Fylkesmannsembetene	1 865	901	796	105	866	964	672	292	869
Konkurransetilsynet	134	73	68	5	72	61	49	12	56
Konkurransetilsynet	84	38	35	3	37	46	38	8	44
Regionene	50	35	33	2	34	15	11	4	13
Statens forvaltningstjeneste	404	219	208	11	214	185	160	25	177
Statens informasjonstjeneste	38	13	12	1	13	25	16	9	22
Statens pensjonskasse	275	95	89	6	92	180	148	32	171
Statsbygg	657	462	413	49	438	195	141	54	175
Statsbygg	391	253	238	15	246	138	117	21	129
Regionadministrasjonen	52	26	24	2	25	26	20	6	23
Drift av statseiendommer	214	183	151	32	167	31	4	27	23
Statskonsult - direktoratet for forvaltningsutvikling	120	59	55	4	57	61	52	9	59
Barne- og familiedepartementet	144	39	39	0	39	105	78	27	99
Barneombudet	12	6	6	0	6	6	5	1	6
Forbrukerombudet	17	6	6	0	6	11	8	3	10
Forbrukerrådet	161	58	55	3	57	103	52	51	82
Forbrukerrådet, sekretariatet	66	24	22	2	24	42	24	18	37
Forbrukerråd i fylkene	95	34	33	1	34	61	28	33	46
Fylkesnemndene for sosiale saker	56	20	19	1	20	36	28	8	33
Likestillingsombudet	7	1	1	0	1	6	2	4	6
Likestillingssenteret	8	2	1	1	2	6	6	0	6
Statens institutt for forbruksforskning	54	18	16	2	18	36	25	11	33
Statens ungdoms- og adopsjonskontor	35	13	12	1	12	22	14	8	19
Finansdepartementet	269	142	135	7	140	127	103	24	121
Folketrygdfondet	21	11	11	0	11	10	9	1	10
Kredittilsynet	148	76	76	0	76	72	57	15	68
Skatteetaten	6 616	2 430	2 306	124	2 386	4 186	2 817	1 369	3 685
Skattedirektoratet	570	289	283	6	288	281	200	81	258
Sentralskattekontorene	157	70	68	2	70	87	58	29	79
Fylkesskattekontorene	1 055	473	442	31	462	582	410	172	532
Skattefogdkontorene	613	196	187	9	192	417	314	103	387
Likningskontorene og folkeregistrene	4 221	1 402	1 326	76	1 375	2 819	1 835	984	2 429

Tabell 3.1 fortsetter

Departement/etat/institusjon	Tilsatte	Menn				Kvinner			
		I alt	Herav		Års- verkper 1.3.2001	I alt	Herav		Års- verkper 1.3.2001
			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte	
Statens innkreivingsentral	264	65	62	3	64	199	149	50	187
Statistisk sentralbyrå	876	390	359	31	378	486	332	154	438
Toll- og avgiftsadministrasjon	1 824	955	916	39	942	869	609	260	791
Toll- og avgiftsdirektoratet	253	129	120	9	126	124	95	29	118
Tollvesenets distriktsadministrasjon	1 571	826	796	30	816	745	514	231	674
Fiskeridepartementet	80	35	34	1	35	45	40	5	44
Fiskeridirektoratet	587	290	265	25	281	297	167	130	240
Fiskeridirektoratet	163	69	63	6	67	94	60	34	84
Ernæringsinstituttet	51	14	12	2	14	37	21	16	33
Avdeling for kvalitet, kontroll og regional forvaltning	373	207	190	17	201	166	86	80	124
Havforskningsinstituttet	439	278	261	17	272	161	108	53	143
Kystforvaltning	1 082	960	934	26	949	122	75	47	102
Kystdirektoratet	87	58	54	4	57	29	20	9	26
Kystverket, distriktsadministrasjon	995	902	880	22	892	93	55	38	77
Forsvarsdepartementet	182	104	104	0	104	78	62	16	74
Forsvarets bygningstjeneste (BFT)	391	279	267	12	275	112	88	24	105
Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)	532	393	374	19	385	139	105	34	129
Militære stillinger i forsvaret	13 043	12 278	12 125	153	12 210	765	674	91	735
Sivile stillinger i forsvaret	7 815	4 305	4 157	148	4 244	3 510	2 764	746	3 236
Hæren, inkl. Heimevernet	3 759	1 956	1 895	61	1 930	1 803	1 451	352	1 672
Sjøforsvaret	1 289	753	721	32	739	536	414	122	490
Luftforsvaret	1 844	1 009	973	36	996	835	621	214	761
Fellesinstitusjoner underlagt Forsvarsdep/Forsvarets overkommando	923	587	568	19	580	336	278	58	313
Justis- og politidepartementet	298	124	116	8	121	174	137	37	164
Den militære påtalemyndighet	6	5	5	0	5	1	0	1	1
Den sivile påtalemyndighet	108	45	45	0	45	63	44	19	57
Herreds- og byrettene m.v.	1 214	212	203	9	208	1 002	697	305	885
Kriminalomsorgen (KIA/KIF)	3 039	2 002	1 904	98	1 962	1 037	767	270	934
Kriminalomsorgens it-tjeneste (KITT)	18	10	10	0	10	8	6	2	7
Kriminalomsorgens utdanningssenter	271	159	159	0	159	112	110	2	111
Kriminalpolitisenralen	298	145	145	0	145	153	129	24	147
Lagmannsrettene	96	9	8	1	9	87	64	23	81
Norges grensekommisær	6	3	3	0	3	3	3	0	3
Overvåkingsentralen	183	125	123	2	124	58	47	11	55
Politi- og lensmannsetaten	10 900	7 166	7 044	122	7 116	3 734	2 545	1 189	3 249
Politidirektoratet	64	32	32	0	32	32	26	6	30
Politets datatjeneste	95	59	59	0	59	36	32	4	35
Politets materielltjeneste (PMT)	46	29	29	0	29	17	12	5	16
Politihøgskolen	138	72	69	3	71	66	41	25	59
Redningstjenesten	33	27	27	0	27	6	6	0	6
Rettsvesenets IT- og fagtjeneste (RIFT)	39	20	18	2	19	19	15	4	17
Sivilt beredskap	470	274	256	18	266	196	119	77	156
Direktoratet for sivil beredskap	132	76	71	5	74	56	39	17	49
Sivilforsvarets regionale skoler og sivilforsvarsleir	116	63	55	8	59	53	25	28	40

Tabell 3.1 fortsetter

Departement/etat/institusjon	Tilsatte	Menn				Kvinner			
		I alt	Herav		Års- verk per 1.3.2001	I alt	Herav		Års- verk per 1.3.2001
			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte	
Sivilforsvarskretsene (lokalledelse)	222	135	130	5	133	87	55	32	67
Siviltjenesteadministrasjonen og forskolen for sivile vernepliktige	82	29	27	2	29	53	41	12	49
Sysselmannen på Svalbard	26	14	14	0	14	12	11	1	12
Utrykningspolitiet	31	23	23	0	23	8	4	4	6
Økokrim (sentr. enhet for e.forsk. og påtale av øk.krim. og miljøkrim.)	105	69	67	2	69	36	30	6	35
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	291	114	103	11	111	177	137	40	163
Arkitektøgskolen i Oslo	77	50	34	16	41	27	23	4	25
Bispedømmerådene og kirkerådet	196	99	92	7	96	97	60	37	82
Det norske meteorologiske institutt	439	289	251	38	270	150	108	42	134
Det praktisk-teologiske seminar	15	8	6	2	6	7	6	1	7
Foreldreutvalget for grunnskolen	4	1	1	0	1	3	3	0	3
Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond	28	15	15	0	15	13	9	4	12
Kunsthøgskolen i Bergen	80	43	19	24	29	37	13	24	26
Kunsthøgskolen i Oslo	186	90	59	31	73	96	60	36	77
Læringssenteret	129	51	51	0	51	78	72	6	77
Nidaros domkirkes restaureringsarbeider	44	28	28	0	28	16	13	3	15
Norges handelshøgskole	315	210	137	73	162	105	79	26	95
Norges idrettshøgskole	195	126	90	36	107	69	45	24	58
Norges landbrukshøgskole	742	424	361	63	393	318	206	112	282
Norges musikkhøgskole	223	148	66	82	98	75	32	43	45
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)	3 910	2 414	1 932	482	2 100	1 496	923	573	1 275
Norges veterinærhøgskole	379	169	149	20	155	210	156	54	190
Norgesnettrådet, sekretariatet	43	16	15	1	16	27	21	6	25
Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA)	86	35	31	4	32	51	41	10	46
Norsk utenrikspolitisk institutt	61	37	30	7	34	24	17	7	21
Presteskapet	1 345	1 092	1 039	53	1 067	253	201	52	232
Riksbibliotekjentesten	16	4	4	0	4	12	9	3	11
Statens lånekassee for utdanning	366	131	120	11	127	235	174	61	218
Statens skoleinternat	12	1	1	0	1	11	6	5	10
Statens utdanningskontorer	295	106	90	16	99	189	144	45	171
Statlig spesialpedagogisk støttesystem	33	14	13	1	13	19	12	7	15
Statlige høgskoler	9 394	4 380	3 652	728	3 996	5 014	3 450	1 564	4 437
Universitetet i Bergen	3 002	1 672	1 291	381	1 414	1 330	890	440	1 143
Universitetet i Oslo	5 523	3 039	2 185	854	2 467	2 484	1 609	875	2 040
Universitetet i Tromsø	1 733	974	764	210	827	759	558	201	665
VOX-voksenopplæringsinstituttet	131	44	37	7	41	87	73	14	82
Kommunal- og regionaldepartementet	267	97	93	4	96	170	143	27	163
Arbeidsforskningsinstituttet (AFI)	48	19	16	3	17	29	23	6	26
Arbeidsretten	3	1	1	0	1	2	2	0	2
Arbeidstilsynet	539	246	222	24	235	293	203	90	256
Direktoratet for arbeidstilsynet	149	55	51	4	53	94	69	25	86
Arbeidstilsynets distriktsadm.	390	191	171	20	182	199	134	65	170

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Tabell 3.1 fortsetter

Departement/etat/institusjon	Tilsatte	Menn				Kvinner			
		I alt	Herav		Års- verkper 1.3.2001	I alt	Herav		Års- verkper 1.3.2001
			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte	
Den norske stats husbank	341	133	124	9	130	208	172	36	198
Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern	103	67	62	5	65	36	18	18	31
Husleietvistutvalget	2	0	0	0	0	2	0	2	1
Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene	6	2	2	0	2	4	4	0	4
Produkt- og elektrisitetstilsynet	78	50	49	1	50	28	22	6	26
Produktregisteret	21	10	9	1	10	11	7	4	10
Riksmeklingsmannen	2	0	0	0	0	2	2	0	2
Sametinget	91	32	29	3	30	59	52	7	57
Sametingets administrasjon	34	11	11	0	11	23	20	3	22
Samisk kulturråd	4	3	3	0	3	1	1	0	1
Samisk språkråd	4	0	0	0	0	4	4	0	4
Samisk næringsråd	8	4	4	0	4	4	4	0	4
Samisk kulturminneråd	15	9	7	2	8	6	5	1	6
Sametingets opplæringsavdeling	26	5	4	1	4	21	18	3	20
Senter mot etnisk diskriminering	4	2	2	0	2	2	2	0	2
Statens arbeidsmiljøinstitutt	108	50	47	3	49	58	43	15	53
Statens bygnings tekniske etat	30	15	14	1	15	15	12	3	14
Utlendingsforvaltning	456	141	126	15	136	315	257	58	297
Utlendingsdirektoratet	360	111	97	14	106	249	202	47	235
Utlendingsforvaltningens regionale kontorer	96	30	29	1	30	66	55	11	62
Utlendingsnemnda	90	31	30	1	31	59	51	8	57
Kulturdepartementet	117	44	42	2	43	73	59	14	68
Arkeologisk museum, Stavanger	78	24	20	4	22	54	29	25	43
Arkivverket	215	94	81	13	88	121	85	36	107
Riksarkivet	91	48	43	5	46	43	32	11	39
Statsarkivet i Oslo	10	7	5	2	6	3	3	0	3
Statsarkivet i Hamar	14	5	4	1	5	9	6	3	8
Statsarkivet i Kongsberg	11	5	5	0	5	6	5	1	6
Statsarkivet i Kristiansand	14	8	7	1	8	6	4	2	5
Statsarkivet i Stavanger	20	7	5	2	6	13	6	7	10
Statsarkivet i Bergen	23	6	6	0	6	17	11	6	15
Statsarkivet i Trondheim	18	3	2	1	3	15	11	4	13
Statsarkivet i Tromsø	14	5	4	1	5	9	7	2	8
Audiovisuelt produksjonsfond	4	0	0	0	0	4	3	1	4
Bunad- og folkedraktrådet	7	0	0	0	0	7	3	4	5
Den norske UNESCO-kommisjonen	10	2	1	1	2	8	5	3	7
Eierskapstilsynet	4	2	2	0	2	2	2	0	2
Lotteritilsynet	20	9	9	0	9	11	11	0	11
Museet for samtidskunst	37	12	10	2	11	25	15	10	20
Nasjonalbiblioteket	312	130	119	11	125	182	131	51	167
Nasjonalgalleriet	39	16	15	1	16	23	20	3	22
Norsk filminstitutt	96	40	29	11	34	56	42	14	50
Norsk kulturråd	44	17	14	3	15	27	19	8	24
Norsk lokalhistorisk institutt	5	2	2	0	2	3	2	1	3
Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek	47	14	12	2	13	33	20	13	29
Norsk museumsutvikling	17	4	4	0	4	13	11	2	12
Norsk språkråd	23	15	11	4	13	8	7	1	8
Rikskonsertene	43	25	25	0	25	18	17	1	18

Tabell 3.1 fortsetter

Departement/etat/institusjon	Tilsatte	Menn				Kvinner			
		I alt	Herav		Års- verk per 1.3.2001	I alt	Herav		Års- verk per 1.3.2001
			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte	
Riksteatret	27	5	5	0	5	22	21	1	22
Riksutstillinger	18	8	8	0	8	10	10	0	10
Statens bibliotektilsyn	15	2	2	0	2	13	10	3	12
Statens filmtilsyn	17	9	9	0	9	8	5	3	7
Statens medieforvaltning	16	8	8	0	8	8	6	2	7
Statens studiesenter for film	8	3	1	2	2	5	3	2	4
Utsmykkingsfondet for offentlige bygg	9	3	3	0	3	6	3	3	5
Landbruksdepartementet	174	94	91	3	93	80	65	15	76
Jordskifteverket	269	192	173	19	186	77	28	49	56
Norsk institutt for jord- og skogkartlegging	128	80	64	16	76	48	28	20	43
Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning	69	43	37	6	40	26	13	13	23
Norsk institutt for planteforskning (Planteforsk)	386	209	174	35	195	177	110	67	152
Norsk institutt for skogforskning	125	81	60	21	73	44	25	19	37
Reindriftsforvaltningen	55	32	29	3	31	23	14	9	19
Statens dyrehelsetilsyn	318	216	106	110	164	102	48	54	76
Statens landbruksforvaltning	190	85	83	2	85	105	84	21	98
Statens landbrukstilsyn	150	41	36	5	39	109	71	38	97
Statens næringsmiddeltilsyn	108	32	32	0	32	76	59	17	70
Veterinærinstituttet	279	96	83	13	89	183	126	57	165
Veterinærinstituttet	215	77	68	9	72	138	102	36	128
Veterinærinstituttets distriktsadm.	64	19	15	4	17	45	24	21	38
Miljøverndepartementet	256	112	96	16	107	144	110	34	135
Direktoratet for naturforvaltning	178	100	94	6	99	78	60	18	73
Norsk polarinstitutt	114	70	65	5	66	44	34	10	40
Norsk polarinstitutt, hovedkontoret (Tromsø)	102	61	56	5	57	41	33	8	38
Norsk polarinstitutt reg. enheter	12	9	9	0	9	3	1	2	2
Riksantikvaren	123	51	46	5	50	72	61	11	70
Riksantikvaren	108	46	41	5	45	62	53	9	60
World heritage kontor	15	5	5	0	5	10	8	2	10
Statens forurensningstilsyn	294	134	122	12	131	160	114	46	150
Hovedkontoret	249	108	96	12	105	141	101	40	132
Regionale kontorer	45	26	26	0	26	19	13	6	17
Statens kartverk	636	393	359	34	383	243	145	98	212
Nærings- og handelsdepartementet	202	92	88	4	91	110	85	25	103
Bergvesenet	18	13	13	0	13	5	5	0	5
Brønnøysundregistrene	343	126	118	8	124	217	178	39	207
Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK)	37	18	18	0	18	19	16	3	18
Justervesenet	96	64	63	1	64	32	24	8	30
Justervesenet	59	33	32	1	33	26	21	5	25
Justerkamrene	37	31	31	0	31	6	3	3	5
Norges geologiske undersøkelse	211	144	129	15	139	67	41	26	58
NGU, hovedkontoret Trondheim	199	134	122	12	130	65	39	26	56
NGU, Oslokontoret	7	6	4	2	5	1	1	0	1

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Tabell 3.1 fortsetter

Departement/etat/institusjon	Tilsatte	Menn				Kvinner			
		I alt	Herav		Års- verkper 1.3.2001	I alt	Herav		Års- verkper 1.3.2001
			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte	
NGU, geodatasenteret Løkken	3	2	1	1	2	1	1	0	1
NGU, Tromsø	2	2	2	0	2	0	0	0	0
Sjøfartsdirektoratet	317	206	194	12	202	111	79	32	99
Sjøfartsdirektoratet	211	130	120	10	127	81	64	17	76
Sjøfartsdirektoratets ytre etat	106	76	74	2	75	30	15	15	23
Skipsregistrene	10	3	3	0	3	7	7	0	7
Statens veiledningskontor for oppfinnere	9	6	6	0	6	3	2	1	3
Styret for det industrielle rettsvern	225	84	82	2	83	141	114	27	134
Olje- og energidepartementet	130	65	64	1	65	65	56	9	62
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)	409	263	246	17	258	146	110	36	134
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)	289	165	153	12	162	124	95	29	114
Regionkontorene	85	63	61	2	63	22	15	7	20
Anleggsheter	35	35	32	3	34	0	0	0	0
Oljedirektoratet	359	210	197	13	207	149	116	33	140
Samferdselsdepartementet	122	62	57	5	61	60	49	11	57
Havarikommisjonen for sivil luftfart	12	9	7	2	8	3	2	1	3
Jernbaneverket	3 673	3 192	3 086	106	3 145	481	363	118	440
Jernbaneverket - hovedkontoret	201	137	135	2	136	64	51	13	61
Jernbaneverket - hovedenhetene	3 472	3 055	2 951	104	3 009	417	312	105	380
Luftfartstilsynet	128	84	82	2	83	44	35	9	41
Luftfartsverket	2 364	1 829	1 769	60	1 801	535	385	150	483
Hovedadministrasjonen	415	281	274	7	279	134	107	27	126
Regionene	1 949	1 548	1 495	53	1 522	401	278	123	357
Post- og teletilsynet	182	117	112	5	114	65	52	13	61
Post- og teletilsynet, hovedkontoret	147	87	82	5	84	60	48	12	56
Post- og teletilsynet, regionkontorene	35	30	30	0	30	5	4	1	5
Statens jernbanetilsyn	12	7	7	0	7	5	4	1	5
Vegvesenet	9 986	7 488	7 148	340	7 351	2 498	1 658	840	2 171
Vegdirektoratet	575	356	336	20	348	219	179	40	209
Vegkontorene i fylkene, adm. Inne	3 500	2 302	2 161	141	2 251	1 198	809	389	1 064
Vegkontorene i fylkene, adm. Ute	2 024	1 265	1 190	75	1 232	759	484	275	653
Vegadministrasjonen i fylkene, vegarbeidere	3 887	3 565	3 461	104	3 519	322	186	136	246
Sosial- og helsedepartementet	339	119	118	1	119	220	171	49	208
Det norske radiumhospital	1 568	353	324	29	341	1 215	795	420	1 071
Etat for rådssekretariater og enkelte helse- og sos.fagl. oppg.	87	17	14	3	15	70	51	19	62
Etat for rådssekretariater	50	11	8	3	9	39	30	9	34
Trenings- og rådgivningssenteret	37	6	6	0	6	31	21	10	27
Fylkeslegekontorene	321	116	87	29	100	205	151	54	185
Geilomo barnesykehus	48	10	7	3	8	38	14	24	29
Giftinformasjonssentralen	20	5	5	0	5	15	13	2	15
Kreftregisteret	73	33	22	11	25	40	29	11	35
Longyearbyen sykehus	20	5	5	0	5	15	12	3	14
Nasjonalt råd for spesialistutdanning av leger og legefording	7	3	2	1	3	4	3	1	4

Tabell 3.1 fortsetter

Departement/etat/institusjon	Tilsatte	Menn				Kvinner			
		I alt	Herav		Års- verk per 1.3.2001	I alt	Herav		Års- verk per 1.3.2001
			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte	
Nemnd for bioteknologi	7	4	2	2	2	3	3	0	3
Pensjonstrygden for sjømenn	47	20	19	1	20	27	22	5	26
Rikshospitalet	4 200	1 047	957	90	1 002	3 153	2 060	1 093	2 708
Rusmiddeldirektoratet	29	10	10	0	10	19	16	3	18
Statens autorisasjonskontor for helsepersonell	20	3	3	0	3	17	16	1	17
Statens helsetilsyn	156	60	45	15	52	96	76	20	88
Statens helseundersøkelser	89	38	34	4	36	51	38	13	46
Statens institutt for folkehelse (Folkehelse)	471	162	139	23	151	309	222	87	287
Statens institutt for rusmiddelforskning	23	10	10	0	10	13	11	2	13
Statens klinikk for narkomane	58	12	11	1	12	46	18	28	34
Statens legemiddelverk	148	39	33	6	37	109	85	24	102
Statens rettsstoksikologiske institutt	102	31	28	3	30	71	54	17	66
Statens råd for ernæring og fysisk aktivitet	18	5	5	0	5	13	12	1	13
Statens senter for epilepsi	279	50	45	5	48	229	113	116	183
Statens strålevern	97	46	41	5	45	51	37	14	47
Statens tobakksskaderåd, sekretariatet	20	5	4	1	5	15	12	3	14
Trygdeetaten	7 963	2 146	1 991	155	2 082	5 817	4 063	1 754	5 150
Rikstrygdeverket	522	232	224	8	229	290	229	61	270
Fylkestyrgdekontorene	744	308	289	19	303	436	321	115	398
Hjelpemiddelsentralene	810	356	329	27	346	454	330	124	411
Trygdekontorene	5 624	1 155	1 056	99	1 110	4 469	3 054	1 415	3 915
Folketrygdkontoret for utenlandssaker	263	95	93	2	94	168	129	39	156
Trygderetten	64	26	26	0	26	38	30	8	35
Voksentoppen - senter for astma og allergi, universitetsklinikk	57	9	8	1	9	48	37	11	44
Utenriksdepartementet	659	273	266	7	270	386	329	57	367
Det norske fredskorpset, sekretariatet	5	3	3	0	3	2	2	0	2
NORAD-direktoratet for utviklingshjelp	349	142	134	8	139	207	186	21	202
Direktoratet for utviklingssamarbeid	247	94	86	8	91	153	133	20	148
Stedlig representasjon i utlandet	99	45	45	0	45	54	53	1	54
Eksperter	3	3	3	0	3	0	0	0	0
Utenriksstjenesten	468	243	243	0	243	225	222	3	224
Slottsforvaltningen m.v.	28	14	14	0	14	14	6	8	11
Høyesteretts kontor	38	9	9	0	9	29	20	9	27
Regjeringsadvokatembetet	37	20	18	2	19	17	14	3	16
Riksrevisjonen	421	215	204	11	211	206	177	29	198

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Tabell 3.2 Tilsatte etter tjenesteforhold, kjønn, fylke og kommune per 1. mars 2001.
Heltid og deltidsansatte

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2001	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
I alt	4 503 436	133 700	3,0	110 798	40 697	70 101	22 902	17 115	5 787
Østfold	251 032	3 250	1,3	2 635	969	1 666	615	497	118
Halden	27 133	561	2,1	435	149	286	126	89	37
Moss	27 143	795	2,9	639	265	374	156	124	32
Sarpsborg	47 993	568	1,2	477	158	319	91	75	16
Fredrikstad	68 143	779	1,1	645	253	392	134	117	17
Hvaler	3 504	14	0,4	10	4	6	4	4	0
Aremark	1 419	9	0,6	6	1	5	3	2	1
Marker	3 356	53	1,6	40	13	27	13	12	1
Rømskog	681	3	0,4	2	1	1	1	1	0
Trøgstad	4 900	49	1,0	41	10	31	8	7	1
Spydeberg	4 559	15	0,3	11	5	6	4	4	0
Askim	13 622	91	0,7	70	33	37	21	20	1
Eidsberg	9 883	99	1,0	83	32	51	16	14	2
Skiptvet	3 213	9	0,3	7	4	3	2	2	0
Rakkestad	7 158	97	1,4	83	6	77	14	8	6
Råde	6 275	15	0,2	13	8	5	2	2	0
Rygge	13 465	62	0,5	50	17	33	12	8	4
Våler	4 113	16	0,4	12	5	7	4	4	0
Hobøl	4 472	15	0,3	11	5	6	4	4	0
Akershus	471 988	6 199	1,3	5 088	2 154	2 934	1 111	887	224
Vestby	12 241	41	0,3	32	24	8	9	9	0
Ski	25 536	293	1,2	257	103	154	36	33	3
Ås	13 838	1 326	9,6	989	404	585	337	224	113
Frogn	13 020	81	0,6	65	34	31	16	13	3
Nesodden	15 534	82	0,5	60	38	22	22	22	0
Oppegård	23 006	70	0,3	52	35	17	18	17	1
Bærum	101 340	1 482	1,5	1 159	608	551	323	285	38
Asker	49 661	274	0,6	233	97	136	41	36	5
Aurskog-Høland	12 701	36	0,3	29	16	13	7	6	1
Sørum	12 262	68	0,6	49	22	27	19	11	8
Fet	9 371	41	0,4	31	17	14	10	10	0
Rælingen	14 659	28	0,2	24	20	4	4	4	0
Enebakk	8 931	31	0,4	23	10	13	8	7	1
Lørenskog	29 656	344	1,2	301	166	135	43	39	4
Skedsmo	39 155	1 318	3,4	1 180	308	872	138	103	35
Nittedal	18 942	54	0,3	48	30	18	6	6	0
Gjerdrum	4 656	9	0,2	7	5	2	2	2	0
Ullensaker	20 987	401	1,9	363	127	236	38	27	11
Nes	16 938	91	0,5	77	32	45	14	13	1
Eidsvoll	17 721	90	0,5	79	43	36	11	11	0
Nannestad	9 191	33	0,4	27	14	13	6	6	0
Hurdal	2 642	6	0,2	3	1	2	3	3	0
Oslo	508 726	38 304	7,5	31 131	15 511	15 620	7 173	5 328	1 845

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2001	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketal	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Hedmark	187 999	3 232	1,7	2 606	969	1 637	626	493	133
Kongsvinger	17 401	734	4,2	554	225	329	180	160	20
Hamar	26 835	1 275	4,8	1 076	371	705	199	136	63
Ringsaker	31 720	138	0,4	113	51	62	25	21	4
Løten	7 244	25	0,4	17	8	9	8	7	1
Stange	18 113	101	0,6	82	23	59	19	18	1
Nord-Odal	5 097	29	0,6	19	6	13	10	10	0
Sør-Odal	7 405	25	0,3	20	11	9	5	4	1
Eidskog	6 419	27	0,4	20	5	15	7	5	2
Grue	5 526	22	0,4	16	4	12	6	6	0
Åsnes	8 061	56	0,7	38	12	26	18	13	5
Våler	4 026	18	0,5	15	9	6	3	3	0
Elverum	18 271	431	2,4	361	150	211	70	53	17
Trysil	7 034	46	0,7	37	12	25	9	8	1
Åmot	4 396	94	2,1	72	31	41	22	12	10
Stor-Elvdal	2 947	49	1,7	39	13	26	10	7	3
Rendalen	2 284	14	0,6	7	1	6	7	7	0
Engerdal	1 546	11	0,7	10	4	6	1	1	0
Tolga	1 823	15	0,8	8	3	5	7	6	1
Tynset	5 452	94	1,7	79	23	56	15	14	1
Alvdal	2 415	13	0,5	12	3	9	1	0	1
Folldal	1 812	9	0,5	6	1	5	3	2	1
Os	2 172	6	0,3	5	3	2	1	0	1
Oppland	183 419	2 721	1,5	2 122	702	1 420	599	466	133
Lillehammer	24 873	926	3,7	748	252	496	178	141	37
Gjøvik	27 179	658	2,4	505	176	329	153	105	48
Dovre	2 875	48	1,7	45	8	37	3	3	0
Lesja	2 229	12	0,5	11	4	7	1	1	0
Skjåk	2 389	14	0,6	8	4	4	6	4	2
Lom	2 579	12	0,5	9	4	5	3	3	0
Vågå	3 833	21	0,6	17	5	12	4	3	1
Nord-Fron	5 948	42	0,7	35	10	25	7	6	1
Sel	6 228	131	2,1	115	21	94	16	11	5
Sør-Fron	3 337	21	0,6	14	5	9	7	4	3
Ringebu	4 736	29	0,6	24	4	20	5	4	1
Øyer	4 843	48	1,0	41	4	37	7	7	0
Gausdal	6 200	23	0,4	17	9	8	6	5	1
Østre Toten	14 145	112	0,8	84	26	58	28	18	10
Vestre Toten	13 138	62	0,5	51	18	33	11	9	2
Jevnaker	6 065	23	0,4	16	8	8	7	6	1
Lunner	8 429	58	0,7	48	15	33	10	9	1
Gran	13 011	158	1,2	120	43	77	38	32	6
Søndre land	6 100	84	1,4	48	26	22	36	33	3
Nordre land	6 909	50	0,7	34	19	15	16	15	1
Sør-Aurdal	3 367	21	0,6	13	4	9	8	7	1
Etnedal	1 418	9	0,6	7	3	4	2	2	0
Nord-Aurdal	6 541	98	1,5	69	20	49	29	26	3
Vestre Slidre	2 295	23	1,0	17	7	10	6	4	2
Øystre Slidre	3 075	29	0,9	20	7	13	9	6	3
Vang	1 677	9	0,5	6	0	6	3	2	1

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2001	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Buskerud	238 833	3 818	1,6	3 121	1 112	2 009	697	579	118
Drammen	55 321	1 436	2,6	1 170	482	688	266	219	47
Kongsberg	22 484	311	1,4	242	92	150	69	57	12
Ringerike	28 030	817	2,9	689	236	453	128	100	28
Hole	5 024	19	0,4	17	5	12	2	2	0
Flå	1 066	5	0,5	3	1	2	2	1	1
Nes	3 574	21	0,6	14	7	7	7	7	0
Gol	4 392	43	1,0	29	11	18	14	13	1
Hemsedal	2 015	6	0,3	2	1	1	4	3	1
Ål	4 762	71	1,5	57	4	53	14	12	2
Hol	4 665	82	1,8	46	22	24	36	30	6
Sigdal	3 564	15	0,4	13	5	8	2	1	1
Krødsherad	2 255	10	0,4	7	0	7	3	3	0
Modum	12 494	51	0,4	36	12	24	15	12	3
Øvre Eiker	15 197	182	1,2	132	47	85	50	47	3
Nedre Eiker	20 636	97	0,5	79	33	46	18	16	2
Lier	21 540	242	1,1	217	44	173	25	21	4
Røyken	16 589	356	2,2	327	93	234	29	23	6
Hurum	8 445	25	0,3	20	11	9	5	5	0
Flesberg	2 535	11	0,4	9	3	6	2	2	0
Rollag	1 490	5	0,3	3	0	3	2	2	0
Nore og Uvdal	2 755	13	0,5	9	3	6	4	3	1
Vestfold	215 030	3 058	1,4	2 440	920	1 520	618	509	109
Borre	24 049	689	2,9	538	207	331	151	116	35
Holmestrand	9 384	75	0,8	49	26	23	26	25	1
Tønsberg	35 145	1 261	3,6	1 000	390	610	261	211	50
Sandefjord	39 813	301	0,8	251	100	151	50	42	8
Larvik	40 681	344	0,9	279	101	178	65	60	5
Svelvik	6 416	24	0,4	16	10	6	8	8	0
Sande	7 478	27	0,4	24	14	10	3	3	0
Hof	2 970	51	1,7	39	10	29	12	8	4
Våle	4 248	17	0,4	10	2	8	7	7	0
Ramnes	3 790	10	0,3	10	6	4	0	0	0
Andebu	4 750	18	0,4	14	8	6	4	4	0
Stokke	9 613	35	0,4	25	14	11	10	8	2
Nøtterøy	19 742	49	0,3	42	25	17	7	5	2
Tjøme	4 540	49	1,1	41	2	39	8	8	0
Lardal	2 411	12	0,5	9	4	5	3	3	0
Uspesifisert kommune	0	96	0,0	93	1	92	3	1	2
Telemark	165 595	2 753	1,7	2 214	744	1 470	539	429	110
Porsgrunn	33 146	498	1,5	411	132	279	87	65	22
Skien	49 740	1 145	2,3	928	351	577	217	186	31
Notodden	12 256	317	2,6	249	108	141	68	52	16
Siljan	2 318	8	0,4	7	1	6	1	1	0
Bamble	14 224	61	0,4	50	20	30	11	10	1
Kragerø	10 620	128	1,2	109	33	76	19	17	2
Drangedal	4 200	49	1,2	46	4	42	3	2	1
Nome	6 652	26	0,4	21	8	13	5	4	1

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2001	Tjenestemenn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketal	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Bø	5 075	198	3,9	140	44	96	58	35	23
Sauherad	4 392	80	1,8	74	4	70	6	6	0
Tinn	6 560	55	0,8	44	14	30	11	9	2
Hjartdal	1 677	11	0,7	7	2	5	4	3	1
Seljord	2 935	15	0,5	11	3	8	4	4	0
Kviteseid	2 670	34	1,3	25	3	22	9	6	3
Nissedal	1 463	8	0,6	6	1	5	2	2	0
Fyresdal	1 348	11	0,8	4	0	4	7	5	2
Tokke	2 487	24	1,0	16	8	8	8	8	0
Vinje	3 832	46	1,2	29	7	22	17	14	3
Uspesifisert kommune	0	39	0,0	37	1	36	2	0	2
Aust-Agder	102 714	1 684	1,6	1 319	397	922	365	293	72
Risør	7 041	55	0,8	42	17	25	13	13	0
Grimstad	18 052	351	1,9	276	80	196	75	57	18
Arendal	39 547	1 021	2,6	811	247	564	210	162	48
Gjerstad	2 493	10	0,4	8	3	5	2	2	0
Vegårshei	1 838	10	0,5	6	3	3	4	4	0
Tvedestrand	5 935	43	0,7	31	8	23	12	11	1
Froland	4 546	19	0,4	14	6	8	5	4	1
Lillesand	8 888	31	0,4	24	11	13	7	7	0
Birkenes	4 346	24	0,6	18	7	11	6	6	0
Åmli	1 854	30	1,6	25	2	23	5	5	0
Iveland	1 134	4	0,4	2	0	2	2	2	0
Evje og Hornnes	3 359	58	1,7	38	5	33	20	17	3
Bygland	1 341	10	0,8	9	3	6	1	1	0
Valle	1 456	14	1,0	12	5	7	2	1	1
Bykle	884	4	0,5	3	0	3	1	1	0
Vest-Agder	156 878	2 631	1,7	2 063	640	1 423	568	456	112
Kristiansand	73 087	1 959	2,7	1 533	502	1 031	426	332	94
Mandal	13 329	141	1,1	110	35	75	31	25	6
Farsund	9 625	64	0,7	45	20	25	19	17	2
Flekkefjord	8 866	97	1,1	72	18	54	25	25	0
Vennesla	12 220	54	0,4	39	13	26	15	13	2
Songdalen	5 528	12	0,2	9	6	3	3	3	0
Søgne	9 096	172	1,9	162	19	143	10	6	4
Marnardal	2 194	12	0,6	9	3	6	3	2	1
Åseral	867	6	0,7	5	2	3	1	0	1
Audnedal	1 571	5	0,3	3	0	3	2	2	0
Lindesnes	4 439	23	0,5	16	5	11	7	7	0
Lyngdal	7 129	32	0,5	25	9	16	7	7	0
Hægebostad	1 643	16	1,0	10	0	10	6	4	2
Kvinesdal	5 547	26	0,5	15	3	12	11	11	0
Sirdal	1 737	12	0,7	10	5	5	2	2	0
Rogaland	375 225	5 686	1,5	4 582	1 623	2 959	1 104	904	200
Eigersund	13 291	100	0,8	75	20	55	25	24	1
Sandnes	53 860	469	0,9	371	163	208	98	91	7
Stavanger	108 848	3 219	3,0	2 572	1 006	1 566	647	500	147

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2001	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Haugesund	30 609	687	2,2	592	147	445	95	77	18
Sokndal	3 354	28	0,8	22	3	19	6	6	0
Lund	3 114	17	0,6	12	4	8	5	4	1
Bjerkreim	2 483	9	0,4	7	1	6	2	2	0
Hå	14 017	209	1,5	178	38	140	31	28	3
Klepp	13 884	96	0,7	70	19	51	26	22	4
Time	13 501	66	0,5	44	22	22	22	20	2
Gjesdal	8 995	34	0,4	19	6	13	15	15	0
Sola	19 023	318	1,7	283	78	205	35	31	4
Randaberg	8 762	23	0,3	17	9	8	6	6	0
Forsand	1 033	3	0,3	3	1	2	0	0	0
Strand	10 182	39	0,4	32	16	16	7	7	0
Hjelmeland	2 745	10	0,4	8	5	3	2	2	0
Suldal	4 042	20	0,5	14	6	8	6	5	1
Sauda	5 019	30	0,6	20	9	11	10	10	0
Finnøy	2 854	17	0,6	10	2	8	7	7	0
Rennesøy	3 168	13	0,4	8	3	5	5	5	0
Kvitsøy	529	5	1,0	3	2	1	2	2	0
Bokn	792	3	0,4	2	1	1	1	1	0
Tysvær	8 909	32	0,4	26	7	19	6	4	2
Karmøy	37 145	192	0,5	157	47	110	35	28	7
Utsira	232	2	0,9	2	1	1	0	0	0
Vindafjord	4 834	45	0,9	35	7	28	10	7	3
Hordaland	438 312	9 887	2,3	7 759	2 975	4 784	2 128	1 448	680
Bergen	230 948	8 278	3,6	6 518	2 556	3 962	1 760	1 125	635
Etne	3 945	18	0,5	12	6	6	6	4	2
Ølen	3 313	16	0,5	10	2	8	6	6	0
Sveio	4 669	16	0,3	10	4	6	6	5	1
Bømlo	10 839	35	0,3	19	6	13	16	16	0
Stord	16 241	335	2,1	258	104	154	77	62	15
Fitjar	2 978	14	0,5	10	4	6	4	4	0
Tysnes	2 938	15	0,5	9	5	4	6	5	1
Kvinnherad	13 212	50	0,4	34	15	19	16	14	2
Jondal	1 141	7	0,6	5	1	4	2	2	0
Odda	7 633	82	1,1	67	22	45	15	14	1
Ullensvang	3 608	37	1,0	28	16	12	9	6	3
Eidfjord	1 001	2	0,2	1	1	0	1	1	0
Ulvik	1 210	12	1,0	8	1	7	4	4	0
Granvin	1 037	3	0,3	3	2	1	0	0	0
Voss	13 796	272	2,0	228	33	195	44	40	4
Kvam	8 599	46	0,5	34	11	23	12	11	1
Fusa	3 735	16	0,4	13	4	9	3	3	0
Samnanger	2 303	13	0,6	8	2	6	5	4	1
Os	13 972	43	0,3	33	18	15	10	10	0
Austevoll	4 446	63	1,4	44	17	27	19	16	3
Sund	5 185	11	0,2	7	7	0	4	3	1
Fjell	18 541	106	0,6	89	45	44	17	16	1
Askøy	20 096	88	0,4	69	25	44	19	15	4
Vaksdal	4 203	74	1,8	62	12	50	12	11	1
Modalen	355	1	0,3	1	0	1	0	0	0
Osterøy	7 063	26	0,4	21	10	11	5	5	0

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2001	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketal	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Meland	5 502	14	0,3	8	5	3	6	6	0
Øygarden	3 706	18	0,5	13	4	9	5	5	0
Radøy	4 575	19	0,4	15	4	11	4	4	0
Lindås	12 551	86	0,7	69	19	50	17	14	3
Austrheim	2 522	13	0,5	9	5	4	4	4	0
Fedje	688	9	1,3	8	0	8	1	1	0
Masfjorden	1 761	40	2,3	27	9	18	13	12	1
Uspesifisert kommune	0	9	0,0	9	0	9	0	0	0
Sogn og Fjordane	107 590	2 074	1,9	1 622	462	1 160	452	357	95
Flora	11 298	135	1,2	115	41	74	20	17	3
Gulen	2 473	15	0,6	7	4	3	8	7	1
Solund	937	9	1,0	7	3	4	2	2	0
Hyllestad	1 558	9	0,6	5	1	4	4	4	0
Høyanger	4 653	33	0,7	25	13	12	8	6	2
Vik	2 943	26	0,9	21	6	15	5	4	1
Balestrand	1 530	9	0,6	8	3	5	1	1	0
Leikanger	2 188	642	29,3	549	110	439	93	70	23
Sogndal	6 647	328	4,9	236	87	149	92	70	22
Aurland	1 827	49	2,7	46	1	45	3	3	0
Lærdal	2 201	11	0,5	9	2	7	2	1	1
Årdal	5 760	27	0,5	22	13	9	5	4	1
Luster	4 954	24	0,5	16	4	12	8	7	1
Askvoll	3 379	20	0,6	15	7	8	5	5	0
Fjaler	2 936	22	0,8	18	7	11	4	3	1
Gaular	2 857	14	0,5	11	4	7	3	3	0
Jølster	2 968	16	0,5	9	4	5	7	6	1
Førde	10 647	371	3,5	282	89	193	89	68	21
Naustdal	2 728	9	0,3	8	4	4	1	1	0
Bremanger	4 139	28	0,7	20	6	14	8	7	1
Vågsøy	6 417	59	0,9	43	21	22	16	13	3
Selje	3 064	14	0,5	7	2	5	7	6	1
Eid	5 800	108	1,9	80	14	66	28	20	8
Hornindal	1 218	8	0,7	3	2	1	5	5	0
Gloppen	5 694	61	1,1	41	8	33	20	17	3
Stryn	6 774	27	0,4	19	6	13	8	7	1
Møre og Romsdal	243 810	3 375	1,4	2 710	901	1 809	665	515	150
Molde	23 773	1 108	4,7	917	328	589	191	146	45
Kristiansund	17 132	247	1,4	215	62	153	32	26	6
Ålesund	39 189	726	1,9	598	193	405	128	96	32
Vanylven	3 532	17	0,5	11	6	5	6	5	1
Sande	3 038	12	0,4	9	4	5	3	3	0
Herøy	8 359	42	0,5	30	7	23	12	12	0
Ulstein	6 615	35	0,5	17	9	8	18	16	2
Hareid	4 763	23	0,5	14	6	8	9	8	1
Volda	8 322	269	3,2	203	71	132	66	41	25
Ørsta	10 259	143	1,4	114	31	83	29	21	8
Ørskog	2 099	20	1,0	15	4	11	5	3	2
Norddal	1 954	4	0,2	3	1	2	1	1	0
Stranda	4 656	28	0,6	22	7	15	6	5	1

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2001	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Stordal	1 070	4	0,4	2	1	1	2	2	0
Sykkylven	7 383	28	0,4	18	9	9	10	10	0
Skodje	3 533	58	1,6	43	5	38	15	12	3
Sula	7 073	22	0,3	18	7	11	4	4	0
Giske	6 395	83	1,3	78	15	63	5	4	1
Haram	8 792	41	0,5	30	14	16	11	10	1
Vestnes	6 486	26	0,4	20	7	13	6	6	0
Rauma	7 422	59	0,8	49	12	37	10	9	1
Nesset	3 259	15	0,5	8	3	5	7	6	1
Midsund	1 976	7	0,4	5	2	3	2	1	1
Sandøy	1 318	4	0,3	3	2	1	1	0	1
Aukra	2 968	15	0,5	13	4	9	2	1	1
Fræna	9 040	79	0,9	66	37	29	13	11	2
Eide	3 224	7	0,2	3	2	1	4	4	0
Averøy	5 428	27	0,5	19	7	12	8	6	2
Frei	5 187	66	1,3	54	5	49	12	7	5
Gjemnes	2 656	15	0,6	11	5	6	4	3	1
Tingvoll	3 128	17	0,5	10	4	6	7	5	2
Sunndal	7 426	41	0,6	31	14	17	10	9	1
Surnadal	6 248	34	0,5	26	7	19	8	7	1
Rindal	2 119	7	0,3	5	1	4	2	1	1
Aure	2 731	14	0,5	10	2	8	4	3	1
Halsa	1 794	13	0,7	7	0	7	6	5	1
Tustna	1 056	4	0,4	3	2	1	1	1	0
Smøla	2 407	15	0,6	10	5	5	5	5	0
Sør-Trøndelag	264 865	8 470	3,2	6 685	2 335	4 350	1 785	1 141	644
Trondheim	150 166	7 581	5,1	5 963	2 135	3 828	1 618	1 008	610
Hemne	4 358	18	0,4	12	3	9	6	5	1
Snillfjord	1 084	5	0,5	3	0	3	2	2	0
Hitra	4 096	24	0,6	18	7	11	6	3	3
Frøya	4 113	28	0,7	24	11	13	4	2	2
Ørland	5 057	76	1,5	63	22	41	13	11	2
Agdenes	1 809	8	0,4	5	2	3	3	2	1
Rissa	6 501	25	0,4	21	9	12	4	1	3
Bjugn	4 657	27	0,6	19	9	10	8	8	0
Åfjord	3 398	52	1,5	44	7	37	8	6	2
Roan	1 130	12	1,1	8	0	8	4	3	1
Osen	1 176	6	0,5	4	1	3	2	0	2
Oppdal	6 327	50	0,8	41	8	33	9	6	3
Rennebu	2 702	14	0,5	12	2	10	2	2	0
Meldal	4 028	17	0,4	15	5	10	2	1	1
Orkdal	10 300	137	1,3	114	32	82	23	21	2
Røros	5 594	72	1,3	57	9	48	15	12	3
Holtålen	2 198	24	1,1	19	4	15	5	3	2
Midtre Gauldal	5 783	120	2,1	107	11	96	13	11	2
Melhus	13 302	64	0,5	57	25	32	7	6	1
Skaun	5 864	20	0,3	17	8	9	3	3	0
Klæbu	4 996	18	0,4	16	10	6	2	2	0
Malvik	11 304	43	0,4	27	12	15	16	14	2
Selbu	3 987	19	0,5	12	2	10	7	6	1
Tydal	935	3	0,3	0	0	0	3	3	0

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2001	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketal	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Uspesifisert kommune	0	7	0,0	7	1	6	0	0	0
Nord-Trøndelag	127 261	2 293	1,8	1 817	596	1 221	476	363	113
Steinkjer	20 551	895	4,4	716	229	487	179	125	54
Namsos	12 394	241	1,9	194	66	128	47	39	8
Meråker	2 593	20	0,8	19	8	11	1	1	0
Stjørdal	18 468	336	1,8	270	69	201	66	47	19
Frosta	2 433	9	0,4	6	2	4	3	1	2
Leksvik	3 518	13	0,4	9	6	3	4	3	1
Levanger	17 457	388	2,2	291	135	156	97	84	13
Verdal	13 637	89	0,7	77	22	55	12	10	2
Mosvik	931	3	0,3	1	1	0	2	1	1
Verran	2 711	11	0,4	8	3	5	3	2	1
Namdalseid	1 829	8	0,4	6	1	5	2	2	0
Inderøy	5 797	24	0,4	16	6	10	8	5	3
Snåsa	2 358	24	1,0	16	4	12	8	6	2
Lierne	1 564	9	0,6	8	3	5	1	1	0
Røyrvik	586	1	0,2	1	1	0	0	0	0
Namsskogan	955	18	1,9	17	0	17	1	1	0
Grong	2 572	91	3,5	76	5	71	15	11	4
Høylandet	1 332	4	0,3	2	1	1	2	1	1
Overhalla	3 626	17	0,5	14	5	9	3	3	0
Fosnes	780	2	0,3	2	0	2	0	0	0
Flatanger	1 242	9	0,7	5	3	2	4	4	0
Vikna	3 890	46	1,2	36	15	21	10	10	0
Nærøy	5 353	26	0,5	19	7	12	7	6	1
Leka	684	9	1,3	8	4	4	1	0	1
Nordland	238 295	5 644	2,4	4 727	1 782	2 945	917	708	209
Bodø	41 541	1 817	4,4	1 523	610	913	294	204	90
Narvik	18 577	482	2,6	418	125	293	64	41	23
Bindal	1 911	12	0,6	8	1	7	4	3	1
Sømna	2 099	8	0,4	7	1	6	1	1	0
Brønnøy	7 469	425	5,7	360	196	164	65	54	11
Vega	1 412	9	0,6	6	3	3	3	3	0
Vevelstad	576	2	0,4	2	1	1	0	0	0
Herøy	1 874	17	0,9	14	5	9	3	3	0
Alstahaug	7 404	158	2,1	128	33	95	30	26	4
Leirfjord	2 219	6	0,3	5	5	0	1	1	0
Vefsn	13 501	227	1,7	190	61	129	37	29	8
Grane	1 611	32	2,0	28	6	22	4	3	1
Hattfjelldal	1 632	20	1,2	12	9	3	8	7	1
Dønna	1 595	13	0,8	10	7	3	3	2	1
Nesna	1 913	144	7,5	110	45	65	34	22	12
Hemnes	4 663	26	0,6	24	10	14	2	1	1
Rana	25 278	889	3,5	736	360	376	153	137	16
Lurøy	2 116	13	0,6	9	2	7	4	4	0
Træna	464	3	0,7	2	1	1	1	1	0
Rødøy	1 530	7	0,5	5	2	3	2	1	1
Meløy	6 813	42	0,6	40	20	20	2	2	0
Gildeskål	2 268	10	0,4	6	3	3	4	4	0

Statsbudsjettet medregnet folketrygden

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2001	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Beiarn	1 275	9	0,7	8	4	4	1	1	0
Saltdal	4 874	48	1,0	36	11	25	12	10	2
Fauske	9 657	200	2,1	178	35	143	22	20	2
Skjerstad	1 083	4	0,4	4	0	4	0	0	0
Sørfold	2 352	14	0,6	8	3	5	6	6	0
Steigen	2 936	18	0,6	10	2	8	8	4	4
Hamarøy	1 959	17	0,9	14	3	11	3	3	0
Tysfjord	2 267	16	0,7	12	4	8	4	4	0
Lødingen	2 402	55	2,3	51	10	41	4	4	0
Tjeldsund	1 461	7	0,5	5	1	4	2	2	0
Evenes	1 504	83	5,5	75	14	61	8	4	4
Ballangen	2 731	11	0,4	11	8	3	0	0	0
Røst	652	15	2,3	10	3	7	5	4	1
Værøy	778	16	2,1	10	2	8	6	6	0
Flakstad	1 554	8	0,5	7	4	3	1	0	1
Vestvågøy	10 769	86	0,8	74	26	48	12	9	3
Vågan	9 172	244	2,7	216	58	158	28	20	8
Hadsel	8 200	67	0,8	58	22	36	9	8	1
Bø	3 239	24	0,7	18	5	13	6	5	1
Øksnes	4 692	25	0,5	18	8	10	7	6	1
Sortland	9 363	175	1,9	149	34	115	26	22	4
Andøy	5 605	57	1,0	41	13	28	16	13	3
Moskenes	1 304	12	0,9	10	5	5	2	2	0
Uspesifisert kommune	0	71	0,0	61	1	60	10	6	4
Troms	151 777	4 642	3,1	3 725	1 533	2 192	917	571	346
Harstad	23 038	364	1,6	305	137	168	59	48	11
Tromsø	60 086	3 723	6,2	2 986	1 242	1 744	737	424	313
Kvæfjord	3 225	14	0,4	10	5	5	4	4	0
Skånland	3 096	16	0,5	12	6	6	4	3	1
Bjarkøy	586	7	1,2	4	3	1	3	1	2
Ibestad	1 724	13	0,8	7	4	3	6	6	0
Gratangen	1 307	6	0,5	3	0	3	3	1	2
Lavangen	1 031	4	0,4	3	2	1	1	1	0
Bardu	3 845	19	0,5	12	4	8	7	5	2
Salangen	2 358	28	1,2	23	8	15	5	4	1
Målselv	7 011	57	0,8	43	12	31	14	11	3
Sørreisa	3 277	19	0,6	15	5	10	4	4	0
Dyrøy	1 318	5	0,4	5	4	1	0	0	0
Tranøy	1 706	7	0,4	5	3	2	2	1	1
Torsken	1 130	7	0,6	5	1	4	2	1	1
Berg	1 094	9	0,8	6	2	4	3	3	0
Lenvik	11 139	173	1,6	147	42	105	26	25	1
Balsfjord	5 742	46	0,8	42	17	25	4	3	1
Karlsøy	2 465	10	0,4	8	4	4	2	1	1
Lyngen	3 193	15	0,5	9	4	5	6	6	0
Storfjord	1 856	15	0,8	12	1	11	3	3	0
Kåfjord	2 311	11	0,5	8	3	5	3	2	1
Skjervøy	2 996	16	0,5	10	5	5	6	6	0
Nordreisa	4 816	52	1,1	40	18	22	12	8	4
Kvænangen	1 427	6	0,4	5	1	4	1	0	1

Tabell 3.2 fortsetter

Fylke/kommune	Folketallet per 1.1.2001	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent av samlet folketal	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Finnmark	74 087	2 476	3,3	2 116	731	1 385	360	299	61
Vardø	2 694	56	2,1	48	14	34	8	8	0
Vadsø	6 167	477	7,7	405	166	239	72	60	12
Hammerfest	9 166	203	2,2	173	83	90	30	24	6
Kautokeino	3 076	113	3,7	89	54	35	24	16	8
Alta	17 079	564	3,3	485	167	318	79	64	15
Loppa	1 421	13	0,9	9	4	5	4	3	1
Hasvik	1 204	20	1,7	15	2	13	5	5	0
Kvalsund	1 110	7	0,6	7	3	4	0	0	0
Måsøy	1 469	18	1,2	11	2	9	7	6	1
Nordkapp	3 505	193	5,5	186	27	159	7	7	0
Porsanger	4 358	158	3,6	133	38	95	25	24	1
Karasjok	2 877	76	2,6	67	35	32	9	8	1
Lebesby	1 524	20	1,3	14	3	11	6	6	0
Gamvik	1 269	23	1,8	17	1	16	6	6	0
Berlevåg	1 212	25	2,1	20	2	18	5	5	0
Tana	3 044	120	3,9	109	13	96	11	7	4
Nesseby	963	23	2,4	16	6	10	7	4	3
Båtsfjord	2 451	39	1,6	31	10	21	8	8	0
Sør-Varanger	9 498	328	3,5	281	101	180	47	38	9
Svalbard	0	98	0,0	91	31	60	7	7	0
Spitsbergen	0	85	0,0	78	28	50	7	7	0
Bjørnøya	0	9	0,0	9	3	6	0	0	0
Hopen	0	4	0,0	4	0	4	0	0	0
Jan Mayen	0	4	0,0	4	1	3	0	0	0
Utenriks tjenestemenn	0	152	0,0	146	83	63	6	4	2
Uoppgitt fylke	0	21 249	0,0	20 075	3 526	16 549	1 174	861	313